

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI İLİŞKİLER BİLİM DALI

PUTİN DÖNEMİNDE RUSYA’NIN LATİN
AMERİKA’YA YÖNELİK YUMUŞAK GÜÇ
POLİTİKASI

Murad KHASHİMOV

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Segâh TEKİN

KONYA - 2020

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	MURAD KHASHİMOV		
	Numarası	17811401043		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Uluslararası İlişkiler/ Uluslararası İlişkiler		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	DOÇ.DR. SEGÂH TEKİN		
Tezin Adı	PUTİN DÖNEMİNDE RUSYA'NIN LATİN AMERİKA'YA YÖNELİK YUMUŞAK GÜÇ POLİTİKASI			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin Adı Soyadı
İmzası

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
--	---	---

Öğrencinin	Adı Soyadı	MURAD KHASHİMOV		
	Numarası	17811401043		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Uluslararası İlişkiler/ Uluslararası İlişkiler		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	DOÇ.DR. SEGÂH TEKİN		
Tezin Adı	PUTİN DÖNEMİNDE RUSYA'NIN LATİN AMERİKA'YA YÖNELİK YUMUŞAK GÜÇ POLİTİKASI			

ÖZET

1990'lı yıllarda meydana gelen küreselleşme olgusuyla birlikte sorgulanmaya başlayan uluslararası ilişkiler disiplini, yeni kavramlar üretmeye başlamıştır. Bu yeni kavramlar arasında yer alan, Joseph Nye'in yumuşak gücü çıkar maksimizasyonu konusunda uluslararası arenadaki aktörlere alternatif yöntemler sunmuştur. Kültür, siyasi değerler ve dış politika gibi manevi kaynaklardan beslenen yumuşak güç, birçok devlerin ilgisini çekmiştir. Bu anlamda yumuşak gücü benimseyen devletlerden birisi olan Rusya Federasyonu, başta Avrasya coğrafyası olmak üzere Latin Amerika, Afrika ve bunun benzer diğer bölgelere yönelik bu güç türünü kullanmaya çalışmaktadır. Bu çalışma ana hatlarıyla ülkenin yumuşak güç anlayışını tespit etmeyi ve bu gücün Latin Amerika'daki etkisini ölçmeyi amaçlamaktadır. Bilindiği üzere, SSCB dağılması sonucunda hem sert güç hem de yumuşak güç açısından kayda değer bir mirası elde etmiştir. Buna bağlı olarak, 2000'lere kadarki dönemde etkili kullanılmayan yumuşak güç, Putin'in iktidara gelmesiyle beraber Latin Amerika dahil birçok bölgede aktif hale gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rusya, Latin Amerika, Yumuşak Güç, Kültür, Kamu Diplomasisi

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
--	---	--

Authors	Name and Surname	MURAD KHASHİMOV		
	Student Number	17811401043		
	Department	International Relations / International Relations		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	DOÇ.DR. SEGÂH TEKİN		
Title of the Thesis/Dissertation	THE SOFT POWER POLICY OF RUSSIA TOWARD LATIN AMERICA IN THE PUTIN PERİOD			

ABSTRACT

The discipline of international relations, which started to be questioned with the phenomenon of globalization that took place in the 1990s, started to produce new concepts. Among these new concepts, Joseph Nye's soft power has offered alternative methods to actors in the international arena for interest maximization. Soft power, fed by spiritual resources such as culture, political values and foreign policy, has attracted the attention of many giants. In this sense, the Russian Federation, which is one of the states that adopt soft power, tries to use this type of power towards the Eurasian geography, Latin America, Africa and other similar regions. This study aims to determine the soft power understanding of the country and measure the effect of this power in Latin America. As it is known, as a result of the dissolution of the USSR, it has obtained a remarkable legacy in terms of both hard power and soft power. Accordingly, the soft power, which could not be used effectively until the 2000s, became active in many regions including Latin America with Putin's coming to power.

Keywords: Russia, Latin America, Soft Power, Culture, Public Diplomacy

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TEŞEKKÜR	vii
KISALTMALAR LİSTESİ	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER TABLOSU	x
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

YUMUŞAK GÜÇ KAVRAMI

1.1.Gücün Değişen Doğası ve Yumuşak Güç Ortaya Çıkışı	6
1.2. Joseph Nye ve Yumuşak Güç Kavramı	7
1.2.1. Yumuşak Güç Kavramının Tanımlanması	11
1.2.2. Yumuşak Güç Kavramının Kısa Tarihçesi.....	13
1.2.3. Yumuşak Güç Kavramının Önemi	14
1.2.4. Yumuşak Gücün Ölçülmesi.....	15
1.3. Joseph Nye'ın Ortaya Koyduğu Güç Çeşitleri.....	17
1.3.1. Yumuşak Güç ve Sert Güç İlişkisi	19
1.3.2. Akıllı Güç Kavramı	20
1.4. Yumuşak Gücün Kaynakları	22
1.4.1. Kültür.....	23
1.4.1.1. Yüksek Kültür.....	24
1.4.1.2. Popüler Kültür.....	26
1.4.2. Siyasi Değerler	29
1.4.3. Dış Politika	30
1.4.4. Diğer Yumuşak Güç Kaynakları	31
1.4.4.1. Din	33
1.5. Yumuşak Güç Araçları	34
1.5.1. Devlet Dışı ve Devlet Destekli Devlet Dışı Organizasyonlar	35
1.5.2. Medya	38
1.6. Yumuşak Güç Davranışları ve Stratejileri	39
1.7. Yumuşak Gücün Sınırlılığı	43

1.8. Yumuşak Güce Yöneltilen Eleştiriler	44
1.9. Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi İlişkisi	46
1.9.1. Kamu Diplomasisi Kavramının Kısa Tarihçesi ve Tanımlanma Meselesi	46
1.9.2. Kamu Diplomasisinin Amaçları, Temel Aktörleri ve Uygulama Alanları	51
1.9.2. Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç İlişkisi	54

İKİNCİ BÖLÜM

RUSYA'NIN YUMUŞAK GÜÇ ANLAYIŞI

2.1. Rusya Federasyonu'nun Yumuşak Güç Anlayışı	57
2.1.1. SSCB Döneminde Yumuşak Güç	58
2.1.2. SSCB Sonrası Rusya Federasyonu'nda Yumuşak Güç	61
2.2. 2000'li Yıllarda Rusya Federasyonu ve Yumuşak Güç Anlayışının Oluşması	64
2.3. Rusya Federasyonu Yumuşak Güç Anlayışının Kavramsal Yönü ve Yasal Dayanakları	65
2.3.1. Rusya Federasyonu'nda Yumuşak Güç Algısı ve Kavramsal Yaklaşım ..	67
2.3.2. Kamu Diplomasisi	68
2.4. Rusya Federasyonu'nun Yumuşak Gücünün Kaynakları	70
2.4.1. Kültür	70
2.4.2. Siyasi Değerler	72
2.4.3. Dış Politika	74
2.5. Rusya Federasyonu'nun Yumuşak Güç Politikası	76
2.5.1. Kamu Diplomasisinin Uygulandığı Alanlar	76
2.5.2. Kamu Diplomasisinde Kullanılan Araçlar	78
2.6. Rusya Federasyonu Yumuşak Güç Politikasının Değerlendirilmesi: Tespitler ve Öneriler	87
2.7. Rusya Federasyonu'nun Yumuşak Güç Politikasının Etkinliği	91

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

RUSYA-LATİN AMERİKA İLİŞKİLERİN TARİHİ

3.1. Rusya Federasyonu ve Latin Amerika İlişkileri: Tarihsel Arkaplan	97
3.1.1. Rusya Federasyonu ve Latin Amerika İlişkilerin Başlangıcı ve Rusya İmparatorluğu Dönemi	97
3.1.2. SSCB-Latin Amerika İlişkileri	102
3.1.3. Rusya Federasyonu-Latin Amerika İlişkileri	107
3.1.3.1. Kozyrev Dönemi	107

3.1.3.2. Primakov Dönemi	109
3.1.3.3. Putin Dönemi	110

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

PUTİN DÖNEMİNDE RUSYA’NIN LATİN AMERİKA’YA YÖNELİK YUMUŞAK GÜÇ POLİTİKASININ DEĞERLENDİRİLMESİ: İKİLİ VE ÇOK TARAFLI İLİŞKİLER

4.1. Putin Döneminde Rusya Federasyonu’nun Latin Amerika’ya Yönelik Yumuşak Güç Politikası.....	112
4.1.1. Devlet Düzeyinde Yapılan Üst Düzey Görüşme ve Ziyaretler	113
4.1.2. Uluslararası ve Bölgesel Örgütlerdeki Temaslar.....	118
4.1.2.1. BM	118
4.1.2.2. BRICS	119
4.1.2.3. G-20	122
4.1.2.4. Bölgesel Kuruluşlar	124
4.1.3. Ekonomik İlişkiler	125
4.1.4. Kültür.....	127
4.1.5. Dijital Diplomasi	130
4.1.6. Rus Diasporası.....	131
4.1.7. Rus Ortodoks Kilisesi.....	132
4.2. Putin Döneminde Rusya’nın LA’ya Yönelik Yumuşak Güç Politikasının Ölçümü.....	133
SONUÇ.....	140
KAYNAKÇA	140
ÖZGEÇMİŞ.....	14061

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim süresince bilgi ve birikimleri ile desteklerini esirgemeyen, tecrübeleri ile bana yol gösteren değerli danışmanım Sayın Doç. Dr. Segâh Tekin'e, çalışmamın şekillenmesinde yararlı tavsiyeleriyle katkıda bulunan değerli jüri üyelerim Sayın Prof. Dr. Murat Çemrek'e ve Sayın Dr. Öğr. Gör. Rukiye Sayıgılı'ya çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca, tüm hayatım boyunca her zaman yanımda olan ve sürekli olarak yardımlarını sunmaya devam eden annem, babam, ablam yanı sıra tez yazım aşamasında bilimsel düzeyde bana katkı sağlayan, değerli dostum Murad Aghayev'a müteşekkirim.

KISALTMALAR LİSTESİ

RF	Rusya Federasyonu
SSCB	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
LA	Latin Amerika
Uİ	Uluslararası İlişkiler
ROK	Rus Ortodoks Kilisesi
BM	Birleşmiş Milletler
AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ROK	Rusya Ortodoks Kilisesi
BDT	Bağımsız Devletler Topluluğu
ŞİO	Şanghay İşbirliği Örgütü
BRİCS	Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika
CELAC	Latin Amerika ve Karayip Devletleri Topluluğu
MERCOSUR	Orta ve Güney Amerika Ortak Pazarı
UNASUR	Güney Amerika Ulusları Birliği
SİCA	Orta Amerika Entegrasyon Sistemi
ALBA	Latin Amerika İçin Bolivarcı İttifak
CARİCOM	Karayip Ortak Pazarı

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.1. Joseph Nye'in İlişkisel Gücün Üç Yüzü	9
Tablo 1.2. Yumuşak Güç ve Propaganda Kavramlarının Karşılaştırılması.....	12
Tablo 1.3. 16. – 21. Yüzyılları Arasında Dünyadaki Lider Devletler ve Güç Kaynakları.....	14
Tablo 1.4. The Soft Power 30 Endeksi Kategorileri.....	17
Tablo 1.5. Joseph Nye'in Güç Tipolojisi.....	18
Tablo 1.6. Joseph Nye'in Sert Güç – Yumuşak Güç Davranış Spektrumu	19
Tablo 1.7. Gullio Gallarotti'ye Göre Yumuşak Güç Kaynakları.....	32
Tablo 1.8. “Ernst and Young” ve “Skolkovo” Kuruluşların Yumuşak Güç Kaynaklarının Sınıflandırması	33
Tablo 1.9. Szondi'nin Geleneksel Kamu Diplomasisi ve Yeni Kamu Diplomasisi Karşılaştırması	49
Tablo 2.1. Rusya'nın Yumuşak Güç Parametreleri ve Onların Algılanışı	95

ŞEKİLLER TABLOSU

Şekil 1.1. Yumuşak Gücün İşleyiş Mekanizması	56
Şekil 2.1. Rusya Federasyonu Yumuşak Güç Politikası.....	89
Şekil 2.2. The Soft Power 30 Endeksi 2016 Yılı Rusya Federasyonu Sonuçları	92
Şekil 2.3. The Soft Power 30 Endeksi 2017 Yılı Rusya Federasyonu Sonuçları	92
Şekil 2.4. The Soft Power 30 Endeksi 2018 Yılı Rusya Federasyonu Sonuçları	93
Şekil 2.5. The Soft Power 30 Endeksi 2019 Yılı Rusya Federasyonu Sonuçları	93
Şekil 2.6. The Soft Power 30 Endeksi – Yıllara Göre Rusya Federasyonu’nun Toplam Puanları.....	96
Şekil 4.1. 2017 yılında Latin Amerika’da Rusya Federasyonu, Hindistan, ABD, Çin ve İspanya’nın İmaj Oranı	137
Şekil 4.2. 2015-2017 Yılları Arasında Rusya Federasyonu’nun Latin Amerika’daki İmajın Değişimi	138
Şekil 4.3. 2017 yılında Latin Amerika Ülkelerinde Rusya Federasyonu’nun İmaj Oranı (Negatif – Pozitif)	139

GİRİŞ

Küreselleşme çağının başlamasıyla birlikte, uluslararası ilişkiler sistemi önemli ölçüde değişikliğe uğradı. Buna bağlı olarak, klasik anlamda devletler dışında, uluslararası ilişkiler alanına dünya tarihinin seyri üzerinde güçlü bir etki yapabildiklerini kanıtlayan uluslararası örgütler, çok uluslu şirketler gibi yeni aktörler dahil olmuşlardır. Uluslararası aktörlerin bu yeni rotasyonu, ne 20. yüzyılda ne de 19. yüzyılda karşılaşılan, tamamen yeni odaklı sorunlar ve zorluklarla karşı karşıya kalmıştı. Küreselleşmenin sağlamış olduğu bu düzen dünya hakimiyeti mücadelesinde yeni güç boyutları ve yeni güç kaynakları ortaya çıkartarak, geleneksel güç mekanizmalarının devletler tarafından uygulama alanını azaltmış ve küresel rekabet modellerinde bir değişikliğe yol açmıştır. Buna bağlı olarak, küreselleşme Uluslararası İlişkilerin (Uİ) merkezi kavramı olan gücün doğası sorgulanmaya başlanmıştır. Bu hususa binaen, Uİ disiplininde yeni tartışmalar ortaya çıkmış ve güç kavramının değişen doğasına yönelik yeni açıklamalar geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu açıdan, yapılan tartışmalar neticesinde, oluşan durumun açıklanmasıyla ilgili izlenen yöntemlerden birisi, güç kavramına istinaden günümüz şartlarına uygulanabilen alternatif kavramların çıkartılmasıdır.

Bu duruma istinaden, Robert Keohane'in yanı sıra neoliberalizm teorisinin kurucularından olan, Amerikalı diplomat ve Profesör Joseph Nye, yukarıda değinilen yöntemi izleyerek, gücün değişen doğasını açıklamak üzere "yumuşak güç" kavramını ortaya çıkartmıştır. Nye, yumuşak güç kavramını ilk defa, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) gücünün düşüşü üzerine yapılan bir iddiayı özetleyen "*Liderliğe Zorunluluk: Amerikan Gücünün Değişen Doğası*" (*Bound To Lead: The Changing Nature Of American Power*) isimli eserde kullanmıştır.

Nye genel çerçeveye, küreselleşmenin getirdiği şartlardan dolayı, uluslararası aktörlerin amaçları maksimize etmeleri için sert gücün artık tek başına yeterli olmadığını savunmaktadır. Bu bağlamda Nye, belirtilen durumun hayata geçebilmesi için ilgili aktörlerin politikalarında sert güç yanı sıra yumuşak güce de yer vermeleri gerektiğini düşünmektedir. Kültür, eğitim gibi manevi kaynakları yumuşak gücün

¹ Nye, J. S. (1990). Bound to Lead: The Changing Nature of American Power. New York: Basic Books.

içine yerleştiren, Nye, devletler ve diğer aktörlerin mevcut sisteme ayak uydurabilmeleri için bu kavrama dikkat etmek gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda aktörler yumuşak güç stratejilerini ilerletmek için imajlarını üst seviyeye çıkararak, diğer aktörlere karşı kendilerini çekici hale getirmeleri gerekmektedir. Nye bu stratejiler ilerlemesi için kültür, dış politika ve siyasi değerler olmak üzere temel olarak üç kaynaktan söz etmektedir. Bu anlamda, ayrıca yumuşak güç, büyük güç statüsünü taşıyan devler açısından ayrı bir öneme sahiptir. Bu bağlamda bu sınıflandırmaya giren devletler, uluslararası arenada ki mevcut konumlarını korumaları ve devam ettirmeleri yumuşak güç kaynaklarına ihtiyaç duymaya ve sonuç olarak ta kendi ürettiği politikalarda bu kaynaklara yer vermeye başlamışlardır. Bu devletler arasında yer alan biri de – Rusya Federasyonu’dur.

Nye’in katkılarıyla Uİ disiplinine kazandırılan yumuşak güç kavramı, son yıllarda hem siyaset çevrelerinin hem de akademik çevrelerin sürekli kullandığı ve üzerine tartışıldığı bir kavram olmuştur. Böylelikle kelime dar ağacığında kendi yerini almış olan bu kavram hem batı hem de doğu literatürünü kapsayan çalışmalarda kullanılmaya başlamıştır. Yumuşak gücün kullanımıyla yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmaların en fazla ülkelerin dış politikaların yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, yumuşak güç politikasını üzerine olan bu çalışmada, istisnai bir durumu oluşturmamaktadır.

RF yumuşak gücüne yönelik ilgisi oldukça yeni bir olgudur, buna göre RF son yıllarda özellikle, kendi dış politika süreçlerinde bu kavrama daha fazla yer vermeye ve kullanmaya başladı. Bölgesel düzeyde, çok yönlü bir dış politika anlayışına sahip olan RF, bugün dünyanın birçok yerinden etkisini hissettirmektedir. Bu bağlamda, RF’nun etkili olduğu bölgelerden birisini de Latin Amerika (LA) bölgesi oluşturmaktadır. Brezilya, Arjantin, Küba, Meksika, Venezuela ve Şili’nin yanı sıra bölgenin birçok ülkesiyle diplomatik ilişkiler kurmuş ve ikili ilişkiler geliştirmiştir. RF-LA ilişkilerine tarihsel perspektiften bakıldığında, iki aktör arasında oldukça zengin bir tarihsel geçmiş bulunduğu söylenmelidir. Buna bağlı olarak, çok eski tarihlere dayanan bu ilişkiler Rusya İmparatorluğu, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB) ve RF dönemlerinde süreklilik içinde devam etmiştir.

Çalışmanın temel amaçları şunlardır:

1. Çalışmanın ilk amacı yumuşak gücün ne anlama geldiğini, uygulamada nasıl ve ne tür kaynaklarla işlediğini belirlemektir;
2. Uİ literatüründe sert güç gibi yumuşak güce zıt ve propaganda, kamu diplomasisi gibi yumuşak güçle benzer kavramlar vardır. Buna göre, çalışmanın ikinci temel amacı yumuşak gücü belirtilen kavramlarla karşılaştırarak, farkları ortaya koymaktır;
3. RF uluslararası arenada sert gücü yüksek bir ülke olarak anılmaktadır ve bu nedenle RF'nun yumuşak gücü çoğunlukla ikinci planda kalmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın üçüncü temel amacı, RF'nun yumuşak gücünü, kaynakları ve araçlarını tespit etmektir;

RF'nin LA'yla olan ilişkiler son yıllarda farklı yönlerle geliştiği görülmektedir. Buna binaen, çalışmanın dördüncü temel amacı RF'nun LA'daki yumuşak güç politikasını araştırarak, bu politikanın sonuçlarını değerlendirmektir;

Çalışmanın odak noktasını – yumuşak güç kavramı oluşturmaktadır. Yumuşak güç, özellikle son yıllarda akademik çalışmalarda kullanılan kavramlar arasında en önde olan kavramlardan birisidir. Buna bağlı olarak ta RF ve LA ilişkilerini açıklarken de yumuşak güç merkezi konumda olmaya devam edecektir.

Nye, yumuşak gücü ana hatlarıyla bir ülkenin dünya siyasetinde istediği sonuçlara ulaşabilmesi konusunda, onun değerlerine hayran olan, onu örnek alan, onun refah seviyesine ve fırsatlarına özenen ülkelerin onu izlemesini sağlayan çekici bir güç olarak tanımlamaktadır. Nye'in ayrıca yumuşak gücün işleyebilmesi için kültür, siyasi değerler ve dış politika gibi kaynaklar ihtiyaç duyduğunu söylemektedir. Politikanın gerçekleşebilmesi için kültür diğerlerine cazip gelmesi; siyasi değerler diğerlerinin yerel ve dış politikasına uygun olması; dış politika diğerleri tarafından meşru ve geçerli otorite olarak görülmesi gerekmektedir (Nye, 2004a: 5-11). Yumuşak güç çalışmanın çıkış noktasını oluşturduğu için, RF güç politikasında yumuşak gücün nasıl işlediğine ve diğer yandan LA'ya yürüttüğü politikaya nasıl yansıdığına bakılacaktır. Genel olarak, yumuşak güç politikasının başarılı olup olmadığını da anlamak için ayrıca RF'nun yumuşak güç kaynakları üzerinden bir değerlendirme yapılacaktır.

Çalışmanın teorik kısmı için yumuşak güç yanı sıra önemli olan bir diğer kavram, kamu diplomasisidir. Kamu diplomasisi, ilk defa, 1965 yılında Tafta Üniversitesine bağlı Fletcher Hukuk ve Diploması Okulu dekanı Edmund Gullion tarafından tanımlanmıştır. Gullion, kamu diplomasisini genel çerçeveye özel gruplar, hükümetler ve bireylerin diğer devletlerdeki hükümetleri ve toplulukların görüşlerini dış politika kararlarıyla etkilemesi olarak belirlemiştir (Krivojih, 2014: 19; Aydemir, 2018: 40). Yumuşak güç ile kamu diplomasisi, benzerlikleri nedeniyle sıklıkla birbirleriyle karıştırılan kavramlardır. Ancak akademik literatürde kamu diplomasisi, yumuşak güç kaynakları ve araçlarının kapsayan bir sistem olarak görülmektedir (Burlinova, 2017: 22-25). Bu bağlamda çalışmada, bu iki kavramın genel minvalde RF'nun yumuşak güç politikasına nasıl yansıdığına bakılacaktır.

Genel olarak çalışma kapsamında Rusça, İngilizce ve Türkçe kaynaklar kullanıldığından, literatür taraması da bu diller üzerinden yapılmıştır. İlgili çalışmanın yeni bir konuyu teşkil etmesinden, Türkçe ve İngilizce literatüründe bu konuya ilişkin kaynakların az bulunmasından ve aynı zamanda çalışmanın daha çok "RF'nun yumuşak gücü" üzerine olduğu için, çalışmada ağırlıklı olarak Rusça kaynaklar kullanılmış, aynı zamanda Türkçe ve İngilizce kaynaklardan yararlanılmıştır.

Çalışmada, RF'nun 2000'ler sonrası yani Vladimir Putin'in iktidara gelmesinden sonraki süreç ele alınmıştır. SSCB'nin dağılmasıyla birlikte RF'nun ilk resmi yıllarında, ülke birçok zorlukla karşı karşıya gelmişti. Bir kimlik arayışı içerisinden olduğu o dönemde, RF'nun dış politikası bu süreçten etkilenen konular arasındaydı. Putin'in iktidara gelmesinden sonra, RF birçok anlamda yükselişe geçmiş, dış politika konularında birçok başarı elde etmiştir. Bölgesel anlamda LA bölgesi, RF tarihinde her zaman önemli olmuştur. Belirli zamansal periyotlarla bölgeyle olan ilişkilerde inişli-çıkışlı bir seyir izlense de Putin döneminde RF-LA ilişkileri olumlu manada yeni bir ivme kazanmıştır. Buna bağlı olarak, yumuşak gücün merkezi bir konu olduğu bu çalışmada ilgili zamansal aralık olarak, 2000'ler sonrası dönem seçilmiştir.

RF-LA ilişkileriyle ilgili literatür özellikle Soğuk Savaş döneminde SSCB'nin bölgeye yönelik politikası ve genel hatlarıyla sert güç odaklıdır. Bu nedenle, RF'nun LA'ya yönelik güncel yumuşak güç politikasının incelenmesiyle çalışmanın evrensel

literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde, gücün son yıllarda değişen doğasına değinerek, yumuşak güç kavramının ortaya çıkışı araştırılacaktır. Genel olarak, yumuşak güç kavramının irdelenmesini konu alan bu bölümde, yumuşak gücün tanımı, kaynakları, araçları ve buna benzer birçok husus incelenecektir. Bu bölümde ayrıca, kavramsal çerçevede ve konunun önemine binaen kamu diplomasisi kavramına yer verilecektir. Çalışmanın ikinci bölümü ana hatlarıyla RF'nun yumuşak güç anlayışını konu almıştır. Buna göre ilgili bölümde RF'nun yumuşak gücünün nasıl geliştiği, nasıl tanımlandığı, ne tür kaynaklara sahip olduğu ve genel minvalde nasıl işlediği tespit edilemeye çalışılacaktır.

Üçüncü bölümde, RF'nun LA bölgesiyle olan ilişkilerinin tarihsel gelişimi ele alınacaktır. Çeşitli dönemler üzerinden yapılacak olan değerlendirmede, ilişkilerin son durumu irdelenmeye çalışılacaktır.

Dördüncü ve son bölümde ise çalışmanın ana temasını oluşturan, Putin dönemdeki RF'nin LA'ya yönelik yürütmüş olduğu yumuşak güç politikası incelenecektir. Değerlendirme dahilinde öncelikle çeşitli mecralar üzerinden politikanın analizi yapılacak ve sonuçlar ortaya konulmaya çalışılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YUMUŞAK GÜÇ KAVRAMI

1.1.Gücün Değişen Doğası ve Yumuşak Güç Ortaya Çıkışı

Genel anlamıyla Uİ alanı dinamik bir alandır ve sürekli olarak değişime uğramaktadır. Geniş alanları kapsamaya çalışan ana akım teorilerinin spesifik kavramları açıklamada yetersiz kalmasından dolayı, bu konuda yeni tartışmalar ortaya çıkmıştır. Bu tartışmalar sonucunda Uİ literatüründe bazı kavramlar önemini yitirirken, bazı kavramlar yeni kavramlar olarak bu literatüre kazandırılmıştır. Aynı zamanda bazı eski kavramlar, yaşanan değişikliklere ayak uydurarak ve revizeden geçerek, kaldığı yerden etkisini göstermeye devam etmiştir. Bu çerçevede barış, savaş, güvenlik, ulus, devlet, çıkar ve buna benzer birçok kavram belirtilen değişiklikler yaşayan kavramlardan sadece bazılarıdır. Çalışma bakımından, belirli zaman içerisinde değişime tabi olarak, Uİ alanında kendini göstermeye devam eden kavramlardan biriside – güç kavramıdır (Sancak, 2016a: 63; Arıboğan , 2019: 273-274).

Genel olarak, bu tür kavramların değişiklik yaşayarak, yeniden Uİ alanına dahil olmasının en önemli sebeplerden birisi – küreselleşme olarak gözükmetedir. Küreselleşme, ilk olarak 1833 senesinde İngiliz iktisatçı W. Foter'in kaleminden çıkmış olan, “Dünya Üzerindeki Kaynakların Dağılımı ve Kullanımı” konulu bir makalede kullanılmış ve daha sonraki zaman aralığında, 4 Nisan 1959 tarihinde “The Economist” adlı bir derginin sayfalarında yayınlanmıştır. Ancak, küreselleşme kavramının günümüz haliyle etkinliğini göstermesi, Garrett Hardin'in 1968 yılında çıkarttığı “Kaynakların Paylaşımı ve Kullanımı” isimli yazısıyla birlikte başladığı bilinmektedir (Kıvılcım, 2013: 221). Bu anlamda, daha önce de değinildiği gibi küreselleşme kavramın ortaya çıkmasıyla birlikte realistlerin ortaya koyduğu güç tanımına yönelik ciddi eleştiriler gelmiştir. Örnek verilecek olunursa, Amerikalı araştırmacı ve akademisyen Kalevi Holsti, Hans Morgenthau'nun geliştirdiği güç tanımına yönelik eleştiri getirerek, gücün aslında bir ülkenin, mevcudiyette sahip olduğu imkanları ödül, ceza, ikna ve zorlama gibi çeşitli stratejileri kullanarak karşı tarafın davranışlarını kendi çıkarları doğrultusunda etkileme ve yönlendirme

kapasitesidir olduğunu belirtmektedir (Holsti, 1964: 179-180). Ancak bu konudaki en önemli eleştirileri yapan ve mevcut şartlara bağlı olarak, güç konusunda kendi tanımlama örneklerini önerenler liberal gelenekten gelen teorisyenlerdi. Bu anlamda Keohane ve Nye bu teorisyenler arasında en fazla dikkati çeken isimlerden birileriydi. Bu teorisyenler bir taraftan Locke, Kant gibi klasik liberal teorilerden beslenmeye devam ederken, diğer yandan liberal teorilere yeni soluk getirerek, yeni varsayımlarını neoliberalizm teorisi içerisine yerleştirmişlerdir (Lobanova, 2017: 79).

Karşılıklı bağımlık gibi kavramı Uİ literatürüne kazandırmış olan Keohane ve Nye, Uİ'deki aktörler arasında gücün yeniden dağıtıldığını ve aralarındaki ana rekabetin askeri alandan ekonomi, finans ve buna benzer alanlara kaymaya başladığını altını çizmektedir. Aynı zamanda karşılıklı bağımlık kuramcıları, küçük devletler ve çeşitli uluslararası örgütlerinin de artık Uİ alanında yetenek ve becerilerini aynı şekilde artırmaya başladıklarını söylemektedirler (Tsyngankov, 1994: 129). Keohane, Holsti'ye benzer şekilde Hans Morgenthau'nun görüşlerini analiz ederek, onun güç kavramı konusunda geliştirmiş olduğu güç tanımının ikna edici olmamasından kaynaklı olarak, geçerliliğini kaybettiğini vurgulamıştır (Keohane, 1986: 12). Bu anlamda, neoliberaler açısından kabul gören temel tanım, Nye'in geliştirdiği tanımdır ve buna göre Nye gücü kısaca, sonuçları etkileyebilen becerilere ve kaynaklara sahip olma olarak tanımlamaktadır (Nye, 2004a: 2). Bu hususa bağlı olarak, akademik literatürde realistlerin askeri güce bağlı sert güç anlayışına karşılık liberaller, yumuşak güç kavramına yöneldiği anlaşılmaktadır. Bu kavramın kurusu olarak ta Nye ön plana çıkmaktadır (Keyik & Erol, 2019: 21).

1.2. Joseph Nye ve Yumuşak Güç Kavramı

Devletler arası ilişkilerde belirleyici olan güç olgusunun değişimini açıklayan en önemli kavram, diyalektik olarak sert güce karşı konumlanan ve Nye'nin Uİ literatürüne eklediği yumuşak güç kavramıdır (Eşki Uğuz & Saygılı, 2018: 144). Son dönemler zarfında yumuşak güç kavramı, diplomasi ve dış politika gibi süreçlerde sahip olduğu unsurlar nedeniyle, realistlerin ön plana çıkardığı kavram olan sert güçle karşılaştırılmaktadır. Buna bağlı olarak, uzmanlar bu tartışma konusunda yumuşak gücün sağladığı avantajlara dikkat ederek, bu avantajların devletleri nereye taşıyacağını merak etmektedirler (Aydemir, 2016: 129). Bu anlamda, Mustonen'inde

belirttiği gibi uluslararası ortamda yumuşak güç, ilgili uzmanlar tarafından sert gücün bir alternatifi olarak görülmeye başlanmıştır (Mustonen, 2010: 1-2). Nye yumuşak güç kuramının detaylı incelemesine geçmeden önce, konunun daha iyi anlaşılması açısından birkaç ayrı hususu değinmekte yarar bulunmaktadır.

Uİ literatüründe Nye'in ürettiği yumuşak güç kavramının, önceden yapılmış bazı çalışmalarla ilişkili olduğu söylenmektedir. Bu bağlamda, yumuşak gücün ilişkili olduğu çalışmalardan birisi de Lukes'in gücün farklı yönlerini ele alan *Gücün Üçüncü Yüzü* (*Three Faces of Power*) isimli çalışmasıdır. İlgili çalışmada üç boyutlu bir güç anlayışını benimseyen yazar, genel olarak Robert Dahl'in geliştirdiği güç tanımının eksiklerini gidermeye çalışmıştır (Dowding, 2006: 136-145).

Lukes'in çalışmasında geliştirdiği üç boyutlu tanımlamada, gücün üç tane "yüze" sahip olduğunu söylenmekte ve tanımlamalar yapılmaya çalışılmaktadır. Bu anlamda gücün birinci yüzü - karar verme ve uygulama gücü olarak meydana gelmektedir. Genel olarak gücün birinci yüzüne, araştırmacılar Dahl'in tanımını örnek vermektedirler. Lukes'e göre gücün ikinci yüzünün temel farkı, gündemi belirlemek ve böylece dünya topluluğunun odağına giren sorun ve sorunları tespit etmek olduğunu belirtmektedir. Morton Baratz ve Peter Bachrach gibi teorisyenlerin "*Two Faces of Power*" (*Gücün İki Yüzü*)² isimli çalışması, gücün bu yönüne dikkat çeken ilk çalışmalar arasında yer almaktadır. Gücün üçüncü yüzüne göz gezdirildiğinde, bu yüzün direkt olarak Lukes tarafından geliştirildiği anlaşılmaktadır. Lukes'e göre bu yüzün özü, karşı tarafın arzularını manipüle ederek, diğer insanların arzularını kendi olarak arzuları gibi algılamasını sağlamak (Bahchrach & Baratz, 1962: 947-952; Lorenzi, 2006: 87-95). Bu anlamda, Gaventa'nın (2006: 23-24) da vurguladığı gibi Lukes'in geliştirdiği bu yaklaşım güç kavramının bilinmeyen yönü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Giulio Gallarotti ve Alexander Vuving gibi yumuşak güç konseptine kayda değer katkılar sunan isimler, Lukes'in ortaya çıkarttığı gücün üçüncü yüzünün, Nye'in yumuşak güç kavramına çok benzediğini savunmaktadırlar (Ageeva, 2016: 33). Gallarotti genel olarak, Lukes ve Nye ürettiği kavramlarının benzerliğine dikkat

² Bahchrach, P., & Baratz, M. (1962). Two Faces of Power. *American Political Science Review*, 56 (4), 947-952.

çekmektedir. Teorisyen, Nye'nin “yumuşak gücü” fikrinin, katılım ve uygulama süreçlerinde uzlaşılan kararlar neticesinde oluşan ve Lukes'in aktörler arası güveniyle ifade ettiği gücün üçüncü yüzü yaklaşımıyla birçok ortak noktaya sahip olduğunu yazmaktadır (Gallarotti, 2011: 29-30).

Diğer yandan Vuving, Gallarotti'yle aynı fikirde olmakla birlikte, yumuşak gücün aslında Lukes tarafından formüle edilen yaklaşımıyla büyük ölçüde benzediğini vurgulamaktadır. Vuving'e göre bu benzerlik, yumuşak gücün gündemi belirleme ve diğer aktörlerin tercihlerini şekillendirme yeteneğini içermesinden kaynaklandığını söylemektedir (Vuving, 2009: 18).

Nye'in çalışmaları incelendiğinde, Nye'in Lukes'ın geliştirdiği yaklaşıma değindiği görülmektedir. İlk olarak, Nye 2008 tarihli *Liderlik Gücü (The Powers to Lead)* adlı eserinde Morton Baratz ve Peter Bachrach gibi teorisyenlerin “Two Faces of Power” (Gücün İki Yüzü) isimli çalışmasına kısaca değindiği anlaşılmaktadır (Nye, 2008a: 156). İkinci olarak, Nye 2011 tarihli *Gücün Geleceği (The Future Power³)* isimli çalışmasında ise Lukes'ın tüm varsayımlarını içerek şekilde, tablo üzerinden ilişkisel gücün adı altında bir sınıflandırma gerçekleştirmiştir.

Tablo 1.1. Joseph Nye'a Göre İlişkisel Gücün Üç Yüzü

Gücün Birinci Yüzü	A aktörü B aktörünün davranışlarını tehdit ederek veya ödül vererek şekillendirmeye çalışır, B aktörü bu durumun farkında olmaktadır.
Gücün İkinci Yüzü	A aktörü B aktörünün gündemini belirleyerek, faaliyetlerini kısıtlamaya çalışır. B aktörü bu durumun farkın olabileceği gibi olmayabilir, fakat A aktörü bu durumdan kesinlikle haberdardır.
Gücün Üçüncü Yüzü	A aktörü B aktörünün tercih ve davranışlarını etkilemeye çalışır, B aktörü bu durumun farkında değildir.

Kaynak: Nye, J. S. (2011). *The Future of Power*. New York: Public Affairs, p. 14.

Buna bağlı olarak, Nye geliştirdiği sınıflandırmanın, Lukes'ın yaklaşımına dayandığını vurgulamaktadır. Aynı zamanda, yazar Dahl ve Baratz/Bachrach gibi isimlerin yaptığı güç tanımlamalarını da kullandığı anlaşılmaktadır (Nye, 2011: 13-

³ Nye, J. S. (2011). *The Future of Power*. New York: Public Affairs.

14). Görüldüğü gibi Nye kendi yaklaşımını ortaya koymadan önce, bazı örnek çalışmaların bulunduğu görülmektedir. Ancak dönemin şartlarını en iyi yorumlayarak, yumuşak güç kavramına bu hususu yansıtılabildiği için Nye, bu alandaki diğer teorisyenlerden ziyade daha fazla ön plana çıkan isim olmaktadır (Lobanova, 2017: 80).

Yumuşak güç kavramı, Nye'in kendi ifadesi ile ilk defa 1990 yılında yayımlanan *Liderliğe Zorunluluk: Amerikan Gücünün Değişen Doğası* (Bound To Lead: The Changing Nature Of American Power) isimli eserinde kullanılmıştır. ABD gücünün düşüşü üzerine yapılan bir iddiayı özetleyen bu eser dışında, Nye'in 1991 yılında kaleme aldığı *Amerikan Gücünün Paradoksu* (*The Paradox of American Power*⁴) eserle, 2004 yılında geliştirdiği *Yumuşak Güç Dünya Siyasetinde Başarının Yolu* (*Soft Power The Means to Succes in World Politics*⁵) isimli eseri yumuşak güç kavramını ilgili literatür bakımından daha kullanışlı kılmıştır (Özel, 2018: 5).

Genel çerçeveye Soğuk Savaş sürecinin sona ermesi, yumuşak güç açısından bir mihenk taşı ve dönüm noktası olarak büyük önem arz etmektedir. Bu anlamda realistlerin ortaya koyduğu güç anlayışına eleştiri getiren yumuşak güç, askeri güç nitelendiren araçların artık yetersiz kalmaya başladığını vurgulamaktadır (Yıldırım, 2014: 13). Soğuk Savaş dönemi sırasında Berlin Duvarı'nın ve SSCB'nin yıkılması gibi olaylar yumuşak gücün ortaya çıkışını desteklese de 2000'li yıllarda ABD'de cereyan etmiş olan 11 Eylül olayları bu kavramı etkileyen en önemli olaylar olarak görülmektedir (Sancak, 2016a: 63). Clark'a (2001: 635-647) göre yumuşak güç kavramının genellikle Soğuk Savaş sonrası dünyayı ifade etmek için kullanılması, küresel sermaye, iletişim, kültür ve buna benzer olguların, küreselleşmenin sınırları aşırmasıyla birlikte, daha fazla iç içe geçmesinden kaynaklıdır.

Nye, 1990'lı yıllardan itibaren bilim ve teknoloji alanında meydana gelen yeni gelişmeler nedeniyle, askeri güç üzerinden çeşitli çelişkilerin çıkmaya başladığını anlatmaktadır. Askeri güç bir taraftan, Soğuk Savaş sonrası ABD'yi tek süper güç haline getirmesine, rağmen ülkenin siyasi ve sosyal alanda bazı bedellere yol açmıştır.

⁴ Nye, J. S. (2002). *The Paradox of American Power: Why the World's Only Superpower Can't Go It Alone*. Oxford: Oxford University Press.

⁵ Nye, J. S. (2004). *Soft Power The Means To Succes In World Politics*. New York: Public Affairs.

Buna bağılı olarak, nükleer güce sahip olmanın, Uİ alanında, istisnai durumlar dışında, bedeli ağır olmaktadır. Nükleere gücü olmayan Vietnam'ın, nükleer güce sahip olan ABD'yi yenmesi, aynı şekilde nükleer gücü olmayan Arjantin'in, nükleer gücü olan İngiltere'ye karşı, Falkland Adaları'na saldırabilmesi gibi olaylar askeri gücün tartışılmasına ve yumuşak gücün ön plana çıkmasına sebebiyet vermiştir. Ancak, Nye ne olursa olsun askeri gücün Uİ alanında merkezi rol oynamaya devam edeceğini belirtmektedir (Nye, 2004a: 19-21). Genel olarak, yumuşak güç kavramı, Uİ alanında askeri gücün etkisinin azalmasına ilişkin yeni bir bakış açısını sunmaktadır. Tıpkı güç kavramında ki tanımlanma zorlukları, yumuşak güç açısından da geçerli olduğu söylenebilir.

1.2.1. Yumuşak Güç Kavramının Tanımlanması

Nye, uluslararası ilişkilerde artık askeri ve ekonomik güç kullanımı yoluyla hedeflere ulaşmanın dışında dünya siyasetinde gündemi belirleyebilmek ve diğer aktörleri cezbedebilmekte, çok önemli hale gelmiştir. Genel manada, yumuşak güç insanları zorlamak yerine ikna etmeyi amaçlamaktadır (Nye, 2004: 5). Yumuşak gücün tanımlanma meselesi incelenecek olunursa, Vuving'e (2009: 3) göre yumuşak güç kavramının ilgili literatürde anlaşılmasının temel sebepleri arasında sebepleri arasında ilgili kavramın teorileştirilememiş olması, kavramla ilgili akademik arıtma eksikliği bulunması ve kavram konusunda yaşanan analitik bulanıklıktır. Ancak Nye, kaleme aldığı eserlerde yumuşak gücün farklı yönlerine vurgu yaparak, yumuşak güç konusunda tanımlama yapmaya çalışmıştır.

Bu bağlamda, Nye, 1990'da yumuşak gücü, "eğer istediğim şeyi istememi sağlayabilirsem, o zaman yapmak istediğin şeyi yapmaya seni zorlamama gerek yoktur" cümlesiyle ifade etmiştir (Nye, 1990a: 1-15). Nye, 2004't e ise yumuşak gücü, bir ülkenin dünya siyasetinde istediği sonuçlara ulaşabilmesi konusunda, onun değerlerine hayran olan, onu örnek alan, onun refah seviyesine ve fırsatlarına özenen ülkelerin onu izlemesini sağlayan çekici bir güç olarak tanımlamıştır (Nye, 2004a: 5-7). Nye, yumuşak gücü, eşanamlı olarak *co-optive* kelimesiyle bağdaştırmıştır. Kelime anlamıyla *co-optive*, "bir kaynak ülkenin kendi amaçları çerçevesinde bir politika veya fikri hedef aktöre benimsetilmesini" ifade etmektedir (Özel, 2018: 6).

Nye, yumuşak güç kavramını ortaya attıktan sonra, farklı tanımlar da ortaya çıkmıştır. Örnek verilecek olunursa, Ying Fan, Nye’ın sağladığı bilgilerden yola çıkarak, yumuşak güce yönelik tanımlamaları bazı maddeler şeklide ifade etmeye çalışmıştır:

- Yumuşak güç, diğer aktörlerin tercihlerini şekillendirme yeteneğidir;
- Yumuşak güç, diğer aktörleri cezbetme ve taviz verdirme yeteneğidir;
- Yumuşak güç, diğerler aktörlerin tercihlerini, kültürel ya da ideolojik çekiciliği kullanma yoluyla etkileme yeteneğidir;
- Yumuşak güç, bir ülke değerlerinin diğer aktörleri açısından hayranlık uyandırma yeteneğidir;
- Yumuşak güç, liderlik vasfının merkezi kavramı olarak gündem belirleme ve gündem oluşturma yeteneğidir (Fan, 2008: 148).

Bazı akademik çalışmalarda uzmanlar yumuşak güç kavramını “nüfuz”, “propaganda” gibi kelimelerle eşdeğer tutmaya çalışmaktadırlar. Ancak, bu kavramların birbirlerine benzetilmeleri konusunda hataların olduğu söylenebilir. Buna bağlı olarak, Nye nüfuz ve yumuşak güç kavramlarının bazı istisnai durumlarda dışında birbirinden farklılaştığını ve nüfuzun çoğunlukla sert güce dayandığını vurgulamaktadır (Nye, 2004a: 6). Propaganda ve yumuşak güç ayırımında değinilecek olunursa, Lebedeva (2017: 215) bir makalesinde bu iki kavram arasındaki farkları bir tablo şeklinde izah etmektedir, bu anlamda bu farklar şu şekilde ifade edilebilir:

Tablo 1.2. Yumuşak Güç ve Propaganda Kavramlarının Karşılaştırılması

Propaganda	Yumuşak Güç
Zorlamaya izin vermekle yanı sıra ödüllendirmede mevcuttur	Zorlamaya yer yok, karşı taraf seçimini istediği şekilde yapabilir
Realist gelenek açısından kullanılır	Liberal gelenek açısından kullanılır
Uzun vadeli amaçlar bulunmaz	Uzun vadeli işbirliğine dayanır
Manipülatif stratejileri kullanır	Manipülatif stratejileri önler
Monolog odaklı, karşı tarafı bir nesne gibi algılar	Diyalog odaklı, karşı tarafa güven vermeye çalışır
Karşılıklı ilişkilerde güveni önemsemez	Karşılıklı ilişkilerde güveni önemser

Kaynak: Lebedeva, M. (2017). Myafkaya Sila: Ponyatiye i Podhodı. Vestnik MGİMO - Universiteta, 3 (54), s. 215.

Tablo içerisinde yapılan karşılaştırmaya göre, yumuşak gücün propaganda kavramından ziyade daha olumlu bir nitelikte bir kavram olduğu anlaşılmaktadır.

1.2.2. Yumuşak Güç Kavramının Kısa Tarihçesi

Uİ alanına bakıldığında, ilgili alanda yumuşak gücün kullanımı diplomasiye daha eski tarihlere dayandığı anlaşılmaktadır. Eğer yumuşak güç açısından hayranlık uyandırma, sempati ve buna benzer, olumlu imaj oluşturacak kavramlar vurgulanacaksa, yumuşak güç ortaya çıkış örneklerini çok eskilere gördürülebilmektedir (Demir, 2012: 99). Dolayısıyla yumuşak güç kavramı ortaya çıkmadan önceki sürede de tarihte yumuşak güç kullanımına dair çeşitli örnekler bulunmaktadır. Örneğin, Fransa'nın kültürünü yayması ve dilini diplomasi dili haline getirebilmesi, Birinci Dünya Savaşı'nın ardından çeşitli ülkelerin dış ilişkiler ofisleri kurması, Soğuk Savaş döneminde ABD ve SSCB'nin ideolojilerini yaymak ve hedef ülkeleri yanlarına çekmek konusundaki faaliyetlerin bir kısmı yumuşak gücün tarihçesi için örnekler teşkil etmektedir (Çavuş, 2012: 27). Ancak, yumuşak güç kullanımının tarihsel kökenleri daha eskiye dayanmaktadır. Bu anlamda, tarihsel perspektif açısından, yumuşak gücün ilk örneklerinden birini M.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısında özel bir fenomen olarak ortaya çıkan ve büyük komutan Makedonyalı Büyük İskender adıyla ilişkili olan Helenizm akımı oluşturmaktadır. Genel çerçeveye, İskender'in parlak askeri zafer ve fetihlerinin ardından, güçlü bir kültürel etki kalmaktaydı (Chernışov, 2019: 87-91).

Nye da yumuşak gücün tarihsel perspektif içindeki kullanımına örne olarak, Fransa'nın 17. ve 18. yüzyıllar arasındaki faaliyetlerini vermekte ve ülkenin, Fransız dili ve edebiyatı gibi kaynaklar sayesinde Avrupa'da çok ciddi etkisini hissettirdiğini anlatmaktadır. Bunun dışında Nye, Fransa'nın akabinde İtalya, Almanya ve diğer bazı ülkelerinde, Fransa'ya benzer yol izleyerek, kültürlerini denizaşırı ülkelere tanıtmaya başladıklarını zikretmektedir (Nye, 2004a: 100).

Nye bir başka çalışmasında yaptığı bir değerlendirmede, 16. ve 21. yüzyıllar arasında lider devletleri ve onların sahip olduğu güç kaynaklarını tespit etmeye çalışmıştır. Bu bağlamda, Nye'nin yaptığı bu sınıflandırmayı tablo şeklinde verilebilir:

Tablo 1.3. 16. – 21. Yüzyıllar Arasında Dünyadaki Lider Devletler ve Güç Kaynakları

Dönem	Devlet	Temel Kaynaklar
16. Yüzyıl	İspanya	Altın, Sömürgeler Arası Ticaret, Hanedan Bağları, Paralı Askerler
17. Yüzyıl	Hollanda	Sermaye Pazarları, Ticaret, Donanma
18. Yüzyıl	Fransa	Nüfus, Kırsal Sanayi, Kamu Yönetimi, Ordu, Kültür
19. Yüzyıl	Britanya	Sanayi, Finans, Donanma, Ada Yerleşimi, Liberal Kurallar
20. Yüzyıl	ABD	Ekonomik Büyüklük, Teknik ve Bilimsel Liderlik, Askeri Güç ve İttifaklar, Evrenselci Kültür, Liberal Kurallar
21. Yüzyıl	ABD	Teknolojik Liderlik, Askeri ve Ekonomik Büyüklük, Yumuşak Güç, Uluslararası İletişiminin Merkezi Noktası

Kaynak: Nye, J. S. (2002). The Paradox of American Power: Why the World's Only Superpower Can't Go It Alone. Oxford: Oxford University Press, p. 13.

Genel çerçeveye tablodaki aktarılan bilgilere bakıldığında, daha önceki dönemlerde bile yumuşak gücünü anımsatıran ilkelerin kullanılması, bu kavramın tarihi geçmişinin zengin olduğunu ortaya koymaktadır.

1.2.3. Yumuşak Güç Kavramının Önemi

Nye'ya göre bilgi bir güç ve günümüzde çok hızlı bir şekil yayılımını sürdürmektedir. Ancak, bu küresel bilgi çağında birçok devlet halen gücün değişen doğasını anlayamamış ve dolayısıyla yumuşak gücü kendi politikalarına nasıl ekleyebileceklerini bilememişlerdir (Nye, 2004a: 1).

Küreselleşme olgusunun ortaya çıkmasıyla birlikte uluslararası ortamda bulunan aktörler arasında geleneksel tip ilişkiler ortadan kalkmış ve uluslararası ilişkiler arenasında devletler dışında uluslararası örgütler, çokuluslu şirketler gibi yeni aktörler ortaya çıkmıştır. Bu aktörler çıkar ilişkilerini daha dinamik ve esnek hale getirmiştir. Küreselleşme iç politika ve dış politika arasında ki keskin ayrımı bitirince, devletler ve diğer aktörler hem ulusal hem uluslararası çıkarları elde etme konusunda geleneksel yöntemler yerine alternatif yöntemlere yönelmek zorunda kaldılar. Geleneksel yöntemler de genel olarak askeri silahlar, ekonomi gibi kaynaklar kullanırken, alternatif daha yeni olan yöntemler kültür, eğitim gibi manevi kaynaklar kullanılmaktadır. Uİ literatürün de manevi kaynakları kapsayan kavram temel kavramı yumuşak güçtür (Akhundova, 2015: 1; Khashimov, 2019: 522-523).

Bu bilgilerden yola çıkıldığında, yumuşak güç bugünlerde en fazla devletler açısından önemli olmaktadır. Bu bağlamda, büyük güç statüsündeki devletler başta olmak üzere uluslararası arenadaki devletler çıkarlarını maksimize edebilmeleri için, politikalarında yumuşak güce yer vermeleri gerekmektedir. Yumuşak güç bir devletin yurtdışında olumlu imaj oluşturmanın en önemli yolu olarak karşımıza çıkmaktadır (Demirtepe & Özerterem, 2013: 95-100).

1.2.4. Yumuşak Gücün Ölçülmesi

Nye gücün ölçülmesi oldukça zor bir kavram olduğunun altını çizmektedir (Nye, 2004a: 2). Baldwin, gücün nasıl ölçüleceği sorunu, yüzlerce yıldır güç analistlerini kafasını karıştıran bir olay olduğunu ve günümüzde bile bu sorun konusunda uluslararası ilişkilerde fazla değişiklik yaşanmadığını belirtmektedir (Baldwin, 2016: 33).

Bu hususa bağlı olarak, Guzzini güç kavramının doğasının ölçülemez olduğunu ve bu durumun iki temel nedene bağlı olduğu savunmaktadır: Bu nedenlerden ilki, güç kaynakları arasında değiştirilebilirliğin etkili olmamasıdır. İkincisi ise, güç kategorisi ve kaynaklarının yasallık durumlarının takibinin zor olmasıdır (Guzzini, 2009: 4).

Buna bağlı olarak aynı şekilde ilgili literatürde, yumuşak güç doğasının da ölçülemez olduğuna dair güçlü bir görüş mevcuttur (Yukaruç, 2017: 498). Ancak bu görüşün bulunmasına rağmen, Wu yumuşak gücün eğitim, kültür gibi çeşitli

geleneksel yöntemlerle yanı sıra yeni nesillerin izlenmesi gibi geleneksel olmayan yollarla ölçülebileceğini düşünmektedir (2020). Uzmanlar tarafından, devletlerin yumuşak güçlerinin ölçülmesi konusunda endeksler ön plana çıkartılmaktadır. Bu endeksler yumuşak güç konusundaki mevcut literatürü ve onun öznel doğasını ele alarak ölçme yapmaya çalışmaktadır (McClory, 2010: 1-13). Bu duruma binaen, son yıllarda yumuşak gücün ölçülebilirliğini kabul eden araştırmacılar, yumuşak gücün alt kategorilerini şekillendirmeye ve alt kategorilerin etki ağırlıklarını sınıflandırmaya yönelik endeksleme girişimlerine sınırlı da olsa rastlamaya başlamaktadırlar. Bazı belirli örneklerde ise endekslerin kullanıldığı kamuoyu araştırması çalışmaları ile istatistiksel verilere ulaşılmaktadır. Ancak her şeye rağmen, bu çalışmaların tümü metodolojik olarak ekonomik ve askeri kapasite konusunda daha önceden yapılmış anket ve endeksleme çalışmalarının devam olarak göze çarpmaktadır (Yapıcı, 2015: 12-13).

Günümüzde yumuşak gücün ölçülmesine yönelik yapılan endeks çalışmaları arasında belirli artış yaşanmıştır. Bu anlamda, en dikkat çekici endekslerden biri, “The Soft Power 30” isimli endeksidir. Yaklaşık 10 binden fazla kişinin katkısıyla gerçekleşen bu endeks, uluslararası danışmanlık şirketi Portland tarafından icra edilmektedir. Endeks, yumuşak güç analizi için çeşitli kategoriler üzerinden ve uluslararası anket kullanma yoluna, kapsamlı bir çerçeve sağlamaya çalışmaktadır. The Soft Power 30 endeksinin metodolojisi, yumuşak gücün ölçülmesine yönelik 3 temel yeniliği içermektedir:

1. Endeks, ülkelerin dijital diplomasisi hakkında yeni göstergeler oluşturmak ve toplamak için Facebook ile işbirliği içindedir. Endeks, Facebook bilim ekibinin katkılarıyla geliştirilmiş ve ülkelerdeki dijital diplomasi alanındaki bilgileri toplamaya yardımcı olan dijital bir bileşene sahiptir;
2. Endeks, dünyanın her büyük bölgesini kapsayan 25 farklı ülkeden gelen uluslararası anketler üzerine dayanmaktadır;
3. Endeks, yumuşak güç kaynaklarının tek bir sıralamada puanlamasına izin veren bir sisteme sahiptir, sistem içerisinde 75'ten fazla gösterge yer

almaktadır. İlgili göstergeler, sistem dahilinde tek bir çatı altında buluşturulmaktadır (The Soft Power 30, 2020).

Endeks yumuşak güç ölçümünü genel olarak, 6 temel kategoriye kullanarak gerçekleştirmektedir. Bu temel kategoriler şu şekildedir:

Tablo 1.4. The Soft Power 30 Endeksi Kategorileri

Kategori	Kategorinin Bileşenleri
Dijital	Bir ülkenin dijital altyapısı ve dijital diplomasideki yetenekleri
Kültür	Bir ülkenin hem popüler hem de yüksek kültürün kültürel sonuçlarına küresel erişimi ve cazibesi
Girişimler	Ülkenin ekonomik modelinin çekiciliği, iş konusundaki dostluk ilişkisi ve yenilik yapma yeteneği
Eğitim	Bir ülkedeki beşerî sermaye düzeyi, burslara katkı ve uluslararası öğrenciler açısından çekiciliği
Uluslararası İşbirliği	Bir ülkenin diplomatik ağlarının gücü, küresel meselelere katılım ve bu meselelerin gelişimine katkı sunma
Yönetim	Bir ülkedeki özgürlük, insan hakları ve demokrasi ve siyasi kurumların kalitesine bağlılık

Kaynak: The Soft Power 30. (2020, 08 02). What is Soft Power: <https://softpower30.com/what-is-soft-power/>

Genel çerçeveye, The Soft Power 30 endeksinin dijital, kültür, girişimler, eğitim, uluslararası işbirliği ve yönetim gibi kategoriler üzerinden yaptığı değerlendirmeler sonucunda, ilk 30'a girmeyi başaran her ülkenin yumuşak gücün kapasitesinin belirlenmesi ve ölçülmesine büyük katkı sunmaktadır.

1.3. Joseph Nye'nin Ortaya Koyduğu Güç Çeşitleri

UI literatüründe güç konusunda birçok sınıflandırma bulunmasına rağmen, bu alanda en fazla dikkati çeken sınıflandırmayı Nye yapmıştır. Bu sınıflandırmaya göre Nye, sert güç, yumuşak güç ve iki gücün sentezi olan akıllı güç kavramlarını ortaya

çıkarmıştır. Bu sınıflandırmaya ek olarak, ekonomik güç kavramına da yer verilmesi gerekmektedir (Asker & Akay, 2018: 115).

Nye'in Foreign Policy'de kaleme almış olduğu *Think Again: Soft Power* isimli yazısında amaca varmanın üç yolundan bahsetmiştir, bunlar:

1. Sert güç ile savaş;
2. Hedeflerin satın alınması yani ekonomik güç;
3. İkna kabiliyeti ve yumuşak güç (2006).

Nye'in değindiği bu üç yoldan, en fazla ikna kabiliyeti ve yumuşak güç dikkat çekmektedir. Nye'in bu konuda vurgulamak istediği temel unsur, istenilen sonuç baskı ve tehdide dayanmadan, diğer aktörlerin rızası doğrultusunda elde edilebileceğidir (Anaz, 2013: 8). Nye bu üç yola benzer şekilde, 2004 tarihli *Yumuşak Güç Dünya Siyasetinde Başarının Yolu* adlı eserinde üçlü bir güç tipolojisini geliştirmiştir:

Tablo 1.5. Joseph Nye'in Güç Tipolojisi

		Davranışlar	Temel Araçlar	Hükümet Politikaları
SERT GÜÇ	Askeri Güç	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorlama ▪ Caydırma ▪ Koruma 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tehdit ▪ Kuvvet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorlayıcı diplomasi ▪ Savaş ▪ İttifak
	Ekonomik Güç	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teşvik ▪ Zorlama 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Para verme ▪ Yatırım 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yardım ▪ Rüşvet
	YUMUŞAK GÜÇ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hayranlık uyandırma ▪ Gündem yaratma 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Değerler ▪ Kültür ▪ Politikalar ▪ Kurumlar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kamu Diplomasisi ▪ İki taraflı ve çok taraflı diplomasi

Kaynak: Nye, J. S. (2004a). *Soft Power The Means To Success In World Politics*. New York: Public Affairs, p. 31.

Nye'in geliştirdiği bu üçlü güç tipolojisinde, daha öncede belirtildiği gibi en fazla yumuşak güç kavramına değinmektedir. Tabloya göre yumuşak gücün davranışları arasında hayranlık uyandırma ve gündem belirleme, temel araçlar arasında değerler, kültür, politikalar ve kurumlar, hükümet politikaları arasında ise kamu diplomasisi ya da iki ve çok taraflı diplomasi yer almaktadır. Nye, uluslararası ilişkiler alanında devletlerin, kendi imajlarını zedelememeleri için sık sık yumuşak

gücü kullanmaları gerekmektedir. Buna istinaden, Uİ literatüründe sert ve yumuşak güç arasında bir zıtlaşma durumunun bulunduğu anlaşılmaktadır.

1.3.1. Yumuşak Güç ve Sert Güç İlişkisi

Son zaman aralıklarında, akademisyen ve araştırmacılar sert ve yumuşak olmak üzere ikili bir güç ayrımını yapmayı tercih etmektedirler (Gray, 2011: 5). Günümüzde genel anlamıyla askeri ve ekonomik göstergeleri içeren sert güç kavramı modern uluslararası ilişkilerdeki önemini kaybetmemiştir. Ancak sert gücün artık kilit meselelerde tek başına yeterli olmadığından dolayı, sert güce alternatif olarak devreye yumuşak güç kavramı sokulmuştur (Gukasov, İsakov, & Panin, 2015: 308-311). Nye'ya göre sert güç - bir aktörün ekonomik ve askeri olanaklarını kullanarak başka bir aktör veya aktörlerin davranışları üzerinde değişiklik yapabilme veya nüfuz sağlayabilme becerisidir. Bir aktörün bunu gerçekleştirebilmesi için ya kandırmalara (havuç) ya da tehditlere (sopa) ihtiyacı bulunmaktadır (Nye, 2004a: 5).

Nye, genel çerçeveye sert ve yumuşak gücün birbirleriyle ilişkili olduğunu belirtmekte, çünkü her iki güçte karşı aktörün davranışlarını etkileyerek, amaçlara ulaşmayı ifade etmektedir. Nye aynı zamanda, yumuşak gücün sert güce bağlı olmadığını eklemektedir (Nye, 2004a: 7-9). Sert ve yumuşak güç arasındaki farklar kaynaklar ve davranışlar bakımından meydana gelmektedir. Bu bağlamda, sert güçte davranış biçimi olarak emir ön plandayken, yumuşak güçte ise davranış biçimi olarak kendine çekme ön plandadır (Sancak, 2016a: 83). Bu durum, Nye'in geliştirdiği "Sert Güç – Yumuşak Güç Davranış Spektrumu'nda" daha iyi bir şekilde anlaşılmaktadır:

Tablo 1.6. Joseph Nye'in Sert Güç – Yumuşak Güç Davranış Spektrumu

	Sert Güç	Yumuşak Güç
Davranış Spektrumu	Zorlama İkna etme ←-----●-----●-----→ (Emir)	Gündem yaratma Cazibe (Yanma çekme)
En Uygun Kaynaklar	Baskı Ödemeler Yaptırımlar Rüşvet	Kurumlar Kültür Değerler Politikalar

Kaynak: Nye, J. S. (2004a). *Soft Power The Means To Success In World Politics*. New York: Public Affairs, p. 8.

Nye, sert gücü tamamıyla yok saymamakta, sadece bu gücün tek başına yeterli olamayacağını, daha çok çok yumuşak güç kavramına ağırlık verilmesi gerektiğini söylemektedir. Nye, sert güç ile ilgili temel sorunun, bazen sert güç aracılığıyla uluslararası alanda kazanılan zaferler devletlere olumsuz anlamda bir geri dönüş sağlayabilmektedir. ABD'nin Vietnam ve 11 Eylül olaylarındaki durumu bu hususa iyi bir örneği teşkil edebilir (Cull, 2009: 15-16; Akhundova, 2015: 11). Genel olarak sert ve yumuşak gücü beraber kullanmayı başarabilen devletler, istedikleri amaçlara ulaşmada daha kolay imkanlara sahip olabilmektedirler. Buna bağlı olarak, her iki gücün birleşmesinden - Uİ literatüründe yeni bir kavram ortaya çıkmaktadır – “akıllı güç” (Demirtepe & Özertem, 2013: 11).

1.3.2. Akıllı Güç Kavramı

Yumuşak güç kavramının Uİ literatüründe yaygınlık kazanmasıyla birlikte, belirli aralıklarla kavrama yönelik özellikle, Nye'in kavrama fazla anlam yüklediği dair realistler tarafından sık sık eleştiriler dile getirilmiştir. Eleştirilere göre, yumuşak güç dış politikayı yönlendirebilecek kadar etkili bir araç değildir. Bu anlamda, eleştirileri göz önüne almaya alan Nye, 2011 yılında yayımladığı “Gücün Geleceği” (The Future Power), ortaya koymuş olduğu akıllı güç kavramıyla yapılan eleştirilere cevap vermeye çalışmıştır (Özel, 2018: 3-5; Yıldırım, 2014: 19; Surkova, 2015: 107-108).

Nye, akıllı gücü kavramını yumuşak gücün tek başına etkili bir dış politika üretebileceği yönündeki yanlış algılamaya karşı koymak geliştirmiştir. Nye'ya göre güç kişinin istediklerini elde etmek için başkalarının davranışlarını etkileme yeteneğidir ve bunu yapmanın üç temel yolu bulunmaktadır: baskı, ödeme ve çekim/cazibe gücü. Sert güç, baskı ve ödemeyi kapsarken, yumuşak güç, cazibe/çekme yoluyla tercih edilen sonuçları elde etmeyi kapsamaktadır. Bir devlet başkaları için gündemi belirleyebilir veya tercihlerini şekillendirebilirse, kandırmalara (havuç) ya da tehditlere (sopa) gerek kalmadan tasarruf yapabilir. Ancak bunu tamamen gerçekleştirmesi zor olduğundan, bazı durumlarda hem sert hem de yumuşak gücün araçlarını birleştiren akıllı güç stratejilerine ihtiyaç duyabilir (Nye, 2013: 434).

Akıllı gücü, sert ve yumuşak gücün sentezi olarak tanımlayan Nye, akıllı gücün yumuşak güçten farklı olarak, daha tanımlayıcı, değerlendirici ve normatif bir kavram

olduğunu vurgulamaktadır (Nye, 2009: 160). Akıllı gücü 21. yüzyılın bir ürünü olarak gösteren Nye, bu kavramın gücü maksimize etme veya hegemonyayı korumaya yönelik olmadığını söylemektedir. Aksine, akıllı güç, gücün günümüzdeki yeni dağılım sürecinde, kaynakların başarılı stratejiler içerisinde sentezleyerek, yeni yolların aranmasını ifade etmektedir. Nye, aynı zamanda, bir eleştiri olarak ABD'nin halen dünya genelinde büyük güç olarak anılmaya devam ettiğini, ancak ABD'nin bu yeni yüzyılda 20. yüzyılda kullandığı yöntemleri yerine alternatif yöntemlere yönelmesi gerektiğini bildirmektedir (Nye, 2011: 207-208).

Nye ve Richard Armitage tarafından hazırlanan bir raporda, ABD için yurtdışında düşük imajını kaldırabilmesi için akıllı güç stratejileri geliştirilmiştir. Rapora göre, bu stratejiler 5 ana başlık altında toplanabilmektedir.

1. *İttifaklar, ortaklıklar ve kurumlar*: ABD, 21. yüzyılın zorlukları karşısında kendi ülke çıkarlarına koruyabilmek için uluslararası alanda ittifaklar, ortaklıklar ve kurumlar gibi mekanizmaları geliştirmelidir. Bu anlamda ABD ya tek yönlü hareket ederek ya ortak uzlaşmaya dayalı geçici komisyonlar kurarak ya da ittifaklar/çok taraflı kurumlarla anlaşarak bu mekanizmaları devreye sokabilir.
2. *Küresel kalkınma*: ABD dış politikasında kalkınma rolünün yükseltmelidir. Bu anlamda, Marshall yardımlarına benzer uluslararası alanda yardımları artırdığı ve bu yardımları, sağlık gibi hayati konulara yönlendirdiği takdirde, başarılı olma ihtimali vardır.
3. *Kamu diplomasisi*: ABD için kamu diplomasisi merkezi konumda olmalıdır. Bu bağlamda ülkeye genç kesim başta olmak üzere yurtdışından insanları getirebilmelidir. Eğitim bursları bu konuda büyük öneme sahiptir.
4. *Ekonomik entegrasyon*: ABD'nin dünyadaki ekonomik liderliğini devam ettirebilmek için, küresel ekonomiye sürekli katılım sağlaması gerekir. Buna göre, serbest ticaretin faydalarından yararlanarak, ihracat ve ithalat kalemlerini hem yurtiçi hem de yurtdışındaki belirli alanları kapsayacak şekilde genişletmelidir.

5. *Teknoloji ve yenilik*: Enerji güvenliği ve iklim değişikliği gibi küresel konularda, fikir birliğinin oluşturulmasına ve yenilikçi çözümlerin geliştirilmesine yardımcı olma konusunda ABD aktif rol almalıdır (Armitage & Nye, 2007: 1, 27-58).

Sert ve yumuşak güç kaynaklarını farklı bağlamlarda başarılı bir şekilde birleştiren stratejiler olarak tanımlanan akıllı güç, sadece büyük devletler için değil, aynı zamanda küçük devletleri için geçerli olan bir kavramdır. Bu bağlamda, birçok küçük devletin akıllı güç sayesinde stratejileri oluşturmaya başlamıştır. Örneklere bakılırsa, yaklaşık 5 milyon nüfusa sahip olan Norveç, yumuşak gücünü artıran barış ve kalkınma yardımlarındaki meşrulaştırma politikalarıyla çekiciliğini artırdı. Nüfus büyüklüğü açısından diğer uçta, sert ekonomik ve askeri kaynaklarda artan bir güç olan Çin, sert gücünün komşuları için daha az tehdit edici görünmesini sağlamak için yumuşak güç kaynaklarına çeşitli yatırımlar yaptı (Nye, 2013: 434).

Sonuç olarak, akıllı güç kavramının ortaya çıkartılması, Hayden'ın (2012: 41) da belirttiği gibi yumuşak gücün dış politika çerçevesine daha fazla entegre etmiştir. Bu sayede yumuşak gücün uluslararası düzeydeki geçerliliği daha fazla meşru hale gelmiştir. Genel olarak, akıllı gücün önemli bir kavram olduğuna dikkat çeken Nye, bu kavrama yönelik sarf ettiği çabalar sayesinde, yöneltelen eleştirilere cevap geliştirmiştir. Nye, akıllı güç kapsamında liberal ve realist görüşler sentezlemeye çalışmış ve ortaya çıkan sonucu liberal realizm olarak adlandırmıştır (Nye, 2011: 231).

1.4. Yumuşak Gücün Kaynakları

Yumuşak gücün kaynaklarına yakından bakıldığında, bu kaynaklara büyük oranda “değerler” kaynaklık ettiği görülmektedir (Demir, 2012: 59-60). Çalışma bakımından, Nye'in eserlerine göz gezdirildiğinde, Nye'in yumuşak güç kaynaklarını 3 ana başlık altında değerlendirdiği görülmektedir:

1. Kültür;
2. Siyasi değerler;
3. Dış politika (Nye, 2004a: 11).

Nye'ya göre, kültür diğerlerine caz ip geldiği yerlerde; siyasi değerler diğerlerinin yerel ve dış politikasına uygun olduğunda; dış politika diğerleri tarafından

meşru ve geçerli otorite olarak görüldüğünde işe yarayabileceğine dikkat çekmektedir (Nye, 2004a: 11). Bu anlamda, küresel bilgi çağında uluslararası ilişkilerdeki gücün değişen doğasına uygun olarak, kültür, siyasi değerler ve dış politika gibi yumuşak güç kaynakları daha fazla ön plana çıkmaya başlamaktadır (Nye, 1990b: 164). Snow'a göre ilgili kaynaklar eğer uluslararası hukuk normları ile bağdaşmaya başlarsa, yumuşak gücün etkinliğini bir o kadar artacaktır (Snow, 2020: 4). Bir diğer yünden, yumuşak güç kaynaklarının ulusal moral gibi değerlerle de yakın bağları mevcuttur, dolayısıyla bu kaynaklar ulusal morale uygun bir şekilde hareket etmelidir. Bu için ise eylemler verilen sözlerle uyumlu olmalı; ikna edicilik açısından verilen sözler yerine getirilmeli; kendimizin yapmadığı şeyleri, başkalarından talep edilememeli. Eğer yumuşak güç kaynaklarının kullanımında bu tür şeylere dikkat edilirse, amaçlan hususların gerçekleşebilmesinin ihtimali bir o kadar yüksek olabilmektedir (Kharkhevich, 2014: 24-25). Çalışmanın devamında Nye'in yumuşak güç kaynakları için yaptığı sınıflandırmaya uygun olarak, detaylı olarak ele alınacaktır.

1.4.1. Kültür

Nye'in ortaya koyduğu sınıflandırmada yumuşak güç kaynağı olarak, ilk kültüre değinilmektedir. Kültür günümüz dünya siyasetinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Kültür, küreselleşen bir dünyada, ülkelerin prensiplerini ve özelliklerini anlamak ve ülkeler arasındaki diyalogu düzenlemek konusunda büyük yardımda bulunmaktadır (Zvyagina, 2012: 94).

Nye'ya göre kültür, bir toplum için anlam yaratan değerler ve pratikler kümesidir (Nye, 2005). Özünde değerler yatan kültür ögesi, genel olarak kültürün insan toplumu tarihinde yaratılan materyalleri ve manevi zenginliği içerdiği düşünülmektedir. Kültürün bilim, sanat, eğitim ve buna benzer birçok bileşeni bulunmaktadır (Haneş & Andrei, 2015: 34). Eğer bir ülkenin kültürü evrensel değerler içerdiğinde ve politikaları başkalarının paylaştığı değerleri ve ilgi alanlarını teşvik ettiğinde, kültürünün yarattığı cazibe ve görev ilişkileri nedeniyle istenen sonuçlara ulaşma olasılığı artmaktadır. Dar değerler sahip olan kültürlerin yumuşak güç üretme olasılığı daha düşük olmaktadır (Nye, 2005). Bu nedenle yumuşak güç kaynağı olarak kültürün başarısı, hedef kitlenin algısına bağlıdır ve genel olarak tehdit edici olarak algılanması gerekmektedir (Trunkos & Cerny, 2019: 4).

Genel minvalde Nye, kültürü, kendi içerisinde yüksek ve popüler kültür olmak üzere ikiye bölmektedir. Ona göre kültürün bir yanını edebiyat, sanat ve eğitim gibi seçkinlere hitap eden üst/yüksek kültür oluştururken, diğer yanı eğlenceye dayanan popüler kültürden meydana gelmektedir. Ayrıca kültür, bazı uzmanlar tarafından yumuşak güce bazen eşdeğer tutulmaktadır, ancak Nye, yumuşak gücü kültüre indirgeyen bu yaklaşımı kabul etmektedir (Sancak, 2016b: 17). Çalışma açısından, yumuşak güç kaynağı olarak kültürü yüksek ve popüler kültür olmak üzere iki alt başlıkta incelemek önemli bir noktayı oluşturacaktır.

1.4.1.1. Yüksek Kültür

Nye'ya göre (ABD) üzerine verdiği örneklerle, üst kültürün önemine değinerek, ABD üst kültürünün ülke için kayda değer bir yumuşak güç ürettiğini kabul etmektedir. Buna bağlı olarak, Nye ABD'de eğitimlerini tamamlamış ve daha sonra ülkelerine dönen uluslararası öğrencilerin, ABD değerlerine ve kurumlarına karşı hayranlık duyduklarını söylemektedir. Ayrıca Nye, bilimsel ve akademik değişim programlarının da yumuşak güç açısından ABD için büyük katkılar sunduğunu belirtmektedir. Bir başka örnekte Nye, Soğuk Savaş döneminde ABD tiyatrosu, müze ve operanın, ABD üst kültürünün bir parçası olarak, aynı şekilde ülke için yumuşak güç ürettiğini anlatmaktadır (Nye, 2004a: 43-45).

Yukarıda da belirtildiği gibi, yüksek kültürün içeriğini edebiyat, sanat, eğitim ve buna benzer öğeler oluşturmaktadır. Bunlardan bazılarının değerlendirilmesi, çalışma açısından olumlu bir katkı niteliğinde olacaktır.

Bu anlamda ilk olarak, kültürün en önemli ögesi dil olarak karşımıza çıkmaktadır. Dil hem bireysel bilincin hem de kültürel geleneğin içeriğini nesneleştirme için özel ve evrensel bir aracı olarak hareket etmektedir. Günümüzde, İngilizce, Rusça gibi ulusal dillere ek olarak, şiir dili, bilim dili, medya dili gibi birçok yeni dil türü ortaya çıkmıştır (Zvyagina, 2012: 95). Dil, geleneksel olarak sosyal yaşamda, özellikle kültürel veya sosyal yönlerde önemli bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte, diğer şeylerin yanı sıra, görünüşte sadece dil sadece kültürlerarası iletişimin bir aracı olarak görev yapmamakta, aynı zamanda dil politikadan çok uzakta görünen bir kavram olmamaktadır. Bu anlamda, birçok devlet dili önemli bir dış politika

kaynağı olarak görür ve siyaset alanında kullanmaya başlar. Uluslararası arenada bir dereceye kadar önemli aktör olan her ülke, şu ya da bu şekilde dili, kendi etkisini hem bölgesel hem de küresel ölçekte yaymak için bir yumuşak güç aracı olarak kullanmaya çalışmaktadır (Krasnoperova & Rakhmanova, 2019: 190).

Öte yandan, uluslararası diller arasında bugün özel bir yere – İngilizce sahiptir (Pashayeva, 2014: 76). İngiliz dilinin bir kültür alt kümesi olması, milyarlarca insanı birbirine bağlayan ve İngiliz değerlerinin yayılmasına, hatta taklit edilmesine olanak tanımaktadır. Bir yumuşak güç varlığı olarak bu durum, British Council'in merkezi konuları arasında yer almaktadır. Gerçekten de birçok British Council yayını, kültürün ve dilin yurtdışında yumuşak güç üretme aracı olarak konuşlandırılabilceği fikri üzerine dayanmaktadır (Wilkinson, 2013: 6). Bu anlamda, İngilizce örneğinde olduğu gibi, eğer bir ülke dili uluslararası alanda etkili oluyorsa, yumuşak güç üretme potansiyeli artışa geçmektedir. Bu duruma istinaden olumsuz örneklere de rastlamak mümkündür. Nye, verdiği bir örnekte, 10 yıldan fazla bir süre önce Japonya'nın dildeki zayıflığının, ülkenin yumuşak gücünü kullanmasını zorlaştırdığına dikkat çekmişti. Nye, Japonca dilinin dünya çapında yaygın olarak konuşulmadığını ve Japonya'nın İngilizce dil becerilerinin Asya'nın en kötülerini arasında yer aldığını gözlemlemişti. Nye, bu hususun üniversitelere uluslararası yetenekler çekmesini zorlaştırdığını ve dolayısıyla yaşadığı demografik karşısında zayıf bıraktığını söylemekteydi (Hashimoto, 2017: 3).

Kültürün bir diğer en önemli ögesi olarak karşımıza eğitim çıkmaktadır. Bir yumuşak güç kaynağı olarak kültürün bir ögesi olan eğitim, günümüzde etkili yumuşak güç enstrümanlarından birisi haline geldi. (Amirbek & Ydyrys, 2014: 515). Bir eğitim sistemi her zaman belirli bir devletin refah durumunun ana aktörlerinden birisi olmuştur. Bilindiği gibi, eğitim sisteminin kesintisiz mekanizması sayesinde, devletler en yüksek sonuçları ve refah seviyesini elde etme şansına sahip ve aynı zamanda bir yumuşak güç aracı olarak kullanılabilir (Ortikov, 2013: 461). Yumuşak güç çağdaş dünyada eğitim, uluslararası değişimler ve kültürlerarası programlar konusunda önemli bir rol oynamaktadır (Li, 2017: 5). Yumuşak gücün birçok unsurunun eğitimle doğrudan ve dolaylı bir bağlantısı mevcuttur. Bu bakımdan, eğitimdeki herhangi bir olumlu özellik, kamusal yaşamın çeşitli alanlarında ilerleme

için temel oluşturabilir veya tam tersi bir etki yaratabilir: eğitim sistemindeki eksiklikler topluma zarar vererek, bozulmasına yol açabilir (Syun, 2017: 45).

Nye'ya göre birçok gözlemci ABD'deki yüksek öğreniminin ABD için önemli bir yumuşak güç kaynağı olduğunu kabul etmektedir. Nye, ABD'deki kolej ve üniversitelerin önemine değinerek, bu kurumların geliştirilmeye devam ettiği taktirde, ABD dış politikası için büyük katkı sağlayabileceğini savunmaktadır (Nye, 2005). Bu bağlamda, Torkunov'un da belirttiği gibi Sonuç olarak, dış dünya üzerindeki etkiyi, "yumuşak güç" aracı olarak ulusal eğitimin yardımıyla, artırma yolu, askeri ya da diğer baskı kollarının yardımı geliştirilen yoldan çok daha yüksektir (Torkunov, 2012: 88).

Genel olarak, üst kültür kavramı içerisinde dil ve eğitim konuları dışında edebiyat, bilim ve buna benzer konular mevcuttur. Çalışmada, aşinalık yaratma amacıyla sadece birkaçı açıklanmaya çalışıldı.

1.4.1.2. Popüler Kültür

Nye, kültürün bir alt dalı olan popüler kültüre ilgiyle yaklaşarak, bu kültürün türünün bir siyasi yönünün mevcut olduğunu ve önemli derecede yumuşak güç sağladığını söylemektedir. Nye, popüler kültürü ucuz ticari yaklaşımını kanıt olarak gösterip, eleştiri yapanlarının varsayımlarını reddetmektedir. Nye bu anlamda, Soğuk Savaş döneminde ABD'nin başarılı olmasında etkili olduğu düşünerek, cevap geliştirmektedir (Nye, 2004a: 45).

Nye, popüler kültür araçlarının dinamik bir yapıya sahip olduğunu ve dolayısıyla politikacılar, popüler kültüre doğrudan erişemediği için, sürekli olarak istediği sonuçları elde edememektedirler. Ayrıca, popüler kültürün tek yönlü bir yumuşak güç kaynağı olmadığını ve bazı durumlarda çelişkili sonuçlar doğurabileceğini anlatmaktadır (Nye, 2004a: 52-54).

Tıpkı üst kültür örneğinde olduğu gibi, popüler kültürde aynı şekilde bünyesinde birden fazla alt dal bulundurmaktadır. Bu anlamda, ilk olarak göze çarpan popüler kültür ögesi – sinemadır. Sinema olumlu ve olumsuz senaryo biçimleriyle hem yurtdışında hem de yurtiçinde bir kamuoyu oluşturma yeteneğine sahiptir. Bu tür özelliğe sahip olan sinema, uzmanlar tarafından bir yumuşak güç kaynağı olarak yorumlanmaktadır (Edman, 2020: 106).

Yumuşak gücün kaynaklarına göz atıldığında birçok unsurla karşılaşmak mümkündür, bu unsurlarda sinema çok kısa bir süre içinde geniş bir kitleye ulaşması açısından, belki de en etkili yumuşak güç unsurlarının başında gelmektedir. Algıları şekillendirmek ve bellekleri arzulanan politik hedeflere ulaşmak amacıyla dönüştürmek için günümüzde sinema uluslararası aktörler tarafından sıklıkla kullanılmaktadır. Günümüzdeki ABD'deki Hollywood ve Hindistan'daki Bollywood, bu konuya ilişkin en önemli örnekleri teşkil etmektedir (Medin & Koyuncu, 2017: 839). konuyla ilgili olarak, bir eser çalışmasında Hollywood'un etki alanının Harvard'a göre çok daha geniş olduğuna dikkat çekmiştir (Nye, 2004a: 47).

Popüler kültürün bir diğer önemli bileşeni olarak karşımıza spor çıkmaktadır. Spor dalı, genel olarak yurtiçinde veya yurtdışında yumuşak güç olarak kullanılabilme potansiyeline sahiptir (Nygård & Gates, 2013: 236). Kendi etrafında çok sayıda sporcu ve taraftar toplayan spor, dünya topluluğunun hükümetlerinin, iş dünyasının ve medyanın temsilcileri, insanların dikkatini küresel sorunlara çekmenin eşsiz bir yolu haline geldi. Spor dünyasında yetkili ve uzmanlaşmış bir yapı olan Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) burada önemli bir rol oynamaktadır. IOC, eğitim, kültür, sürdürülebilir kalkınma alanındaki insani çalışmalarında, Birleşmiş Milletler sisteminin en büyük dünya güçleri ve yetkili uluslararası hükümetler arası örgütleri olan UNESCO, WHO, UNEP ile aktif olarak işbirliği yapmaktadır (Aminova & Ahmetkarimov, 2019: 2-3). Bu anlamda, uluslararası bir spor organizasyonu olan olimpiyatların, dil, din, ırk, cinsiyet ayrımı yapmaksızın, barış, dostluk, karşılıklı anlayış ve buna benzer değerlerin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Ancak, her ne kadar durum böyle gelişse de uygulamada spor belirli düzeyde siyaset etkileşim içerisinde bulunabilmektedir (Azman, 2020: 195).

Spor, siyasetin, iş dünyasının, kitle iletişim araçlarının unsurlarını birleştirmektedir. Bu nedenle, şu anda televizyon yayınları, devlet liderleri, önde gelen spor markalarının özel reklamları olmadan Olimpiyatları, hayal etmek çok zor görünmektedir. Bu açıdan, sporu bir yumuşak güç kaynağı olarak adlandırmamak için herhangi bir sebep bulunmamaktadır (Aminova & Ahmetkarimov, 2019: 5).

Uluslararası spor alanındaki çoğu devletin faaliyetleri iki ana hedefe ulaşmayı amaçlamaktadır:

1. İmaj geliştirmek;
2. Diğer devletlerle ilişkilerin geliştirilmesi (Kasımova, 2017: 27).

Çoğu ülkenin liderlikleri, ülkelerini uluslararası spor etkinliklerine (Olimpiyat Oyunları, Formula 1 Grand Prix, popüler sporlarda dünya şampiyonası hem takım hem de tek kulvardaki sporlar) geçtiği bir yer haline getirmeye çalışmaktadır. Bu fenomenin nedeni, her ülkenin liderliğinin ekonomik kaynaklar ve yetenekler, teknik gelişme düzeyi ve altyapı geliştirme gibi konularda kendisini uygun bir ışıktta gösterme fırsatını elde etmesidir. Ayrıca, etkinliğin uygun seviyede tutulması, ülkeye ve liderine küresel siyasi arenada iyi bir imaj sağlayabilmektedir. Bu etkileşim kısmen yumuşak gücün işleyiş mekanizmalarına dahil edilmiştir (Basyukov, 2018: 1536-1537).

Nye, aynı şekilde sporu, popüler kültürün bir alt bileşeni olarak yumuşak güç kaynağı olarak görmekte ve spor faaliyetlerinin, yumuşak güce kaynaklık eden değerlerin iletebilme yeteneğine sahip olduğunu düşünmektedir. Nye, NBA maçlarının, 42 dilde ve yaklaşık 212 ülkeden 750 bin kişiye ulaştığını; birinci lig beysbol maçlarının 11 dilde 224 ülkede yayınlandığını; ABD Futbol Ligi Final maçının 800 milyon yakın kişinin izlediğini anlatmaktadır. Bu anlamda 2002 yılında spor seyircilerinin sayısı, yaklaşık 7,3 milyon kişi olan ABD filmlerinin seyirci sayısını egale etmiştir. Buna bağlı olarak, Nye ayrıca herhangi bir spor takımı veya yıldızının da politik mesajları iletebileceğinin altını çizmektedir (Nye, 2004a: 47).

Bir diğer popüler kültür öğesi olan müzik, bazen doğrudan politik söylemlerle, bazen de liberal düşünce ve özgürlük söylemleri ile dolaylı olarak siyasal amaçlara hizmet etmektedir. Bu anlamda, özellikle Soğuk Savaş döneminde Batı'nın Doğu'ya nüfuz etme çabalarında müziğin büyük bir katkısı olmuştur (Sancak, 2016b: 18). Nye, çoğu ülkelerdeki halkların, ABD'nin teknolojisi, film ve televizyonu yanı sıra müziğine de hayran kalmaya devam ettiklerini zikretmektedir (Nye, 2004a: 14). Cerqueira'ya göre ABD hala dünya çapında en büyük müzik ihracatçısı olarak yumuşak güç üretmeye devam etmektedir. Cerqueira (2018: 99), Avrupa veya Japonya gibi gelişmiş ülkelerin, ABD yumuşak gücünün ekonomileri ve kültürleri üzerindeki etkisini sınırlamak için farklı şekillerde yanıt vermektedir. Müzik konusunda, Avrupa, kotalar koyarak kendini korumaya çalışırken, Japonya, tam ersi bir şekilde bu yumuşak güçten etkilenerak, hibrit bir müzik modeli ortaya çıkarmaktadır.

1.4.2. Siyasi Değerler

Nye'in yumuşak güç kaynakları arasında gösterdiği bir diğer kaynak siyasi değerlerdir. Siyasi değerler adı altında demokrasi, insan hakları gibi evrensel değerler dışında bir ülkedeki suç oranları, iş güvenliği, boşanma oranları, ortalama yaşam süresi ve buna benzer birçok değerde bu kapsam içerisinde değerlendirilmektedir. Genel olarak hükümet politikaların bir ürünü olarak ortaya çıkan siyasi değerler, daha çok iç politika ve yerel değerlerle alakalıdır. Ancak siyasi değerlerin uluslararası etki boyutunun da önemli olduğu söylenebilir (Sancak, 2016a: 99-100). Bu minvalde, herhangi bir hükümetin ülke içerisinde (örneğin demokrasiyi kullanmak), uluslararası kurumlarda (başkalarıyla birlikte çalışmak) ve dış politikada (barış ve insan haklarını teşvik etmek) savunduğu siyasi değerler başkalarının tercihlerini güçlü bir şekilde etkileyebilmektedir. Hükümetler, bu anlamda ortaya çıkardığı örneklerinin etkisiyle başkalarını çekebilir veya itebilir (Nye, 2005).

Demir'e (2012: 63) göre bir ülke, bir hukuk devlet statüsü taşıyorsa, demokrasiyle yönetiliyorsa, kişi hak ve hürriyetlerine saygıyla yaklaşıyorsa, çevre konusunda hassas bir davranış sergiliyorsa, insani yardım konusunda örnek alınıyorsa, o ülkenin olumlu imajı ve yumuşak gücü sürekli olarak artacaktır. Aksi taktirde, eğer bir ülke kendi içerisinde yönetim, hukuk, insan hakları gibi konularda sıkıntılar barındırıyorsa, bunun sonucunda o ülkenin yumuşak gücü zayıf kalmaktadır.

Nye siyasi değerler konusunda ABD üzerine yaptığı değerlendirmede, ABD'nin bu konudaki performansının karışık olduğunu vurgulamaktadır. Nye, ABD'nin yükseköğretimde, sağlık harcamalarında, yayımlanan kitap sayısında, internet ve bilgisayar kullanımında, göçmen kabulünde, gönüllü kuruluşlara katılımında ve istihdam meselelerinde her zaman ilklerdeki yerini koruduğunu, ancak ortalama yaşam süresi, ilköğretim, iş güvenliği, geliş eşitliği, suç ve boşanma oranları ve buna benzer bazı konularda gerilerde kalmıştır. Nye, ABD siyasi değerlerinin oldukça yüksek yumuşak güç potansiyeline sahip olduğunu, fakat bu siyasi değerleri yayma konusunda adımları hızlandırmadığı sürece, mevcut potansiyelin zayıflama ihtimali vardır (Nye, 2004a: 55-57).

1.4.3. Dış Politika

Bakıldığında, günümüzde devletlerin dış politika oluşturma süreçleri oldukça karmaşık bir mesele olarak gözükmektedir. Dış politika içerisindeki en önemli nokta, doğası gereği birçok faktörün etkisinde bulunan dış politika kararlarının geliştirilmesi ve kabul edilmesidir. Bu anlamda, bu sürece devletin coğrafi konumu ve askeri gücün yanı sıra ekonomik güç, kültürel, tarihsel gelenekler hem siyasi sistemin türü hem de toplumun sosyal yapısı, siyasi liderlerin bireysel özellikleri gibi faktörler etkide bulunduğu belirtilmelidir. Bir dış politika kararının kabulü, yalnızca devletin kabul edildiği yerde değil, aynı zamanda tüm insanlığın kaderi üzerinde de kritik bir etkiye sahip olabilmektedir (Lebedeva, 2007: 314-315).

Nye'ya göre bütün devletler dış politika sürecinde kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmektedir. Nye, dış politika konusunda önemli meselenin bu çıkarların ne kadar dar veya geniş olmasıdır, kullanılan yöntem genellikle tercihe bağlıdır. Ancak herhangi bir devlet dış politikasında yumuşak güce yer vermek istiyorsa, işbirliğine dayalı bir yöntemler bütünü tercih etmek zorundadır. Bu anlamda yumuşak güç daha çok cazibeye dayandığından, amaçların nasıl şekillendiği de büyük önem arz etmektedir, dar bir bakış açısıyla şekillenen amaçlar dış politikaya zarar verebilme potansiyeline sahiptir (Nye, 2004a: 60-61). Bu nedenle, devletler dış politika konusunda hassasiyetle yaklaşarak, yumuşak gücü kullanmaları gerekmektedir, aksi durumda hedeflenen amaçların gerçekleşmesi zora girebilir (Aydemir, 2016: 143). Nye, örnek babında Pew Araştırmalar Merkezi'nin 2003 ilkbaharında elde ettiği sonuçlara değinerek, Irak işgalinden sonra ABD'nin çekiciliğine ilişkin insanların algısında sert düşüş yaşandığını bildirmektedir (Nye, 2005).

Nye, dış politika sürecinin değerlerle yakından bağlantılı olduğunu söylemektedir. Bu bağlamda eğer dış politikada değerler paylaşılıyorsa, dış politikanın bir o kadar çekici hale gelme ihtimali vardır. Devletler, dış politikada büyük kitleler tarafından paylaşılan demokrasi ve insan hakları gibi değerleri desteklediği takdirde, yumuşak güç üretme olasılığı artmaya başlamaktadır. Nye ayrıca dış politikanın, kültüre ve siyasi değerlere nazaran yumuşak güç elde etmek konusunda daha hızlı ulaşılabilir bir yol olduğunu altını çizmektedir (Nye, 2004a: 61-62).

Genel çerçeveyeyle, Nye kültür, siyasi değerler ve dış politikadan ibaret olan yumuşak güç kaynaklarının siyaset konusunda çok önemli olduğunu savunmaktadır. Bu kaynaklar arasında, popüler kültür nezdinde kültürün diğer kaynaklara göre, daha geç cevap verebileceğini, ancak, özellikle dış politikanın kullanılmasıyla yumuşak güç üretiminin hızlanabileceğini belirtmektedir (Nye, 2004a: 142).

1.4.4. Diğer Yumuşak Güç Kaynakları

Çin siyaset bilimcisi Mingjang Li Nye'in yumuşak güç kaynakları konusunda yaptığı sınıflandırmaya tam anlamıyla katılmamakta ve ona göre yumuşak güç kavramı sadece kültür, ideoloji ve değerlerle anlaşılmaz. Çinli siyaset bilimci Li Minjang bu görüşe katılmıyor: "Ancak, kültür, ideoloji ve değerlerin neden yumuşak güç kaynakları olması gerektiği mantıklı değil. Her ne kadar bu kaynakları doğası gereği çekici, ikna edici olduğu varsayımına dayanmaktadır. Ancak gerçekte, durum her zaman böyle olmayabilir ve bu kaynaklar bazı durumlarda kızgınlık, ret, düşmanlık ve hatta çatışmaya yol açabilir (Li, 2009: 3-4). Bu bağlamda, son yıllarda yumuşak gücün kaynakları nelerdir sorusuna çok dikkat edilmeye başlanmış ve farklı ya da ilave sınıflandırmalar yapılmaya çalışılmaktadır.

Buna bağlı olarak, yumuşak güç konusunda değerli çalışmaları bulunan Gullio Gallarotti, yumuşak güç kaynaklarını uluslararası ve yerel olmak üzere ikiye ayırmaktadır. Ayrıca, Gallarotti yerel kaynakları kendi içinde kültür ve siyasi kurumlar olmak üzere ikiye ayırmaktadır. Bu bağlamda, Gallarotti'nin yaptığı sınıflandırma şu şekildedir:

Tablo 1.7. Gallarotti'ye Göre Yumuşak Güç Kaynakları

Uluslararası Kaynaklar:	Yerel Kaynaklar
<ul style="list-style-type: none"> • Uluslararası hukuka, normlara ve kuramlara saygı. • Çok taraflılığa güven ve tek taraflılığa karşı tavır. • Uluslararası antlaşmalara ve ittifak sözleşmelerine saygı. • Daha büyük hedefler için kısa-dönem ulusal çıkarlardan kaçınma. • Liberal dış ekonomik politikalar 	<p>Kültür</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yüksek yaşam kalitesi. • Özgürlük. • Yeterli fırsatlar. • Tolerans. • Çekici yaşam stili. <p>Siyasi kurumlar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demokrasi. • Hukukun üstünlüğü. • Liberalizm/Çoğulcukuk. • İyi işleyen devlet bürokrasisi

Kaynak: Gallarotti, G. M. (2011). Soft Power: What it is, Why it's Important, and the Conditions for its Effective Use. *Journal of Political Power*, 4 (1), p. 30.

Gallarotti'nin sınıflandırması dışında, yumuşak güç kaynakları konusunda "Ernst and Young" ve "Skolkovo" kuruluşların yaptığı "Rapid-Growth Markets Soft Power Index" isimli ortak çalışmasında yapılan sınıflandırma da dikkate değer bir sınıflandırmayı oluşturmaktadır. Sınıflandırma, küresel imaj, küresel dürüstlük ve küresel bütünleşme başlıkları üzerinden yapılmıştır. Buna göre, bu sınıflandırmadaki yumuşak güç kaynakları şu şekildedir:

Tablo 1.8. “Ernst and Young” ve “Skolkovo” Kuruluşların Yumuşak Güç Kaynaklarının Sınıflandırması

Küresel İmaj	Küresel Dürüstlük	Küresel Bütünleşme
<ul style="list-style-type: none"> • Medya ürünlerinin ihracı • Ülke dilinin öğrenilmesine olan ilgi • Olimpik oyunlarda kazanılan madalya sayısı • Time dergisindeki yapılan sınıflandırmalardaki vatandaşlarının temsiliyet oranı • Ülkedeki önemli şirketlerin sayısı 	<ul style="list-style-type: none"> • Hukukun üstünlüğü • Özgürlük endeksi • Seçmen aktifliği • CO2 emisyonu 	<ul style="list-style-type: none"> • Ülkedeki üniversitelerin reytingi • Ülkeye gelen göçler • Turizm • Yabancı dil bilme düzeyi

Kaynak: Ernst and Young, & Skolkovo. (2012). Rapid-Growth Markets Soft Power Index. [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Rapid-growth_markets:_Soft_power_index/\\$FILE/Rapid-growth_markets-Soft_Power_Index-Spring_2012.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Rapid-growth_markets:_Soft_power_index/$FILE/Rapid-growth_markets-Soft_Power_Index-Spring_2012.pdf)

Son yıllarda, Uİ literatüründe önemli yer edinen yumuşak güç içerisinde de sürekli olarak teorik tartışmalar varlığını sürdürmektedir. Bu doğrultuda yapılan tartışmalardan birisi yumuşak güç kaynaklarını yakından ilgilendirmektedir. Genel olarak, Nye’in yapmış olduğu sınıflandırma birçok uzman tarafından eksik değerlendirilmekte ve buna göre bazı eklemeler yapmaya çalışmaktadırlar. Buna bağlı olarak, mevcut çalışmada bu hususa yönelik, ek olarak, dinin de yumuşak güç kaynağı olarak sayılabileceğini düşünülmektedir. Yapılan bu ekleme, yazarın inisiyatifi doğrultusunda yapılmıştır.

1.4.4.1. Din

Günümüzde dinin uluslararası politikadaki rolü, uluslararası ilişkiler din ve politika alanlarındaki araştırmacılar için bir entelektüel çıkmaz haline gelmiştir. Din, bazı Uİ analizlerinde önemli bir etken olarak ortaya çıkmış olsa da dinin devletlerin dış politikalarındaki rolü ile ilgili tartışmalı ve keşfedilmemiş konular halen devam etmektedir (Warner & Walker, 2011: 113). Her ne kadar din, Uİ alanında tartışılmaya

devam edilse de din, hem devlet hem de devlet dışı aktörler için kendi yararları için kullanabilecekleri birçok olanak sunmaktadır. Din yoluyla yumuşak güç icra etmek, bu yollardan birisidir. Bu nedenle, dini uluslararası ilişkilerde bir yumuşak güç biçimini oluşturan bir dizi fikir, sembol ve davranış olarak görebilir. Sadece burada önemli bir nokta dine ilişkin hangi fikri niteliklerin ikna ve çekiciliğe yol açabileceğinin belirlenmesi büyük önem arz etmektedir (Taşkaya, 2011: 37).

Thomas'a göre 20 yüzyılın sonu yeni bir yumuşak güç kaynağının – dinin, ortaya çıkmasına şahit olmuştur. Ona göre eğer din, devletler ve devlet dışı aktörler için uluslararası ilişkilerde maddi olmayan unsurlarını oluşturan tutum kabiliyetlerini bildiriyorsa, askeri ve ekonomik gücü içeren sert güce rağmen, bir yumuşak güç kaynağı olarak ilan edilebilir (Thomas, 2005: 110).

Haynes'a göre çağdaş uluslararası ilişkilerde dinin etkisi genellikle yumuşak güç kullanma kabiliyeti ile ilişkilidir. Ona göre, eğer bir devletin ya da herhangi bir başka aktörün, amaçlarını maksimize etmek için, ikna ve cazibe yollarını kullanıyorlarsa ve ikna ile cazibenin yumuşak gücün bileşenleri oldukları hatırlanırsa, dinde bir yumuşak güç kaynağı olarak görebilir (Haynes, 2007: 59; Haynes, 2008: 145).

Yumuşak güç kavramını ortaya çıkaran Nye, “Soft Power the Means to Success in World Politics” adlı kitabında dinin bir yumuşak güç kaynağı olduğuna dair kısaca değinmiştir. Nye dinin, iki ucu keskin bir kılıç olduğunu ve kesme yeteneğinin, kılıcı kullanana bağlı olduğunu söylemektedir. Ayrıca, ona göre bazı dini hareketlerin yüzyıllarca yumuşak bir güce sahip olduğunu ve Roma Katolik Kilisesi ve Protestanlar, İslam ve Budistlerin bu duruma örnek verilebileceğini bildirmektedir (Nye, 2004a: 94). Bir başka örnek olarak, Vatikan din etkili bir yumuşak güç aracı olarak hem tarihsel hem de güncel iyi bir örnek teşkil etmektedir (Del Valle, 2013). Bu doğrultuda, din bir yumuşak güç kaynağı olarak görülüyorsa, Kilise ve buna benzer organizasyonları bir yumuşak güç aracı olarak görülebilir.

1.5. Yumuşak Güç Araçları

Günümüzde ülkelerin yumuşak güç araçları küreselleşme ve bilgi devriminden önemli ölçüde etkilenmiştir (Güneş, 2018: 254). Yumuşak güç kaynaklarından

bahsederken, bu kaynakların hayata geçebilmesi için, belirli araçları ihtiyaç duyulmaktadır. Nye'in yumuşak güç konseptine göre, yumuşak güç araçları ikiye ayrılmaktadır – devlet dışı organizasyonlar (non-governmental organization-NGO) ve medya (Demir, 2012: 64). Çalışmada, ek olarak, günümüzde yeni trend olarak teşekkül eden, devlet destekli devlet dışı organizasyonlara (government-organized non-governmental organization – GONGO) değinilecektir. Bu organizasyonlar, devlet tarafından desteklenen organizasyonlardır (Naim, 2009).

1.5.1. Devlet Dışı ve Devlet Destekli Devlet Dışı Organizasyonlar

Günümüzde, kamu yönetimi sistemine toplum dahil edilmeden sorunları başarıyla çözenin zor bir mesele haline geldiği anlaşılmaktadır. Bu nedene bağlı olarak, bu sorunların çözümü konusunda devlet ve toplum kuruluşları arasında, görev paylaşımı yapılmaktadır. Bu anlamda, bu konuda hem ulusal hem de uluslararası düzeyde devlet dışı organizasyonların önemi gün geçtikçe artmaya devam etmektedir. Devlet dışı organizasyonların deneyimlerinden kaynaklı olarak, bu organizasyonlar faaliyetleri yürütmede esneklik, hareketlilik, inisiyatif, değişen koşullara duyarlılık ve yerel işler hakkında bilgi gibi birçok pratik etkene sahiptirler. Bu organizasyonların potansiyelleri, belirli bir çevre ile temas kurma konusunda daha fazla fırsat sunabilmektedir (Andreeva, 2010: 243).

Devlet dışı organizasyonların tarihi bakıldığında, dünyada ilk organizasyonlar genellikle 19. yüzyılın başlarında ortaya çıkmaya başladığı görülmektedir. Ancak bu organizasyonların sayıları sadece 20. yüzyılın ikinci yarısında önemli ölçüde artmıştır. (Shagabiyeva, 2010: 95).

Devlet dışı organizasyonlar, yaygın olarak kullanılan bir terimdir, ancak uluslararası hukukta sabitlenecek net bir tanımı yoktur. Kural olarak, devlet dışı organizasyonlar, devlete bağlı olmayan, tüzel kişilik biçiminde belirli bir organizasyon yapısına sahip olan ve ticari veya siyasi faaliyeti hedeflemeyen bir kamu kuruluşu şeklinde gönüllü birey veya tüzel kişilerden oluşan bir yapı olarak anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, her ülkenin kendine özgü devlet dışı organizasyonlar anlayışları ve yorumları mevcuttur (Burlinova, 2017: 12). Ayrıca uluslararası alanda faaliyet gösteren

devlet dışı organizasyonlar, bu konu açısından büyük önem arz etmektedir. (Shagabiyeva, 2010: 94).

Devlet dışı organizasyonlar genel olarak, hükümet ve sivil toplum arasındaki köprüdür. Bu köprünün amaçları şu şekildedir:

- Toplum ve devlet arasında sosyal ve sosyal kalkınmanın en önemli konuları üzerine bir diyalog kurmak;
- Devletin faaliyetleri üzerinde toplumun kontrolünü ele almak;
- Karar alma süreçlerine bu organizasyonlar aracılığıyla toplumun katılımını sağlamak;
- İnsan ve vatandaşların temel hak ve özgürlüklere uyulmasını sağlayabilmek (Burlinova, 2017: 12).

Birbirinden farklı amaç ve görevleri olan, devlet dışı organizasyonların dünyadaki koşulları iyileştirmeye ve geliştirmek için uğraşmaktadır. Mültecilere ve yerlerinden edilmiş kişilere yardım, insan haklarını savunmak, kalkınma programlarına destek vermek ve buna benzer birçok görevi olan bu organizasyonların, yumuşak güç üretme konusunda büyük potansiyeli bulunmaktadır (Aydemir, 2016: 148).

Nye'ya bakıldığında, kendi çalışmalarında devlet dışı organizasyonlar hakkında bazı bilgiler verdiği gözlemlenmektedir. Nye, bu tür teşekküllerin madiren sert güce sahip olabileceğinin, tam tersi bilgi devriminin etkisiyle bu oluşumların yumuşak güç potansiyelleri artış gösterdiğini söylemektedir. Nye, bir çalışmasında devlet dışı organizasyonlar içerisinde ne tür oluşumların yer alabileceğine dair notlar vermiştir, bu anlamda bu oluşumlar hakkında maddeler şeklinde ele alınacaktır.

1. Nye ilk olarak bu kapsamda, sivil toplum kuruluşlarına (STK) dikkat çekmektedir. Nye, yumuşak güç potansiyelinin yüksek olduğu bu kuruluşlar arasında, günümüzde birçok etkisi hissedilen sınırötesi kuruluşlara ayrı bir parantez açmaktadır. Nye, bu kuruluşların, özellikle internetin gelmesiyle birlikte, çok daha aktif çalıştığını ve sayı bakımından gözlemlenebilir bir artışta olduğunu vurgulamaktadır. Bu açıdan, Nye son yıllarda İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights

Watch-HRW), Uluslararası Af Örgütü (Amnesty International-AI), Uluslararası Kızıl Haç Örgütü (International Red Cross Red Crescent-ICRC), Greenpeace, Sınır Tanımıyan Doktorlar (Médecins Sans Frontières-MSF), Uluslararası Şeffaflık Örgütü (Transparency International-TI) gibi kuruluşlar, medya üzerinden önemli çalışmalara imza atmışlardır.

2. İkinci olarak, Nye Birleşmiş Milletler (BM) ve Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Organization-WTO) gibi evrensel nitelikteki kuruluşlarından, yumuşak güç üretebileceğini düşünmektedir. Nye, bu tür kuruluşların kendi içerisinde dünyadaki birçok devleti barındırması, yumuşak güç açısından çok önemli bir fırsat olduğunu savunmaktadır.
3. Üçüncü olarak, Nye, daha önce kısaca değinildiği gibi, Roma Katolik Kisisesi gibi örgütlü dini hareketlerin de yumuşak güce sahip olduğunu bildirmektedir. Diğer taraftan Nye, İslam, Buddizm, Protestanlık ve buna benzer diğer dinler nezdinde çalışan kuruluşlarında yumuşak güç açısından aynı şekilde hareket ettiğini söylemektedir.
4. Dördüncü olarak, Nye'in dolaylı olarak diaspora topluluklarına değindiği görülmektedir. Nye, diasporalarının yumuşak gücü yönlendirebilmek için interneti aktif bir şekilde kullandıklarını anlatmaktadır. Bir çalışmasında NY, Endonezya'daki Çinlilerin, ABD'deki Ganaları bu konuya yönelik örnek olarak vermektedir (Nye, 2004a: 90-95).

Genel çerçeveyeyle, devlet dışı organizasyonlar küreselleşmeyle birlikte etkilerini çok ciddi bir şekilde arttırdıkları ve artırmaya devam ettikleri görülmektedir. Bu organizasyonlar, Uİ alanında yaşanan sorunlar konusunda gün geçtikçe daha fazla karar alma mekanizmaları arasında yer almaktadır.

Son yıllarda, devlet dışı organizasyonların uluslararası arenada elde ettiği başarı, devletlerin ilgisini çekmiştir. Bu bağlamda, devletler bu ilgi doğrultusunda, kendi imkanlarıyla bu tür organizasyonları kurmaya başlamışlardır. Eğer bir devlet, bir devlet dışı organizasyonunun kurucusu olarak hareket ediyorsa, bu oluşumlar devlet destekli devlet dışı organizasyonlar (government-organized non-governmental

organization – GONGO) olarak isimlendirilmektedir. Genel olarak, kamu diplomasisi alanında da önemli bir yer edinen bu oluşumlar, yarı-bağımsız olarak nitelendirilmektedir (Burlinova, 2017: 13; Vendil Pallin & Oxenstierna, 2017: 13). Devlet destekli devlet dışı organizasyonlar, genel olarak 1990'lardan itibaren özellikle Çin'de ortaya çıkmaya başlayan yeni bir fenomendir. Bu organizasyonlar, kamu tarafından finanse edilen, hükümetle örgütsel bir yakınlık içinde bulunan, yönetim kadrosu hükümet tarafından atanan ve hükümet fonları ile ayakta duran oluşumlar olarak tanımlanmaktadır. Devlet destekli devlet dışı organizasyonlar, devlet dışı organizasyonlara benzer şekilde yumuşak güç alanında potansiyel aktörler olarak görülmektedir (Oğuz, 2018: 251).

1.5.2. Medya

Yumuşak gücün en önemli araçlarından biri de hiç kuşkusuz medya oluşturmaktadır. Medya'nın bileşenleri olan radyo ve televizyon başta olmak üzere bazı önemli araçlar, küresel alanda düzenlenen etkinlikler açısından önemli bir mekanizmalardır. Medyanın ana amaçları arasında karşı tarafa kendisini etkili, ikna edici ve olumlu göstermek; taraftar toplamak, hedef kitleyi kendisine sempatik hale getirmek ve de en önemlisi kendi görüş ve düşüncelerine uygun bir kamuoyunu, yaratmayı amaçlamak. Bu araçlar, yüz milyonlarca insana ulaşabilme, insanları yönlendirme ve etkileme gücüne sahiptir (Boztepe, 2016: 95).

Bir asır öce elektriğin keşfedilmesiyle birlikte, kolaylaşın ortam içerisinde kitle iletişim ve yayıncılığın ortaya çıkış mümkün kılınmıştır. Bugünlerde bu husus, olası sosyal ve politik etkiler hakkında bazı dersler verebilmektedir. Bu anlamda günümüzde birden fazla iletişim kanalına sahip olanlar, birçok bilgiye erişerek, konuların nasıl şekillendiğini daha fazla görebilmekte ve bazı durumlarda etkide bulunabilmektedirler. Ayrıca, bu tür aktörler eğer yumuşak güç açısından daha fazla donanımlıysa, daha fazla etkili olabilmektedirler (Nye, 2004b: 82-90). Buna bağlı olarak, medya kamuoyu ve bilincinin oluşumunda baskın bir yer tutmakta ve faaliyetlerine bağlı olarak, insanların görüşlerini etkilemektedir. Yumuşak güç yayınlamanın ana araçlarından biri olan medya, güncel zamanın en güçlü bir araçlardan birisine, bilgiye hakimdir (Yermilova, 2017: 47-48).

1.6. Yumuşak Güç Davranışları ve Stratejileri

Önceki sayfalarda, Nye'in yaptığı yumuşak güç tanımına göre, yumuşak güç bir ülkenin dünya siyasetinde istediği sonuçlara ulaşabilmesi konusunda, onun değerlerine hayran olan, onu örnek alan, onun refah seviyesine ve fırsatlarına özenen ülkelerin onu izlemesini sağlayan çekici bir güçtür (Nye, 2004a: 5-7). Bu bağlamda tanıma göre, yumuşak güç davranışsal açıdan diğer aktörlerin tercihlerini etkileyebilen, cezbetme becerisi olarak düşünülmektedir (Nye, 2004a: 5-7).

Nye, ilk çalışmalarında yumuşak güç davranış biçimlerini, sert gücün “zorlama ve ikna” davranış biçimlerine karşılık olarak “cezbetme, gündem yaratma” biçimlerini getirmiştir. Fakat akabinde yapılan çalışmalarda Nye, sert güç davranış biçimlerini “tehdit, zorlama, ödeme, yaptırım” olarak nitelemiş, yumuşak güç davranış biçimlerini “gündem belirleme, ikna ve cezbetme” olarak belirlemiştir. Bu anlamda, önceki yelpazeye “ikna” davranış biçimi eklenmiştir (Özel, 2018: 7-8).

Her bir devlet az çok kaynaklara sahip ve sahip olduğu bu kaynaklar devletlere kendi yumuşak güç stratejisini oluşturmada yardımcı olmaktadır. Kroening ve diğerlerine göre alıcı ülkeye nüfuz sağlamak asıl amaçtır ve bu bundan dolayı karşı tarafa olumlu mesajlar iletmek öncelikli hedeftir. Devletlerin davranışları alıcı tarafın düşüncelerinde olumlu ya da olumsuz izlenimler bırakmakta ve yapılan araştırmalara göre cezbedici mesajların, alıcının düşüncesini olumlu yönde değiştirmesini sağladığı görülmektedir. Yumuşak gücün başarılı olmasındaki etkenler gönderilen mesajın kaynağı, mesajın içeriği ve alıcı taraf gibi etkenlerdir. Bu sebeple yumuşak güç kullanılırken devlet, sahip olduğu yumuşak güç kaynağını, bazı alıcı ülkeler için kullanabilirken, bazıları için ise kullanamamaktadır ki, alıcı ülkenin ilgi alanı bu noktada önem teşkil etmektedir (Kroening, McAdam, & Weber, 2010: 414-417). Buna göre bir yumuşak güç stratejisi, hem nüfusun büyük bir kısmının hem de ilgili devletin politik ve ekonomik elitinin bilincini etkilemek için tasarlanmaktadır. Bu stratejinin, uygulanmasının sonucu, genellikle ilgili devlet için elverişli bir dış politika ortamının oluşturulması olmaktadır (Chiharev & Stoletov , 2014: 59).

Son zamanlarda, her ülkenin kendine göre yumuşak güç stratejisi oluşturmaya çalıştığı görülmektedir. Bu anlamda, Geun Lee “A Theory of Soft Power and Korea’s Soft Power Strategy” isimli çalışmasında yumuşak güç stratejilerini ele almıştır. Bu stratejiler, şu şekildedir:

1. *Birinci yumuşak güç stratejisi - güvenlik ortamlarını iyileştirmek için manipülasyon ya da kendi imajlarının oluşturulmasıdır.* Bu stratejinin en önemli örneklerinin, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra yaptıkları faaliyetlerden pişmanlık duyan Japonya ve Almanya’dır. Bu devletler savaştan sonra olumsuz görünümlü imajlarının, düzeltmek için barışçıl bir çizgiyi takip etmeye başlamışlardı.
2. *İkinci yumuşak güç stratejisi – başkalarının imaj görüntülerine zarar vererek, kolektif eylemler için destek sağlamadır.* Bu stratejiye ABD’nin SSCB’yi ‘düşman imparatorluğu’, İran, Irak ve Kuzey Kore’yi ise ‘şeytan üçgeni’ olarak adlandırması örnek verilebilir.
3. *Üçüncü yumuşak güç stratejisi - ağ etkisi stratejisidir.* Belirli standartların, davranış kurallarının ve ortak referans noktasının yayılması, bu stratejinin temel unsurudur. Bu stratejin temel amacı standartlara, normlara, kurallara ve kurumlara alışmış devletler, şirket, çıkar gruplar ve onların hedeflerini destekleyen bir dış ortam oluşturmaktadır. Bu duruma ABD’nin İngilizce dilini dünya genelinde yaymaya çalışması, Japonya gibi ülkelerin neoliberal, demokrasi unsurlarını kullanmasını örnek verebiliriz.
4. *Dördüncü yumuşak güç stratejisi - durumsal değişimlerin hızlandırmasıdır.* Bu strateji, hedef ülke bir krizden veya istikrarsız bir geçişten geçtiğinde veya yumuşak güç kaynaklarını kullanan ülke saygın bir güvenilirliğe ve sert güç kapasitesine sahip olduğunda mümkündür. Bu konudaki en temel bir örnek, ABD Merkez Bankası'nın Yönetim Kurulu Başkanı tarafından, belirli para birimlerinin değer kazanması veya amortismanına ilişkin sözlü müdahalesidir.

5. *Beşinci yumuşak güç stratejisi - kahramanlar ve ünlülerdir.* Kahramanlar ve ünlüler yumuşak güç iki şekilde uygulayabilir. İlk olarak, rol modelleriyle ve bazı evrensel değerler için yapılan yorum veya hayır kurumları yapılan bağışlar üzerinden, diğer taraftan da kendi ülkelerinde gurur hissi üreterek. İlki, belirli ulusal veya uluslararası hedeflere ulaşmak için uluslararası bir gündem oluşturabilirken, ikincisi ülkedeki milliyetçiliği tetikleyebilir. Bu anlamda, kahramanlar veya ünlüler bağımsız olarak veya hükümetleriyle işbirliği içinde hareket edebilir (Lee, 2009: 205-218).

Diğer taraftan, Matveenکو ve Galayeva, yumuşak güç stratejilerini ülkeler üzerinden örneklendirerek, birkaç strateji ortaya koymaktadırlar. Bu stratejiler şu şekildedir:

1. *Yazarlara göre, ilk yumuşak güç stratejisi, geleneksel bir stratejisi olarak ABD'nin yumuşak güç stratejisidir.* Genel olarak, ABD'nin yumuşak gücünün ilk kaynağı ABD kültürünün ve ABD yaşam tarzının cazibesidir. Bunun dışında, insanlar ABD'nin bilim ve teknoloji alanındaki başarılarına, ABD müziği ve televizyonuna hayran kalmaktadır.
2. *Yazarlara göre, ikinci yumuşak güç stratejisi – Avrupa Birliği'nin yumuşak güç stratejisidir.* Avrupa genel olara sosyo-ekonomik yapısıyla, dilleriyle, İspanyol tatil köyleriyle, Fransız şarabıyla, İsviçre'nin güvenilirliğiyle gelen yumuşak güç sayesinde ABD ile rekabet edebilmektedir. Günümüzde Fransa, edebiyatta Nobel ödüllülerin sayısında dünya lideridir ve turist çekmede ABD Birleşik Devletleri'nin önünde; Birleşik Krallık ve Almanya müzikal ürünlerin satışında üçüncü ve dördüncü sırada (ABD ve Japonya'dan sonra) yer almaktadır. Bir Avrupa sporu olan futbol, ABD futbolu veya beysboldan daha popülerdir. Fransa ve İngiltere'nin kamu diplomasisine ABD ile aynı parayı harcadıkları unutulmamalıdır. Ayrıca bugün dünya tarihindeki en önemli olaylardan biri olan Avrupa Birliği'nin yaratılması, "yumuşak güç"

potansiyeli açısından çok önemli bir konudur. Aynı zamanda, Birliği'n ve genel olarak Avrupa'nın dış politikası dış devletler çekici gelmekte, çünkü faaliyetleri genellikle tüm insanlığın yararına olan amaçları temsil etmektedir.

3. *Yazarlara göre, ikinci yumuşak güç stratejisi – Çin'in stratejisidir.* Çin'in yumuşak gücü eski tarihlere dayandığı söylenmektedir. Geçmişte, özellikle yönetim alanında vuku bulan Çin'in yumuşak gücü, genellikle Lao Tzu, Konfüçyüs, Sun Tzu gibi Çinli düşünürlerin öğretilerinden beslenmektedir (Matveenko & Galayeva, 2016: 70-73).

Her bir yumuşak güç stratejisinin ucunda, ilgili tarafın etkilenmesi amaçlanmaktadır. Bu anlamda, Leonova'ya göre yumuşak güç iki faktör üzerinden etkide bulunabilmektedir:

1. *Maddi faktörlerin etkisi* – genel olarak bu maddi faktörler arasında mallar, hizmetler, sermaye, teknoloji ve buna benzer öğeler yer almaktadır. Yumuşak güç maddi faktörlerin taşıyıcıları, kafeler (McDonald's, pizzacılar, publar, vb.), ulusal mutfak restoranları, filmler ve gösteriler, bale ve opera, müzikaller, edebiyat, giyim ve ayakkabı, uygulamalı sanatın nesnelere, ulusal üretim araçları, uzay gemileri ve fırlatma araçları, yerel malzemelerden üretilmiş mobilyalar; gıda ürünleri (kahve, şarap); kültür merkezleri vb.
2. *Maddi olmayan faktörlerin etkisi* – bu faktörler arasında din, felsefe ve manevi değerler, idealler, kültür, sanat gibi öğeler önemli yer teşkil etmektedir (Leonova, 2014: 18-19).

Sonuç olarak, yumuşak güç stratejilerinin ve genel biçimde yumuşak gücün etkisini gösterebilmesi için, aktörler arasında etkileşim engelini aşmak adına önemli bir araç olan diyalog kullanılması gerekmektedir, aksi takdirde yumuşak gücün etkisi oldukça sınırlı düzeyde kalabilir (Leonova, 2013: 31).

1.7. Yumuşak Gücün Sınırlılığı

Genel minvalde, yumuşak güç kavramının, birçok kavram örneğinde olduğu gibi, kendisine özgü sınırları vardır (Leonova, 2013: 31). Sancak'ın yaptığı çalışmaya göre yumuşak gücü sınırlayan bazı durumlar mevcut. Sancak, bu durumlar ülke yönetimini, yumuşak güç kaynaklarını ve ülkenin sert güç konusundaki yaklaşımını ilgilendirmektedir (İlk olarak, yumuşak güç etkisini gösterebilmesi için, yumuşak gücün merkezde değil, hedeflenen ülkenin genelinde yayılması gerekmektedir. Bu durum genel olarak, ülkede demokratik değerlerin olup olmamasına bağlıdır, eğer bir ülkede bu değerler az ise, yumuşak güç sınırlı kalabilmektedir (Sancak, 2016a: 134-136).

İkinci olarak, yumuşak güç sahip olduğu kaynaklara göre sınırlı kalabilmektedir. Nye'in kültür, siyasi değerler ve dış politikadan oluşan yumuşak güç kaynaklarının bir kısmı devlet elinde olmadan gelişmektedir. Özellikler bu kaynaklar arasında, popüler kültür nezdinde kültürün diğer kaynaklara göre, daha geç cevap verebileceği ve bazı durumlarda ilgili hedef kitle tarafından farklı algılanabileceği ihtimali bulunmaktadır (2004a: 142). Leonova (2014: 19) bu anlamda yumuşak gücün 2 şekilde algılanabileceğini belirtmektedir. Bu algılanış biçimleri şu şekildedir.

1. *Yüzeysel algılanış biçimi* - stil, giyim, beslenme, boş zaman, davranışlar gibi bileşenleri içeren bu biçim, algılanış olarak kolay ve yeni bir kalite kültürü ve zihniyeti yaratmaz. Bundan dolayı insanların davranışları değişmez ve devletin izlediği dış politika etkilenmez.
2. *Derinsel algılanış biçimi* – bu biçim türü bilinçlenmeye ve bilinçaltına derin bir etki anlamındadır. Bu biçim yumuşak güç yoluyla çok ağır elde edilebilen bir sonucun yansımasıdır. Geribildirim sayesinde ülke içinde büyük kitleler kazanmakta ve dış politikaya etki etmektedir

Üçüncü olarak, yumuşak gücün sınırlı kalması sert gücün uygulanmasına bağlı olmaktadır. Eğer bir devlet uluslararası arenada sert güce ağırlık vererek hareket ederse, ülkenin yumuşak gücü bu nedenden dolayı sınırlı kalabilir (Sancak, 2016a: 134).

1.8. Yumuşak Güce Yöneltilen Eleştiriler

Yumuşak gücün kendisinin de birçok olumlu etken bulundurmasına rağmen, özellikle akademik çevrede çeşitli eleştiriler almaktadır. Muawad'a göre Nye geliştirmiş olduğu bu kavrama yönelik eleştiriler çoğunlukla iki nokta birleşmektedir. Buna göre ilk noktada, uzmanlar yumuşak gücün sadece değerlerden ibaret olan bir kavram olduğunu düşünmektedirler, ikinci noktada ise yumuşak gücün tam anlamıyla bir güç olmadığı ve dolayısıyla bu kavramının dış politikayla uyumsuz olduğuna dair eleştiriler mevcuttur (2012: 274).

Özel, yazılı bir çalışmasında yumuşak güce yöneltilen eleştirileri üç grup altında toplamıştır. Birinci gruptaki eleştiriler, yumuşak gücün teorileştirilmesindeki yetersizliğe yönelik eleştirilerdir. Bu konuda yumuşak güce yönelik yapılan eleştiriler genellikle yumuşak gücün tanımı, kaynakları, davranışları, araçları konusunda olmaktadır. Bu anlamda yumuşak güç ile ilgili kavramların yeterince analitik süzgeçten geçirilmemesi veya bazı kavramların birbiriyle karıştırılması bu doğrultudaki temel eleştirilerdir. İkinci gruptaki eleştiriler, yumuşak gücün yeni bir kavram olup olmadığına dair eleştirilerdir. Bu bağlamda bazı uzmanlar, yumuşak güç kavramının uluslararası ilişkilerde daha önce ortaya çıkartılmış olan kavramlara benzediğini düşünmektedirler. Üçüncü gruptaki eleştiriler, yumuşak gücün kullanımına yönelik yapılan eleştirilerdir. Bu eleştirilen bağlamında, yumuşak güç kaynaklarının durumu, yumuşak gücün işleme yolları ve bunun gibi bu güç türünün kullanımıyla alakalı hususlar ele alınmaktadır (Özel, 2018: 9-18).

Nye ve onun yumuşak güç kavramına yöneltilen eleştirilerin belirli yönlerde olduğu anlaşılmaktadır. Bu eleştiriler arasında yumuşak gücün ABD merkezli yazılmış olması; yumuşak güç ile sert güç arasındaki çizginin net olmaması; yumuşak güç kaynaklarının yeterince etkin olmaması ve buna benzer eleştiri türleri en fazla ön plana çıkan eleştirilerdir (Akhundova, 2015: 26-29). Bir örnek verilecek olunursa, Ferguson, *Foreign Policy*'de ele aldığı *Think Again Power* adlı yazısında, yumuşak güce eleştiri getirmiştir. Ferguson, yumuşak gücün dış politikada etkili bir araç olmadığını savunarak, yumuşak gücün fazla "yumuşak" olduğunu belirtmektedir. Bu duruma örnek olarak, İngiltere'yi veren Ferguson'a göre İngiltere'nin zamanında

yumuşak güç kaynaklarını kullanmasına rağmen, kendisini karşı cereyan eden bağımsızlık savaşlarını engelleyememiştir (2009).

Yumuşak güç kavramının çıkışı olarak kabul edilen 1990 yıllardan itibaren bugüne dek, Nye tarafından ortaya çıkartılan yumuşak güç kavramı birçok eleştiriye maruz kalsa da önemini büyük ölçüde artırmıştır. Öte yandan, Nye, özellikle realistlerden gelen eleştirileri dikkate alarak, kavram içeriğini sürekli olarak yenilemeye çalışmıştır (Muawad, 2012: 274). Bu durumu bazı örnekler üzerinden açıklanacaktır.

İlk olarak, yumuşak güç kaynaklarının etkinliği konusunda yöneltilen eleştirilere, bu kaynakların doğası gereği önemli olduklarını, ancak bir ülke içinde farklı gruplara hitap ettiklerinden, yeterince etkili olmayabileceklerini savunmaktadır. Diğer yandan, Nye, bu kaynaklar arasında, özellikle kültürün hükümet elinde olmadığı için bazen, istenilen sonuçları veremeyebileceğini ve sonuç alma işlevinin uzun sürebileceğini düşünmektedir (2004a: 33).

İkinci olarak, yumuşak güç ile sert güç arasında duruma yönelik Nye, her iki kavramın birbirleriyle ilişkili olduğunu, ancak yumuşak gücün tek başına da etki gösterebileceği belirtmektedir. Nye, tamamıyla sert gücü göz ardı etmemekte, sadece sert gücün günümüzde çıkarların maksimizasyonu için tek başına yeterli olmadığını söylemektedir. Hatta, eğer bir devlet her iki gücü birlikte kullanabiliyorsa, bu devletin daha fazla başarılı olma ihtimali bulunmaktadır., bir çalışmada yumuşak güçle sert gücü sentezleyerek, bu durumu özetleyen akıllı güç kavramını ortaya çıkartmıştır (2009: 160-163).

Üçüncü olarak, bir kısım eleştiri, bilhassa kavramın ilk dönemlerde, kavramın fazla devlet odaklı baktığını ve diğer organizasyonları göz ardı ettiğini savunmaktaydı. Ancak, Nye sonraki çalışmalarda varsayımlarının genişleterek, devlet dışı organizasyonlarını ve medyayı yumuşak güç araçları arasında önemli yer atfetmiştir. Nye bu anlamda, şirketlerin, üniversitelerin, vakıfların, kiliselerin ve bazı diğer organizasyonların kendi başına yumuşak güç üretmeye başarabildiklerine dikkat çekmektedir (2004a: 17-18).

1.9. Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi İlişkisi

Kamu diplomasisi yeni bir uygulama ve bilim alanıdır. Bu diplomasi türü, bir önceki yüzyılda medya ve kamuoyu gibi mecraların incelemesine girdiği anda dikkatleri üzerine çekmeyi başarmıştı. Öte yandan, SSCB ve ABD'nin karşılıklı mücadelesini içeren Soğuk Savaş'ın sona ermesi ve aynı dönemde yumuşak güç kavramının ortaya çıkmasıyla birlikte, kamu diplomasisinin önemi oldukça artmıştır. Bu nedenle bugün, kamu diplomasisini, yumuşak güç kavramıyla yakından bağlantılı olarak değerlendirmek geleneksel hale gelmiştir (Gilboa, 2008: 55; Burlinova, 2017: 9-10).

1.9.1. Kamu Diplomasisi Kavramının Kısa Tarihçesi ve Tanımlanma Meselesi

Kamu diplomasisi ifadesinin, herkesin belirttiği gibi aslında en eski kullanımı ABD kökenli değil. Bu anlamda özel bir faaliyet türü olarak kamu diplomasisinden ilk sözler, 19. yüzyılın ortalarında İngiliz basınında, Ocak 1856 yılında, London Times isimli dergide çıkmıştır (Cull, 2020: 13). Bunlar, siyasette bütünlük, dürüstlük ve şeffaflık gösterme ihtiyacına işaret eden gazetecilik söylemleriydi. Bu terim daha sonra ABD medyası ve ABD siyasi çevrelerinin temsilcileri tarafından kullanıldı. ABD'de, 20. yüzyılın 40'lı yıllarının sonunda, kamu diplomatik nitelikte fiili işlevleri olan resmi kurumlar ortaya çıktı. Örneğin, mevcut Kamu Diplomasisi Danışma Komisyonu'nun düzenleyen yasal çerçeve 1948'de düzenlenmişti (Bahriev, 2017: 133).

Kubishkin & Tsvetkova kamu diplomasisinin ABD kökenli bir kavram olduğuna dikkat ederek, bu kavramın oluşum sürecinin farklı etaplar üzerinden yorumlamışlardır. Bu etaplar şu şekildedir:

1. İlk etap, sivil toplum ve devlet kültür değişim programlarının ilk çıkış dönemi olarak görülen, 19. yüzyılın sonlarına kadar uzanır.
2. İkinci etap, ABD hükümetinin ilk propaganda programlarını oluşturduğu ve kamu diplomasisini siyasi bir araç olarak görmeye başladığı 20. yüzyılın başlarıydı.
3. Üçüncü etap, kamu diplomasisi programlarının hem iki savaş arası dönemde hem de ABD hükümetinin yeni bir diplomatik enstrümanın

hükümet yapılarını oluşturduğu, askeri anlaşmazlık döneminde kullanılmasıdır.

4. Dördüncü etap, zorlu ideolojik çatışma karşısında ABD'nin komünist ideolojiyi dengelemek amacıyla büyük ölçekli kültür, eğitim ve bilgi programları geliştirip uygulayabildiği Soğuk Savaş dönemidir.
5. Beşinci etap, ABD hükümetinin dünyada demokrasi ve piyasa ekonomisi inşa etmek için kamu diplomasisini kullanmaya başladığı 1990'lar dönemidir.
6. Son olarak altıncı etap, ABD hükümetinin, kamu diplomasisinin alt türlerinden olan, dijital diplomasi için yeni araçlar geliştirdiği modern çağdır (Kubışkin & Tsvetkova, 2013: 86).

Yumuşak gücü kamu diplomasisi ile ilişkilendirmek için, her şeyden önce kamu diplomasisi terimini tanımlamak gerekir, çünkü geleneksel kamu diplomasisi tanımının yanında bide yeni kamu diplomasisinin bir tanım vardır. Ancak, her iki tanım da ABD kamu diplomasisiyle yakından bağlantılıdır (Rugh, 2009: 12).

Geniş çapta yayılan kamu diplomasisi kavramı, modern sosyal bilimlerde en tartışmalı kavramlardan birisidir. İlk kez, bu terim 1965 yılında Tafts Üniversitesine bağlı Fletcher Hukuk ve Diplomasi Okulu dekanı Edmund Gullion tarafından bilimsel dolaşıma sokuldu (Krivojih, 2014: 19). Gullion yapmış olduğu kamu diplomasisi tanımına göre, kamu diplomasisi özel gruplar, hükümetler ve bireylerin diğer devletlerdeki hükümetleri ve toplulukların görüşlerini dış politika kararları nezdinde etkilemesidir (Aydemir, 2018: 40). Gullion başlangıçta kamu diplomasisini, "propaganda" teriminin yerine geçecek şekilde sunmuştu, ancak bu kavram önemli bir evrim geçirerek, yeniden tanımlandı (Shamugiya, 2017: 136). Bu anlamda Nye, kamu diplomasisinin, güvensizlik yaratmasından dolayı, propaganda kavramıyla karıştırılmaması gerekmektedir (Nye, 2004a: 105). Öte yandan, ilgili literatürde kamu diplomasisi kavramını propaganda ve yumuşak güç kavramları yanı sıra ulusal markalaşma, halkla ilişkiler ve kültürel ilişkiler gibi kavramlarla sürekli olarak karıştırılmaktadır.

İlk olarak, kamu diplomasisi ve ulusal markalaşma kavramları arasındaki bağlar incelenecek olunursa, Melissen bu iki kavramın birbirleriyle çelimeğini

ancak iki temel kavramsal farkın bulunduğunu söylemektedir. Bu anlamda birinci farka göre, ulusal markalaşma uluslararası alandaki meselelere aşırı hırslı ve iddialı yaklaşırken, kamu diplomasisinde durum tam olarak böyle değil. Kamu diplomasisi genel olarak, uluslararası alanı bir piyasa olarak görmemekte ve daha çok diplomatik iletişime vurgu yaparak, uzun vadeli amaçları hedeflemektedir. İkinci temel farka göre, ulus markalaşma bir ülkenin kimliğini vurgular ve çabalarını yansıtır, ancak mevcut sosyal gerçekliklerin çok ötesine geçemez. Markalaşma sanatı, genellikle bir ülkenin öz imajını yeniden şekillendirmek ve kimliğini yeniden markalanan ulusun diğerlerinden farklı olmasını sağlayacak şekilde kalıplamakla ilgilidir. Diğer yandan kamu diplomasisi ise, kimlik projeksiyonunu hedeflememektedir. Bu bağlamda, kamu diplomasisi temelde markalaşmadan farklıdır, çünkü her şeyden önce sorunsuz iletişim teşvik etmek ve sürdürmekle ilgilidir. Sivil toplumlar arasındaki çoklu bağlantılar ve sivil toplum aktörlerinin artan etkisiyle karakterize edilen uluslararası bir ortamda, kamu diplomasisi, yurtdışındaki resmi olmayan hedef gruplarla ilişkileri güçlendirmesi anlamında genel diplomatik çabayı güçlendirmeyi amaçlar (Melissen, 2005: 19-21).

İkinci olarak, kamu diplomasisi kavramı çoklulukla halka ilişkiler kavramıyla karşılaştırılmaktadır. Nye'ya göre halkla ilişkiler kavramı kamu diplomasisinin bir parçasıdır ve sıklıkla bu alanda kullanılmaktadır (2004a: 105). Bu anlamda, kamu diplomasisi bu anlamda dünyada evrensel değerleri yaratabilmek ve uluslararası kamuoyunun etkilenmesini sağlamak amacıyla sürekli olarak halkla ilişkiler teknik ve yöntemlerine başvurmaktadır (Erzen, 2014: 106).

Üçüncü olarak, kamu diplomasisiyle karşılaştırılan bir diğer kavram kültürel ilişkilerdir. Kültürel ilişkiler, kamu diplomasisindeki son eğilimlere propaganda ve ulusal markalaşmadan çok daha yakındır. Yeni kamu diplomasisinde olduğu kadar kültürel ilişkilerde de vurgu, mesaj satmaktan ziyade yabancı izleyicilerle etkileşim kurarak, istikrarlı ve güvenilir ilişkiler inşa etmektir. Bu açıdan, kültürel ilişkiler, ulusötesi ilişkilerde daha çok resmi olmayan bir kategoriyi oluşturduğundan, kamu diplomasisinden farklıdır (Melissen, 2005: 21-23).

Tanımlama meselesine dönülecek olunursa, kamu diplomasisi, genel olarak bir ülkenin yabancı halklarla olan etkileşimi ve iletişimi olarak tanımlanmaktadır (Wang,

2011: 3). Ancak hem geleneksel hem de yeni kamu diplomasisine yönelik literatüre ilişkin, kamu diplomasisi ile ilgili birçok tanımın bulunduğu söylenebilir (Aydemir, 2018: 40). Bir örnek vermek gerekirse, Tuch, kamu diplomasisini, bir hükümetin sahip olduğu fikir ve idealleri, kurumları ve kültürü, ulusal hedefleri ve mevcut politikaları, ilgili toplumun halklarıyla iletişim kurma yoluyla, anlaşılmasını sağlatırmaktır. Tuch ayrıca, 21. yüzyılda Uİ disiplinin çok değiştiğini bu nedenle de geleneksel diplomasisinin artık önemini yitirmeye başladığını söylemektedir. Aksine, diğer ülkelerdeki halklarla doğrudan iletişim kurmaya çalışan kamu diplomasisi ise, uluslararası ilişkiler vazgeçilmez bir bileşeni olarak ortaya çıktı (Tuch, 1990: 3-4). Tuch dışında Cull, Snow, Szondi gibi bu alandaki birçok kişinin varsayımlarında geleneksel ve yeni kamu diplomasisi arasında yaşanan değişimi görmek mümkündür. Buna bağlı olarak, Szondi'nin yapmış olduğu geleneksel ve yeni kamu diplomasisi kavramları arasındaki karşılaştırmaya göz atmak, çalışmam açısından faydalı olacaktır:

Tablo 1.9. Szondi'nin Geleneksel Kamu Diplomasisi ve Yeni Kamu Diplomasisi Karşılaştırması

	Geleneksel Kamu Diplomasisi	21. Yüzyıl Kamu Diplomasisi (Yeni Kamu Diplomasisi)
Durumlar	Devletlerarasında mücadele ve gerilim	Barış
Maksatlar	Hedef ülkelerin davranışlarını değiştirerek siyasi değişimi temin etme	Ülkenin dışarıda olumlu bir imaj ve anlayışlı bir çevre meydana getirmesi için siyasal ve iktisadi faydayı teşvik etme
Stratejiler	İkna Halkları yönetmek	Daimi münasebetler tesis etmek Halkları cezbetmek
İletişimin yönü	Tek taraflı iletişim (monolog)	Çift taraflı iletişim (diyalog)
Araştırma	Nadiren	Geribildirimli bilimsel

	Gerekli olması durumunda	araştırmalara bina edilmiş kamu diplomasisi
Mesaj Bağlamı	İdeoloji Çıkarlar Bilgi	Fikirler Değerler
Hedef Kitle	Hedef ülkenin umumi halkı; mesajların alıcı ve göndericileri	Parçalara ayrılmış ve iyi tanımlanmış halklar + yerel halklar Katılımcılar
Kanallar	Geleneksel kitlesel medya	Eski ve yeni medya; daha çok kişiselleştirilmiş
Bütçe	Devlet destekli bütçe oluşumu	Kamu ve özel ortaklığı

Kaynak: Szondi, G. (2008). *Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences*. Den Haag: Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael', Discussion Papers on Public Diplomacy, p. 11.

Tuch'a göre yeni kamu diplomasisi geleneksel kamu diplomasisinden farklıdır, çünkü ikincisi ülkeler arasındaki ilişkileri hükümetlerin, çoğu durumda dışişleri bakanlıklarının etkileşimi yoluyla yürütmeyi içerir. Geleneksel kamu diplomasisi, genellikle gizlilik ve mahremiyet gerektiren bir süreçtir. Buna karşılık, yeni kamu diplomasisi, tanımı gereği neredeyse her zaman açık bir süreçtir ki tanıtım onun doğal amacıdır (Tuch, 1990: 4-5). Diğer yandan Melissen'e göre geleneksel ile yeni kamu diplomasisi arasındaki temel fark, geleneksel kamu diplomasisinin devlet odaklı bir ilişki bütününe sahip olurken, yeni kamu diplomasisinde ise temel aktörler yelpazesinden devletler yanı sıra devlet dışı organizasyonlarda mevcuttur (Melissen, 2005: 5). Bu iki tür diplomasi arasındaki bir diğer fark, kullanılan araçlarda meydana gelmektedir. Leonard vd. göre geleneksel kamu diplomasisinde kullanılan araçlar daha çok propaganda odaklıydı ve dolayısıyla bilginin kontrol edilmesi aynı şekilde zor görünür bir durumdu. Yeni kamu diplomasisi ise dönem şartlarının tahsis etmiş olduğu imkanlar doğrultusunda insanlar için bilgilere ulaşmak daha kolay oldu ve bilginin çarpıtılması oldukça zor hale geldi (Leonard, Stead, & Smewing, 2002: 47-48).

Kamu diplomasisiyle ilgili açılması gereken önemli husus, onun sahip olduğu boyutlarla alakalıdır. Leonard vd. göre kamu diplomasisi 3 temel boyuta sahiptir, bu boyutlar şu şekildedir:

1. *Haber Yönetimi* – bu boyut, iletişimin geleneksel diplomasi ile uyumlu hale getirilmesine yönelik artan ihtiyacı yansıtan günlük konulardaki iletişimin yönetimidir.
2. *Stratejik İletişim* - Hükümetler geleneksel olarak belirli konulardaki tutumlarını iletme konusunda başarılı olmuşlardır, ancak bir bütün olarak ülkenin algılarını yönetmede daha az etkilidirler. Bunun nedenlerinden biri siyaset, ticaret, turizm, yatırım ve kültürel ilişkilerle uğraşmaktan farklı kurumların sorumlu olmasıdır. Bu bağlamda bu boyutun temel görevi bu süreci yönetmektir.
3. *İlişki Kurma* - kamu diplomasisinin bu boyutu en uzun vadeli boyutu oluşturmaktadır. Burslar, değişimler, eğitimler, seminerler, konferanslar yoluyla kilit kişilerle kalıcı ilişkiler geliştirmek, gerçek ve sanal ağlar oluşturmak ve insanlara medya kanallarına erişim izni verebilmek gibi öğeler bu boyutun temel bileşenleridir (Leonard, Stead, & Smewing, 2002: 8-21).

Nye, kamu diplomasisinin bu üç boyutunun her birinin, istenen sonuçları elde etme olasılığını artırabilecek ve bir ülkenin çekici bir imajını oluşturmaya yardımcı olabilecek boyutlar olduğunun altını çizmektedir (Nye, Public Diplomacy and Soft Power, 2008b: 102).

1.9.2. Kamu Diplomasisinin Amaçları, Temel Aktörleri ve Uygulama Alanları

Uzmanlara göre, kamu diplomasisinin amaçları şunlardır:

- Ülkenin imajını iyileştirmek;
- başka bir devletin seçkinlerini ve siyasi karar alma sistemini etkilemek;
- Ekonomik hedefler;
- Ulusal iş çevrelerinin temsilcilerine karşı olumlu bir tutum oluşturmak (Burlinova, 2017: 9).

Genel çerçevede, hem geleneksel hem de yeni kamu diplomasisi dikkate alındığında, kullanılan yöntemler arasında monolog, diyalog, işbirliği gibi yöntemleri görmek mümkündür (Wang, 2011: 3). Ancak günümüzde kamu diplomasisi alanında daha çok dialoga başvurulduğu söylenebilir. Bu anlamda, kamu diplomasisinde diaslogun varoluşu amaca ulaşmada olumlu nitelik taşıyan yöntemi oluşturmaktadır (Burlinova, 2017: 9).

Kamu diplomasisi uygulamada başarılı olabilmesi için, temel yürütücüler ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak kamu diplomasisi aktörlerinin neler olacağı konusunda ilgili literatürde farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Örnek vermek gerekirse, Szondi'ye göre kamu diploşisinin şu aktörler yürütmektedir:

1. Devlet ve devlet dışı organizasyonlar;
 1. Hükümet ve ona bağlı kuruluşlar;
 2. Dış İşleri Bakanlığı ve elçilikler;
 3. Kültür Bakanlığı;
 4. STK'lar;
 5. Çeşitli kültürel organizasyonlar;
 6. Diasporalar (Szondi, 2008: 17-18).

Bir başka örnekte Tsvetkova ABD ülke örneği üzerinden bir sınıflandırma geliştirerek, kamu diplomasisi aktörlerini tespit etmeye çalışmaktadır. Kendisi, ABD'deki kamu diplomasisi aktörlerini stratejik, politik ve kontrollü olmak üzere üç seviyeye ayırmıştır:

1. İlk olarak yazar, stratejik seviyesinden bahsetmektedir. Ona göre bu seviyedeki kurumlar arasında ABD Başkanı, Beyaz Saray, ABD Başkanına bağlı Kamu Diplomasisi Komisyonu, Dışişleri Bakanlığı ve kamu diplomasisi daireleri ve Savunma Bakanlığı ve bunun gibi aktörler yer almaktadır.
2. İkinci olarak yazar, politik seviyeden söz etmektedir. Ona göre bu kageteride politik alanda alınan kararları etkiliyebilme yeteneğine sahip Dışişleri Bakanlığı'nın bölgesel departmanlarını gibi oluşumlar; iletişim konusundaki projeleri yürüten Bilgi Projeleri Bölümü, Dışişleri

Bakanlığı'ndaki Küresel Katılım Bölümü ve ABD Yayın Otoritesi gibi ajanslar; ABD hükümeti tarafından yabancı ülkelerde açılan çeşitli kültür ve eğitim merkezleri de bu seviyedeki kurumlardır; dış yardım programlarına, özellikle kalkınma yardımı alanına dahil olan kuruluşlar; kamu diplomasisi hükümet programlarının uygulanmasında etkili olan, Ulusal Demokrasi Vakfı, Uluslararası Cumhuriyet Enstitüsü ve Ulusal Demokratik Enstitüsü gibi sivil toplum kuruluşları ve hayır kurumları gibi organizasyonlar değerlendirilmektedir.

3. Üçüncü olarak yazar, kontrollü seviyi ele almaktadır. Bu kamu diplomasisi programlarının etkililiğini izleyen, denetleyen ve değerlendiren departmanlar mevcuttur. Buradaki kurumlar arasında genellikle denetim düzeyindeki bölümlerdir. Çeşitli departmanlar arası uzman grupları, Dışişleri Bakanlığı'ndaki program performans birimleri ve Kongre Denetim Ofisi bu seviyedeki ana kurumlardır. Ayrıca ABD Kongresi'nin iki komitesinden uzmanları da bu kategori için büyük önem arz etmektedir (Tsvetkova, 2009: 110-113).

Bu ve buna benzer birçok sınıflandırma vardır, ancak bu sınıflandırmalar ilgili ülkenin dinamiklerine göre değişiklik gösterebilir. Aktörler konusunda bilgi paylaşımı sonrası merak edilen temel konu kamu diplomasisinin hangi alanlarda uygulanacağıdır. Aktörler konusunda yaşanan kavramsal karmaşa aynı şekilde bu alandada yaşanmaktadır, bu bağlamda kamu diplomasisi alanında çeşitlilik söz konusudur (Ünal Erzen, 2014: 129). Sancar'a göre kamu diplomasisi şu alanlarda uygulanmaktadır:

1. Kültürel diplomasi;
2. Yurттаş diplomasisi;
3. İnanç diplomasisi;
4. Lobcılık;
5. Savunuculuk (Sancar, 2012: 169-185).

Diğer taraftan Burlinova'ya göre kamu diplomasisinin ana uygulama alanları şunlardır:

1. Bilgi politikası ve medya ile çalışma;
2. Modern dijital diplomasi;
3. Eğitim programları ve akademik değişim programları;
4. Düşünce kuruluşlarının faaliyetleri (uzman diplomasi);
5. İnsani işbirliği programları (Burlinova, 2017: 9).

Diplomasi kavramında yaşanan genişleme neticesinde, kamu diplomasisi alanı dahil, kamu diplomasisinin kendi içinde çeşitli diplomasi türleri ortaya çıktı. Bu anlamda, kültürel diplomasiye burada ayrı bir parantez açılması gerekmektedir. Kültür hem Nye'in hem diğer uzmanların çalışmalarında, içerisinde eğitim, spor, sanat ve buna benzer bazı alanları kapsadığı için, merkezi bir konuma sahiptir (Sancak, 2016a: 126-128). Buna binaen, kültür kavramının, özellikle diplomasiye bağlı olarak, politikada büyük etkisi ve özel önemi bulunmaktadır (Zvyagina, 2012: 94). Kültürel diplomasi genel olarak, uluslararası ortak anlayış yaratmak adına, düşünce, bilgi ve sanat-kültürün değişim ve mübadelesi olarak tanımlanmaktadır. Bu diplomasi türünün ana görevleri, dünya siyasetinin insani niteliğini güçlendirmek, karşılıklı çıkarlar oluşturmak, dünyanın farklı milletlerinin kültürleri arasında aktif diyalog yoluyla bir güven ve saygı atmosferi ve ülkelerarasında kültürel ve eğitimsel değişimin gelişmesini sağlamaktır (Khashimov, 2019: 530).

1.9.2. Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç İlişkisi

Yumuşak güce bağlı olarak ortaya çıkan kavramlar arasında kamu diplomasisi terimide yer almaktadır. Kamu diplomasisinin ortaya çıkış noktası olan yumuşak güç kavramı ile oldukça benzerlik arz ettiği; literatürde bazen bu iki kavramın (birbirinin yerine kullanıldığı veya kamu diplomasisinin yumuşak gücün bir aracı şeklinde tarif edildiği görülmektedir (Yıldırım, 2014: 24; Erzen, 2012: 37). Genel olarak, yumuşak güç ile kamu diplomasisi arasında önemli bir benzerliğin altını çizmek gerekir. Aynı zamanda, önemli benzerliklerin varlığı da durum üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir, çünkü kavramsal karışıklık, bir terimin diğeriyle ikame edilmesini doğurmaktadır (Lebedeva, 2009: 18). Ancak, kesin olarak, kamu diplomasisi yumuşak gücün anahtar araçlarından birisidir ve bu, diplomatik uygulamada kamu diplomasisi üzerine çağdaş tartışmalardan çok önce kabul edilmiştir (Melissen, 2005: 4).

Cull'a göre bir aktörün uluslararası alanda istediğini elde etme yeteneğinin bir ifadesi olarak, Soğuk Savaş'ın sonunda Nye tarafından ortaya atılan yumuşak güç teriminin yükselişi, yeni kamu diplomasisi için önemli bir kavram olmuştur. Cull net olarak, kamu diplomasisi yumuşak gücün aynı şey olmadığını, kamu diplomasisinin yumuşak gücü yayma konusunda bir araç mekanizması olduğunu belirtmektedir (Cull, 2009: 15).

Nye'in bu konudaki görüşü incelendiğinde, ortaya çok önemli bilgiler çıkmaktadır. Nye'ya göre uluslararası ilişkiler güç ve kaynakları arasında yapılan tartışmalar, yumuşak güç ile kamu diplomasisi arasındaki ilişkiyi anlamak açısından çok önemlidir. Uluslararası siyasette yumuşak güç üreten kaynaklar, büyük ölçüde bir organizasyonun veya ülkenin kültüründe ifade ettiği değerlerden, kendi iç uygulamaları ve politikalarıyla belirlediği örneklerden ve başkalarıyla ilişkilerini ele alma biçiminden kaynaklanmaktadır. Kamu diplomasisi, yalnızca ülkelerin hükümetlerinden ziyade ilgili ülkenin halklarıyla iletişim kurmak ve onları kendine çekebilmek için yumuşak güç kaynaklarını kullanan bir araçtır. Kamu diplomasisi, yayın yaparak, kültürel ihracatı sübvansede ederek, değişim düzenlemeleri gerçekleştirerek bu potansiyel kaynaklara dikkat çekmeye çalışır. Ancak bir ülkenin kültürünün, değerlerinin ve politikalarının içeriği çekici değilse, onları "yayınlayan" kamu diplomasisi yumuşak güç üretemez ve tam tersi bir durum söz konusu olabilir (Nye, 2008b: 95).

Sonuç olarak kamu diplomasisi ve yumuşak güç üzerine yapılan kavramsal araştırma sonucunda, kamu diplomasisinin yumuşak gücün merkezi bir aracı olduğu anlaşılmıştır. Nye, bu iki kavram arasındaki bağlara yönelik söylediklerine bakılırsa, kamu diplomasisi aslında yumuşak güç kaynaklarını ve araçlarını içinde barındırmakla yanı sıra yumuşak gücün yayılmasında bu kaynak ve araçları kullanmaktadır. Dolayısıyla bu açıdan, kamu diplomasisi siyasi amaçlarla devlet ve yabancı toplumlar arasında karşılıklı etkileşim ve dialoga dayalı yerleşik bir kurumlar sistemi ve iletişim kanalları biçiminde bir dış politika aracı olarak tanımlanabilir (Burlinova, 2017: 9).

Genel minvalde, hem yumuşak güç hem de kamu diplomasisi hakkında edinilen bilgiler neticesinde yumuşak gücü bir konsept, kamu diplomasisinin yumuşak güç kaynak araçlarını içeren bir sistem olarak görülebilir. Ayrıca kamu diplomasisinin

uygulamada yumuşak güç araçlarına başvurduğundan, bu araçları sıralama olarak kamu diplomasisinin altında yerleştirmek mümkündür. Burlinova'nın bir çalışmasında, yazar bu tür dağılımı ifade etmek için, Nye'ya referans vererek bir şekil geliştirmiştir. Bu anlamda, yazarın düzenlediği şekil şu şekildedir:

Şekil 1.1. Yumuşak Gücün İşleyiş Mekanizması

Kaynak: Burlinova, N. (2017). Kurs Obshestvennogo Diplomata. Moskva: Rosssiyskiy Sove po Mejdunarodnim Delam (RSMD), s. 10.

Burlinova'nın piramidine göz atıldığında, yumuşak gücün nasıl bir işleyiş mekanizmasına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Tasarımdan çalışmanın devamında yararlanılacak olup RF'nun LA'ya yönelik yumuşak güç politikalarının değerlendirilmesinde konspt, sistem ve araçlar bağlamındaki bu sınıflandırmadan yararlanılacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

RUSYA'NIN YUMUŞAK GÜÇ ANLAYIŞI

2.1. Rusya Federasyonu'nun Yumuşak Güç Anlayışı

Dünyanın önde gelen ülkeleri, yumuşak güç kavramına yönelik kavramsal yaklaşımlarda önceliklerini farklı şekillerde tanımlamaktadır. Günümüzde, İngiltere'nin yumuşak güç anlayışı Anglo-Sakson siyasi değerlerinin tanıtımına; Almanya'nın - Goethe Enstitüleri de dahil olmak üzere Alman dili ve kültürünün tanıtımına; İtalya'nın - kültürel ve tarihi değerlerin tanıtımına; Çin'in - Konfüçyüs Enstitülerinin yardımı da dahil olmak üzere, Çin ulusal kültürü ile rekabet eden diğer uluslararası “yumuşak güç” konularından kuvvet dışı etkiye sahip araçların geliştirilmesi ve ulusal kültürel güvenliğin korunmasına; ABD'nin siyasi ve ekonomik değerlerinin teşviki üzerine; Avrupa Birliği'nin ise - Avrupa sosyal ve kültürel değerlerinin tanıtımına dayandığı görülmektedir. Bu anlamda, çalışma açısından da ortaya çıkan temel soru, “RF'nun yumuşak güç anlayışı neye dayanmaktadır ve bu anlayışın en kuvvetli elementleri nelerdir?” (Gorlova & Bıchkova, 2015: 269).

Mevcut koşullar altında, yumuşak güçle ilgili tespit edilmesi gereken temel konu, bu kavramın hangi devlet kategorisi tarafından kullanılması gerektiğidir. Kendilerini bir dünya hegemonu olarak konumlandıran büyük ülkeler mi yoksa kendi konumlarını ve pozisyonlarını korumakla ilgilenen küçük ülkeler yumuşak gücü kullanması lazım sorusuna yönelik literatürde iki temel bakış açısı oluşmuştur. İlk bakış açısı, bu enstrümanın yalnızca değerlerini ve ideallerini barışçıl bir şekilde diğer ülkelere dayatarak tanıtma potansiyeline sahip dünyanın en büyük ülkeleri tarafından kullanılabileceğini varsaymaktadır. Sonuç olarak, yumuşak güç kullanımı, ülkenin en güçlüler arasında yer aldığı bir nevi göstergesi olarak meydana gelmektedir. İkinci bakış açısı, geleneksel askeri yöntemlerle kendilerini koruyamayan küçük devletler için bu modelin benimsenmesine dayanmaktadır. Bulunan eksikliklerin kültürel değerlerle telafi edilmesini içeren yumuşak güç kullanımı, küçük statüdeki devletleri için önemli bir noktayı oluşturmaktadır. Bu ülkelere örnek olarak, İskandinav ülkeleri, İsviçre ve bazı LA ülkeleri verilebilir (Lebedeva, 2009: 12-13).

Nye, yaklaşık 5 milyon nüfusa sahip olan Norveç'in, yumuşak gücünü artıran barış ve kalkınma yardımlarındaki meşrulaştırma politikalarıyla çekiciliğini artırdığını; nüfus büyüklüğü açısından diğer uçta, sert ekonomik ve askeri kaynaklarda artan bir güç olan Çin, sert gücünün komşuları için daha az tehdit edici görünmesini sağlamak için yumuşak güç kaynaklarına çeşitli yatırımlar yaptığını söylemiştir. (2013: 434). Verdiği bu örneklerden çıkan temel sonuç, yumuşak gücün aslında devlet kategorisi konusunda ayırım gözetmediğidir, ki son yıllarda yumuşak güç endeks çalışmalarında bazı küçük statüdeki ülkelerin, büyük statüdeki ülkelerin önüne geçtiği anlaşılmaktadır (McClory, 2010: 1-13). Dolayısıyla yumuşak gücün kullanımıyla ilgili, devlet kategorileri açısından bir sınırın bulunmadığı söylenebilir.

Buna bağlı olarak, yumuşak gücün ortaya çıkmasıyla birlikte, özellikle “büyük güç” statüsünü taşıyan devler açısından yumuşak güç büyük önem taşımaya başladı. Bu devletler uluslararası arenada ki konumlarını devam ettirmeleri için politika üretiminde yumuşak güce yer verilmesi gerektiğinin farkına varmışlardı (Akhundova, 2015: 1). Yumuşak gücün dış politikada önemli yer edinmesi gerektiğini düşünen devletler arasında RF de bulunmaktadır. RF, SSCB sonrasında her türlü uluslararası meseleye ilişkin çıkarları ve görüşleri dikkate alınması gereken büyük bir uluslararası oyuncu olarak iddiasını yeniden ortaya koydu. Putin'in cumhurbaşkanlığı döneminde, bur durum kendisini iyi şekilde göstermiştir. Genel olarak, yumuşak güç kavramının hem devlet düzeyinde hem de ilgili akademik çevrelerde kullanıma girmesi genellikle 2000'li yıllardan itibaren başladığı gözükmektedir (Viotti & Kauppi, 2013: 93).

Çalışmanın daha iyi anlaşılması için, 2000'li yıllardan sonraki süreci değerlendirmeden önce SSCB dönemi, sonra da yanı sıra 1990 ile 2000'li yılları arasındaki RF'nun yumuşak güç anlayışı incelenecektir.

2.1.1. SSCB Döneminde Yumuşak Güç

Soğuk Savaş sırasında, ABD'nin yumuşak güç kaynaklarındaki birincil rakibi, dünyanın geri kalanını Komünist sisteminin çekiciliğine ikna etmek için geniş bir kampanya yürüten SSCB idi. 1945 yılından sonra SSCB, Hitler'e direnişi nedeniyle Avrupa'da ve Avrupa emperyalizmine muhalefet olması nedeniyle Afrika ve Asya gibi sömürgeleştirilmiş bölgelerde birçok kişiyi cezbetmişti. SSCB ayrıca, yüksek

kültürünü tanıtmayı, yayınlamayı ve aynı zamanda nükleer karşıtı protestolar, barış hareketlerini ve gençlik örgütlerini desteklemeyi içeren aktif bir kamu diplomasisi programına büyük mali kaynak ayırmıştı (Nye, 2004a: 73). Bu dönemde, RF'nun BDT ülkeleri üzerindeki bilgi ve kültürel etkisi, Rus film endüstrisini etkisi, Rus dilinin yaygın kullanımı gibi hususlar SSCB'nin yumulak güç konusundaki potansiyelin önemli parçalardan bazılarıydı (Matveenko & Galayeva, 2016: 77).

İkinci Dünya Savaşı sonrası yeniden yapılanmanın erken dönemindeki yüksek ekonomik büyüme oranları, SSCB'nin Batı'yı geçeceği yönündeki iddialarını destekledi. Nikita Kruşçev 1959'da ABD'ni ziyaret ettiğinde, birçok kişi onun SSCB'nin bir gün ABD'ni yeneceği iddiasını ciddiye almıştı. SSCB planlı ekonomisinin görünürdeki başarısı, SSCB'ne sadece sert kaynaklar sağlamakta kalmadı, aynı zamanda bir dereceye kadar yumuşak güç kaynakları da sağlamıştı. 1957'de ilk uzay uydusu olan "Sputnik"ın fırlatılması, Avrupa ülkelerinde birçok insanı uzayda SSCB'nin ABD'nin önünde olduğuna ve bilimin SSCB kültüründe ABD kültürüne göre daha saygın bir konuma sahip olduğuna inandırmıştı (Nye, 2004a: 74). Genel olarak, 1950' yıllardan itibaren başlayan zaman aralığı, SSCB yumuşak gücü için en parlak dönemlerinden birisiydi. Bu bağlamda, özellikle bilim konusunda yaşanan gelişmeler bu konuda iyi bir örnektir. Bu dönemde bilimde yaşanan olumlu nitelikteki gelişmeler birkaç madde de özetlenebilir:

1. 1950 ile 1970 yılları arasında geçen 20 yıllık zaman aralığında, SSCB bilime yapılan maddi yatırımları 1 milyar rubleden 11,7 milyar rubleye kadar çıkarmıştı;
2. 1957 yılında, daha önce belirtildiği gibi ilk uzay uydusu olan "Sputnik"ın fırlatılmıştı, bunun yanı sıra aynı yıl içerisinde denize "Lenin" isimli bir atom buz kırıcısı denize inmişti;
3. 12 Nisan 1961 yılında Yuriy Gagarin'in ilk defa uzaya çıkan insan olması münasebetiyle SSCB büyük prestij elde etmişti;
4. 1950-1960 yılları arasında, özellikle kimya ve fizik alanında, birçok SSCB bilim adamı Nobel ödülünü kazanma şansına nail olmuştu;
5. 1950'li yıllardan başlayarak, moleküler ve genetik alanında çalışmalar oldukça genişletilmişti;

6. 1956-1958 yılları arasında Bilim Akademisi nezdinde yaklaşık 48 yakın bilim-araştırma merkezleri açılmıştı;
7. Genel olarak SSCB biliminin ilerleme göstermesiyle, yeni teknolojileri elde etme konusundaki beceriler artış göstermişti (Alekseyev, 2005: 199-200).

SSCB aynı zamanda kültür ve eğitim sistemlerinin üstünlüğünü göstermeye büyük önem verdi ve sanata büyük meblağlar harcadı. Bolşoy ve Kirov bale kumpanyaları ve SSCB senfoni orkestraları geniş beğeni topladımıştı. SSCB ayrıca spora büyük yatırım yaparak, on yıllar boyunca SSCB Olimpiyat takımları Kış Oyunlarında ABD'den daha fazla altın madalya kazanmıştı ve Yaz Oyunlarında ikinci olmuştu. Genel olarak bilim ve teknoloji, klasik müzik, bale ve atletizmde SSCB kültürü çekiciydi, ancak popüler kültürel ihracatın olmaması nedeniyle yumuşak gücün etkisi zayıf kalmıştı (Nye, 2004a: 74). Bu konuya bağlı olarak SSCB dönemindeki eğitim meselesine ayrı bir parantez açmak gerekmektedir. SSCB'nin uzun süre başarılı bir şekilde, yumuşak güç kavramının ortaya çıkmasından çok önce, eğitimi konusunda belirli adımlar atmıştı (Torkunov, 2012: 88-89). 1960 yılında, Moskova'da Patrice Lumumba adına bir üniversite açılmış ve burada Arap ülkeleri, Afrika ve LA'dan gelen öğrenciler eğitime başlamıştı. Ayrıca SSCB'de, yurtdışından gelen öğrencilerin hazırlanması ve eğitilmesi için bir merkez oluşturulmuştu. Bu merkezde Rus dili araştırması için hazırlık bölümleri açılmış ve metodolojik bir temel geliştirmişti ve aynı zamanda yabancı dil olarak Rusça dilinde öğretmenler eğitime verilmeye başlamıştı. 1954 yılında, M.V. Lomonosov üniversitesi nezdinde eğitime gelen yabancı öğrenciler için hazırlık bölümü kurulmuştu, 1966'da Puşkin Rus Dili Enstitüsü açılmıştı ve buna benzer bir çok adım SSCB döneminde eğitim konusunda atılmıştı (Naumov & Volk , 2018: 559). SSCB, üniversitelerde öğrenim görmek için sosyalist ve gelişmekte olan ülkelere çok sayıda öğrenci kabul almaktaydı. Yabancı öğrencilerin yaklaşık %80'i Doğu Avrupa ülkelerinin yanı sıra Asya, Afrika ve LA'dan gelmekteydi. SSCB'nin çöküşünün arifesinde SSCB'de, dünyadaki toplam yabancı öğrencilerin %10,8'ini oluşturan 126,5 bin öğrenci vardı (Arefyev, 2008: 144).

Diğer ayak olarak kamu diplomasisi alanında SSCB, önemli adımlar atmıştı. Kuruluş itibariyle başlangıçta düzensiz bir yapıya sahip olması nedeniyle SSCB, kültür

alanındaki dünya ülkeleriyle etkileşiminin henüz sistematik olarak resmileştirilmemişti. Bu alanda kısmen, bazı kamu kuruluşları faaliyet göstermişti, ancak en büyük etkiyi, esas olarak kendi inisiyatifleriyle hareket eden Rus kültür topluluğunun bireysel temsilcileri yaratmıştı. Bununla birlikte, zaten 1920'lerin ortalarında, SSCB bir dizi Avrupa devletiyle, Çin, Meksika, Japonya ile 1933'te ABD ile diplomatik ilişkiler kurdu ve 1934'te Milletler Cemiyeti'ne üye olmuştu. Böylece tam teşekküllü bir uluslararası ilişkiler konusu haline gelen SSCB, dış dünya ile kültürel ilişkiler geliştirmeye başlamıştı. Bu bağlamda, ilgil dönemde, ortaya çıkan SSCB kamu diplomasisi çerçevesinde, 1925'te kurulan Yurtdışı Kültürel İlişkiler Cemiyeti ve 1958'de SSCB Dostluk Toplulukları Birliği olarak isim değiştiren kuruluş, çok önemli konumdaydı. Bu birliğin görevleri arasında SSCBhalklarını yabancı ülkelerin kültürel başarıları ile tanıştırmak, SSCBhalkları ve diğer ülkeler arasında dostluğun ve karşılıklı anlayışın gelişmesine ve güçlendirilmesine katkıda bulunmak gibi önemli görevler vardı (Lebedeva, 2015: 125-135).

Diğer taraftan, SSCB'nin kapalı bir sisteme sahip olmasından kaynaklı olarak, SSCB popüler kültür konusunda sinema, televizyon ve pop müzik alanında sahip olduğu kaynakları ihraç edemeyerek, ABD ile rekabet edememişi ve bu konuda yeterince yumuşak güç üretememişti (Matveenکو & Galayeva, 2016: 77). Cull'a göre Soğuk Savaş boyunca SSCB, kültürel imajını yansıtmak için büyük yatırım gerçekleştirmişti. Sanat diplomasisi, spor diplomasisi, radyo yayınları, film ihracatı ve devasa bir uluslararası yayıncılık operasyonu, SSCB devletinin ifadeye değer veren, mükemmelliği geliştiren ve çeşitliliği hoş gören bir yer olarak resmini oluşturmak için kullanılmıştı. Yapılan yatırımlar, orta vadede, özellikle gelişmekte olan dünyada hayranlık uyandırmasına rağmen 1980'lerde yaşanan ekonomik gerilim nedeniyle elde edilen başarı kısmi kalmıştı (Cull, 2009: 44). Demir, Cull'un belirttiği bu hususlara istinaden SSCB'nin yumuşak güç ve kamu diplomasisi alanındaki faaliyetlerin neticeye ulaşamamasını, "başarısız vaka" olarak adlandırdı (Demir, 2012: 170). Ancak bu durumlar yaşanmış olsa da, SSCB uluslararası arenada olumlu bir imaj oluşturmak ve jeopolitik etkisini güçlendirmek için RF'nun belirli ölçüde yumuşak gücü kapasitesini miras bırakabilmişti (Matveenکو & Galayeva, 2016: 77).

2.1.2. SSCB Sonrası Rusya Federasyonu'nda Yumuşak Güç

SSCB'nin, dünyadaki kara toprağın altında birini kapsadığı, güçlü nükleer kapasiteye sahip olduğu ve büyük devlet statüsünü devam ettirmeye çalıştığı bir dönemde 1991 yılında aniden yıkılması tüm dünyayı şoke eden bir olaydı. 25 Aralık 1991 tarihinde Mihail Gorbaçov, SSCB'nin devlet başkanlık görevini tamamladıktan sonra, Boris Yeltsin yeni bağımsız RF devletinin ilk devlet başkanı olarak görevi üstlenmişti. Boris Yeltsin'in iktidara geldiği zamandan sonra RF, başta Dışişleri Bakanlığı'nın 13 Ocak 1992 yılında Moskova'da yayınladığı nota olmak üzere birçok doküman ve antlaşmalarda SSCB'nin doğal mirasçısı olduğunu vurgulamış ve bu sayede daha hızlı ve enerjik bir şekilde geniş sosyo-ekonomik dönüşümlerin yoluna girmişti (Khashimov, 2018: 524).

RF'nun SSCB'nin resmi mirasçısı olması münasebetiyle, ekonomik sıkıntılar dışında, ülkeye fayda sağlayabilecek bazı şeyler bırakmıştı, bu öğeler şu şekildedir:

1. Bale, tiyatro, sinema, Çehov, Çaykovskiy, Tolstoy, Dostoevskiy ve bunun gibi önemli kültürel imgeler;
2. Birleşmiş Milletler kapsamındaki Güvenlik Konseyi Daimî Üyeliği;
3. Çokuluslu bir niteliğe sahip kültür yapısı;
4. Hammadde ve enerji kaynakları;
5. Dramatik tarih ve büyük zaferler varlığı;
6. RF'ndakii halkların etkileşim ve işbirliği deneyimi;
7. RF'nun bir "uzay devleti" statüsüne sahip olması;
8. Ünlü silah markalarına ve askeri alanda yeniliklere sahip olma;
9. Bağımsızlığı kazanan devletlerdeki Rus diasporası;
10. Bölgesinin büyüklüğü ve doğanın güzelliği (Leonova, 2013: 39).

Bu açıdan bakıldığında, SSCB'nin RF'na mras içerisinde hem sert güç hem de yumuşak güç öğelerine rastlamak mümkündür. Bir yandan SSCB'nin yıkılmasından sonra RF büyük bir askeri güç devralmış ve Soğuk Savaş döneminde olduğu gibi dünyanın askeri açıdan en güçlü ülkelerinden biri olma statüsünü devam ettirebilmiştir. Diğer yandan, SSCB'nin RF'na sert güç yanı sıra yumuşak güç konusunda da çok önemli katkılar sunmuştur (Karpowicz, 2012: 1). Nikonov'a göre RF, Sovetler Birliği sonrası süreçte coğrafi konum, doğal kaynak, askeri-stratejik imkan, siyasi prestij, uluslararası örgütlerdeki konum, BDT coğrafyasındaki etki gibi

konular açısından gelişme sağlarken, ekonomik gelişmişlik, dünya ekonomi sistemine katılım, ordunun durumu, yaşam kalitesi, bilim ve teknoloji alanındaki ilerleme konusunda gerileme yaşamıştır (Nikonov, 2004: 728). Bu hususları dikkate alan uzmanlar, SSCB'nin miras bıraktığı hem sert hem yumuşak güç bileşenlerini yeterince kullanamadıklarını düşünmektedirler (Matveenko & Galayeva, 2016: 77). Bu konuda RF, iki yönlü bir süreç izleyerek, bir taraftan SSCB'den kalan ekonomik, siyasi, sosyal problemlerle uğraştığından yumuşak güce yeterince ilgi gösterememişti, öte yandan da sahip olduğu gücü korumak ve ileriye taşımak için yeniliklere ihtiyacı olduğunu farkındaydı. Bu nedenle, bu dönemden itibaren politikalarında yumuşak güce daha fazla yer vermeye başlamıştı (Lukyanov, 2018: 1-2). Ancak, eski SSCB'nin çekirdeği olan ve Doğu Asya'dan Avrupa'ya dokuz zaman dilimini kapsayan, kara kütlesi bakımından dünyanın en büyük ülkesi olan RF, SSCB'nin çöküşünü ve Doğu Avrupa'daki kurucu cumhuriyetlerin ve eski uydu devletlerin bağımsızlığını izleyen on yılda, çok sorunlu geçirmişti. Bu dönemde RF suç, yolsuzluk, ekonomi, sağlık gibi birçok konuda sıkıntı yaşanmıştı (Viotti & Kauppi, 2013: 92).

SSCB'nin dağılmasıyla birlikte, RF çok yönlü bir kimlik arayışına girerek, karmaşık bir süreç yaşamıştır. Bu dönemde genel olarak bu durumu izah eden üç temel görüş mevcuttur:

1. Birinci görüş, RF'nun Batı uygarlığına ait olduğuna ve Batı değerlerini taşıyarak gelişeceğine inananları (Atlantikçiler);
2. İkinci görüş, Batı'ya karşıt olup, Batı tarafından RF'nun nevi şahsına münhasır güç, misyon ve etkisiyle sahip olduğu “Yüce Rusya İmparatorluğu” hedef ve potansiyelin tarihsel olarak zayıf düşürülmeye çalışıldığını savunanları (Avrasyacılar);
3. Üçüncü görüş ise, Avrasyacılık ismi altında, RF'nun ne Batı ne de Doğu'dan etkilenmeksizin geniş bir coğrafyada kendisine özgü tarihsel, milli, kültürel özellikleri olan ayrı bir dünyaya sahip olduğu görüşünü öne sürenleri kapsamaktadır (Akhundova, 2015: 34; Khashimov, 2018: 524).

Kimlik konusunda ifade edilen bu üç görüş, SSCB'nin yıkılışından 2000'li yıllara kadar geçen zamanda, RF siyasetinde zaman zaman kendilerine yer bulmuştur.

Bu anlamda, 1990-1996 yılları arasında Boris Yeltsin'in Devlet Başkanı, Andrey Kozyrev'in Dışişleri Bakanı olduğu dönemde RF için Batı daha çekici gelmekteydi ve dolayısıyla RF bu dönemde Batı'ya yönelmişti. 1996-2000 yılları arasında Boris Yeltsin'in Devlet Başkanı, Evgeniy Primakov'un Dışişleri Bakanı olduğu dönemde ise RF Batı'da vazgeçerek, görüş olarak Avrasyacılar'a daha fazla yaklaşmıştı. Bu bağlamda ilk dönemde izlenen Batı yanlısı politika Atlantikçiler'in üstünlüğü biçiminde değerlendirilirken, 1990'ların ortalarından itibaren izlenen politikalar sorgulanmaya başlanmış ve Primakov'un Dışişleri Bakanlığı ile birlikte Avrasyacılar'ın etkisinden bahsedilmeye başlanmıştır. Ancak 1990'lı yıllarda itibaren yaşanan Atlantikçi-Avrasyacı çekişmesi Vladimir Putin'in iktidara gelmesiyle sona ermiştir. Putin, ilgili dönemde her iki görüşü de içerecek şekilde bir sentez yaratmaya çalışmıştır (Nikonov, 2004: 730-734; Tellal, 2010: 204).

2.2. 2000'li Yıllarda Rusya Federasyonu ve Yumuşak Güç Anlayışının Oluşması

Yıldırım'a göre 1991 ile 1999 yıllarına tekabül eden Yeltsin dönemi dış politika ve yumuşak güç açısından incelendiğinde başarı olarak görülmemektedir. Ayrıca, bu dönemde RF'nun yumuşak gücünü artırmaya yönelik doğrudan politikaları olduğunu söylemek güç olmakla birlikte, Batılılaşma ve Batılı değerlere yapılan vurgu, ardından gelen uluslararası yardımlar, yumuşak güç-demokrasi ilişkisi açısından kısa süreli de olsa olumlu yönde ilerleme kaydedilmesine katkı sağlamıştır. Dolayısıyla, 2000'li yıllarda Putin'in Yeltsin'den devraldığı miras dışında zayıf bir RF imajını içermekteydi. Putin iktidara gelmesiyle birlikte 'nın dünyadaki imajını düzeltmek adına büyük çabalar sarf etmiştir. 2000 yılında çıkartılan Dış Politika Konsepti, Putin'in bu konudaki çabalarını net bir şekilde yansıtmaktadır (Yıldırım, 2014: 46-50). RF'nun'yı uluslararası arenada 'bölgesel süper güç' ve 'enerji gücü' haline getirmeye çalışan Putin yönetimi, RF'nun 'yakın çevre', Balkanlar, Uzak Doğu ve diğer bölgelere yönelik politikasını yeniden belirlemiştir. Putin yönetimi Gorbaçov-Yeltsin döneminden farklı olarak Batı'yla ilişkileri ortaklık yerine pragmatizm ekseninde yürütmeye çalışmıştır (Sönmez, 2010: 41). Genel olarak ilgili dönemde Putin realist bir bakış açısıyla, sahip olduğu kaynaklardan istifade ederek, yenilikçi bir yaklaşım geliştirmeye çalışmıştır (Nikonov, 2004: 735). Putin'in iktidarda bulunduğu

dönemlerde, onun bir taraftan ülkenin sem sert gücünü hem de yumuşak gücünü artmaya yönelik çabaları olmuştur (Yıldırım, 2014: 50).

Günümüzde yumuşak güç RF'nda en çok bahsedilen kavramlardan birisi haline gelmiştir. Ancak, 1990'ların başlarında Nye yumuşak gücü icat ettiğinde, RF bu kavrama yeterince ilgi gösterememişti. Her ne kadar yumuşak gücün kullanımına yönelik çabalar oluşmuş olsada, RF var gücünü SSCB'den kalma sıkıntıları çözmek için harcamıştır (Lukyanov, 2018: 1). Gözlem yapıldığında, Ru RF'nun yumuşak güç alanında 2000'li yılların ortalarından itibaren adımlar atmaya başladığı anlaşılmaktadır. RF, bu dönemde küresel zorluklara ve değişikliklere yanıt veren, değerlere özen gösteren bir medeniyet yaklaşımını benimsemiştir. Bu anlamda Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un, uluslararası ilişkiler ortamında değerlerin ön plana çıkmaya başladığını vurgulaması, bu hususu destekleyici mahiyettedir (Tsygankov, 2013).

RF açısından yumuşak gücün resmi olarak ortaya çıkış tarihine bakılacak olunursa, 2012 yılı göze çarpılmaktadır. Neden, peki bu tarih? Bu konuda belirli faktörler bulunmasına rağmen, en etkili faktör dış olaylar neticesinde gelişmiştir. Bu bağlamda, Ağustos 2008 Gürcistan olayları etrafında patlak veren enformasyon savaşı nedeniyle RF oldukça zor anlar yaşadı. Soğuk Savaş'ın sona ermesinden bu yana RF ilk defa, Batı'dan kendisine karşı yürütülen zorlu bir bilgilendirme kampanyasıyla karşı karşıya kalmıştı. Kremlin'e yönelik yargılamalar sayesinde, RF'nun o sırada içinde bulunduğu uluslararası bilgi boşluğunu ortaya çıkarmıştı. 1990'larda SSCB bilgi sistemi sistemi neredeyse tamamen yitirilmesiyle, RF, kendi bakış açısını aktarma konusunda zorluklarla karşılaştı. Bu nedenle, 2008'deki enformasyon savaşının ardından, RF'ndayeni bir kamu diplomasisi sisteminin unsurlarını yaratmak için ilk adımlar atılmaya başlamıştı ve enformasyon, medya gibi konular ön plana çıkan en önemli konulardı (Burlinova, 2017: 17).

2.3. Rusya Federasyonu Yumuşak Güç Anlayışının Kavramsal Yönü ve Yasal Dayanakları

İlgili ana başlık altında RF açısından yumuşak güç ve kamu diplomasisi kavramının nasıl tanımlandığına, bu tanımların geçtiği yasal belgelere ve tanımlamada yaşanan zorluklara bakılacaktır.

RF'ndaki yumuşak gücün ve kamu diplomasisinin temel yasal dayanağı, Dış Politika Konsepti belgeleridir.. Genel anlamda RF'nda bugüne dek 1993, 2000, 2008, 2013 ve 2016 yılında olmak üzere toplamında beş Dış Politika Konsepti belgesi yayınlanmıştır. Yumuşak güç ve kamu diplomasisi açısından 2013 ve 2016 yılında yapılmış olan konseptler en önemlileridir. Çünkü bu konseptlerle birlikte, RF'nda'da yumuşak güç ve kamu diplomasisi oturmaya başladığı gözlemlenmektedir (Burlinova, 2016).

Dış Politika Konseptleri dışında, yumuşak güç ve kamu diplomasisi açısından şu yasaş belgelerde büyük önem arz etmektedir:

- RF Anayasası;
- RF'nun uluslararası kalkınma yardımı alanındaki devlet politikası konsepti;
- RF bilgi güvenliği doktrini;
- RF Hükümeti'nin 29 Şubat 2016 tarihli "2030'a kadarki dönem için devlet kültür politikası stratejisinin onaylanması üzerine" isimli kararı;
- "Yurtdışındaki Rusya Okulu" konsepti (04.11.2015 RF Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmıştır);
- Yurtdışında Rus dilinin devlet desteği ve tanıtımı konsepti (RFCumhurbaşkanı tarafından 03.11.2015 tarihinde onaylanmıştır) (Vorochkov, 2016: 271).

Bu anlamda, yumuşak güç ve kamu diplomasisinin RF'ndaki yasal dayanaklarına kısaca değindikten sonra, bu kavramların nasıl tanımlandığına bakılması yararlı olacaktır. Ancak tanımlamalar yapılmadan önce, bu hususta ufak bir sınırlamadan bahsetmek gerekmektedir. Örnek vermek gerekirse, İngilizce “soft power” olarak anlaşılan yumuşak gücün, her iki bileşeni de çeviri yapılırken belirsiz hale gelebilmektedir. Bu anlamda, bu kavramın Rusça'da birkaç farklı şekilde çevirmek mümkündür ve dolayısıyla anlam kaybı söz konusu olabilmektedir. Rusça'da yumuşak

gücü tanımlamadaki farklılıkların yanı sıra, kavramı çevirmedeki zorluklar kamu diplomasisi için de geçerlidir (Parshin, 2013: 12).

2.3.1. Rusya Federasyonu'nda Yumuşak Güç Algısı ve Kavramsal Yaklaşım

Yumuşak güç kavramı, Rus siyaset bilimi söylemine girmiştir. Bu bağlamda Rus araştırmacılar bazıları yumuşak gücü “yumuşak iktidar” olarak adlandırmışken, bazıları "yumuşak etki", bazıları ise "esnek güç" olarak adlandırmıştır (Ageeva, 2016: 39). RF'nun bilimsel ve siyasi ortamında hararetli tartışmalar bağlamında, “yumuşak güç” terminolojisine ilişkin birkaç temel görüş ortaya çıkmıştır

1. Birinci görüşe göre, yumuşak güç tanımlanmasında, bu kavramı ortaya çıkaran Nye'ın yarattığı yaklaşım, bir temel olarak kullanılması gerektiğine inanılmaktadır.
2. İkinci görüşün takipçileri, yumuşak güç kavramını, devlet dışı düzeyde dahil olmak üzere kültürel değerlerin değişimini içeren kamu diplomasisi ile birleştirmeyi tercih etmektedirler;
3. Üçüncü görüş, daha çok modern teknolojilere dayanmakta ve yumuşak gücü toplum ve onun bireysel temsilcileri üzerinde bilgi ve psikolojik etkisi olan bir dizi önlem olarak ifade etmektedir.
4. Dördüncü görüş, yumuşak gücü Amerikalı uzmanlar tarafından geliştirilen bir tür "sert güç" olarak görmektedirler (Lebedeva, 2009: 15-17).

Borisova, yumuşak gücün terminolojisine vurgu yaparak, RF'nun bu kavramı tanımlanmasının en fazla siyasi düzeyde yaptığını savunmaktadır (2015: 8). Buna bağlı olarak, Rus siyasetinde yumuşak güç kavramının akademik çevrelerece daha önce bilinmesine rağmen, esas olarak ilk defa 2012 yılında RF Cumhurbaşkanlığı adayı olan Putin'in "Rusya ve Değişen Dünya" başlıklı seçim makalesinde yayınlanmıştı (Burlinova, 2017: 16). İlgili makaledeki bilgiler doğrultusunda, Putin'in ortaya koyduğu tanıma göre, yumuşak güç, dış politika hedeflerine silah kullanmadan, ancak bilgi ve diğer etki araçları yoluyla ulaşmak için bir dizi araç ve yöntemdir" (Putin, 2012). Yumuşak güç kavramı bir sonraki adım olarak, kendisine

12 Şubat 2013'te Putin tarafından onaylanan Dış Politika Konsepti'nde yer bulmuştur. Belgedeki tanıma göre

“yumuşak güç, sivil toplum, bilgi ve iletişim, insani yardım ve klasik diplomasiye alternatif diğer yöntem ve teknolojilerin yeteneklerine dayanan dış politika sorunlarını çözmek için çok yönlü araçlar bütünüdür”.
(Kontseptsiya Vneshney Politiki Rossiyskoy Federatsii 2013 Goda, 2013).

Diğer yandan aynı belgede, yumuşak güç sayesinde, RF'nun kültürünün, eğitiminin, biliminin, sporunun, sivil toplumun gelişme düzeyinin merkezde olduğu olumlu bir imaj yaratılması gerektiğinin altı çizilmektedir (Kontseptsiya Vneshney Politiki Rossiyskoy Federatsii 2013 Goda, 2013). Böylece, Burlinova'ya göre RF'ndaki yumuşak güç kavramı en üst düzeyde - ülkenin başkanı tarafından tanımlanmıştır. Ancak yazar bu tanımlamanın klasik kamu diplomasisi tanımına karşılık geldiğine dikkat çekmektedir (2017: 19). Sonuç olarak, RF'ndaki tanımın kamu diplomasisiyle eşleştiği ve daha çok yumuşak gücün tanımlanmasında bulunan görüşler arasında ikinci görüşteki tanıma daha fazla uyduğu anlaşılmaktadır. Buna bağlı olarak, eğer RF'nda yumuşak güç kamu diplomasisine denk geliyorsa, kamu diplomasisinin tanımı nasıldır sorusu merak uyandırmaktadır.

2.3.2. Kamu Diplomasisi

Son yıllarda, açık sınırlar ve yükselen sivil toplum nedeniyle RF'ndakamu diplomasisi alanı genişlemeye başlamış, ilgili literatürde kamu diplomasisinin ön plana çıkmasıyla, RF'nda yumuşak güç üzerine daha fazla konuşulmaya başlanmıştır (Lebedeva, 2020: 29).

RF'ndaki kamu diplomasisine yönelik resmi tanımına bakıldığında, yumuşak güçte de olduğu gibi 2013 tarihli Dış Politika Konsepti'nde kamu diplomasisine yönelik bilgiler mevcuttur, bu bilgiler şu şekildedir:

“Kamu diplomasisi çerçevesinde RF, kamu diplomasisinin dünyada objektif bir şekilde algılanmasını sağlamaya çalışacak, yurtdışındaki kamuoyu üzerinde kendi etkin bilgi nüfuz araçlarını geliştirecek, Rus medyasının küresel bilgi alanındaki konumunun güçlendirilmesini sağlayacak; gerekli devlet desteğini sağlayarak, enformasyon alanına uluslararası işbirliğine aktif olarak katılacak, egemenliğine ve güvenliğine yönelik enformasyon tehditlerini önlemek için gerekli çabaları sarfedecek. Bu faaliyet içerisinde, yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin potansiyelini geniş ölçüde kullanacaktır. RF, bu tür teknolojilerin güvenli kullanımı için

bir dizi yasal ve etik standart oluşturmaya çalışacaktır"(Kontseptsiya Vneshney Politiki Rossiyskoy Federatsii 2013 Goda, 2013).

Yapılan tanıma bakıldığında, RF'ndaki kamu diplomasisi tek yönlü bir tanımlamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Buradan hareketle RF'nun kamu diplomasisini uygulama politikasının altında imaj sorununu çözme isteği ve enformasyon savaşı olgusu yattığını ve bu olgular üzerine kurulu olduğu görülmektedir. Dolayısıyla RF'ndaki kamu diplomasisi uygulamada ağırlık olarak tek yönlü bir süreci teşkil etmektedir (Ekşi, 2015: 45).

RF'nda kamu diplomasisinin tanımlanmasında yaşanan temel sorun, kamu diplomasisinin literatürde bulunan eş anlamlı kelimelerle karıştırılmasıdır. Bu anlamda Rusça'da kamu diplomasisini, ilk olarak kamu diplomasisi "toplum diplomasisi" olarak da çevrilebilecek olan "obşestvennaya diplomatiya" kavramıyla; ikinci olarak da "halk diplomasisi" olarak çevrilen "narodnaya diplomatiya" kavramıyla karıştırılmaktadır. Halbuki İngilizce'de kamu diplomasisin tek bir anlamı mevcuttur – "public diplomacy" (Burlinova, 2017: 22). Bu konuya yönelik bir değerlendirme yapılacak olunursa, "kamu", "toplum" ve "halk" kelimeleri arasında ne tür farkların bulunduğu bakılması gerekmektedir. TDK'ya bakıldığında, "kamu" kelimesi siyasi yönden bir kavramı, "toplum" sosyolojik yönden bir kavramı, "halk" ise daha çok folklorik bir kavramı ifade etmektedir(TDK, 2020), dolayısıyla "kamu diplomasisi" ifadesinin kullanımı daha doğru olacaktır. Genel olarak İngilizce'de ve Türkçe'de kamu diplomasisi bütünüyle tek bir kavram iken, Rusça'da kamu diplomasisiyle eş anlamlı kullanılan birden fazla ifade bulunmaktadır. Hatta RF'ndaki birçok uzman arada fark gözetmeksizin, bu kavramları birbirinin yerine kullanmaktadırlar (Burlinova, İvanchenko, & Gribkova, 2018: 6).

Bu kavramlar arasında ayırım yapılacak olunursa, ilk önce kamu diplomasisini diğer kavramlardan ayıran hususlar aktarılacaktır. Öncelikle kamu diplomasisi siyasi amaçlarla yabancı ülkelerle diyalog sistemidir. İkincisi, kamu diplomasisi, bu diyalogun yürütüldüğü çeşitli bölümler ve programlar biçiminde bir kurumsallaşmaya sahiptir. Üçüncüsü, devlet, devlet sistemine yakın yapılar (devlet destekli organizasyonlar) aracılığıyla kamu diplomasisinin "müşterisi" halindedir. Diğer yandan, "toplum diplomasisi" siyasi olmamakla beraber, daha çok kültürel, bilimsel

ve insani alanlarda sivil faaliyetin bir tezahürüdür. Kural olarak, bir hükümet emri veya devletin aktif katılımıyla ilişkili değildir. Ayrıca bu faaliyet, iki taraflı kamu etkileşimi formatları aracılığıyla gerçekleştirilir ve esas olarak toplum yapıları ve organizasyonlarının düzeyiyle ilgilidir (Burlinova, İvanchenko, & Gribkova, 2018: 6). "halk diplomasisi" ise, uluslararası işbirliği oluşturmak için vatandaşlar ile kamu kuruluşları arasındaki temasları kullanan ve daha çok SSCB'ndeyaygın olan bir terimdi. Bugün bu terim güncelliğini yitirmiştir ve ağırlıklı olarak, sadece SSCB döneminde yaşamış bir kısım insan tarafından dile getirilmektedir (Burlinova, Vasilenko, İvanchenko, & Shakirov, 2020: 8).

2.4. Rusya Federasyonu'nun Yumuşak Gücünün Kaynakları

2.4.1. Kültür

Günümüzde kültür ögesi belki de RF'nun yumuşak gücünü şekillendiren en önemli unsurdur. Buradan hareketle, Rus felsefesi ve edebiyatı, mimari eserler ve güzel sanat anıtları, korunmuş doğal manzaralar ve bunun gibi birçok öge daha RF'nun kültür anlayışını oluşturan temel parçalardır. Bu anlamda büyük ölçekli bir kültürel mirasa sahip olan RF, bu potansiyeli küresel ve bölgesel bağlamda kendi konumunu güçlendirmek için kullanmaktadır (Gorlova & Bıchkova, 2015: 272; Molodov, 2017: 93). RF'nun yumuşak güç kaynakları arasında başlıcaları; dil, eğitim, spor ve dindir.

Günümüzde Rusça, Rus dış politikasının içerisinde önemli bir dış politika aracı olarak kullanılmakta ve bu bağlamda önemli bir yumuşak güç kaynağını teşkil etmektedir. Ayrıca yurtdışındaki Rus diasporasının aidiyetinin korunması açısından Rusça büyük bir rol oynamaktadır (Oğan, 2006: 208; Tildo, 2018: 6). Günümüzde Rusça, dünyadaki en popüler beş dilden biridir, internette en yaygın ikinci dildir ve en çok çevrilen dillerdendir. Dünya çapında 140'tan fazla ülkede üniversitelerde ve çeşitli düzeylerdeki okullarda Rus dili okutulmaktadır. Ayrıca Rusça, BDT coğrafyasında da halen etkisini sürdürmektedir. (Ministerstvo Kultury Rossiyskoy Federatsii, 2018: 34). Ayrıca günümüzde Rus dili, dünyada en çok konuşulan dillerden biri olmaya devam etmektedir. Uzmanlara göre, Rusça konuşanların sayısını tahminlerine göre dünyada 270 milyon ile 300 milyon kişi arasında değişmektedir. Diğer yandan Rusça, konuşan

sayısı bakımından Avrupa'da hala en yaygın dillerden birisidir. Bununla beraber, SSCB'nin yıkılması Rusça'nın yaygınlığını kısmen azaltmıştır (Bovt, 2013).

Kültür açısından, RF'nun yumuşak gücünü oluşturan bir diğer alan eğitimidir. RF'nun eğitim potansiyeli, geleneksel olarak ülkenin kalkınması için en önemli kaynaklardan biri olarak kabul edilmektedir. RF'nda'da 25-35 yaş arası vatandaşlar arasında yüzde 57'si yüksek eğitime sahiptir - bu seviye, RF'nun yanı sıra dünyanın sadece 3 ülkesinde belirtilmiştir: Japonya, Güney Kore ve Kanada. Diğer yandan SSCB zamanlarından beri, RF yabancı öğrencileri çekme konusunda zengin bir deneyime sahiptir (Torkunov, 2012: 88-89). Bugün, yaklaşık 2.000 uluslararası öğrenci, RF sponsorluğundaki programlar kapsamında her yıl Rusça öğrenmektedir. Rus dilinin yabancı öğretmenleri yeniden eğitim ve ileri eğitim alıyor. Bunun yanı sıra yaklaşık 3 bine yakın, yurtdışında Rusça dersi veren yabancı öğretmen uzaktan eğitim teknolojilerin üzerinden sürekli eğitim almaktadırlar (Bovt, 2013).

Bununla birlikte, SSCB'nin çöküşünden sonra, RF'nun uluslararası eğitim pazarındaki payı giderek azalmaktadır. OECD'ye göre, 2004'te yabancı öğrenci sayısı RF'ndaki öğrenci sayısının % 3'ünü ve 2007'de sadece % 2'sini oluşturuyordu. Bu sadece kaçırılan bir ekonomik fayda değil, aynı zamanda RF'nun uluslararası arenadaki yumuşak gücü için de kaçırılan bir fırsattır. Birkaç yıl boyunca SSCB (Birleşik Devletler'den sonra) dünyada okuyan uluslararası öğrenci sayısında ikinci sırada yer alıyorsa da günümüzde RF yalnızca dokuzuncu sırada yer almaktadır. Şu anda RF, esas olarak gelişmekte olan ülkelerden, eski SSCB üyelerinden ve Asya'dan öğrenci gruplarını çekmektedir. En fazla uluslararası öğrenci Kazakistan, Çin, Kırgızistan ve Beyaz RF, Hindistan, Vietnam, Özbekistan, Tacikistan, Ermenistan ve Ukrayna'dan gelmektedir (Torkunov 2013). Lebedeva ve For'a göre SSCB'nin dağılımından sonraki süreçte uluslararası öğrencilerin RF'ndaki payını azaltan etkenlerden biri, devletin topraklarında bir azalma ve bununla birlikte üniversitelerin sayısında yaşanan bir azalmaydı, çünkü uluslararası öğrencilerin okuduğu bir dizi üniversite, başta Ukrayna olmak üzere RF dışında kalmıştı. Uluslararası öğrenci sayısındaki düşüşün bir diğer faktörü, devletin yükseköğretime olan ilgisinin azalmasıdır. Bu durum akademik araştırmaların fonlanmasında ve kütüphanelerinin

donatılmasında finansman yetersizliğine ve üniversitelerin personelinin yurtdışına gidişine neden olmuştur (Lebedeva & For, 2009: 2).

RF'nun kültür konusunda sahip olduğu bir diğer yumuşak güç kaynağı spordur. RF günümüzde, dünyanın en büyük spor altyapısına sahip ülkelerinden biridir. RF, Olimpiyat Oyunlarında kazanılan toplam madalya sayısı açısından, dünyada ikinci, Kış Olimpiyatları ödülleri birincidir. Ayrıca, RF birçok bireysel spor dalında lider ve dünya paralimpik sporlarının ön saflarında yer almaya devam eden bir ülkedir (Naumov, 2017: 59). Son yıllarda RF'nun spor konusunda sahip olduğu yumuşak güç potansiyelinin en iyi örnekleri 2014 tarihli Soçi Kış Olimpiyatları (Smirnov & Kohtyulina, 2012: 130) ile 2018 tarihli Dünya Futbol Şampiyonası'dır (Ustyuhova, 2019: 79). Ancak spor konusunda atılmış bu tür başarılı adımlara rağmen, uzmanlar RF spor diplomasisi, dünyada kendisini ifade etmede aynı başarıyı sağlayamamıştır (Naumov, 2017: 59).

Uİ literatüründe her ne kadar din ayrı bir yumuşak güç kaynağı olarak ele alınsa da, RF açısından dinin kültürel boyut içermesinden dolayı, kültür içerisinde değerlendirilmektedir. Buna bağlı olarak, kültür açısından din alanında yapılan çalışmalar, RF için bir yumuşak güç kaynağını oluşturmaktadır. Rus Ortodoks Kilisesi'nin merkezi rol oynadığı bu konuda, dini bağlılığın güçlendirilmesine yönelik yapılan çalışmalar büyük önem arz etmektedir. İlgili çalışmaların bir kısmı, Rusça da olduğu gibi yurtdışındaki Rus diasporasına yöneliktir (Akhundova, 2015: 58-59). Bu duruma istinaden, ilgili literatürde diaspora kavramının din ile yakın bir ilişkide olduğu bildirilmektedir (Vásquez, 2010: 128). Din, kültürü içerecek şekilde, yapılan faaliyetler arasında yurtdışında ulusal manevi değerleri ve gelenekleri teşvik etmek adına düzenlenen "Rusya Günleri", "Paskalya", "Maslenirsa" gibi dini-kültürel bayramlar gibi faaliyetler büyük öneme sahiptir (Akhundova, 2015: 59; Ministerstvo Kultury Rossiyskoy Federatsii, 2018: 21).

2.4.2. Siyasi Değerler

Nye'in yumuşak güç konseptine göre bir diğer kaynak türü siyasi değerlerdir, RF bu konuda da kayda değer bir birikime sahiptir. 1990'lı SSCB'nin yıkılması

sonucunda, RF'na miras kalan temellerden birisi sert güçle özdeleşmiş bir imajdı (Akhundova, 2015: 82-83).

Özellikle 1990'lı yıllardan sonra yaşanan ekonomik sıkıntılar nedeniyle ülkedeki nüfus oranları olumsuz anlamda etkilenmişti. SSCB sonrası dönemde eğitim ve sağlık kalitesinin düşmesi, işsizlik oranlarının artması, yoğun dış göçler, ebeveyn sorumluluğu ve aile değerlerinin aşınması, toplum içindeki sosyal ilişkilerin bozulması, alkolizm sorununun çözümlenmemesi, halkın yoksullaşması ve demoralize olması gibi etkenler son çeyrek yüzyılda RF'nda derinleşen ulusal demografik krizin hem hazırlayıcısı hem de tetikleyicisi olmuştur. Ulusal demografik kriz sadece ülke nüfusunun sayısal azalmasıyla sonuçlanmamış, aktif ve genç nüfus oranlarının da azalmasına neden olmuş ve böylece üretici-tüketici dengesinin bozulmasına ve bağımlı nüfus oranının yükselmesine de neden olmuştur (Atasoy, 2011: 32).

Bu husustan hareketle, RF'ndaki aktif ve genç nüfus oranların azalmanın görülmesi, ülke adına zorlaştırıcı bir etkidir. Genç nüfusun azalmasının altındaki sebeplere bakıldığında, olumlu ve olumsuz anlamda bazı çıkarımlar yapılabilmektedir. Genel olarak, nüfusun azalmasını etkileyen sebepler arasında ölüm oranlarının doğum oranlarının üzerinde olması, gençlerin aile edinme konusunda batı modeline özenmesi, gençler arasında maddi sıkıntılar içeren gelecek korkusunun bulunması, beyin göçü ve sağlık sorunları gibi bazı problemler ön plana çıkarken, devlet destekli programlarının doğum oranının artırması bu açıdan olumlu bir durum olarak değerlendirilmektedir (Kurakina, 2015: 1-3; Purtaş, 2008: 29, 31). RF devleti son yıllarda ülke nüfusunu dengelemek adına farklı politikaları devreye sokmaktadır. Bu anlamda bu politikalar arasında soydaşları ülkeye geri dönmeye teşvik etme, doğan çocuklara yapılan maddi yardımlar gibi politikalar yanı sıra devletin gençlere yönelik yürüttüğü gençlik politikası da yer almaktadır. Ülke nüfusunun dengeli bir şekilde gelişmesi için RF etkin bir gençlik politikasını teşvik etmesi gerekmektedir, aksi takdirde ülke nüfusunun gün geçtikçe daha da düşme ihtimali bulunmaktadır. Uzmanlara göre RF'nun genç nüfusu 2025 yılına gelindiğinde yaklaşık 25 milyon olacaktır ve karşılaştırma yapılacak olursa bu sayı eski yıllara göre (1995 – 35,2 milyon insan; 2005 – 39,5 milyon insan) çok daha az sayıyı ifade etmektedir (Andryushina, 2018: 269-270). Genel olarak, hem yurtiçinde hem de yurtdışında RF'nun siyasi değerler tablosunu ele

alınacak olunursa, bu değerlerin oldukça düşük seyir izlediği görülmektedir. Ancak her iki boyutta da RF'nun bu değerleri geliştirmeye yönelik belirli çabaları bulunmaktadır. Bu bağlamda, ülke içerisindeki siyasi değerlerin düzeltilmesi için, yukarıda da bahsedildiği gibi, nüfus konusu başta olmak üzere bazı politikalar geliştirilmektedir. Yurtdışı açısından, RF son yıllarda demokrasi, insan hakları, ifade özgürlüğü gibi alanlarda bir taraftan çeşitli projeler gerçekleştirirken, diğer taraftan uluslararası kuruluşlar nezdinde bu konulara destek vermeye çalışmaktadır (Vorochnikov, 2016: 264-265).

2.4.3. Dış Politika

Yumuşak gücün bir diğer önemli kaynağı olan dış politika, RF tarafından oldukça hassas algılanan ve önemsenen bir konudur. Son yıllarda dış politikada karşılaştığı olayla nedeniyle, RF'nun daha önce SSCB'den kalma sert güç imajı pekişmiş oldu. Buna bağlı olarak, Rus dış politika konusunda belirli alanlarda çalışmalar yaparak, bu imajı düzeltmeye çalışmaktadır. Bu konular arasında, BM, Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ), BRICS ve buna benzer uluslararası kuruluşlardaki faaliyetler, insani işbirliği, yurtdışında ikamet eden diaspora yönelik çalışmalar ve bunun gibi birçok konu yer almaktadır (Akhundova, 2015: 72-80).

Genel olarak, Rus dış politikasında hem kültüre hem de siyasi değerlere yer verdiği görülmektedir. Buna göre RF yapıcı, eşit bir uluslararası diyalog yoluyla dünya çapında insan hak ve özgürlüklerine saygıyı sağlamak, her bir devletin ulusal, kültürel ve tarihi özelliklerini ve değerlerini dikkate almak, Rus vatandaşlarının ve yurtdışında yaşayan yurttaşların haklarının ve meşru menfaatlerinin kapsamlı ve etkin bir şekilde korunması Rus dış politikasının öncelikli görevleri arasındadır. RF, bu amaçla dünya toplumunun her bir üyesinin güvenilir ve eşit güvenliğini sağlamak için evrensel olarak tanınan uluslararası hukuk normlarına ve eşitlik, karşılıklı saygı, devletlerin içişlerine karışmama ilkelerine dayanan istikrarlı ve sürdürülebilir bir uluslararası ilişkiler sistemi oluşturmasına katkı sağlamayı ummaktadır (MİD Rossii, 2020).

RF'nun yumuşak güç açısından dış politikasında, ülkenin uluslararası kuruluşlardaki üyelikleli büyük önem taşımaktadır. Bu anlamda, ilk olarak RF'nun SSCB'den miras olarak kaldığı BM üyeliği, bu açıdan kayda değer bir noktadır. RF,

çok taraflılığı ve BM'nin dünya meselelerindeki öncü rolünü destekleme rotasına bağlı kalmakta ve BM'yi yeni uluslararası gerçeklere dönüştürme ve uyarılama çabalarına aktif olarak katılmaktadır (Organizatsiya Obyedenennih Natsiy, 2020). Diğer yandan ŞİO ve BRICS gibi uluslararası kuruluşlarda RF'nun ana üyelerinden birisi olması, ülkenin bölgesel anlamda yürüttüğü dış politika için avantaj niteliğindedir.

İnsani işbirliği, RF'nun dış politikada yumuşak güç açısından önemseydiği bir diğer önemli konudur. Bu bileşen, karşılıklı güven açığını gidermeyi amaçlayan, tam anlamıyla etkili bir yumuşak güç aracını oluşturmaktadır. Bu husus, Dış Politika Konseptleri'nde de sürekli olarak ele alınmaktadır (Zonova, 2013). İnsani işbirliğinin geliştirilmesi önemli bir dış politika aracıdır, ancak RF'nun bu alandaki politikası son birkaç yılda aktif olarak oluşturulmuş ve uygulanmış olmasına rağmen, henüz yerli uzmanlar tarafından tam olarak anlaşılammıştır (Velikaya, 2009: 40).

Rus dış politikasının önemli yönlerinden bir diğeri yurtdışındaki soydaşlardır. Rus akademik geleneğinde, soydaş ve diaspora kavramları sıklıkla aynı çizgide tanımlanmaktadır (Kurilyev, 2017). Genellikle RF'nun diasporada yaşayan soydaşlara yönelik meşru menfaatlerini ve haklarını korumak, ikamet edilen devletin koşullarına uyum sağlamaya yardımcı olmak, tarihi anavatanla bağları geliştirmek ve göç süreçlerini düzenlemek gibi görevleri bulunmaktadır (Gerasimova, 2019: 911-912). Soydaş kavramı 1999 yılında kabul edilen bir kanunla sınıflandırmaya tabi tutulmuştur. Bu kanun "*Rusya Federasyonu'nun Yurtdışındaki Soydaşlarıyla İlgili Devlet Politikası Hakkında*" isimli kanundur. Bu kanunun birinci maddesi soydaş sınıfına kimler girdiğini göstermektedir:

1. Bir devlette doğmuş ve orda yaşayan veya yaşamış ve aynı zamanda ortak dil, tarih, kültürel miras, gelenek ve göreneklere sahip olanlar ile onların aynı çizgi akrabalık bağlarına sahip olan varisler;
2. RF sınırları dışında sürekli ikamet eden RF vatandaşları;
3. RF sınırları dışında yaşayıp, zamanında RF sınırları içinde yaşamış olanlar ve onların varisleri, ayrıca RF'yla olan kültürel, manevi ve hukuki bağlarına yönelik tercih kullananlarda bu kapsama girmektedir.

4. RF'ndan, RSFSC, SSCB ve RF vatandaşlığına sahip olup fakat sonrasında buralardan göç edip başka vatandaşlık alanlar veya vatandaşlıktan mahrum kalanlar;
5. RF sınırları içinde sürekli ya da geçici olarak yasal esaslarla yaşayan yabancı vatandaşlığa sahip olanlar ya da hiç olmayanlar (Federalnıy Zakon "O Gosudarstvennoy Politike Rossiyskoy Federatsii v Otnoshenii Sootechestvennikov za Rubejom", 2020).

Bu kanunda soydaş bakımında belirli bir sınıflandırma bulunmakla beraber netlik açısından belirsizlik mevcuttur. Genel olarak, ilgili kanunla ilgili bazı uzmanlar bu kanun sayesinde en azından soydaşlar açısından belirli bir çerçeve sağlandığını söylemektedirler.

Sonuçlandırılacak olunursa, bugüne kadar, Rus dış politikasının yumuşak gücü destekleyici potansiyelini sınırlı bir şekilde kullandığı görülmektedir (Medvedev, 2015: 50).

2.5. Rusya Federasyonu'nun Yumuşak Güç Politikası

2.5.1. Kamu Diplomasisinin Uygulandığı Alanlar

RF'nun kamu diplomasisinde hangi alanlarla daha çok ilgilendiğine bakıldığında, Burlinova, İvanchenko, & Gribkova'ya göre RF'nda'da bu konuda dörttemel ve yedi alt temel alanı bulunmaktadır, çalışmada sırasıyla bu alanlar değerlendirilecektir. Bu bağlamda ilk olarak, kamu diplomasisinin ana çalışma alanları şunlardır:

- enformasyon politikası ve modern dijital diplomasi dahil medya ile çalışma;
- eğitim programları ve akademik değişim programları;
- uzman diplomasisi (analitik merkezlerin faaliyetleri);
- geniş insani yardım işbirliği programları (Burlinova, İvanchenko, & Gribkova, 2018: 8).

İkinci olarak, RF kamu diplomasisinin alt temel konuları şu şekildedir:

- soydaşlarla/diasporayla çalışma;

- tarihsel gerçeği koruma konusu ve uluslararası kamusal alanda tarihin tahrif edilmesine karşı koyma politikası;
- uluslararası gençlik işbirliği;
- parlamento diplomasisi;
- STK işbirliği için devlet desteği;
- RF'nun facebook ve twitter diplomasisi olgusu;
- yurtdışında kültürel ve dilsel diplomasi formatları (Burlinova, İvanchenko, & Gribkova, 2018: 8).

RF kamu diplomasisinin uygulama alanlarına bakıldığında, bunlara yönelik hususları 2 noktada tespit etmek mümkündür.

İlk olarak, bu uygulama alanlarının daha önceki sayfalarda yapılan kamu diplomasisi tanımına uygun olarak, daha çok enformasyon ve medya çalışmalarına yani dijital diplomasiye vurgu yaptığı görülmektedir. Genel çerçeveye, Rus dijital diplomasisi, gelişiminde iki aşamadan geçtiği gözlemlenmektedir. İlk aşama olarak, Moskova'nın, küresel topluluk sisteminin bir parçası olarak RF'nun olumlu ama nihayetinde fazlasıyla soyut bir imajını teşvik etmeye çalıştığı 2000'lerin başlarına atıfta bulunabilir. Mesajların detaylandırılması ve hedef kitlenin tanımlanması ile ilgili sorunlar, ilk adımlarında bir zayıflığa neden olmuştu. Fakat 2013 yılında, Rus dış politikasının hedefleri, yeni bir imparatorluk inşa etmek için belirsiz küresel erişimin belirli bir bölgesel yaklaşımla değiştirilmesi açısından revize edilmeye başlandı; muhafazakarlık siyasette egemen olmaya başladığında, Rus dijital diplomasisi hedef kitlelerini, hedeflerini ve mesajlarını bulmuş oldu. Günümüzde, dijital diplomasi konusunda belirli mesafe katedilmiş olsada, ülkenin bu konuda bazı sorunları olduğu göze çarpmaktadır (Tsvetkova, 2020: 115). İkinci olarak, sıralanan kamu diplomasisi alanlarında dijital diplomasi dışında, eğitim ve buna benzer bileşenleri içeren kültür yanı sıra RF'nun dışarıda sahip olduğu soydaşlar yanı diaspora da merkezi rol oynamaktadır. RF'nun kamu diplomasisi alanında en başarılı olduğu alanlar arasında kültür ve yurtdışındaki diasporaya yönelik yürütülen çalışmalar gelmektedir (Lukyanov, 2018: 4). Bu başarının nedeninin RF'nun kamu diplomasisi alanında sadece bu alanlara yönelmesi, ülkenin en fazla bu alanlara yatırım yapması ve en fazla bu alanda yumuşak güç kaynaklarını kullanmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Rus kamu diplomasisi uygulamasında, uzmanlar ekonomik diplomasiyi kamu diplomasisi alanların ayrı bir yere koymaktadırlar. Bu husus, SSCB'nin kuruluşundan bu yana dış politikada ticari ilişkilere ve ticaret misyonlarının açılmasına özel önem verildiği SSCB döneminin bir tür mirasıdır. Modern RF'nda'da, dış ekonomik ilişkilerin yürütülmesi, büyükelçiliklerin genel yapısına entegre edilmiştir (Burlinova, 2017: 26).

RF'nda kamu diplomasisi uygulama alanları arasında, uzmanlar Rus Ortodoks Kilisesi'nin yurtdışındaki faaliyetleri ve yabancı ülkelerle dini ve değer yaklaşmasına katkı sağlayan dinler arası forumlar düzenlenmesini ifade eden "kilise diplomasisi" veya diğer adıyla "inanç diplomasisi" ön plana çıkarmaktadırlar. Bu açıdan kamu diplomasisinin bu türü, devletin dış politika çıkarlarını gerçekleştirmek etkili bir alanı oluşturmaktadır (Sorokina, 2020: 136).

2.5.2. Kamu Diplomasisinde Kullanılan Araçlar

RF'ndaki kamu diplomasisi alanına bakıldığında, politikayı yürüten araçlar bakımından geniş bir yelpaze bulunmaktadır. Rus kamu diplomasisi anlayışında, devlet destekli ve devlet dışı organizasyonlar yanı sıra çeşitli STK'ları, kar amacı gütmeyen kuruluşları ve düşünce merkezlerini görmek mümkündür (Simons, 2018: 150).

Kamu diplomasisi ana aktörleri arasında en fazla dikkat çeken aktörler, devlet aygıtına bağlı bileşenlerdir:

- Bu anlamda ilk olarak, Rus kamu diplomasisinin en önemli aktörü olarak karşımıza – *RF Cumhurbaşkanı'nın* kendisi çıkmaktadır. Özellikle 2013 yılından itibaren, kamu diplomasisinin ilgili literatürde önem kazanmasıyla birlikte, Cumhurbaşkanı bu alanda aktif olarak yer almaya başlamıştır.
- İkinci olarak, *RF Güvenlik Konseyi* Rus dış politikasının ana yönlerinin oluşumunu gerçekleştirme açısından önemli bir kamu diplomasisi aracıdır;
- Üçüncü olarak, *RF Devlet Başkanı'nın İdaresi* RF'nda kamu diplomasisinin uygulanmasında, bu yöndeki önemli çalışmalarla ilgili

birçok konuyu koordine etmek de dahil olmak üzere, kamuya açık olmayan bir rol oynamaktadır.

- Dördüncü olarak, *RF Parlamentosu*, kamu diplomasisinin parlamento boyutunu karşılamaktadır.
- Beşinci olarak, RF Dışişleri Bakanlığı ve ona bağlı, elçilikler gibi bazı alt kuruluşlar, ülkenin yurtdışındaki kamu diplomasisi için önemli organizasyonlardır. Elçilikler, bulunduğu ülkelerdeki yerel toplumla ilişkileri kurma açısından ayrıca büyük taşırken, Dış İşleri Bakanı'nın kendisi kamu diplomasisi için tek başına önemli bir aktördür.
- Altıncı olarak, RF Eğitim ve Bilim Bakanlığı RF'nda yabancı öğrencilere öğretme açısından, kamu diplomasisinin eğitim yönünü karşılamaktadır. Ayrıca, bakanlık RF gençlik politikasının temel yürütücü olduğu için, bu bu politikanın yurtdışı boyutu açısından kayda değer bir konumdadır (Burlinova, 2017: 29-30).

Rus kamu diplomasisi uygulamasında merkezi rolü – “*Rossotrudnichestvo*”dur (*Rus İşbirliği Ajansı*). Kurumun resmi web sitesinden alınan bilgilere göre, tam adıyla, Bağımsız Devletler Topluluğu, Yurtdışında Yaşayan Yurттаşlar ve Uluslararası İnsani İşbirliği Federal Ajansı (RossotrudnichestvoRF Cumhurbaşkanı'nın 6 Eylül 2008 tarih ve 1315 sayılı Kararı uyarınca Eylül 2008'de kurulmuştur. Rossotrudnichestvo ve onun dış misyonlarının faaliyetleri, modern RF'nun yurtdışında nesnel bir anlayışının yayılmasını teşvik ederek, uluslararası insani yardım işbirliği devlet politikasını uygulamayı hedeflemektedir. Rossotrudnichestvo şu anda dünyanın 80 ülkesinde 97 temsilcilik ofisi ile temsil edilmektedir: 62 ülkede 73 Rus bilim ve kültür merkezi, 21 ülkedeki büyükelçiliklerin bir parçası olarak Ajansın 24 temsilcisi mevcuttur (Rossotrudnichestvo, 2020). Kurum, isminden de anlaşıldığı gibi, ağırlıklı olarak eski Postsovyet mekandaki ülkeler üzerine çalışmakta, ancak kurumun günümüzdeki etkileşim coğrafyası oldukça genişlemiştir (Rossotrudnichestvo, 2020). Rossotrudnichestvo'nun ana çalışma kalemleri arasında şu alanlar bulunmaktadır:

- Entegrasyon, yenilik ve uluslararası kalkınma yardımı;
- Dünyada Rus kültürünün tanıtımı;

- Kamu diplomasisi;
- Yurtdışındaki soydaşlara (diasporaya) destek;
- Rus dilinin konumunun güçlendirmesi;
- Eğitim ve bilim;
- Tarihi ve anıtsal mirasın korunması;
- Uluslararası bölgesel ve belediye işbirliği;
- Yeni koronavirüs enfeksiyonu COVID-19'un yayılmasıyla mücadele için önlemler;
- Terörü karşı ortak mücadele;
- Tarihsel hafızanın korunması (İkinci Dünya Savaşı'nda elde edilen Büyük Zafer) (Rossotrudnichestvo, Deyatelnost, 2020).

Bakıldığında, Rusya'nın kamu diplomasisi anlayışında, yürütücü organ olarak Rossotrudnichestvo, dil, kültür, eğitim, bilim, diaspora ve bunun gibi birçok alanda kapsamlı faaliyet göstermektedir. Ayrıca, faaliyetler arasında son zamanlarda cereyan eden COVID-19 salgını konusunda işbirliğinin dahil olması, kurumu önemli kılan bir husustur.

Rus kamu diplomasisinin bir diğer önemli kurumu – "*Russkiy Mir*" Vakfı'dır. Kurumun resmi web sitesinden alınan bilgilere göre, 21 Haziran 2007 tarihli RF Cumhurbaşkanı Kararı uyarınca kurulan "Russkiy Mir" Fonu'nun temel görevleri şunlardır:

- Konusu, Rus dili ve edebiyatı, tarih ve çağdaş RF'nun araştırılması için öğretim yöntemlerinin ve programlarının araştırılması ve geliştirilmesi olan kamu ve kar amacı gütmeyen kuruluşların, mesleki derneklerin, bilimsel ve eğitim kurumlarının desteği;
- Çağdaş RF, Rus diasporası hakkında nesnel bilgilerin yayılmasına ve bu temelde RF'na karşı olumlu bir kamuoyu oluşturmaya yardım;
- Ulusal ve uluslararası kuruluşların ve Rus dili ve edebiyatı öğretmen derneklerine destek;
- Rus, yabancı ve uluslararası devlet, kamu, bilimsel, ticari, kar amacı gütmeyen ve hayır kurumları, eğitim ve kültür kurumları, diğer

kurumlar, kuruluşlar ve dernekler, Rus dili ve kültürünün tanıtımında bireylerle işbirliği;

- Rus diasporalarının kültürel kimliklerini ve etnik gruplar arası iletişim aracı olarak Rus dilini korumak için yurtdışındaki faaliyetlerini desteklemek, etnik saygı ve barış ortamını teşvik etmek;
- Rus eğitim hizmetlerinin ihracatı için destek;
- Vakfi hedefleriyle uyumlu uzman, bilimsel ve eğitimsel değişimleri teşvik etmek;
- Vakfi hedeflerine ulaşmaya odaklanan yabancı Rusça ve Rusça konuşan kitle iletişim araçlarının ve bilgi kaynaklarının desteği;
- Kamu kuruluşlarının ve devlet kurumlarının R RF'nun el yazması mirasını koruma çabalarını desteklemek;
- Rus Ortodoks Kilisesi ve bazı diğer oluşumlarla etkileşim içerisinde ve Rus dilini ve Rus kültürünü tanıtmada alanında işbirliği (Fond "Russkiy Mir", 2020).

Genel olarak ilgili kurumun faaliyet alanına bakıldığında, Rusça dilin yaygınlaştırılması temel alan olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, Rusça yanı sıra edebiyat, kültür, eğitim, diaspora ve bunun gibi alanlarda da Fond'un görevleri mevcuttur. Ayrıca Fond, faaliyetleri gerçekleştirirken, birçok kuruluşla etkileşim içinde olduğu göze çarpmaktadır.

RF kamu diplomasisi geleneğinde etkisi hissedilen ve belki de kamu diplomasisi açısından en önemli kurumlardan birisi olan A.M. Gorchakov Vakfı ya da tam adıyla A.M. Gorchakov Kamu Diplomasisi Destekleme Vakfı'nın kamu diplomasisi alanının gelişmesini teşvik etmek ve RF için yurtdışında elverişli bir sosyal, siyasi ve iş ortamının oluşmasına katkıda bulunmaktır (Fond Gorchakova, 2020)

Gorchakov Vakfı, kamu diplomasisini desteklemek, Rus sivil toplum kuruluşlarının uluslararası işbirliğine katılımını kolaylaştırmak ve sivil toplum kuruluşlarının dış politika sürecine aktif ve etkin katılımını sağlamak için aşağıdaki alanlarda faaliyet göstermektedir:

- Uİ alanında sosyal, kültürel, eğitimsel, bilimsel ve yönetsel programların desteklenmesine yardım;
- Vakfi yasal hedeflerine ulaşmaya odaklanan medyaya ve bilgi kaynaklarına destek sağlamak;
- RF’nda ve yurtdışında ekonomik ve sosyo-politik durumun, yatırım ve yenilik potansiyelinin analizine katılım, kamu diplomasisinin mevcut süreçlerinin danışmanlığı ve izlenmesi;
- Vakfın yasal hedeflerini karşılayan inisiyatif teklifleri ile gelen ilgili yerel organizasyonlara mali, metodolojik ve organizasyonel destek sağlamak;
- Vakfın yasal hedeflerinin uygulanması için ilgili kişi ve kuruluşların fonlarını gönüllü olarak çekmek;
- Alana yönelik bilgi ve danışmanlık hizmetlerinin sağlanması;
- Konferans ve seminerler, sergiler, sempozyumlar, iş toplantıları, konferanslar düzenlemek ve düzenlemek;
- Alana yönelik metodolojik ve bilgilendirici materyallerin geliştirilmesi ve dağıtılması;
- Eğitim sürecine katılım;
- Hayır amaçlı faaliyetlerde bulunmak;
- Kitle iletişim araçlarının kurulması ve yayın faaliyetlerinin uygulanması ve bu çerçevede bilgi ürünlerinin, süreli yayınların ve bilimsel-metodik yayınların serbest bırakılması ve satışının organizasyonu;
- Rus medyasına ve yurtdışındaki bilgi kaynaklarına ve ayrıca Vakfın yasal hedeflerine ulaşmaya odaklanan Rus medyasına ve bilgi kaynaklarına destek sağlamak;
- Alana yönelik bilgi merkezlerinin oluşturulması;
- Demokrasiyi geliştirme ve insan haklarını koruma alanı da dahil olmak üzere, uluslararası ilişkilerin geliştirilmesine yönelik uluslararası işbirliği ve yardımın uygulanması;
- Yurtdışında RF için olumlu kamuoyu oluşumuna yardım;

- RF'nun yurtdışında entelektüel, kültürel, bilimsel ve ticari potansiyelinin teşvik edilmesine yardım (Fond Gorchakova, 2020).

Ünlü Rus diplomat Aleksandr Gorchakov'un ismini taşıdığı bu vakıf, kamu diplomasisi alanında doğrudan katkı sağlamaya çalışan bir kuruluştur. Vakfın görevleri incelendiğinde, görevler konusunda geniş bir yelpazenin bulunduğu gözlemlenmektedir.

RF son zamanlarda, uluslararası alandaki olumsuz imajını düzeltmek adına, dijital diplomasi konusunda önemli adımlar atmıştır. Bu adımlar neticesinde, medya alanında bazı önemli medya oluşumları ortaya çıkmıştır. İlk olarak, bu alanda etkisi gösteren medya oluşumu – *"MIA Rossiya Segodnya"*dir. Bu medya grubu, uluslararası bir izleyici kitlesi için en büyük RF'nun en büyük bilgi sağlayıcıdır. Bu medya grubu RF sınırları dışında, *"Sputnik"* uluslararası haber ajansı ve Sputnik radyosu tarafından temsil edilmektedir. Günümüzde Sputnik dünya çapında 30'dan fazla dilde yayın yapmaktadır. Kanalların resmi web siteleri, analog ve dijital radyo yayını, mobil uygulamalar ve sosyal medya sayfalarını içermektedir. Sputnik'in haber akışlarına Arapça, İngilizce, İspanyolca, Çince ve Farsça olarak 7/24 ulaşılmaktadır. Sputnik web siteleri okuyucuya infografikler, videolar, fotoğraf raporları, çevrimiçi yayınlar, internet oylama gibi çeşitli içerikler sunmaktadır. Sputnik ayrıca, operasyonel haberlere ek olarak analitik materyaller ve özel röportajlar da yayınlamaktadır (Mia "Rossiya Segodnya", 2020). İkinci olarak, RF'nun dijital diplomasi konusunda aktif rolü üstlenen bir diğer kuruluş, *"Russia Today"* isimli televizyon kanallarıdır. Russia Today, RF'nun ilk uluslararası haber kanalıdır ve şuan da yaklaşık beş kıtada 100'den fazla ülkede yayın yapmaya devam etmektedir (Aydemir, 2018: 155). Günümüzde bu kanal, Rusça yanı sıra İngilizce, Arapça, İspanyolca dillerinde Moskova'dan günün 7 gün 24 saatinde yayın yaparak, dünya çapında 100'den fazla 700 milyon izleyiciye ulaşabilmektedir. Aynı zamanda Russia Today, Emmy ve buna benzer birçok ödüle layık görülmüştür (Russia Today, 2020).

Rus kamu diplomasisinde önemli yeri kaplayan bir diğer kuruluş, özellikle Rus dili ve öğretilmesi üzerine çalışmalar yapan *Pushkin Dil Enstitüsü'dür*. İlgili enstitünün tarihi SSCB'yedayandığı görülmektedir, bu bağlamda bu kuruluş M.V. Lomonosov Moskova Devlet Üniversitesi'nin bir parçasıyken, 1973 yılında Bakanlık

Şurası'nın kararıyla enstitüye dönüştürüldü (Akhundova, 2015: 67). 2015 yılında federal bir statüye kavuşan Enstitünün görevleri arasında, Rus dilini dünyaya yaymak ve desteklemek. Rusça'yı yabancı dil olarak öğretmek, öğretmenlerin Rusça'da eğitimi ve mesleki gelişimi, Rus dilinin incelenmesi için bilimsel ve metodolojik materyallerin ve sözlüklerin geliştirilmesi, Rusça'da yabancı/anadil olmayan/anadil olarak test edilmesi gibi görevler yer almaktadır. Yıllar boyunca, 500.000'den fazla mezunu veren Enstitü'ye Avustralya, Avusturya, Bulgaristan, Brezilya, Macaristan, Vietnam, Almanya, Hindistan, İspanya, İtalya, Çin, Kuzey ve Güney Kore, Meksika, Polonya, Romanya, Slovakya, ABD, Türkiye, Finlandiya, Fransa, Çek Cumhuriyeti, Güney Kore, Japonya da dahil olmak üzere her yıl 90 ülkeden genç insanlar okula kaydını yaptırmaktadır (İnstitut Russkogo Yazıkı imeni A.S.Pushkina, 2020).

RF kamu diplomasisinde araçlar bakımından bir diğer alanı yurtdışındaki soydaşlar yanı diaspora ve bu topluluklara yönelik çalışmalar yapan kuruluşlardır. Pratikte RF'nun yumuşak güç politikasında diaspora ve soydaş kavramı iç içe olduğu gözlenmektedir. Bu açıdan günümüzde diaspora kavramı uluslararası ilişkilerin önemli ögesine dönüşmektedir. Halklar arasında gelişen hızlı entegrasyon süreçleri, diaspora ve lobi örgütlerinin uluslararası politikada artan rolü, bu alanda daha geniş çaplı faaliyet gösterilmesini tarihi zarurete dönüştürmüştür. Diğer yandan, dünyadaki soydaş ve akraba topluluklarına yönelik politikaların üretilmesi bölgesinde ve tüm dünyada önemli güç haline gelmeyi hedefleyen her ülkenin ulusal ve uluslararası politika stratejilerinin temel parçalarından biri haline gelmiştir. Soydaşlar alanı, yumuşak güç politikalarının da önemli ögesini teşkil etmektedir (Loshkaryov, 2018: 143). RF için, yurtdışında yaşayan soydaşlar iki koka açısından önemlidir. Bu anlamda, bir taraftan RF, gün geçtikçe azalmaya devam eden ülke nüfusunu dengelemek için soydaşların RF'na göç etmesini sağlamaktadır. Diğer taraftan da RF, soydaşlarını diaspora kapsamında değerlendirerek, onları bir yumuşak güç aracı olarak görmektedir (Akhundova, 2015: 92). Akademik literatürde Rus diasporası denildiğinde, ilk akla gelen, eski Postsovyet mekân ülkelerinde yaşayan Rus topluluklarıdır. Duruma detaylı bakılacak olunursa, 1 Ocak 1992 tarihinde SSCB'nin ortadan kalkması durumu tam olarak 15 bağımsız cumhuriyetin ortaya çıkma

sonucunu doğurdu ve sonuç doğrultusunda bu eski SSCB nüfusunun sadece %51'i bugünkü RF topraklarında kaldığı, bunun ise ülke için %49'luk bir nüfus kaybı anlamına geldiği anlaşılmaktadır. SSCB'nin Avrupa bölümünde yaşayan 208 milyonluk nüfustan 116 milyonu, yani %55,7'si RF topraklarında bulunurken, Asya bölümünde yaşayan 82 milyonluk nüfustan sadece 32 milyonu, yani %39'u RF topraklarında kalmıştır. Sınırların ani bir değişiklik göstermesiyle birlikte farklı bölgelere yerleştirilen toplumların azınlık konumuna düşmelerine ve etnik gruplar arasındaki ilişkilerin yeniden şekillenmesine neden olmuştu. Ortaya çıkan yeni devletler bakımından, azınlık durumuna düşen gruplar diaspora grupları olarak algılanmaktaydı. Eski SSCB coğrafyasına bakıldığında en büyük diaspora grubunu Ruslar oluşturuyordu ve bu bağlamda onların sayıları 25-27 milyon kadar ulaşmaktaydı (Atasoy, 2009: 22; Alkan Özcan, 2005: 31-32). Paul Kolstoe (1999: 11-12), "Territorialising Diasporas: The case of Russians in the Former Soviet Republics" adlı çalışmasında Rus azınlıkların durumunu ifade etmek için "bir değil, on dört diaspora" tanımını kullanmıştır. Ancak, ilgili ülkelerdeki diasporaların oluşmasına bakıldığında, merkezde sınırların ani değişmesi yattığı görülmektedir. Günümüzde diasporaların sınırların değişmesiyle oluşma meselesi en çok Rogers Brubaker'in çalışmalarında rastlanmaktadır (Brubaker, 2000). Öte yandan, Rus diasporasının sadece sınırların değişimiyle oluştuğunu söylemek yanlış olacaktır. Günümüzde Avrasya coğrafyası dışında ABD, Avrupa, Afrika, LA gibi birçok bölgede Rus kökenlilerin yaşadığı görülmektedir, bu diasporalar daha çok doğal göç yoluyla oluşmuştur. İlgili literatürde Robin Cohen (Cohen, 2008), William Safran (Safran, 1991) ve Gabriel Sheffer (Sheffer, 2003) gibi klasik diaspora çalışan uzmanların çalışmalarında göç yoluyla oluşan diasporalar hakkında detaylı bilgi bulmak mümkündür.

Rus kamu diplomasisi anlayışında, diaspora alanda çalışan kurumlar arasında, diasporaların kendilerinden ziyade, diasporalardan sorumlu bazı kuruluşlar bulunmaktadır. Bu anlamda, 1994 yılında *Yurtdışındaki Soydaşlar Hükümet Komisyonu*, 2009 yılında *Dünya Rusya Soydaşlar Konseyi*, 2011 yılında *Yurtdışında Yaşayan Soydaşların Korunması ve Desteklenme Vakfı* gibi kuruluşlar, yurtdışında yaşayan Rus diasporasına yönelik çok yönlü çalışmalar yapmaktadır. Bu kuruluşlar

sayesinde RF'nun diasporasıyla olan ilişkilerin dengede kalmasını sağlamaktadır (Akhundova, 2015: 53).

Rus kamu diplomasisinde aktif rolü üstlenen kuruluşlardan bir diğeri – *ülkedeki yüksek öğretim kurumlarıdır*. Resmi departmanlara ek olarak, kamu diplomasisi bünyesinde Rus üniversiteleri gibi eğitimsel, akademik ve devlet dışı kamu yapılarını ve kuruluşları da barındırmaktadır. Buna bağlı olarak, bugün RUDN (Rusya Halkların Dostluğu Üniversitesi), M.A. Lomonosov Moskova Devlet Üniversitesi, MGİMO (Moskova Devlet Uluslararası İlişkiler Enstitüsü), Sankt-Petersburg gibi başlıca kuruluşlar, RF'nun kamu diplomasisinden büyük öneme sahiptirler. Ülkeye uluslararası öğrenci getirmede büyük rol oynayan bu kuruluşlara Avrasya başra olmak üzere Avrupa, Afrika, LA ve bunun gibi birçok bölgenin ülkesinden RF'na uluslararası öğrenci gelmektedir. Bu kuruluşlar, çoğunlukla Rossotrudnichestvo'yla birlikte hareket ederek, ülkeye burslu öğrenciler getirmektedirler (Burlinova, Vasilenko, İvanchenko, & Shakirov, 2020: 13; (Fominykh, 2020: 126-127).

Rus kamu diplomasisindeki bir diğeri önemli kuruluş – *Rus Ortodoks Kilisesi'dir (ROK)*. Bakıldığında, tarihte, özellikle SSCB döneminde yaşadığı sıkıntılara rağmen, bugünlerde Kilise RF hem iç hem de dış politikasında önemli bir edinmiştir. Günümüzde RF'nda, devlet ve kilise güçleri arasında bir rakipleşme durumu yok, tam tersi ROK kamu yaşamındaki temel sorunlarının çözümünde hükümete destek vermeye çalışmaktadır (Kuchinov, 201: 147; Alkan Özcan, 2012: 301). Bilindiği gibi, RF'nun yumuşak güç politikalarının önemli bir ayağını din alanındaki çalışmalar teşkil etmektedir. Bu bağlamda, ROK ülkenin yumuşak güç politikalarında kilit rollerden birisini oynamaktadır. Kremlin açısından ROK'u yumuşak güç ve genel olarak dış politika faaliyetlerine dâhil etmenin sunduğu avantajlar bulunmaktadır. Kilisenin soydaş politikalarına dâhil edilmesi, RF'nun soydaşlara yönelik politikalarının siyasi nitelikten kurtarılarak manevi bir boyutun eklenmesine katkı sunmaktadır. Diğeri yandan din-inanç özgürlüğü kapsamında Kilisenin aktif faaliyetleri de ulusal ve uluslararası alanda meşruiyet kazanmaktadır. RF'nun en önemli ve en fazla finanse ettiği kurumların başında gelen ROK, bu kapsamda son dönemde ülkede önemli projeler uygulamaya konmuştur. Bunlardan birisi Kilisenin hükümetle ortaklaşa yürüttüğü 200 Kilise Projesi'dir. Dış politika

bakımından ise, Akhundova aynı şekilde soydaşlar üzerindeki etkiye dikkat çekmektedir (Yıldırım, 2014: 135-136; Akhundova, 2015: 58; Van de Kamp, 2017: 8).

2.6. Rusya Federasyonu Yumuşak Güç Politikasının Değerlendirilmesi: Tespitler ve Öneriler

Yumuşak güç kavramı RF’nda son dönemde dikkate alındığından, RF’nun yumuşak güç politikası da inşa halinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, RF’nda yumuşak güç ve kamu diplomasisi kavramlarına yönelik şu anda bu kavramlarının nasıl bağlantılı olduğu ve potansiyelin nasıl daha da geliştirileceği konusunda çok sayıda tartışma yaşanmaktadır. Yumuşak güç konusunda konsept oluşturmaya çalışan taraflardan biri konsept için hem teorik hem de pratik yön açısından ABD’ne bakılması gerektiğini savunurken, diğer taraf ise konsept konusunda RF’nun konsepti kendisinin geliştirmesi gerektiğini savunmaktadır. Ancak bu tarafların her ikisi de uygulanabilir bir yumuşak güç kavramı geliştirmeye acil bir ihtiyaç olduğunu söylemektedirler. Aksi takdirde bu durum gerçekleştirilmediğinde RF’nun uluslararası alandaki konumu ve potansiyelinin aşınma ihtimali bulunmaktadır (Simons, 2014: 3-4).

Buna bağlı olarak, RF’ndaki yumuşak güç politikasının mevcut sorunları incelendiğinde, bulunan sorunlar iki noktada özetlenebilir:

1. Kapsamlı bir yumuşak güç stratejisinin eksikliği ve bu stratejinin yurtdışındaki konumu;
2. Nye’nin, kültür, siyasi değerler, dış politika şeklinde yaptığı üçlü sınıflandırmadaki yumuşak güç kaynaklarının sistemsiz kullanımı (Gorlova & Bichkova, 2015: 270).

Genel çerçeveye RF yumuşak güç politikası konusunda bulunan bu sorunlar, bazı nedenlerden dolayı politikayı zayıflatmaktadır. Çalışma çerçevesinde bu nedenler ana hatlarıyla tespit edilmeye çalışılacaktır:

1. Nedenlerden ilki, *kavramsal karmaşıklık*dir. RF’nda hem akademik hem de resmi literatürde, yumuşak güç politikası için önemli olan yumuşak güç ve kamu diplomasisi kavramlarının tanımlanmasında bir fikir birliği yoktur. Genel olarak uygulamada yumuşak güç kamu

diplomasisiyle eşit tutulurken, kamu diplomasisi konusunda ağırlık dijital diplomasiye verilmektedir. Kamu diplomasisinin tanımlanmasındaki bir diğer sorun, bu kavram yanı sıra uygulamada buna benzer bazı kavramlarında kullanılmasıdır.

2. Nedenlerden ikincisi, *yumuşak güç kaynakları* ile ilgilidir. Nye'nin bu konuda yaptığı sınıflandırmadan gidilirse, RF'nun yumuşak güç konusunda en fazla kültür konusunda zengin olduğu anlaşılmaktadır. Diğer yandan siyasi değerler ve dış politika konusunda ilerleme çabaları bulunsa da yapılan çabaların şimdilik yetersiz kaldığı düşünülmektedir.
3. Nedenlerden üçüncüsü, *kamu diplomasisi sistemiyle* alakalıdır. Bu bağlamda, RF'ndaki kamu diplomasisi sisteminin dağınık, bütünsel bir yapı görüntüsü vermemesi ve kamu diplomasisinin dijital diplomasi, kültür, diaspora gibi sadece belirli alanlarda faaliyet göstermesi gibi hususlar bu konuya ilişkin büyük önem arz etmektedir.
4. Nedenlerden dördüncüsü, *kamu diplomasisi alanına yapılan yatırımlar*. Genel olarak bakıldığında RF'nda kamu diplomasisinin uygulanmasına, diğer ülkelere nazaran, daha az yatırım yapıldığı görülmektedir.
5. Nedenlerden beşincisi, *kamu diplomasisi alanında yaşanan uzman yetersizliğidir*. Bu anlamda, yumuşak güç ve kamu diplomasisi RF'nda yeni bir olgu olduğundan, şu an için ülkede bu konuda iyi iş çıkartabilecek uzman sayısı çok azdır (Burlinova, 2017: 16-31; Dolinskiy, 2012; (Burlinova, İvanchenko, & Gribkova, 2018: 10-12; (Lebedeva, 2015: 125-135).

Düşünceye ve ilgili literatürde edinilen bilgilere göre, sıralanan 5 temel neden RF'nun yumuşak güç politikasının zayıflatan temel nedenlerdir. Burlinova, yaptığı bir çalışmada RF'nun yumuşak güç politikası için yukarıda yer alan üçlü piramide uygun olarak, bir şekil geliştirmekte ve bu politikanın eksik yönlerini ortaya koymaya çalışmaktadır.

Şekil 2.1. Rusya Federasyonu Yumuşak Güç Politikası

Kaynak: Burlinova, N. (2017). Kurs Obshestvennogo Diplomata. Moskva: Rossiyskiy Sove po Mejdunarodnim Delam (RSMD), s. 10.

Nye'in çalışmalarına atıfta bulunarak, RF'nun yumuşak güç politikasında yumuşak güç konseptinin geliştirilmediğini, kamu diplomasisi sisteminin bütünlüyci olmadığını ve ilgisini en fazla enformasyon çalışmalarına gösterdiğini savunmaktadır (Burlinova, 2017: 10). Yapılan eleştiriler göz önüne alındığında, RF'nun yumuşak güç politikasının şu aşamada yetersiz ve inşa halinde olduğu anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan Burlinova SSCB döneminde yumuşak güç konusunda bir sistemin bulunduğunu ve bu sistemin şu an ki sisteme karşın çok daha etkili olduğunu anlatmaktadır (Burlinova, 2017: 10). Genel olarak, SSCB ve RF arasındaki yumuşak güç farkını anlamak için, bir dönem RF'nun yumuşak güç politikasında önemli kurum olan Rossotrudnichestvo'nun başkanlığını yapmış Konstantin Kosachev'un, bu konuyu ilişkin soruya yönelik verdiği cevap çok önemlidir. Bu cevaba göre Kosachev, SSCB'nin yumuşak güç alanında son derece sorumlu ve sistematik olduğunu söylemektedir. Ona göre SSCB, modern dünyada güç dengesinin sadece ordu, donanma ve müttefikleri sayesinde şekillenmediğini, aynı zamanda güç dengesinin insanların zihnindeki görüşler sayesinde sağlandığının farkındaydı. Kosachev, SSCB'de, SSCB ideolojisini ve yurtdışında SSCB yaşam tarzını teşvik etmele meşgul

olan çok sayıda resmi kuruluş, devlet, yarı devlet, sözde sosyal kuruluş olduğunu ve yapılan faaliyetler gerçekten küresel nitelik taşıdığını belirtmektedir. Kosachev, cevabın sonunda 1990'lı yıllarda SSCB dağıldıktan sonra, ilgili dönemdeki yürütücülerin birlikten kalma yumuşak güç potansiyelini gereksiz bulduklarından dolayı, pek fazla önemsemediklerini ve dolayısıyla zaman geçince, bu konudaki potansiyeli tamamen yitirdiklerini söylemektedir (Kosachev, 2013: 11-12). Genel minvalde, Kosachev'un vermiş olduğu cevap, birçok şeyi açıklamaktadır. Şöyle ki çalışma kapsamında bir yandan SSCB'nin RF'nuna yumuşak güç konusunda kayda değer bir miras bıraktığını, diğer yandan ise günümüzde RF yumuşak güç politikasının inşa halinde olduğu anlaşılmıştır. Bakıldığında, bu iki sonuç arasında bir tutarsızlık mevcuttur. Kosachev'un dediklerinden yola çıkıldığında, SSCB'nin yıkıldığı dönemden hemen sonra RF'nda hükümette bulunan kişilerin, kimlik arayışı içerisinde Batı'ya yönelmesi, yumuşak güç mirasının zayıflamasına yol açtığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak, RF'nun yumuşak güç politikası ana hatlarıyla yorumlandığında belirli sorunların olduğu göze çarpmaktadır. Peki bu sorunların, çözümü için te nür öneriler geliştirilebilir; bu konuda literatürde bazı öneriler bulunmaktadır. Örneğin, Gorlova & Bıchkova'ya göre RF, yumuşak güç konusunda politikayı geliştirmek için yurt dışında yaşayan diasporayı; Rossotrudnichestvo kurumunu; küresel medyayı; Moskova Devlet Üniversitesi, RUDN Üniversitesi ve diğer üniversitelerde okuyan uluslararası öğrencileri; Rus Ortodoks Kilisesini ve buna benzer bazı kuruluşları yanı sıra kültür ve içerisindeki dil, eğitim gibi yumuşak güç kaynaklarını daha aktif kullanması gerekmektedir (Gorlova & Bıchkova, 2015: 270-272).

Bir başka çalışmada, RF Kültür Bakanlığı, RF'nun yumuşak güç alanında insani işbirliğine daha fazla dikkat etmesi ve bu konuda iyileşme yaşayabilmesi için şu önerileri takip etme gerektiğini düşünmektedir:

- Rus dünyasının "sınırları"; RF'nun küresel insani yardım alanındaki faaliyetlerinin yönü ve kapsamı hakkında araştırma yürütmek; dünyanın çeşitli ülkelerindeki insani yardım varlığının yönlerini, hacimlerini ve kalitesini ve aynı zamanda yabancı ve uluslararası kuruluşlarla etkileşimi değerlendirmek;

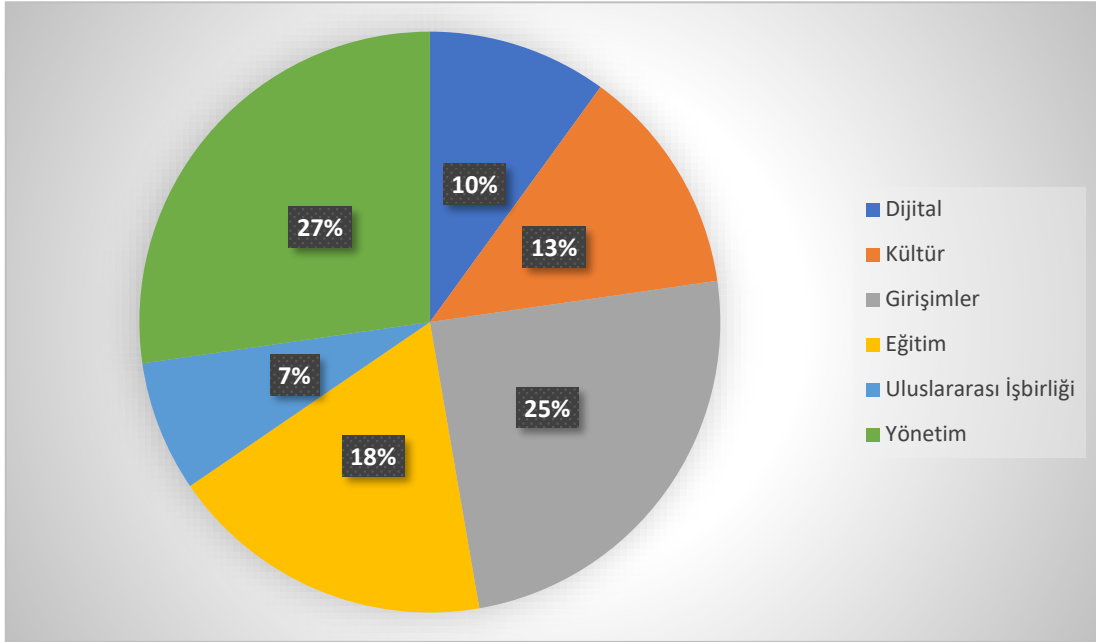
- RF'nun küresel insani yardım alanındaki faaliyet alanlarındaki nicel ve nitel göstergelerin federal düzeyinin stratejik planlama belgelerinde gelişmesini ve 2024'e ve 2030'a kadar ufuk çizgisiyle hedef değerlerine dahil edilmesini sağlamak;
- RF'nun küresel insani yardım alanındaki faaliyetlerinin, elde edilen nicel ve nitel göstergeler düzeyinin yanı sıra çeşitli hükümet kuruluşlarının ve STK'ların faaliyetlerinin etkinliğinin bir değerlendirmesiyle yıllık olarak izlenmesini organize etmek;
- RF'nun küresel insani yardım alanındaki faaliyetleri için finansman miktarını, ulaşılan seviyeyi nicel ve nitel göstergelerin hedef değerleri ile karşılaştırarak ölçülmesi gereken hedeflerle ilişkilendirmek (Ministerstvo Kultury Rossiyskoy Federatsii, 2018: 69).

Sonuç olarak, RF'nun yumuşak güç politikası için birçok öneri geliştirilebilir, ancak herşeyden önce, politikayı engelleyen nedenlerin ortadan kaldırmaya yönelik çabaların artırılması gerektiği düşünülmektedir. RF yumuşak güç politikası mevcut haliyle sorunlu olsada, gün geçtikçe etkin hale gelmeye başlamaktadır.

3.7. Rusya Federasyonu'nun Yumuşak Güç Politikasının Etkinliği

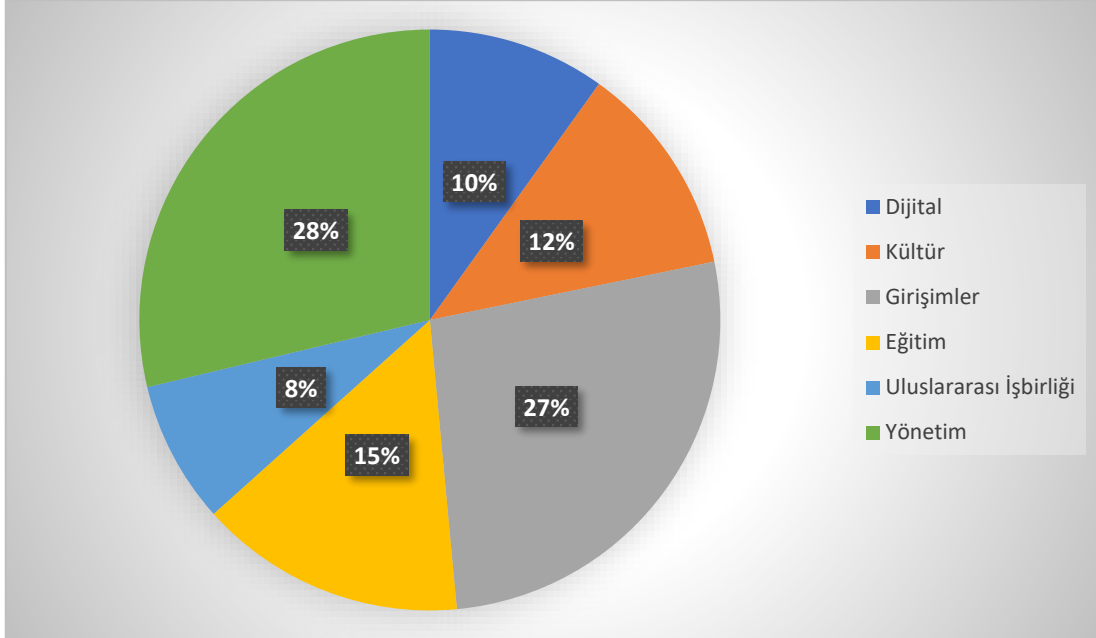
RF'nun yumuşak güç politikası ülke için yeni bir süreç olsada, son yıllarda yapılan çabalar, bir nebze de olsa bu konuda meyvelerini vermeye başlamıştır. Bu anlamda, RF'nun yumuşak güç politikasının etkinliğinin anlaşılması için, politika çıktı ve kaynaklarının ölçülmesi gerekmektedir. Bu hususu gerçekleştirebilmek için, son dönemlerde ciddi önem kazanan ve çalışmada daha önce kısaca değinilen, "The Soft Power 30" isimli endeksinin sonuçlarına başvurulacaktır. RF, 2015 yılından itibaren faaliyete geçen bu endekse, ilk defa 2016 yılında dahil olmuştur. Şimdi ise, 2016 – 2019 yılları arasında, endeksin RF hakkında verdiği değerler toparlanacak ve yıllara göre karşılaştırma yapılacaktır. Durumun daha iyi anlaşılması için, değerlendirmede tablolar kullanılacaktır:

Şekil 2.2. The Soft Power 30 Endeksi 2016 Yılı Rusya Federasyonu Sonuçları

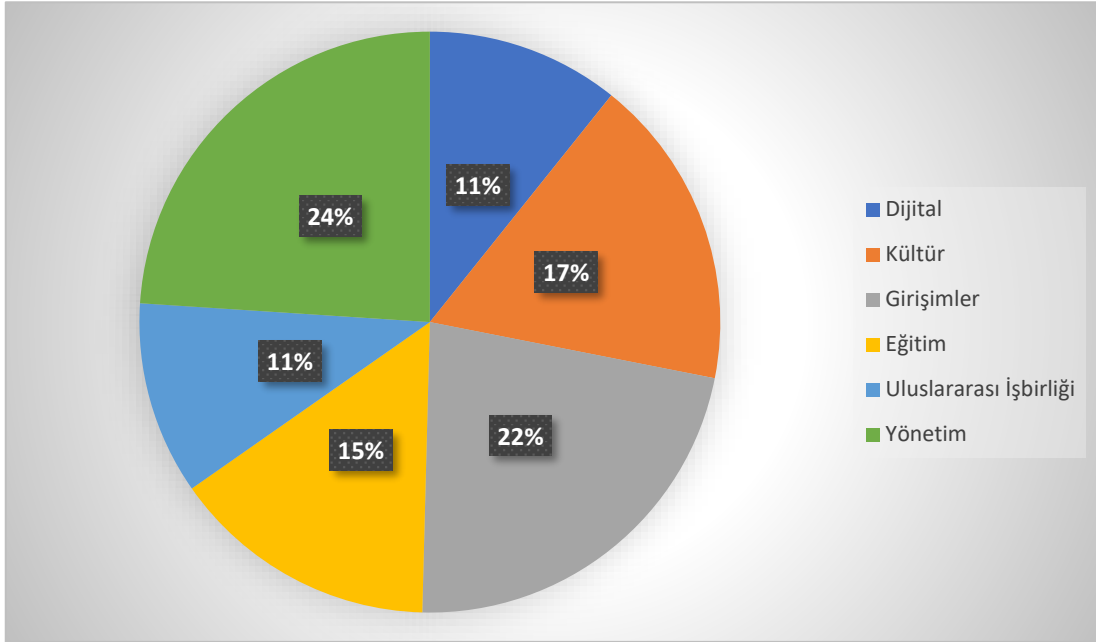
Kaynak: McClory, J. (2016). The Soft Power 30: A Global Ranking of Soft Power. Portland & Facebook. Portland, p. 47.

Şekil 2.3. The Soft Power 30 Endeksi 2017 Yılı Rusya Federasyonu Sonuçları

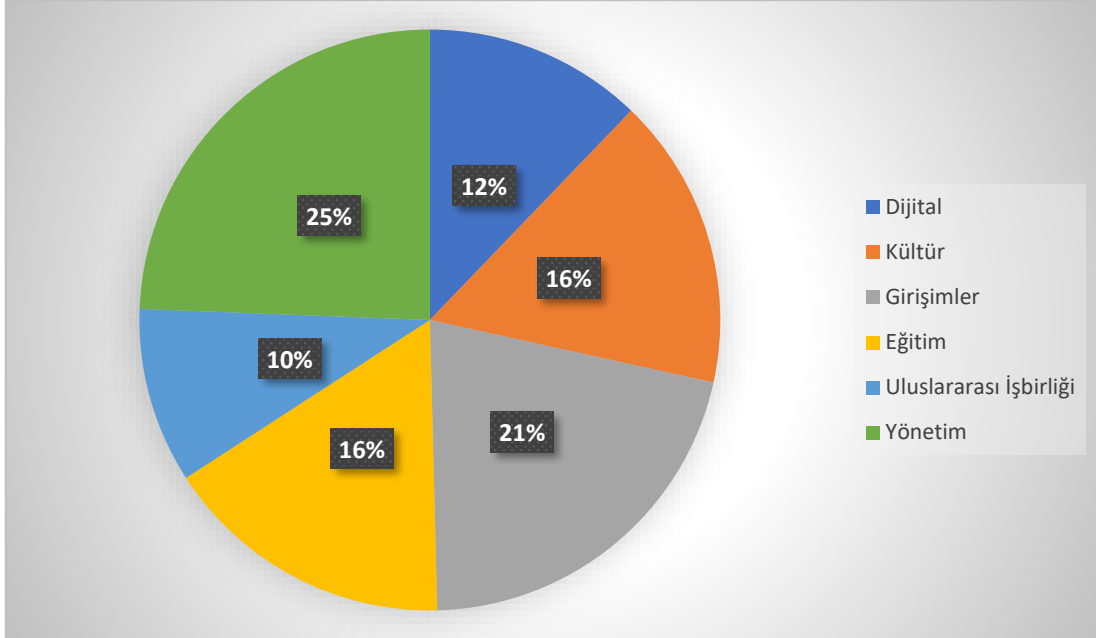
Kaynak: McClory, J. (2017). The Soft Power 30: A Global Ranking of Soft Power. Portland & Facebook, p. 40.

Şekil 2.4. The Soft Power 30 Endeksi 2018 Yılı Rusya Federasyonu Sonuçları

Kaynak: McClory, J. (2018). The Soft Power 30: A Global Ranking of Soft Power. Portland & Facebook, pp. 41-42

Şekil 2.5. The Soft Power 30 Endeksi 2019 Yılı Rusya Federasyonu Sonuçları

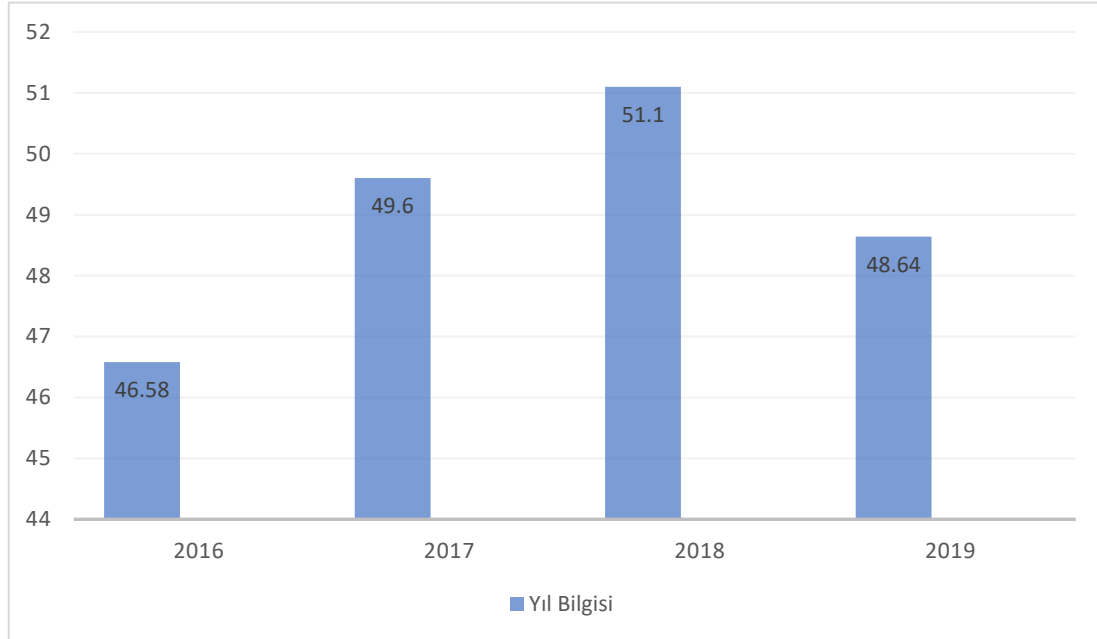

Kaynak: McClory, J. (2019). The Soft Power 30: A Global Ranking of Soft Power. Portland & Facebook, pp. 37-38.

Uluslararası danışmanlık şirketi Portland, Facebook ile ortaklaşa düzenledikleri “The Soft Power 30” adı endekslerin verilerine göre, RF 2016 yılında

27 sırada; 2017 yılında 26 sırada; 2018 yılında 28 sırada; 2019 30 sırada yer almıştı (McClory, 2016; McClory, 2017; McClory, 2018; McClory, 2019). Dijital, kültür, girişimler, eğitim, uluslararası işbirliği, yönetim olmak üzere toplam 6 başlık üzerinden yapılan ölçümler, RF'nun yumuşak gücü hakkında yorum geliştirmek için önemlidir. İlk olarak, RF'nun bu endeks içerisine girebilmesi ülke için başlıca olumlu bir sonuçtur. The Soft Power 30 endeksinin, editörlüğünü yürüten Jonathan McClory verdiği bir röportajda RF'nun bu endeks kapsamına ilk defa girebilmesi ülke için olumlu bir gelişmedir. McClory ayrıca, RF'nun küresel konuları çözmedeki özel yeteneğini vurguladığı ve bu politikanın RF için yumuşak güç bakımından büyük fayda sağlayacağını belirtti (Khashimov, 2018: 526). İkinci olarak, her ne kadar, RF 2019 yılında liste'nin son sırasında yer almış olsada, RF'nun toplam puanlarında istatistiği, endişe yaratmamaktadır.

Şekil 2.6. The Soft Power 30 Endeksi – Yıllara Göre Rusya Federasyonu'nun Toplam Puanları

Kaynak: McClory, 2016, p. 47; McClory, 2017, p. 40; McClory, 2018, p. 41-42; McClory, 2019, p. 37-38.

Genel çerçevede, RF'nun yıllara göre sıralaması ve sahip olduğu toplam puanlar arasında dikkat çekici bir husus vardır. Örneğin, RF'nun 2017 yılındaki toplam puanı 49,6 iken RF 26 sıradaydı, aynı şekilde ülkenin 2018 toplam puanı 51,1 iken RF 28 sıraya gerilemişti. Yani, RF'nun edeksteki toplam puanı artmasına rağmen, RF

toplam sıralamada geriye düşmüştü. Ortaya çıkan sonuca göre, RF aslında kendi çapında yıldan yıla yumuşak gücünü dengelemeye çalışmaktadır, sıralamadaki gerilemenin temel sebebi ise diğer ülkelerin endeksteki puanlarını yükseltmesiyle alakalı olduğu düşünülmektedir. RF'nun endeksteki puan artırmasının altında, ülkenin ağırlıklı olarak dijital, kültür, eğitim gibi seçeneklerdeki yükselişin yattığı anlaşılmaktadır. Bu anlamda, bu durum RF'nun bugünkü yumuşak güç politikasıyla örtüşmektedir.

Öte yandan, RF'nun yumuşak güç kapasitesini ölçme konusunda batı merkezli çalışmalar dışında, RF'nda bazı çalışmalar bulunmaktadır. Örnek vermek gerekirse, Parshin yaptığı bir çalışmada RF'nun yumuşak güç parametrelerini ve onların algılanış biçimlerini ortaya koymaktadır:

Tablo 2.1. Rusya'nın Yumuşak Güç Parametreleri ve Onların Algılanışı

Yumuşak Güç Parametreleri	Algılanış Biçimi
İhracat ürünlerinin itibarı	Düşük (İstisnaları var)
Devlet yönetimin itibarı	Düşük
Nüfusun insani özellikleri	Karışık
Turizmin gelişimi	Düşük
Yatırım ve göç	BDT ve bir takım diğer ülkeler için cazip
Tarihsel miras	Yeterince zengin
Kültür	Seçkin kültürü yüksek, fakat popüler kültürü rekabet edebilir değil.
İş yapma ortamı	Zor ve riskli
Medya ürünlerinin bilinirliği(popülaritesi)	Rusya dışında (SSCB dönemi oranla) düşük
Dinin yaygınlığı	Stabil (birkaç komşu ülke açısından istisna)
Dış politikaya yaklaşım	Politikanın değişimi ile farklılık gösterilmektedir
Bilimin gelişimi	Karşıt uç görüşler var
Yüksek kalifiye hizmetlerin itibarı (eğitim, tıp, finans, hukuk)	Orta ve düşük

Kaynak: Parshin, P. (2013). Problemi "Myagkoy Silı" vo Vneshney Politike Rossii. Moskva: Universitet MGİMO, s. 15.

Parshin'in ortaya koymuş olduğu sonuçlara bakıldığında, şu an için RF'nun en fazla kültür ve kültüre yakın olan parametrelerin yüksek nitelik taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu sonuçlar aslında batı merkezli çalışmalarla da aynı sonuçlara teakabul ettiği görülmektedir.

Nye; RF'nun yumuşak gücüne yönelik sorulduğu bir soruya, şu şekilde cevap vermişti:

“Çok çekici bir geleneksel kültüre sahipsiniz: en azından Rus edebiyatını, müziğini, güzel sanatlarını hatırlayalım - diğer halkların gözünde çok parlak görünüyor. Genel olarak, kültürün RF'nun yumuşak gücünün ana kaynağı olduğunu söyleyebiliriz. Bununla birlikte, Rus siyasi sisteminin çekiciliğinden bahsederek, o zaman RF'nun yumuşak etkisinin yeterli bir kaynağının burada yoğunlaştığını düşünmüyorum. Dolayısıyla, uluslararası kamuoyu araştırmalarına göre RF'nun avantajları kültüründe yatmaktadır” (Postnikova & Alyeskina, 2019).

Genel manada, Nye'da önceki sonuçlara benzer şekilde bir açıklama yapmaktadır, dolayısıyla ortaya çıkan sonuca göre şu aşamada yumuşak güç kaynağı olarak kültürün, diğer kaynaklara nazaran daha iyi durumda olduğu düşünülmektedir. Bu konuda, tekrar Nye'ya başvurulacak olunursa, Nye kültür diğerlerine cazip geldiği yerlerde; siyasi değerler diğerlerinin yerel ve dış politikasına uygun olduğunda; dış politika diğerleri tarafından meşru ve geçerli otorite olarak görüldüğünde işe yarayabileceğine dikkat çekmektedir (Nye, 2004a: 11). Bu şartlardan yola çıkıldığında ve RF'nun yumuşak gücünün bu aşamada en fazla kültür açısından iyi durumda olduğu unutulmadığında, genel olarak RF yumuşak güç politikasının etkinliğinin şu an için yeterince yüksek olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Ancak, RF yumuşak güç politikasının yeni genişlemeye başladığını ve bulunan sorunlar dikkate alındığında, Budaev'in da (2014: 49) belirttiği gibi, yumuşak gücün ülke açısından dikkate alınmaya başlanması, yumuşak güç politikası için çok önemli bir adımdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

RUSYA-LATİN AMERİKA İLİŞKİLERİN TARİHİ

3.1. Rusya Federasyonu ve Latin Amerika İlişkileri: Tarihsel Arkaplan

RF'nun LA ülkeleriyle iki asırdan daha eski ilişkilerinin tarihi, onları birbirinden ayıran binlerce kilometrenin, farklı yönlerdeki temaslara, işbirliğine ve halklar arasındaki dostluk bağlarına hiçbir şekilde müdahale etmediğini göstermektedir. Aynı zamanda bu tarihin varlığı, RF ve LA ülkelerinin bu dönem boyunca ilişkilerinde ciddi bir çatışma durumu yaşamadığını da göstermektedir. RF bu bölgeye yönelik politikası her zaman ülkelerinin içişlerine karışmama üzerine dayalıydı ve hatta Çarlık Rusya'sı döneminde bile bu ilkeye uyulmuştu (Sizonenko, 2013a: 76-77).

Tarihsel sayfalar incelendiğinde, RF'nun LA bölgesiyle olan ilişkilerin başlangıcı oldukça köklü bir geçmişe sahip olduğu görülmektedir. Günümüz döneminde geçiş yapmadan, eski dönemlere kısaca değinmek yararlı olacağı düşünülmektedir.

3.1.1. Rusya Federasyonu ve Latin Amerika İlişkilerin Başlangıcı ve Rusya İmparatorluğu Dönemi

RF-LA ilişkilerinin başlangıç tarihine bakıldığında, çoğunlukla 19. yüzyıl baz alındığı görülmektedir (Tepeciklioğlu, 2018: 480). Ancak Rusya ve LA arasında ilk resmi temaslara 18. yüzyıla kadar dayandığı iddiaları mevcuttur. Hatta Rus etnograf ve kaşif Patkhanov'un 19. yüzyıl sonunda yazdıkları notlara bakılırsa, bu ilişkilerin 16. yüzyıla kadarda götürülebileceği anlaşılmaktadır (Önal & Mehmetoğlu, 2019: 161).

Rus İmparatorluğu ile LA ülkeleri arasındaki ilişkilerin kuruluşu ve Rusya'dan ilk ziyaretler, henüz bu bölgenin İspanya hakimiyeti altında olduğu döneme dayanmaktadır. Örneğin Çarlık tarafından görevlendirilen Rus gemisi Riurik, 1815'te Brezilya'yı ve 1816'da Şili'yi ziyaret etmişti. Yine imparatorluk tebaasından gezginler ve coğrafyacılar bu yıllarda LA seyahatlerine çıkmışlardır. Brezilya hariç bölge ülkelerinin İspanya ile bağımsızlık savaşı verdikleri döneme denk gelen bu ziyaretler,

Ruslar üzerinde önemli etki yapmıştır. Bazı gezginler dönüşlerinde 1825'te çıkan Aralıkçılar İsyanına katılmışlardır (Khashimov & Tekin, 2019: 1268-1269).

Rusya'nın LA ülkeleri ile ilişkilerinin tarihi aynı zamanda, LA ülkelerinin bağımsız devletler olarak dünya siyasi haritasında görüldükleri zamanlara dayanmaktadır. LA kıtasında yeni doğmakta olan ulusal kurtuluş hareketinin birkaç lideri, 18. yüzyılın başlarında Rus İmparatorluğu'nun üst düzey devlet adamlarıyla temaslarda bulundu. Böylece, İmparatoriçe 2. Ekaterina Şubat 1787'de Güney Amerika halklarını İspanyol egemenliğinden kurtarma fikrinin ilk destekçilerinden biri olan F. Miranda ile bir araya geldi ve bir sohbetle onu onurlandırdı. Diğer birçok Avrupa ülkesinden farklı olarak, Rus İmparatorluğu'nun LA'da herhangi bir yayılcı planı yoktu, ancak o zamanlar İspanyol ve Portekiz kolonileriyle ve ardından bağımsız LA devletleriyle ekonomik bağlar geliştirmeye çalıştı (Achkasov & Lantsov, 2011: 460). Buna bağlı olarak, LA ülkelerinde gelen çeşitli mallar ve ürünler Rusya topraklarından eskiden beri iyi bilinmekteydi. Avrupa devletleri, bu coğrafyada kolonileştirme hareketleri yanı sıra ticaret üzerinden birçok adımları bulunmaktaydı. Hollanda, İngiltere, Almanya gibi ülkeler bu dönemde LA'dan getirdikleri mal ve ürünleri, karlılık açısından Rusya'da pazarlıyorlardı. Tarihsel belgelerde, bu Avrupa ülkelerinden gelen gemilerin Arhangel'sk limanına gelerek, bu mal ve ürünleri pazarladıklarına dair bilgiler mevcuttur. Bu durum üzerine, Rus tüccarların bu dönemde dünyanın birçok yerine basmasıyla birlikte, Rusya için bu dönemde LA ülkelerine yönelik ticaretin yapılması oldukça cazip gelmeye başlamıştı (Skhunov, 2018: 4,9).

Her ne kadar İmparator 1. Petro döneminde Rusya'nın LA'ya yönelik ilk resmi olmayan temasları bulunsada, bu topraklar yönelik ilk resmi temasların ticaret politikası nezdinde İmparatoriçe 2. Ekaterina döneminde gerçekleştiği anlaşılmaktadır (Petrov, Yermolayev, & Kostornichenko, 2015: 8). Daha önce belirtildiği gibi, İmparatoriçe 2. Ekaterina, planlarına destek arayan, geleceğin LA halklarının İspanyol sömürge yönetimine karşı mücadelesinin kurucusu olan seçkin Venezuelalı vatansaver Francisco Miranda, 1786 sonbaharında Kherson'a geldiğinde, General Potemkin'in tavsiyesi üzerine Kiev'de misafir etmişti. Miranda altı aydan fazla bir süredir Rusya'da kalarak, Moskova ve Sankt-Petersburg'u gibi şehirleri ziyaret etmişti. İmparatoriçe,

Miranda hakkında olumlu bir görüş edinerek, ona Rus ordusunda albay rütbesini vererek, seferlendirmişti (Sizonenko, 2013b: 183). İmparatoriçe 2. Ekaterina döneminde başlayan RLİ'nin gelişmesi daha sonra İmparator 1. Pavel döneminde de devam etmiştir. Bu anlamda, 1799 yılında İmparator, Rus Amerikan Şirketi'nin ayrıcalıklarını onaylamasıyla, iki coğrafya arasında ekonomik ilişkiler real boyut kazanmıştır. Rus Amerikan Şirketi'ne dönemin hükümeti tarafından, yasal erişimi olan ülkelerle, ticaret yapma izni verildi. LA bağlamında bu ülkeler arasında ilk aşamada Peru ve Şili çok önemli bir yere sahipti (Petrov, Yermolayev, & Kostornichenko, 2015: 10).

Sürecin devamında, RF-LA ilişkileri İmparatorlar 1. Aleksandr ile 1. Nikolay döneminde de devamlılık arz etmiştir. Rusya'nın bu ülkelere karşı yürüttüğü "dikkatli" politika çerçevesinde, 1828 yılında, Rusya'nın, o zamana kadar bağımsızlık kazanan Brezilya'la diplomatik ilişkileri resmen kurması, ilişkiler açısından çok önemli bir gelişmydi. Genel olarak bu dönemde İmparator 1. Nicholay, LA'da bağımsızlığını kazanan ülkeleri destekleyerek, ilişkilerin olumlu bir ivme kazanmasına büyük katkı sağlamıştır (Sizonenko, 2013b: 184).

İlişkiler, İmparator 2. Aleksandr döneminde de kaldığı yerden devam etmiştir. Genel manada, İmparator 2. Aleksandr ve o zamanki Dışişleri Bakanı Şansölye A. Gorchakov'un zamanından bu yana, Rusya ile LA arasındaki bağlar daha aktif hale gelmişti. 19. yüzyılın ikinci yarısında – 20. yüzyılın başlarında Rusya, LA'nın tüm devletleriyle diplomatik ilişkiler kurmuştu. Bu tarihten itibaren Rusya ve LA ülkeleri arasında aktif ticaret başlamıştır. Öte yandan, 19. yüzyılın sonunda. Rusya, Arjantin'deki demiryolu ağının inşasında önemli yardımlar sağlamıştı, LA ülkelerine ve uluslararası arenada destek vermişti ve aynı zamanda bu ülkelerin, 1907 tarihli Lahey Uluslararası Barış Konferansı'na katılma davetini Rus diplomasisinin inisiyatifıyla almıştı (Achkasov & Lantsov, 2011: 461).

LA'nın gelişmesinde, devlet yöneticilerin dışında Rus diplomatların büyük etkisi olduğu belirtilmelidir. Bu anlamda, en önemli örneklerden birisini, Rus diplomasi geleneğinin baş diplomatlarından olan Aleksandr orchakov oluşturmaktaydı. Gorchakov, Rusya'nın LA ülkeleriyle olan resmi ilişkilerin kurulmasında merkezi rolü oynamıştır. Gorchakov dışında Rumyantsev ve Vrangell

gibi isimlerde, Rusya-LA ilişkilerin gelişmesine katkı sunmuşlardı (Sizonenko, 2010: 57-62; Sizonenko, 2013b: 183-186).

Bu döneme ilişkin, RF-LA ilişkilerine yönelik önemli husus Rusya İmparatorluğu'ndan LA ülkelerine yapılan göç hareketleridir. Bu anlamda, Rusya İmparatorluğu döneminde Rusya topraklarından LA'ya yerleşmek amaçlı ilk göç hareketleri ise 1850'lerde başlamış ve Bolşevik Devrimi'nin yaşandığı 1917 yılına dek devam etmiştir (Polyan, 2019). Buna bağlı olarak, Rusların LA'ya göçlerinin başlaması da 19. yüzyılın son çeyreğine dayanmaktadır. Doğası gereği, bu göçler ekonomik bir göçtü ve esas olarak serbest toprak aramak için buraya gelen köylülerden oluşmaktaydı. Rusya'dan gelen göçmenler arasında, Ruslara ek olarak, Rus İmparatorluğunun Belarussular, Ukraynalılar, Baltik illerinden olanlar ve Rus olarak anılan diğer halkların temsilcileri de vardı (Nechaev, 2010: 4; Fonseca & Rouvinski, 2018: 82). Detaylı bakılacak olursa, bu dönem göçlerinde sayısal olarak göç edenler arasında Yahudiler ilk sıradalardı. Daha sonra sırayla Polonyalı, Litvanyalı, Letonyalı, Rusya'nın güney ve Volga bölgelerinden gelen Almanlar, Ukraynalılar gelmekteydi. Etnik Ruslar ise 1890'lı yılına kadar yaşanan göçün çok az bir oranının oluşturmaktaydı (Sokolov, 1998: 359). Bu dönemde Rusya'dan yaşanan göçler genel olarak dört kategoride ortaya çıkmıştır; ekonomik nedenlerle göç, Ortodoks gruplar arasından dini nedenlerle göç, siyasi nedenlerle göç ve Yahudi göçü. Siyasi nedenlerle göç edenlerin ilk tercihi Avrupa olmakla beraber diğer gruplar için denizaşırı ülkeler de öncelikle tercih edilebiliyordu. Göç edenler adına bu nedenlerden yalnızca biri etkili olabildiği gibi birden fazla nedenin etkili olduğu durumlar da söz konusudur (Khashimov & Tekin, 2019: 1269). Genel olarak, bu dönemden itibaren başlayan göçler, Rusya'nın LA ülkelerinden bir Rus diasporasının oluşmasına zemin sağlamıştı.

LA'da Rus diasporasının oluşmaya başlamasıyla birlikte, bu dönemde göçmenler açısından büyük önemi Rus Ortodoks Kilisesi arz etmişti. Bu hususu Arjantin örneğinde görmek mümkündür. Arjantin'deki Rus Ortodoks Kilisesi 1887 yılında kurulmuştu. 1891 yılından 2. Dünya Savaşı'na kadar kilisenin yöneticiliğini Konstantin İzrastov yapmıştır (Muchacev, 2016: 187). Bu Ortodoks Kilisesi hem Arjantin hem de Rusya'da toplanan bağışlarla yaptırılmıştı, toplanan bağışlar arasında imparator 2. Nikolay'ın desteklerin bulunması kayda değer bir durumdu. Kilise

Arjantin başkenti olan Buenos-Aires şehrinin merkezinde, şehrin en güzel yerlerinden birisinde kurulmuştu (Nechaev, 2010: 6-11). Yurtdışında kilise milli kültür, dini geleneklerin ve değerlerin korunması açısından önemli bir işleve sahipti. Kilisenin göçmenlere yönelik olan kültürel etkisi eğitim, edebiyat, müzik, resim ve diğer alanlarda meydana gelmekteydi. Buna göre Kilise'nin yöneticiliğini yapan İzrastsov kilise nezdinde bir okul, market, yurd, kütüphane ve çeşitli kurslar açmıştı. Ayrıca İzrastsov memlekete dönmek isteyen göçmenler için elinden geldiği kadar yardım etmeye çalışıyordu (Nechaev, 2010: 8; Moseykina, 2011: 132).

Bu dönemde, Rusya ve LA ülkeleri arasındaki en önemli hususlardan birisi de – Birinci Dünya Savaşı sırasındaki ilişkilerdi. Her iki tarafı birbirinden ayıran büyük mesafe ve aralarındaki bağların o zamanki zayıf gelişimine ve bazı sorunların varlığına rağmen bu aralıkta da ilişkiler iyi bir şekilde devam etti. Bir örnek vermek gerekirse, savaş esnasında Brezilya'da toplum Alman yanlısı propagandanın güçlü etkisi altındaydı, bu nedenle ilk başta Brezilya'nın Rusya'ya karşı olan tutumu kısıtlıydı, ancak 1914'te Rus birliklerinin Doğu Prusya'da Almanlara karşı ilk zaferleri ve Avusturya-Macaristan'a karşı savaşlarında cesaretleri ve bağlılıkları sonucunda LA ülkelerinde Rus İmparatorluğu hakkında kamuoyu daha iyi yöne değişmeye başladı. Aynı zamanda, unutulmamalı olan bir nokta, Birinci Dünya Savaşı'nın başlamadan önce Brezilya ve Arjantin'e gelen ve ağırlıklı olarak tarım sektöründe istihdam edilen on binlerce Rus göçmen, tarihi vatanlarını desteklemişlerdir (Sizonenko, 2014: 49).

SSCB dönemi öncesinde, Rusya ve LA ülkeleri arasında kültürel ilişkilerinde önem kazandığı görülmektedir. Genel çerçeveye, 1800'lü yıllar boyunca Rus İmparatorluğu, Arjantin ve Brezilya başta olmak üzere birçok LA ülkesiyle kültür, edebiyat, bilim ve bunun benzer alanlarda ilişkilerini geliştirmişti (Ciccarillo, 2016: 30). 20. yüzyılın başında Rusya ile LA arasında. kültür ve sanat alanında bağlar kurulmaya devam etti. Böylece, Sankt-Petersburg'daki Birinci Dünya Savaşı'nın arifesinde bile, geleceğin dünya şampiyonu Kübalı Jose Raul Capablanca, uluslararası satranç turnuvasında ikinci sırada yer almıştı. Özellikle, şarkıcı F. Shalyapin ve balerin A. Pavlova gibi seçkin Rus sanatı figürleri LA'yı gezerek, konserler vermiştir. Örneğin, Mart 1915'te ünlü Rus balerin Pavlova Küba'da muhteşem bir performans

sergilemişti. Balerin repertuarında\ Chaykovski'nin "Kuğu Gölü" de dahil olmak üzere ünlü balelerden parçalar vardı. Pavlova'nın sergilediği bu performanstan sonra, Küba basını övgü dolu sözlerle ünlü balerini anmıştı (Sizonenko, 2014: 51; Achkasov & Lantsov, 2011: 461).

Sonuç olarak, SSCB öncesi dönem incelendiğinde, Rusya ve LA ülkeleri arasındaki ilişkiler iyi bir ivme kazanmıştı. Aynı zamanda, bu dönemde kültürel ilişkilerin devreye girmesi, Rusya'nın bu bölgedeki yumuşak güç potansiyeli için önemlidir.

3.1.2. SSCB-Latin Amerika İlişkileri

Genel çerçeveyeyle, bu dönemde SSCB ve LA ülkeleri arasındaki ilişkileri üç ayrı dönemde incelemek mümkündür. SSCB'nin kuruluşu ile başlayan ve 1959 Küba devrimine kadar süren ilk dönemde, LA ile sınırlı ekonomik ve politik ilişkiler yürütülmüş, kıtadaki sosyal hareketlere ise teorik ve manevi destek verilmiştir. Ancak 1959 yılında Küba devrimi ile başlayan ikinci dönemde, kıtadaki SSCB varlığı farklı bir boyut kazanmıştır. Gorbaçov'un liderliğinde perestroyka ile glasnost süreçlerinin yaşandığı üçüncü dönem ise, SSCB'nin denetimleri altındaki ülkeleri serbest bırakma dönemidir, bu dönemde LA'dan iyice uzaklaşmıştır (Erman, 2010).

İlk dönem incelenecek olunursa, Ekim 1917, SSCB-LA ilişkilerinde yeni, niteliksel olarak farklı bir sayfa açtı ve bunlara yeni gelenekler ve kökler koydu. Pek çok yönden bu dönemde ilişkiler, SSCB ve LA halklarının temsilcileri arasında doğrudan dostane toplantılar ve temaslar üzerine inşa edilmişti. Dış politikaya gelince, 1930'larda SSCB, Paraguay-Bolivya çatışmasının barışçıl çözümüne önemli bir katkıda bulunmuştu. Ayrıca, İspanya İç Savaşı yıllarında, SSCB, Meksika ve Kolombiya politikalarında destekleyici bir tutum sergilemişti (Sizonenko, 2013a: 78-79). Genel olarak, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce SSCB, LA ülkelerine yeterince ilgi gösterememişti. Ancak diplomatik ilişkilerin eksikliği olmasına rağmen, LA ülkeleriyle ticari ve ekonomik bağlar sürdürülmüştür. İkinci Dünya Savaşı sırasında ise LA devletlerinin çoğu, Hitler Almanya'sına ve müttefiklerine savaş ilan ettiği için, bu ülkelerin SSCB arasındaki ilişkiler iyi yöne doğru ilerlemişti. Ancak savaş sonrası yıllarda, SSCB'nin LA ülkeleriyle olan ilişkileri, ABD ile yaşanan küresel rekabetten

dolayı olumsuz anlamda etkilenmiş oldu. LA, ABD'nin hakim olduğu bölge olduğundan, bu dönemde SSCB'nin LA devletleriyle olan bağları sınırlanmış oldu (Achkasov & Lantsov, 2011: 461). ABD'nin bu dönemde zorluk çıkarmasına istinaden, belirli nedenlerden dolayı Meksika, Uruguay ve Arjantin dışında, Brezilya 1947 yılında, Şili 1947 yılında, Kolumbia 1948 yılında, Küba ve Venezuela'da 1952 yılında, SSCB'yle olan diplomatik ilişkileri koparmışlardı (Sizonenko, 2007: 4).

Diğer taraftan bu dönemde, SSCB'den LA ülkelerine göçlerde devam etmişti. Bu dönem kapsamında 1917-1940 ile 1940-1950 yılları arasında iki dalga göçünü gözlemlemek mümkündür. 1917-1940 yılları arasındaki göç hareketi, Rusya topraklarından LA ülkelerine yapılan ikinci dalga göç hareketidir. Bu göç, devrimi izleyen ilk yılları ve Rusya'nın II. Dünya Savaşı'na girişine kadar geçen zamanı kapsamaktadır ve büyük ölçüde siyasî nedenlere dayanmaktadır. Bu dönemin ilk göç hareketi, Bolşeviklerin iktidarını kabul etmeyen ve 25 Ekim 1917'den sonra SSCB Rusya'dan ayrılan Beyaz Rusların göçü olmuştur. Bu grup, Bolşeviklere muhalefet eden ve eski rejimi tesis etmek için savaşan Beyaz Ordu'nun mensuplarından ve onlarla birlikte ülkeyi terk edenlerden oluşmaktadır. Çoğunluğu çarlık rejimi dönemi askerleri, bürokratları, memurları, aristokratları ve benzeri gibi Rus toplumunun üst sınıflarından gelen bu göçmenler, mülteci statüsünde ülkelerinden ayrılmışlardır (Khashimov & Tekin, 2019: 1272). Üçüncü dalga göçü olarak bilinen, 1940-1950 yılları arasındaki göç, ağırlıklı olarak İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra cereyan etmişti. Göç, Naziler tarafından SSCB topraklarından uzaklaştırılan ve eve dönmek istemeyen ya da istemeyen eski savaş esirlerini ve diğer ülkelere entegre olamayan erken dönem göçmenleri içermektedir (Ryazantsev & Pismennaya, 2014: 60).

Resmi temasların kısıtlı olduğu bu dönemde, 1920-1930'lu yıllarda, kültürel ve bilimsel alanlardaki ilişkiler bir nebze olsa boşluğu doldurmuştu. LA'daki gezileri ve toplantıları sayesinde S.Eisenstein sinematografide, A.Tairov tiyatro sanatı alanında, N.I.Vavilov botanik ve tarım biliminde yaptıkları katkılar sayesinde ikili ilişkileri canlı tutmuşlardı (Sizonenko, 2013a: 78-79). Örneğin, 1920-1930 yıllarda Arjantin'in birçok sanat dergisinde V.Mayakovskiy, M.Gorkiy yanı sıra birçok SSCB yazarının eserleri yayınlanmaktadı. 1950-1960 yılları arasında Arjantin'de şarkıcı,

bilim insanı, yazar ve bunun gibi alanlardan birçok insan Arjantin'i ziyaret ederek, çeşitli sanatsal ve bilimsel faaliyetler gerçekleştirmişti. Öte yandan, aynı yıllarda benzer şekilde birçok Arjantin'li sanatçı, yazar ve ressam SSCB topraklarına ayak basmışlardır. Bu yıllarda ayrıca A. Varela, R. Guiraldes ve bunun gibi birçok yazarın eserleri Rusça'ya tercüme edilmiştir (Sizonenko, 1977: 341-343).

SSCB-LA ilişkilerin ikinci boyutu genellikle 1960 ile 1985 yılları, yani Gorbachov'un iktidara gelmeden önceki dönemi kapsamaktadır. Bu dönem içerisinde, SSCB politikasının LA yönündeki dönüm noktası, Küba devriminin zaferiydi. SSCB, 1962'deki Küba Füze Krizinin nedeni olan ABD ile çatışmasında Küba'nın yanında yer almıştı. Küba, çok hızlı bir şekilde sosyalist kampın devletlerinden biri ve Batı Yarımküre'de SSCB'nin en önemli ortağı ve müttefiki haline gelmişti. SSCB ayrıca, Küba'ya ulusla ekonomi ve sosyal alanı için gerekli olan kadroların eğitilmesinde büyük yardımda bulundu. SSCB bu dönemde yanı sıra LA'da ortaya çıkan diğer sol rejimleri de destekledi - Şili'de S. Allende hükümetini ve Nikaragua'da Sandinistaları (Achkasov & Lantsov, 2011: 461-462).

Genel çerçeveye bu dönemde SSCB'nin Küba'yla olan ilişkilerin düzelmesi, hem diğer LA ülkeleri hem de SSCB açısından olumlu bir gelişmeydi. Bu anlamda, ilgili dönemde SSCB'nin Küba'yla olan ilişkilerin düzelmesinden sonra LA alanında bir dizi önemli adımlar atılmıştı, bu adımlar şu şekildedir:

1. İlk olarak, bu dönemde, neredeyse tüm LA ülkeleriyle (Paraguay dışında) olan diplomatik ilişkiler tekrar başlatılmıştı. Bu dönemden itibaren karşılık diplomatik ziyaretler kaldığı yerden devam etmişti;
2. İkinci olarak, bu dönemde SSCB LA ülkelerine, maddi ve askeri başta olmak üzere geniş çaplı bir yardımda bulundu;
3. Üçüncü olarak, bu dönemde SSCB ve LA ülkeleri arasında uluslararası sisteme yönelik bakış açıları birbirine benzemekteydi. Bu anlamda, iki ana aktör dünya'da barışın sağlanması, uluslararası işbirliği, iç işlerini karışmama, güvenli bölgelerin oluşumu gibi konularda konsensus sağlamışlardı;

4. Dördüncü olarak, bu dönemde iki aktör arasında parlamentolar arası görüşmeler yanı sıra BM gibi uluslararası örgütteki görüşmelerde de bir artış gözlemlendi;
5. Beşinci olarak, bu dönemde SSCB ve LA arasındaki ticari-ekonomik ilişkiler ilerlemeye devam etti. Buna göre SSCB LA ülkelerine ağırlıklı olarak askeri teçhizat pazarlarken, karşılığında – kahve, kakao, muz, pirinç, sıvı yağ, et, tahıl ve bunun gibi birçok ürünü almaktaydı. Belirli örnekler verilecek olunursa, 1958 yılında SSCB’ni Arjantin’e toplam ihracat miktarı 68,7 milyon ruble iken, toplam ithalat miktarı 64,2 milyon rubleydi. Aynı şekilde, SSCB’nin Urugvay’a toplam ihracat miktarı 22,1 milyon ruble iken, toplam ithalat miktarı 99,2 milyon rubleydi (Achkasov & Lantsov, 2011: 462; Sizonenko, 2007: 5-8; Samsonov, 1960: 122, 131).

İlgili dönemde belirtilen gelişmeler dışında, SSCB ve LA ülkeleri arasında kültür ve bilim alanında da önemli gelişmeler yaşanmıştı (Miller, 1989: 14). Bakıldığında, bu dönemde bu alandaki işbirliği konular arasında en önemli yeri eğitim almaktaydı (Kvasov, 1968: 264). Bu anlamda, SSCB, eğitim konusunda LA kıtasına yönelik oldukça cömert davrandığı anlaşılmaktadır. Örneğin, 1961-1962 akademik yılı planına göre, SSCB Yüksek Öğretim Bakanlığı LA ülkelerinden gelecek olan öğrencilere 576 burs tahsis etmişti, bu sayı gelecek yıl kapsamında 1.335 kişiye kadar artırılması planlanmaktaydı. Bu bağlamda, eğitim bursları çerçevesinde gelecek olan öğrenciler, SSCB’nin birçok enstitüsüne ve üniversitesine dağıtılacaktı (Kristobal, 2005: 112).

LA ülkeleri ile SSCB arasında, eğitim alanında en önemli rollerden birisini, 1961 yılında kurulmuş, Patrice Lumumba Halkların Dostluğu Üniversitesi⁶ (bugünkü adıyla Rusya Halkların Dostluğu Üniversitesi) oynamıştır. Bu üniversitede, 1965

⁶ Patrice Émery Lumumba (2 Temmuz 1925 - 17 Ocak 1961), Kongolu siyasetçidir. Afrika ülkesi Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin ilk başbakanı olarak 1960 yılında başbakanlık makamına gelmiştir. Lumumba, Afrika halklarının bağımsızlık mücadelesinin sembollerinden birisiydi. SSCB Hükümeti'nin kararı ile 5 Şubat 1960'ta kurulan Halkların Dostluk Üniversitesi, 1961 yılında bu üniversitenin ismi Patrice Lumumba Halkların Dostluğu Üniversitesi olarak değiştirilmiştir. 5 Şubat 1992'de Rusya Hükümeti'nin kararı ile Üniversite, Rusya Halkların Dostluğu Üniversitesi olarak yeniden adlandırılmıştır.

yılından başlayarak 1990'lı yıllara dek, yaklaşık 3 bine yakın LA kökenli genç eğitim görerek, mezun olmuşlardı. Üniversitede en fazla Küba, Peru ve Meksika'da gelen öğrenciler büyük çoğunlukta idi (Sizonenko, 2007: 9). Bunun yanı sıra, 1965 yılında yaklaşık 50 Şilili gencin aynı üniversitede eğitime başladıkları ve mezun oldukları zaman, ülkelerine dönerek, yüksek mevkilerde yer aldıkları bilinmektedir (Kvasov, 1968: 264). Aynı zamanda, Bolivya'dan gelen birçok öğrenci de SSCB'nin yükseköğretim kurumlarında eğitim alan öğrenciler arasındaydı. Bolivyalı öğrenciler daha çok jeoloji, tıp, mühendislik, mimarlık, yabancı diller, uluslararası hukuk gibi bölümleri tercih etmekteydiler. Ayrıca Bolivyalı mezunlar arasında, Moskova Devlet Konservatuvarı'nı bitiren birçok öğrenci bulunmaktaydı (Grishin, 1986: 243).

Bu dönemde, eğitim dışında, SSCB'nin LA ülkelerinde sanatta da etkisini görmek mümkündür. Örneğin, Brezilya'da 1960 yıllarda itibaren "Büyük Tiyatro"nun baleti, Moiseev yürücülüğünde faaliyet gösteren devlet dans asamblesi, "Berezka" asamblesi ve bunun gibi birçok SSCB sanat ekibi gösteri düzenlemiştir. Ek bilgi olarak, bu dönemde sırf SSCB Sirk ekibinin gösterisi San Paolo'da yaklaşık 380 bin kişi izlemiştir (Rostotskaya, 1981: 267).

Bu dönem içerisinde, SSCB sınırlarından LA ülkelerine olan göçler de kaldığı yerden devam etmekteydi. Eskiye nazaran bir azalma yaşanmıştı, bu dönemde SSCB'den göç etmenin tek yolu "evlilik kanalı" idi. Bu anlamda, bazı Rus kadınlar, SSCB'de okuyan ve daha sonra anavatanlarına dönüş yapan Latin Amerikalı öğrencilerle evlenmişlerdi. Örneğin, Kolombiya'daki Rusça konuşan diasporanın ezici çoğunluğu, SSCB üniversitelerinde okuyan İspanyolların ailelerinin üyeleridir. Çoğu Bogota gibi Kolombiya'nın merkezinde yaşamakta ve aynı zamanda ülkede önemli konumlarda yer almaktadırlar (Ryazantsev & Pismennaya, 2014: 61).

Gorbaçov'un liderliğinde perestroyka ile glasnost süreçlerinin yaşandığı üçüncü dönem kısaca ele alınacak olursa, LA devletleriyle ilişkilerini geliştirirken, SSCB her şeyden önce hem ulusal çıkarları hem de gerekli ihtiyaçları doğrultusunda ilerleme kaydetmişti. 1990'lı yılların başında, SSCB'nin çöküşünden önce, SSCB-LA ilişkilerinde, kullanılmayan bazı fırsatlara rağmen, siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda tartışılmaz olumlu sonuçlar elde edildiğine ve bu ilişkilerin kendilerinin ayrılmaz bir bağlantı haline geldiğine şüphe bulunmamaktadır. Buna bağlı olarak,

uluslararası barışın sağlanması, güvenlik, uluslararası ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi, nükleer savaş tehdidiyle mücadele, iç işleri ve her iki tarafın ulusal egemenliğinin güçlendirilmesi gibi alanlarda SSCB ile LA ülkeleri arasında güçlü bir işbirliği sağlanmıştı (Sizonenko, 2007: 10). Ancak, ilerleyen zamanlarda, 1990'lı yıllarda SSCB'nin resmen dağılmasıyla birlikte, SSCB'nin mirasçısı RF'nun ile LA ülkeleri arasındaki ilişkiler farklı bir şekilde ilerlemeye başlamıştı.

3.1.3. Rusya Federasyonu-Latin Amerika İlişkileri

1990'lı yıllarda Soğuk Savaşın sona ermesiyle, SSCB'nin dağılmasıyla ve onun yerine RF'nun resmen geçmesiyle birlikte, RLİ'nde yeni bir dönem başlamıştır. Bu anlamda LA bölgesi bir müddet, ABD ile RF arasında mir mücadele alanı olmaktan çıkmıştı (Stroganov, 2002: 158). 1990'ların başından beri, RF'nun LA ülkeleri olan ilişkileri Andrey Kozyrev, Evgeniy Primakov ve 2000'den beri Vladimir Putin'in siyasi gidişatıyla bağlantılı olmak üzere üç döneme ayırmak mümkündür. Bu dönemlerin her birinin kendine özgü özellikleri bulunmaktadır (Sizonenko, 2014: 48-49). Böylece, Cumhurbaşkanı Yeltsin ve ilk dışişleri bakanı Kozyrev, ulusal çıkarları Batılı ekonomi ve güvenlik kurumlarıyla entegrasyon olarak tanımlamışlar iken, ikinci dışişleri bakanı Primakov, RF'nun büyük güç statüsünü yeniden tesis etme ve ABD'nin hegemonik özelemlerini dengeleme ihtiyacından söz etmekteydi. Son olarak, Putin ise RF'nun büyük güç statüsünün esas olduğu, ancak genel olarak Batı ve özel olarak ABD ile özel ilişkilerin pahasına olmadığı, kendine özgü ulusal çıkar vizyonunu benimsemişti (Tsygankov, 2010: xxiii).

3.1.3.1. Kozyrev Dönemi

Genel olarak 1991 ile 1996 yılları kapsayan birinci dönemde, en aktif rolü dönemin Dışişleri Bakanı Kozyrev oynamıştır. İlk yıllardan itibaren, bir kimlik arayışı içerisinde olan RF, dış politikada büyük ölçüde Kozyrev uygulamaya koyduğu Batı yanlısı bir politika uygulamıştır. Bu bağlamda, bu yönelme sayesinde RF'nun LA ülkeleri olan ilişkilerinde açık bir gerileme dönemi başlamıştır (Oboznov, 2002: 225-226; İmanov, 2008: 263). Yeltsin'in Cumhurbaşkanı, Kozyrev'in Dışişleri Bakanı olduğu bu dönemde RF'nun LA politikasında bir pasiflik söz konusudur. RF'nun bu dönemde ABD özelinde Batı'ya yüzünü çevirmesi, beklenmedik şekilde Küba ve diğer

LA ülkeleriyle ilişkileri dondurması, iki aktör arasındaki ilişkilere negatif bir yön kazandırmıştır. Bu anlamda, RF'nun LA ülkeleri açısından bu dönemdeki imajı oldukça büyük darbe almıştı (Davydov, 2004: 911-912).

SSCB'nin çöküşünden sonra, ekonomik ve politik nedenlerle RF LA'daki bir zamanlar güçlü konumunu kaybetmişti. Bunun başlıca sebebi sosyo-ekonomik çöküşün eşliğinde olan ülkenin LA devletlerine sunacak hiçbir şeyi olmamasıydı. Ayrıca Dışişleri Bakanı Kozyrev'in dış politikada izlediği yol, eski ortaklarla olan ilişkilerin aleyhine, öncelikle ABD ve Batı Avrupa ülkeleri ile ilişkiler kurmayı hedefliyordu. 90'ların başındaki Rus dış politikasının böylesine özel bir "Batı yanlısı" vektörü, Asya, Afrika ve LA'nın gelişmekte olan ülkeleriyle bağların fiilen kopmasına katkıda bulunmuştu (Pogorelskiy, 2010: 30).

İlgili dönemde RF ve LA arasındaki ilişkileri biraz açılacak olunursa, SSCB'nin çöküşü sırasında, her ne kadar o zaman bile potansiyelleri tam olarak kullanılmamış olsa da SSCB-LA ilişkilerinde somut ilerleme sağlanmıştı ve bu ilişkilerin daha da gelişmesi için tüm ön koşullar oluşmuştu. Ancak, RF hükümeti ve özellikle Kozyrev başkanlığındaki Dışişleri Bakanlığı, 90'ların ilk yarısında, esas olarak ABD'ye yönelimli, tamamen Batı yanlısı bir yol izlediğinden, pratikte LA ülkeleri ikinci plana atılmış oldu. Dolayısıyla, bu dönemde RF'nun LA ile ilişkilerinde açık bir durgunluk yaşanmıştı. LA tarafı, RF ile ilişkileri sürdürme ve geliştirme arzusu göstermişti, çünkü SSCB'nin halefini ve ABD'ne karşı bir denge olarak görmekteydi. Buna bağlı olarak, tüm beklentilere rağmen RF'nun resmi çevrelerinden karşılıklı bir adım atılmadı. Kozyrev'in LA'ya önceden planlanmış ziyaretlerinin üç kez ertelendiği noktaya geldi ve bir keresinde, BM'deki Rus delegasyonu ABD'nin Küba karşıtı eylemleri konusunu tartışırken oy kullanmaktan çekimser kalmıştı. RF daha sonra Küba'yı fiilen terk etti ve böylece Batı Yarımküre 'deki stratejik müttefikini kaybetmiş oldu. 90'ların ilk yarısında, ticari ve ekonomik ilişkilerde keskin bir düşüş yaşanmıştı, örneğin, Küba'da daha önce tasarlanmış 500'e yakın proje yarım bırakılmış ve bu bağlamda ülkeyle olan ticaret hacmi neredeyse 30 kat azalmıştı. Öte yandan, 1995 yılında, Kozyrev'in Meksika ziyareti beş kez ilan edilmiş ve herhangi bir açıklama yapılmada iptal edilmişti. Bu durum, Meksika tarafında olumsuz bir biçimde algılanmıştı (Sudarev, 2015: 229-230). Genel olarak, Kozyrev görev süresi boyunca

LA ülkelerine hiç ziyaret etmemiştir. Ayrıca her ne kadar, bu ülkelerin kendileri bu dönemde RF ile bağlarını geliştirmek isteseler ve bizzat bu konuda taleplerini yöneltmiş olsalar da Kozyrev onların çağrularına yanıt vermemiştir (Nazarov, 2020). Buradan hareketle, RF LA ülkeleri nezdinde olumsuz bir imaja sahip olmuş, SSCB döneminde oldukça dikkat çekici olan kültürel ve bilimsel alışveriş, yetersiz bir boyuta indirmişti (Sizonenko, 2014: 48-49).

Bu hususlar dışında, Kozyrev dönemine ilişkin ufak bir tespit yapılması gerekmektedir. Şöyle ki, dönemin Cumhurbaşkanı Yeltsin'in resmi kararlar çıkarttığı olduğu 1993 tarihli Dış Politika konseptinde LA'ya bir kısım ayrılmıştır. Bu kısımda, ilginç bir şekilde RF'nun LA ülkeleriyle olan ilişkilerin bilimden kültüre kadar geniş bir yelpazeye sahip olduğunu ve buna dayanarak RF'nun bu bölgeye ilgi göstermesi gerektiği vurgulanmaktadır (Melville & Shakleina, 2005: 58-60). Yapılan tespit genelinde, teori ve pratik açısından bir zıtlığın bulunduğu görülmektedir. Konseptte RF-LA ilişkilerin aktif bir şekilde işlemesi gerektiği yazılmaktadır, ancak uygulamada bu durumun tam olarak gerçekleşmediği anlaşılmaktadır. Bu anlamda, Davydov (2004: 912-913), RF'nun LA'ya yönelmemesinin sebeplerini ekonomik sebepler olduğunu ve buna rağmen kısmi düzeyde bu ilişkilerin ilerlediğini savunmaktadır. Davydov, 1991 yılında Dominik Cumhuriyeti'yle ve 1992 yılında Paraguay'la diplomatik ilişkilerin tekrar başlamasının bu duruma örnek olarak göstermektedir.

3.1.3.2. Primakov Dönemi

RF-LA ilişkilerinin ikinci dönemine değinilecek olunursa, 1996 yılında Dışişleri Bakanlığı yönetimine tamamen farklı görüşlere sahip olan ve dış politikanın yönünü çok kutuplu karşılıklı bağımlı bir dünya ve uluslararası ilişkilerin yeni dengelerinin oluşturulmasına çeviren Primakov'un gelmesi, RF-LA ilişkileri için bir dönüm noktası olmuştur. Bu anlamda Primakov'un bu bölgeye yönelik yaptığı birkaç ülke ziyareti, RF'nun LA'ya aktif bir şekilde geri dönmesine neden olmuştur. Bu ziyaretler aslında, LA'nın RF tarafından uzun süredir unutulmasından sonraki ilk ziyaretlerdir (Dall'Agnol, Zabolotsky, & Mielniczuk, 2019: 129; Kazimirov, 2019: 71).

Genel çerçeveye tüm yönleriyle bu ilişkilere yansıyan bu durum neticesinde olumlu gelişmeler yaşanmıştır. Bu bağlamda, önce Arjantin'in, Kolombiya'nın,

Bolivya'nın, Venezuela'nın, Meksika'nın, Şili'nin ve Kosta Rika'nın Dışışleri akanları Moskova'ya gelmişlerdi. Akabinde, Mayıs 1996'da Primakov Meksika'ya, Venezuela'ya ve Küba'ya, Kasım 1997'de ise Brezilya'ya, Arjantin'e, Kolombiya'ya ve Kosta Rika'ya resmî ziyaretler gerçekleştirmişti (Oboznov, 2002: 226). Bu arada, Primakov, Kolombiya ziyareti sırasında Panama Dışışleri Bakanı, Kosta Rika'da ziyareti sırasında ise Honduras, Nikaragua, Guatemala, Dominik Cumhuriyeti ve El Salvador'dan meslektaşlarıyla bir araya gelmişti. Ayrıca 24 Kasım 1997'de Arjantin ziyareti sırasında, Arjantin Dış İlişkiler Konseyi'nde konuşma yapan Primakov, LA yönünün RF için artık öncelikler arasında olduğunu duyurmuştu (Moiseev, 2005). Buna bağlı olarak bu ziyaretler sonucunda, Sonuç olarak, çeşitli ve büyük ölçüde yeni içerikli 17 anlaşma imzalandı. Ziyaretler, Rus LA ilişkilerinin hukuki temelinin gelişmesine ve ortak konuların belirlenmesine büyük katkı sağlamıştı (Sizonenko, 2014: 49).

3.1.3.3. Putin Dönemi

RLİ'nde dönüm noktası Yeltsin'in görev süresinin sona ermesinden ve iktidara Putin'nin gelmesinden sonra yaşanmıştı. RF-LA ilişkilerinin 3 dönemi, Putin'in iktidara gelmesiyle başlamaktadır. Bu bağlamda, RF'nun LA yönündeki dış politikası, Putin'in göreve gelmesinden sonra gözle görülür şekilde ilerlemeye başladı. Onun çabaları sayesinde, 2000'li yıllardan itibaren RLİ, SSCB'de olduğu gibi, sürekli olarak gelişmiştir (Sizonenko, 2014: 49; Sudarev, 2015: 230). Bu ilişkilerin düzelmesinde RF tarafı yanı sıra LA ülkeleri de büyük istek göstermişlerdir. Bu bağlamda, 21. yüzyılın başlarında LA'da neoliberal akımların hayal kırıklığı yaratmasından ve bunun üzerinde sol akımların yeniden canlanmasıyla birlikte, RLİ hızlı bir ivme kazanmıştı (Davydov, 2004: 923; Achkasov & Lantsov, 2011: 463). RF, diğer ülkeler dışında, 2002-2004 yılları arasında Saint Vincent ve Grenadinler, Saint Christopher ve Nevis, Bahamalar, Saint Lucia gibi ülkelerle diplomatik ilişkiler kuruldu, Grenada'yla olan ilişkiler yeniden tesis edildi. Bu dönemin başlangıcında, RF'nun temel amaçları bölge devletleri ile dostluk bağlarını güçlendirmek; dünya arenasında etkileşim kurmak; ticareti, ekonomik, yatırım, bilimsel, teknik ve kültürel işbirliğini geliştirmektir (Pogorelskiy, 2010: 30).

Ancak, Putin döneminde RF-LA ilişkilerinin'nin tam anlamıyla aktif hale gelmesi 2008 yılında denk geldiği altı çizilmelidir. Özellikle 12 Temmuz 2008 tarihli “Dış Politika Konsepti”nde RF, LA ülkeleriyle hem ekonomik hem de siyasi ilişkileri geliştirerek, bir köprü kurmak istediğini bildirmişti (Blank, 2009: 5; Önal & Mehmetoğlu, 2019: 173). Genel mahiyette Putin dönemindeki RLİ önemli mesafe kat etmiştir, bu bağlamda siyasi ilişkiler dışında ekonomik, kültürel ilişkiler de büyük önem kazandığı söylenmelidir. Aynı zamanda, yumuşak gücün de bu dönemde ikili ilişkiler açısından daha fazla ele alınmaya başlandığı belirtilmelidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

PUTİN DÖNEMİNDE RUSYA’NIN LATİN AMERİKA’YA YÖNELİK YUMUŞAK GÜÇ POLİTİKASININ DEĞERLENDİRİLMESİ: İKİLİ VE ÇOK TARAFLI İLİŞKİLER

4.1. Putin Döneminde Rusya Federasyonu’nun Latin Amerika’ya Yönelik Yumuşak Güç Politikası

Önceki bölümlerde RF’nun yumuşak güç kaynaklarının ve araçlarının ne olduğuna dair bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştı. Bu değerlendirme neticesinde ortaya çıkan temel sonuçlardan birisi, RF’nun yumuşak güç politikasının kamu diplomasisi üzerinden işlediğidir. Bu bağlamda bu hususu da göz önüne aldıktan sonra, çalışmada Putin döneminde RF’nun LA’daki yumuşak güç politikası incelenecektir.

Bilindiği gibi, RF’nun yumuşak güç politikasının ilk temelleri, 2012 yılında atılmıştı. Bu bağlamda, LA’nın bu politikadaki yerini anlamak için, detaylı bir analiz gerekmektedir. Fakat, öncelikli olarak, son dönemlerde çıkartılan Dış Politika Konseptlerine bakarak, LA’ya yönelik bilgilerin değerlendirilmesi ayrıca büyük önem arz etmektedir. Örneğin, 2012 yılı dışında, yumuşak güç kavramının 2013 tarihli “Dış Politika Konsepti”nde kullanıldığı gözlemlenmektedir, buna bağlı olarak aynı belge içerisinde de RF’nun LA bölgesine yürüttüğü politika yönelik bazı bilgiler yer almaktadır. Buna göre RF, bölgenin dünya meselelerindeki artan rolünü dikkate alarak LA ülkeleriyle ilişkilerini güçlendirmeye devam edecektir. Aynı zamanda, BRICS dahil Brezilya ile stratejik işbirliğinin yanı sıra Arjantin, Venezuela, Küba, Meksika, Nikaragua ve diğer LA ülkeleriyle ortaklıklar geliştirilecek, siyasi etkileşimin genişletilmesine odaklanılacak, ticaret ve ekonomi, yatırım, yenilikçilik, kültürel ve insani işbirliği teşvik edilecek, yeni zorluklara ve tehditlere karşı ilgili ülkelerle birlikte cevap aranacak, bölgede dinamik olarak gelişen sanayi, enerji, iletişim ve ulaşım sektörlerindeki Rus şirketlerini konsolide edilecektir. Ayrıca RF, LA’ta çok taraflı oluşumlarla ilişkileri pekiştirmeye çalışacaktır (Kontseptsiya Vneshney Politiki Rossiyskoy Federatsii 2013 Goda, 2013). Ancak, 2016’ yılında çıkartılan yeni “Dış Politika Konsepti”yle beraber, 2013 yılında çıkan belge geçersiz olmuştur. Yeni konsepte bakıldığında, LA hakkında yine bazı bilgiler bulmak mümkündür. Bu

bağlamda, 2016 tarihli belgeye göre, RF, bu bölgenin dünya meselelerindeki artan rolünü hesaba katarak LA devletleriyle ilişkilerini kapsamlı bir şekilde güçlendirmeye devam edecektir. Aynı zamanda RF, uluslararası ve bölgesel forumlarda LA ortaklarla bağlarını pekiştirmeye, LA'taki çok taraflı dernekler ve entegrasyon yapılarıyla, özellikle LA ve Karayip Devletleri Topluluğu (CELAC), Orta ve Güney Amerika Ortak Pazarı (MERCOSUR), Güney Amerika Ulusları Birliği (UNASUR), Orta Amerika Entegrasyon Sistemi (SICA), Latin Amerika İçin Bolivarcı İttifak (ALBA), Pasifik İttifakı, Karayip Ortak Pazarı (CARICOM) ve buna benzer oluşumlarla işbirliğini genişletmeye çalışacaktır (Kontseptsiya Vneshney Politiki Rossiyskoy Federatsii 2016 Goda, 2016). Yumuşak güç kavramının yasal literatüre yerleşmesiyle, 2013 ve 2016 yıllarında çıkartılmış olan dış politika konseptleri bu kavrama yönelik önemli adımlardı. Bu belgelerdeki LA'ya yönelik bilgileri analiz edilecek olunursa, yumuşak güç açısından 2013 tarihli belgedeki bilgilerin 2016 tarihli belgeye nazaran daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Ancak 2016 yılındaki belgede, RF'nun LA bölgesine yönelik ilişkileri, bu ülkelerin içerisinde yer aldığı çeşitli uluslararası örgütler üzerinden artırmayı planladığı görülmektedir.

4.1.1. Devlet Düzeyinde Yapılan Üst Düzey Görüşme ve Ziyaretler

Yumuşak güç konusunda, RF ile LA arasındaki ilişkileri gelişmesine katkı sağlayan alanların başında devlet düzeyinde yapılan üst düzey görüşme ve ziyaretler gelmektedir.

Bu kapsam içerisinde, ilk bileşen olarak karşımıza Cumhurbaşkanı Putin çıkmaktadır. Bu bağlamda Putin'in LA ülkeleriyle yaptığı görüşmeler, toplantılar ve ziyaretler sayesinde RF-LA ilişkileri daha da iyi bir seviyeye ulaşmıştır. Cumhurbaşkanı ve Başbakanlar uluslararası sahnede giderek daha fazla diplomatik rol oynamaya başlamaktadırlar. Bugün herhangi bir siyasi lider, dış politika sürecini yalnızca Dışişleri Bakanlarına bırakmamaktadır. Genel olarak, UI konusunda daha önce tecrübesi olsun ya da olmasın en üst makama ulaşan siyasi liderler, gündemlerinin muadilleriyle ikili ve çok taraflı görüşmelerle dolu bir yelpazeye sahiptirler (Melissen, 2006: 1). Buna göre karizmatik liderin varlığı bir politikanın başarı düzeyini artırmaktadır. Putin'in kişiliği de başka bir sebeptir. Putin profesyonel bir sporcu, Almanca ve İngiliz dillerini bilmektedir, Putin birçok defa ismini duyurmuş

FORBES gazetesini tarafından dünyanın en etkili lideri seçilmektedir. Bu ve buna benzer özellikler Putin'in karizmatik lider olmasına neden olmaktadır (Khashimov, 2019: 529). Bu anlamda, herhangi bir devlet liderinin kamu diplomasisi alanında, sahip olduğu karizmasıyla rol oynamasına yönelik "cumhurbaşkanlığı diplomasisi (presidential diplomacy)⁷" kavramı geliştirilmiştir, bu açıdan Putin'in bu kapsamda değerlendirilmesi doğal bir durum olacaktır (Sizonenko, 2014: 150). Öte yandan, bazı yazarlarda Putin'in diplomasi alanındaki faaliyetlerini "bireysel diplomasi (personal diplomacy)⁸" kavramı adı altında değerlendirmektedir. Bu bağlamda Putin RF açısından dış politika süreçlerinde cumhurbaşkanı statüsünde yabancı liderler ve temsilcileriyle yapılan görüşmelerde en önemli açıklamaları yapan ve en önemli müzakereleri yürüten kişidir. Putin'in bu tür faaliyetleri bireysel diplomasi alanının en göze çarpan örneklerindedir (Korotkevich, 2004: 67; Blinov, 2008). Cumhurbaşkanlığı diplomasisi genel çerçeveye Uİ'de önemli kararların alınması veya krizlerin çözülmesi gerektiğinde siyasi liderlerin doğrudan müzakerelere başvurmasını ifade ettiğinden, aynı zamanda diplomasi alanında bir başka hayati kavram "zirve diplomasisi (summit diplomacy)⁹" eşanlamlı olarak kullanılmaktadır (Korhorn, 2019: 12). Günümüzde Putin dahil RF'ndaki önemli siyasi liderlerin LA ülkeleriyle yaptığı ziyaretler ve görüşmeler, zirve diplomasisiyle daha fazla uyumlu işlemektedir.

Putin döneminde, RF-LA ilişkilerinin gelişmeye başlamasının en önemli sebeplerinden birisi, iki aktör arasında yapılan üst düzey görüşmeler ve ziyaretlerdir (Davydov, 2004: 922). Bu hususa istinaden, bu ilişkilerin gerçek anlamıyla "restorasyonu" nun ilk adımları, RF Cumhurbaşkanı Putin'in 2000 yılında Küba'ya ve 2004 yılında Meksika'ya yapmış olduğu üst düzey ziyaretlerle atılmıştı. Benzer, şekilde başlangıçta birçok LA ülke lideri de RF'nu'yı ziyaret etmişti. Bu anlamda

⁷ Cumhurbaşkanlığı diplomasisi, bazı yöneticilerin kendi uluslarının dış politikasını yürütmede oynadıkları daha belirgin ve uygulamalı rolü ifade etmektedir. Somut olarak, bu diplomasisi türünde başkanlar, ortalama demokratik oluşumlarda beklenenden daha fazla etkiye sahiptir ve dış politika meselelerine daha doğrudan dahil olmaktadır (Korhorn, 2019: 11-12).

⁸ Bireysel diplomasi, günümüzde ittifakları güçlendirebilen, anlaşmazlıkları dağıtabilen ve uluslar arasında daha büyük bir anlayış geliştirebilen ve aynı zamanda dünya liderleri arasında yakın ilişkilerin kurulması sağlayana, cumhurbaşkanlık faaliyetlerinin önemli bir parçasıdır (The Art of Leadership: A President's Personal Diplomacy, 2020).

⁹ Zirve diplomasisi, "Yeni Diplomasi'nin" bir ürünü olan bu kavram, açık ve hesap verebilir hükümetler arasındaki ilişkilere atıfta bulunmaktadır. Bu bağlamda, hükümet başkanlarının yaptığı bir toplantı, sonuçlanabilecek daha somut faydalara bakılmaksızın, yerel izleyiciler tarafından kendi başına iyi bir şey olarak görülebilmektedir (Dunn, 1996: 8).

dönemin Venezuela lideri Hugo Chavez 2001 yılında, Şili lideri - R. Lagos 2002 yılında, Brezilya lideri - F.E. Cardoso 2002 yılında RF'na üst düzey resmi ziyaretlerde bulunmuşlardı (Pogorelskiy, 2010: 30). Bu dönemde genel olarak üst düzeyde yapılan temasların yoğunluğu keskin bir şekilde artmıştı. 2000'den 2013'e kadar, Rus cumhurbaşkanları LA ülkelerini altı kez ziyaret etmişti. SSCB döneminde yapılan görüşmelerin kısıtlılığını göz önüne alırsak, bu tür faaliyetlerin oldukça önemlidir (Sudarev, 2015: 232). 2000'li yılların ilk zamanlarında genel itibariyle bu ilişkilerin yeniden şekillendirdiyse de, asıl ivmeyi kazandıran olaylar 2008 sonrası yaşanmaya başlamamıştı (Blank, 2009: 6).

2008'den başlayarak, Rus liderler ve yetkililer, geniş dış politika hedefleri çerçevesinde stratejik olarak önemli olduğu anlarda LA'ya sık sık ziyaret etmişlerdi. Bu anlamda, 2008-2012 yılları arasında Putin'in Başbakan olduğu dönemde, hem Cumhurbaşkanlık görevini üstlenmiş olan Dmitriy Medvedev ve Dışişleri Bakanı hem Sergey Lavrov hem Peru'daki Asya-Pasifik Ekonomik İşbirliği (APEC)¹⁰ zirvesine katılmıştı. Aynı zamanda onlar bu programlar sırasında Brezilya, Küba, Kolombiya, Ekvador ve Venezuela'ya da ziyaretler yapmışlardır. Lavrov, 2010 ile 2013 yılları arasında bölgeye üç gezi gerçekleştirerek 2010'da Küba, Guatemala, Meksika ve Nikaragua'yı; 2011'de El Salvador, Guatemala ve Peru'yu; 2013'te Arjantin ve Brezilya'yı ziyaret etmişlerdi. Yine Lavrov Nisan 2014'te Şili, Küba, Nikaragua ve Peru'ya gitmiş ve aynı zamanda Putin de aynı yılın Temmuz ayında Arjantin, Küba, Brezilya ve Nikaragua'ya gitmişti (Gurganus, 2018: 8).

2018 yılına kadar ki dönem incelendiğinde, Rus liderler ve yetkililer yanı sıra LA ülkelerinin liderleride büyük ölçüde RF'na sık sık ziyarete gelmişlerdi. Bu durum, ülkeler üzerinden birkaç madde şeklinde ifade edilebilir:

¹⁰ Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği ya da APEC Büyük Okyanus kıyısındaki 21 ülkenin katıldığı, dünya ekonomisinin %60'ını temsil eden ve bölgesel ekonomik, iş birliği, ticaret ve yatırım konularının paylaşıldığı uluslararası bir örgüttür. Merkezi Singapur'da olan örgütün temel amacı, Asya-Pasifik bölgesinde ticaret ve yatırımın serbestleştirilmesi, ekonomilerin entegrasyonu için ticari ve teknik işbirliği ile iş bağlantılarının kolaylaştırılmasıdır. İlk olarak, 1989 yılında kurulan bu örgütün içinde, Avustralya, Brunei Darussalam, Kanada, Şili, ÇHC, Hong Kong Özel İdaresi (Hong Kong China adıyla), Endonezya, Japonya, Kore, Malezya, Meksika, Yeni Zelanda, Papua Yeni Gine, Peru, Filipinler, RF, Singapur, Tayvan (Chinese Taipei adıyla), Tayland, ABD ve Vietnam gibi üye ülkeler mevcuttur (About APEC, 2020).

- *Venezuela*: Venezuelalı liderler ve üst düzey yetkililer, 2008'den bu yana RF'nu'yı diğer LA devletlerinden daha sık ziyaret etmişlerdi Eski başkan Hugo Chávez ve şimdiki Cumhurbaşkanı Nicolas Maduro birlikte, Maduro'nun Ekim 2017'deki en son ziyaretiyle, ziyaret sayısı 7'ye yükselmişti;
- *Arjantin*: Dönemin Cumhurbaşkanı Cristina Fernández de Kirchner 2008 ve 2015'te RF'nu ziyaret etmişti. Şimdiki Cumhurbaşkanlık göre Mauricio Macri ise Ocak 2018'de resmi bir devlet ziyareti için Moskova'ya gitmişti. Ayrıca, Arjantin Dışışleri ve Savunma Bakanları da 2010'dan beri neredeyse her yıl RF'nu ziyaret etmeye devam etmektedirler;
- *Brezilya*: Ülke liderleri 2008'den beri 4 kez RF'nu ziyaret etmiş, bu dönemdeki en son ziyareti ise Cumhurbaşkanı Michel Temer Haziran 2017'de yapmıştı. Brezilyalı yetkililerin RF'na yaptığı ziyaretler ortak uluslararası platformlarda da sürekli olarak devam etmiştir;
- *Küba*: Eski cumhurbaşkanı Raúl Castro en sonu Mayıs 2015'te olmak üzere, 2008'den bu yana 3 kez RF'nu ziyaret etmişti. Üst düzey Kübalı yetkililer genel olarak düzenli bir şekilde RF'nu ziyaret etmeye devam etmektedirler;
- *Nikaragua*: Cumhurbaşkanı Daniel Ortega yanı sıra ülkenin önemli bakanları da, 2008'den yana RF'nu sıklıkla ziyaret etmektedirler (Gurganus, 2018: 8).

Son dönemlerde bakıldığında, üst düzeydeki Rus-LA siyasi diyalogu ve karşılıklı ziyaretler kaldığı yerden devam ettiği anlaşılmaktadır. 2019'da Bolıvy Devlet Başkanları E. Morales (Temmuz), Venezuela N. Maduro (Eylül) ve Küba M. Diaz-Canel Bermudez (Ekim) RF'nu ziyaret etmişlerdi. Kasım ayında Vladimir Putin, 9. BRICS Zirvesi'nde Brezilyalı mevkidaşı J. Bolsonaro ile ikili bir görüşmeler gerçekleştirmişti. Ekim ayında RF Başbakanı Dmitry Medvedev Küba'ya resmi bir ziyarette bulundu. Ocak 2020'de RF, RF Başbakan Yardımcısı M.A. Akimov'un yanı sıra Dışışleri Bakanlığı liderliğinde kabul edilen Saint Vincent ve Grenadinler Başbakanı R. Gonsalves tarafından ziyaret edildi. Dışışleri Bakanı Sergey Lavrov

2019 yılında Trinidad ve Tobago Cumhurbaşkanı, Venezuela Genel Başkan Yardımcısı, Paraguay Başkan Yardımcısı, Antigua ve Barbuda ve Saint Vincent ve Grenadinler Başbakanları ve Küba'nın diplomatik dairelerinin başkanlarıyla bir araya geldi. Temmuz ayında ayrıca, Rus Bakan LA gezisi sırasında Küba, Brezilya ve Surinam'ı ziyaret etmişti (O Sostoyaniyah i Perspektivah Razvitiya Sotrudnichestva Rossii so Stranami Latinskoy Ameriki, 2020).

Genel çerçeveye aktarılan bilgileri kısaca değerlendirecek olunursa, RF ve LA ülkeleri arasında yapılan üst düzey görüşme ve ziyaretler RF'nun LA'ya yönelik yürüttüğü yumuşak güç politikasında önemli bir yeri kapsamaktadır. Destekleyici mahiyette, Putin, verdiği bir röportajda RF'nun LA alandaki uzun vadeli pasifliğinin, 1990'ların ilk yarısını kapsayan dönemdeki olaylar nedeniyle olduğunu, ancak şimdiki dönemde bu coğrafyadaki tüm ülkelerle aktif bir şekilde çalışacaklarını vurgulamıştır (Dagabyan, 2011: 89). Putin benzer şekilde, 2014 yılında LA ülkelerini ziyaretleri sırasında, Latin Amerika haber ajansı "Prensa Latina" ve Rus haber ajansı "ITAR-TASS" gazetecilerine verdiği bir röportajda şu sözleri sarf etmiştir:

"Bugün, RF için, LA ülkeleriyle işbirliği, dış politikanın en önemli ve umut verici alanlarından biridir. Biz sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak için, BM'nin merkezi rolünün güçlendirilmesi, uluslararası hukuk için saygı dünya işlerinde çok taraflılık için bir taahhüt tarafından birleştirilmiştir. Bütün bunlar bizi uluslararası alanda doğal ortaklar haline getiriyor, çok çeşitli konularda işbirliğini geliştirmemize izin veriyor" (İntervyu Latinoamerikanskomu Agenstvu "Prensa Latina" ' Rossiyskomu Agenstvu İTAR-TASS, 2020).

Bu sözler RF'nun LA'ya ne kadar önem verdiklerini ve bunu ciddi anlamda yumuşak güç yoluyla yapmak istediğinin bir kanıtı niteliğindedir. Diğer yandan, Putin karizmatik liderliği, dışında RF ve LA ülkeleriyle Parlamento ve Dışişleri Bakanlığı nezdinde sürekli olarak görüşmesi de yumuşak güç politikası için çok önemli noktayı oluşturmaktadır.

RF lider ve yetkililer tarafından LA ülkelere gerçekleştirdiği üst düzey görüşme ve ziyaretlerin yansımaları, bu ülkeler açısından da görmek mümkündür. Bu minvalde, örnek olarak en fazla ön plana çıkan isim Venezuela'nın bir önceki Cumhurbaşkanı Chavez'dir. Chavez zamanında RF'na sıklıkla giderek, ikili ilişkilerin ilerletilmesi konusunda çok önemli bir mesafe katetmişti (Achkasov & Lantsov, 2011:

464). Bu anlamda, Chavez döneminde RF'nde konsolos olarak görev yapan Ugo Hose Garsia Hernandez verdiği bir röportajda Chavez'in RF'na gerçekleştirdiği ziyaretlerin, birçok yönden ülke gelişimine büyük katkı sunduğunu açıklamıştır (Hugo José García Hernández: "Mı Ochen Seryozno Otnosyimsya k Statusu Strategicheskogo Partnerstva s Rossiyey", 2009: 26).

4.1.2. Uluslararası ve Bölgesel Örgütlerdeki Temaslar

RF'nun LA'ya yönelik yürüttüğü yumuşak güç politikasındaki en önemli mekanizmalardan bir diğeri – uluslararası ve bölgesel örgütlerdeki temaslardır.

Uluslararası alana bakıldığında, iki aktör arasında BM gibi güçlü bir uluslararası örgütle yanı sıra, RF, Arjantin, Brezilya ve Meksika ile birlikte G-20'de, Brezilya ile birlikte - BRICS'te ağırlıklı olarak temaslarını yürütmektedir (Pyatakov, 2020: 1). Genel olarak, Brezilya'nın, BM Güvenlik Konseyi ve BRICS'te daimî üye olması; Arjantin, Brezilya, Meksika'nın G-20'de daimi üye olması; aynı zamanda BM Güvenlik Konseyi'nde şu anda Arjantin ve Şili'nin daimi olmayan üyeleri olarak iki sandalyeye sahip olması ilgili konuyu güçlendiren bir husustur (Davydov, 2015).

4.1.2.1. BM

Bu anlamda ilk olarak dikkati çeken uluslararası örgüt – BM'dir. BM nezdinde, RF ve LA ülkeleri çoğunluklar birbirlerini desteklemektedirler (Kosov, 2012: 351). BM nezdindeki temasları çok eskilere dayandırmak mümkündür, ancak SSCB sonrası dönemde bu konudaki ilişkilerin aktifleşmesi 1997 yılından itibaren başladığı söylenmelidir. Bu yıldan itibaren, BM platformunda RF Rio Grubu'yla¹¹ düzenli olarak görüşmeler gerçekleştirmektedir (İvanov, 2001: 173). Ayrıca 1999'da Rio Grubu'nun, NATO'nun Yugoslavya'ya gerçekleştirdiği harekâtı kınaması ve ardından bu olayın BM Şartı'nın açık bir ihlali olduğunu belirtmesi; 2003 yılında Şili ve Meksika, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin daimî olmayan üyeleri olarak, Irak'ta askeri harekâta izin veren kararının reddedilmesine katkıda bulunması gibi hususlar RF'nun LA ülkeleriyle BM'deki ilişkileri iyi pekiştirmişti (Jeifets, 2015: 93).

¹¹ Rio Grubu, LA ülkeleri arasında daha iyi bir siyasi ilişki oluşturmak amacıyla 18 Aralık 1986'da Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde kurulan, ilgili ülkelerinin kalıcı bir siyasi danışma birliğiydi. 23 daimi üyeyi içermiş olan bu oluşum, 2010 yılında yapılan bir zirveyle yerini CELAC'a bırakmıştır.

Bu bağlamda, bu hususlar neticesinde pekişen ilişkiler, BM nezdindeki görüşmeleri sıkı hale getirmişti. Örneğin, 6-7 Eylül 2000 tarihinde New York'ta BM'nin Merkez Karargahında BM üyesi olan 189 devletin başkanlarının katılımıyla yapılan bin yılın zirvesinde yoğun çalışma temposuna rağmen, Putin zirve sırasında Küba Cumhurbaşkanı Castro, Venezuela devlet başkanı Chavez ve Meksika Cumhurbaşkanı Zedillo ile görüşmüştü. RF lideri görüşmelerde ikili ilişkilerdeki BM'nin önemini vurgulamıştı. Ayrıca sonrasında yine Mart 2003'te Putin, Moskova'da Rio Grubu temsilcilerini kabul ederek, RF ile bu grup üyeleri arasındaki düzenli temasların genişletilmesi konusunda bir anlaşmaya varmıştı (Oboznov, 2002: 229; Jeifets, 2015: 93).

Ortak bir platform olarak BM'de, RF ve LA ülkeleri ağırlıklı olarak uluslararası arenadaki sorunlara yaklaşım, uluslararası hukuk, demokrasi ve buna benzer birçok konuda işbirliği içerisindedir (Kosov, 2012: 352; İvanov, 2001: 173). Buna bağlı olarak, bu platformda önem verilen en önemli konularda birisi de uluslararası kamuoyunun her zaman ilgi odağı olan konulardan nükleer silahsızlanma konusudur. Bu bağlamda LA örneği dikkate değerdir. Tlatelolco Antlaşması'na¹² göre, LA bölgesi dünyada nükleer silahlardan arındırılmış ilk bölgedir. Bu durum, LA ülkelerinin temsilcileri tarafından BM'de defalarca övülerek vurgulanmıştır. Bilindiği gibi, RF'nun silahsızlanma çizgisine bağlılığı her zaman değişmez olmuştur (Oboznov, 2002: 230). Bu BM konusundaki hususlar göz önüne alındığında, RF'nın LA ülkelerine yönelik yürüttüğü yumuşak güç politikasında siyasi değerlerin önemi ön plana çıkmaktadır.

4.1.2.2. BRICS

Uluslararası örgütler konusunda göze çarpan bir diğer oluşum – BRİCS'tir. BRICS, Brezilya Federatif Cumhuriyeti, RF, Hindistan Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti ve Aralık 2010'dan beri Güney Afrika Cumhuriyeti'nin bir arada olduğu birliktir. Bu anlamda, 5 üye ülke bu birlik çerçevesinde işbirliği üzerine dayalı bir politika izlemektedirler. Bu açıdan, birlik öncelikle yükselen pazarlar ve gelişmekte olan ülkeler için bir ağırlık merkezi haline gelmiştir (Ob Uchasstiyi Rossii v

¹² 1967'de imzalanan ve 33 devletin taraf olduğu Tlatelolco Antlaşması, LA bölgesini nükleer silah kullanımına yasak bir bölge olduğunu ilan eden bir antlaşmadır (Denk, 2011: 122).

Mejgosudarstvennom Obyedineniyi BRICS, 2020). BRICS üyeleri, uluslararası politika, ekonomi ve güvenliğin tüm önemli alanlarında aktif olarak varlıklarını artırmaktadır. Üye devletlerinin ortak işbirliğine dayalı mekanizmalar, birçok alanda etkisini göstermektedir. Yumuşak güç açısından, bugünlerde Brezilya ile tüm dünyada futbol ve karnaval arlarıyla; RF bale, müzik ve edebiyatıyla; Hindistan Hollywood'u ve yogasıyla; Çin bir bilgelik, yaşam felsefesiyle; Güney Afrika, otantik kültürüyle zengindir. Listelenen özelliklerin yanı sıra eşsiz doğa, kültür, mimari, turistik yerler ve zengin ulusal mutfak seçenekleri birçok turisti cezbetmeye devam etmektedir. Sonuç olarak, BRICS ülkeleri arasındaki diyalog ve kültürel ve insani yardım alışverişi, birliği önemli bir yumuşak güç kanalına olarak ön plana çıkmaktadır (Nikitenko, 2019: 10). Bu açıdan bakıldığında, BRICS ülkelerinin yumuşak güç açısından hatırı sayılır bir potansiyel mevcuttur. Aynı zamanda, bu ülkelerin yumuşak güç kullanımı konusunda bir dizi avantaj bulunmaktadır:

1. Birincisi, BRICS'teki işbirliği formatı oldukça kapsayıcıdır. Bu ülkeler, farklı kıtalarda yer almakta ve farklı siyasi sistemlere, ekonomik gelişme düzeylerine, tarihlere ve kültürel geleneklere sahiptirler. Bu anlamda BRICS, farklı ülkelerin birlikte çalışıp kazanabileceğini gösteren nadir örneklerden birisidir.
2. İkincisi, Batı'dan farklı olarak, son yirmi yıldır BRICS sosyo-ekonomik kalkınma alanında başarı göstermeye devam etmektedir.
3. Üçüncüsü, Hindistan, Çin ve RF, dünya kültürünü önemli ölçüde zenginleştiren uzun bir tarihi ve özel kültürü barındırmaktadır (Sergunin & Gao, 2018: 60).

Genel olarak, BRICS ülkeleri yumuşak güç kullanımında, Batı deneyimini kopyalamaya çalışmayarak ve Nye'yın üretmiş olduğu üretmiş olduğu teoriden uzaklaşarak, oldukça bağımsız bir yol izlemektedirler. Bu ülkelerde uygulamada hâlâ önemli devlet politik hedeflerine odaklanan araçsal ve pragmatik bir yaklaşım hakimdir (Sergunin & Gao, 2018: 60).

Gene olarak, BRICS'in yumuşak gücü dünyanın birçok ülkesinde kamuoyunu etkilemenin önemli bir aracı haline gelmiştir. Bu bağlamda, BRICS'in uluslararası

kamuoyunu etkileyebilecek belirli bir sembollere sahip olduğu söylenebilir, bu semboller şu şekildedir:

- BRİCS'in ortaya çıkış tarihi;
- Üye ülkelerin siyasi, ekonomik ve buna benzer alanlarda ABD merkezli politikadan uzaklaşma isteği;
- Üye ülkelerin Batı kültürünü benimsemesi yanı sıra kendilerine özgü kültürlerin var olması ve bu kültürlerin bir araya geldiğinde zengin bir kombinasyon ortaya çıkartması;
- Üye ülkelere dördünün (Brezilya, RF, Hindistan, Çin) büyük güç statü taşıması, Güney Afrika'nın gelişme konusunda başarıya imza atması;
- Üye ülkelerinin kendi bölgelerinde lider konumda olmaları;
- Dollar, Euro gibi para birimlerinin yerine BRİCS'e özel bir para birimlerinin yaratma düşüncesi;
- Yapılan zirvelerde, toplantılarda üye ülkelerinin yapıcı, koordineli bir pozisyon sergilemesi;
- Üye ülkelerin, dünya sorunları ve bunları çözme yollarına ilişkin bir dizi ortak fikir sunması;
- BRICS'in uluslararası hukuk, demokrasi gibi siyasi değerleri önemsemesi (Kapitsın, 2015: 510-513).

Bu ve bunun gibi semboller, BRICS'in yumuşak güç potansiyelini meydana getirmektedir. Merak edilen konular arasında, BRICS platformunda RF'nin yumuşak gücü nasıl icra ettiğidir. Bu bakımından, BRICS'in önemi RF-Brezilya ilişkileri açısından çok önemlidir. Bilindiği gibi, bu ilişkilerin geçmişi çok eski yıllara kadar uzanmaktadır. Günümüzde bu ilişkiler siyaset, eğitim, kültür ve bunun gibi birçok alanda aktif bir şekilde kaldığı yerden devam etmektedir (Dobronravin & Jeifets, 2019: 209). BRICS platformu sayesinde RF ve Brezilya ekonomiden kültüre kadar, geniş bir yelpazede çeşitli projeleri hayata geçirmektedirler. Bu tür projelerin hayata geçmesi RF'nun bölgedeki yumuşak gücü için çok önemlidir (Budaev, 2014: 135-136). Diğer yönden, RF'nun BRİCS platformunu kullanarak, tek başına da yumuşak güç konusunda adım atmaya çalışmaktadır. Özellikle, 1 Nisan 2015'te BRİCS'teki dönem

başkanlığını RF'nun devralmasıyla, yumuşak güç konusunda kuruluş yeni bir ivme kazandı. Bu ivme bir dizi belgeye ve BRICS hattındaki pratik etkinliklerin organizasyonuna yansımış oldu. Bu anlamda, RF'nun BRICS nezdinde yumuşak güce yönelik ele aldığı ilk konu gençlik politikasıdır. Gençlere yönelik RF'nun 2015 yılında BRICS Küresel Üniversite Zirvesi'ni düzenlemesi, BRICS Üniversiteler Konsorsiyumu'nun kurulmasına öncülük etmesi yanı sıra BRICS ülkelerinin genç vatandaşlarına özel Rus yükseköğretim kurumlarında kontenjanların artırılması, RF Dışişleri Bakanlığı'nda staj yapma imkanının sunulması, RF Dışişleri Bakanlığı Diplomatik Akademisi de dahil olmak üzere karşılıklı olarak RF üniversitelerinde çalışma fırsatlarının tanınması gibi hususları desteklemektedir. Buna ek olarak, RF'nun BRICS nezdinde Rus kültürünün zenginliğine vurgu yaparak ve kamu diplomasisini geliştirecek adımları sürekli olarak geliştirmektedir. Bu ve buna benzer hususlar, RF'nun BRICS aracılığıyla teşvik ettiği yumuşak gücün temel çıktılarını oluşturmaktadır (Budaev, 2015: 51-52).

4.1.2.3. G-20

RF'nun, LA ülkeleriyle temas ettiği bir diğer platform, Arjantin, Brezilya ve Meksika'yı da içeren 20'ler Grubu ya da Grup 20 kısa adı ile G-20'dir. G-20, 1999 yılında, küresel ekonomide temel konuların tartışılması amacıyla önemli sanayileşmiş ve gelişmekte olan ekonomilerin Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Governörleri tarafından kurulmuş bir gruptur. Sanayileşmiş ve yükselen 20 ülkenin üye olduğu uluslararası bir organizasyon olan G-20, 1999'dan beri finansal krizlerle ilgilenmek ve saldırgan finansmanla mücadele, finansal sistemin kötüye kullanımının azaltılması, büyümeyle ilgili politikalar hakkında anlaşma dahil, belirli bazı konularda ilerleme katmaktadır. G-20 aynı zamanda, saldırgan finansman ve kirli para ile mücadele, mali politikanın saydamlaştırılması gibi alanlarda, grubun üyeleri tarafından tespit edilen model arasından uluslararası olarak kabul edilen standartların uyumunu sağlamayı da amaçlamaktadır. Bu amaçlar vergi kaçırma dahil, yasa dışı faaliyetler ve finansal sistemin kötüye kullanılmasıyla mücadele etmektir. Ayrıca G-20 uluslararası finansal mimarinin iyileştirilmesi hakkındaki konularda önemli bir rol de oynamaya devam etmektedir (Yakovlev, 2016: 94; Apak & Yılmaz, 2010: 14; Milosevich-Juaristi, 2020: 10). G-20'nin daimî bir sekreteryası yoktur, faaliyetlerini, dönüşümlü başkanlık

sistemiyle gerçekleştirmektedir. Başkanlık görevini devralan ülke, Grup çalışmalarının organizasyonu ve toplantıların yönetilmesi için geçici Sekretarya ya da görev gücü oluşturmaktadır. Başkanlık, bir önceki yılın, içinde bulunulan yılın ve bir sonraki yılın dönem başkanlarının oluşturduğu bir “Troyka Sistemi” tarafından yürütülmektedir. Bu sisteme göre üyelere üç ülke, gündem belirleme konusunda koordineli çalışmaktadır (Yıldız, 2015: 70). Bilindiği üzere (Nahon, 2018)re, G-20 platformu sayesinde, RF birçok dünya ülkesiyle yanı sıra Arjantin, Brezilya ve Meksika’yla işbirliği içerisindedir. Bu platform diğer üye ülkeler tarafından kayda değer bir şekilde önemsenirken, bu ülkeler tarafından da aynı derecede önemsenmektedir. Bu açıdan, kurulduğu yıldan başlayarak yapılan dönem başkanlıklarına bakıldığında, RF bu görevi 2013’te, Meksika – 2012’de, Arjantin – 2017’de üstlenirken, Brezilya ise bu görevi Endonezya, İtalya, Suudi Arabistan, Güney Afrika, Japonya ve AB’yle birlikte 2020 yılında üstlenecektir (Larionova, 2017: 371).

Arjantin, Brezilya ve Meksika dönem başkanlığına bakılmaksızın, G-20 platformunda yalnızca kendi önceliklerini değil, aynı zamanda bir bütün olarak tüm bölgenin çıkarlarını da dikkate alan ortak bir gündem oluşturma ve teşvik etme çabasında olmaktadır (Nahon, 2018: 45). Diğer taraftan RF, G-20’yi benimseyerek, başarılı bir şekilde çalışmalarını sürdürmektedir. RF’nun gündem oluşturmadaki başarısının anahtarı, önceliklerine ilişkin açıkça formüle edilmiş pozisyonu ve yetkililerle her düzeyde aktif etkileşiminin bulunmasından kaynaklanmaktadır. RF’nun sergilediği bu tutumu, G-20 nezdinde 2013 yılında üstlendiği dönem başkanlığındaki faaliyetlerde görmek mümkündür. Bu dönemde RF genel olarak, ekonomik büyüme ve istihdam yaratma amacını güderek, temel ekonomik ve finansal sorunları ele almak için önlemler geliştirme çabalarına odaklanmıştı (Larionova, 2017: 356-357; Rossiya i G-20, 2020). Çalışma bakımından, RF için G-20’de Arjantin, Brezilya ve Meksika’nın varlığı çok önemlidir. İkili ilişkiler yanı sıra, RF bu ülkelerle olan ilişkilerin geliştirilmesinin tüm bölgeyi için büyük önem art ettiğini düşünmektedir. Örnek vermek gerekirse, G-20 özel hazırlanan bir dokümanda RF, 2013 yılında yönetim troykasındaki ortaklarından ve bir önceki dönem başkanı olan Meksika’nın yaptığı faaliyetlerinin ülke çıkarlarıyla uyumlu olduğunu bildirmişti. Bu

sözlerden yola çıkarak, RF'nun diğer LA üye ülkeleriyle de aynı şekilde işbirliği içerisinde olduğu söylenmez (Konsreptsiya Predsedatelstva Rossiyskoy Federatsii v Gruppe Dvatsati, 2012).

4.1.2.4. Bölgesel Kuruluşlar

BM ve BRİCS dışında, Rusya LA bölgesiyle doğrudan ilintili ve bölgenin gelişimi için merkezi rol oynayan birçok uluslararası kuruluşlar ilişkilerini sürekli olarak artırmaktadır. Bu kuruluşlar arasında, CELAC, MERCOSUR, UNASUR, SICA, ALBA, Pasifik İttifakı, CARICOM gibi kuruluşlar ikili ilişkilerde çok önemli yere sahiptirler (Tekin, 2017: 148-154). BM, BRİCS ve G-20 gibi uluslararası platformlar dışında, RF-LA ilişkilerinde önemli rolü bölgesel düzeydeki kuruluşları da üstlenmektedir. RF'nun bu kuruluşlarla ilişki geliştirmesinin temel amacı, Arjantin, Brezilya, Venezuela, Küba gibi bölgenin önde gelen devletleri dışında diğer bölge ülkeleriyle de ilişkileri geliştirilmesidir (İvanov, 2001: 174).

RF'nun bu kuruluşlarla olan ilişkilerine bakıldığında, ülkenin çeşitli yollar üzerinden ilişkileri geliştirdiği anlaşılmaktadır. Örneğin, RF, Rio Grubu'nun mirasçısı olan ve neredeyse tüm LA ülkelerini kapsayan CELAC'la 2015 yılında, Arjantin, Brezilya, Paraguay, Uruguay, Şili, Bolivya, Ekvator, Peru, Kolombiya ve Venezuela'nın üye olduğu MERCOSUR'la 2006 yılında, Antigua ve Barbuda, Bahamalar, Barbados, Belize, Dominika, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaika, Montserrat, St. Kitts ve Nevis, St. Lucia, St. Vincent ve Grenadines, Surinam, Trinidad ve Tobago, Anguilla Bermuda, British Virgin Islands, Cayman Adaları, Turks and Caicos Adaları'nın içinde olduğu CARİCOM'la 2010 yılında ortak işbirliği mütabakatı imzalamıştır. Bunun dışında RF, Antigua ve Barbuda , Bolivya , Küba , Dominika, Grenada, Nikaragua, Aziz Kitts ve Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent ve Grenadines ve Venezuela'yı içinde barındıran ALBA'yla; Kolombiya, Meksika, Peru ve Şili'yi içeren Pasifik İttifak'la; Arjantin, Bolivya, Brezilya, Ekvador, Guyana, Kolombiya, Paraguay, Peru, Surinam, Şili, Uruguay ve Venezuela'nın üye olduğu UNASUR'la da resmi mütabakat imzalama konusunda çalışmalarını sürdürmektedir (Khadorich & Jeifets, 2018: 11).

4.1.3. Ekonomik İlişkiler

RF'nun LA bölgesindeki yumuşak güç politikasının önemli bileşenlerden bir diğeri – ticaret ve ekonomi ya da bir diğeri adıyla ekonomik diplomasi alanındaki faaliyetlerdir. LA günümüzde, RF'nun ticaret, ekonomi ve yatırım işbirliğinde gelecek vaat eden ortaklarından birisidir. RF ile LA ülkeleri arasındaki ticaret hacmi, 2019'da, ihracat - 5,4 milyar ABD doları, ithalat - 6,7 milyar ABD doları dahil olmak üzere 12,1 milyar ABD doları olarak gerçekleşti. Buna bağlı olarak, Küba'da enerji tesislerinin modernizasyonu, metalurji ve demiryolu altyapısı, Arjantin'de demiryolu araçlarının bakımı, Nikaragua'da immünobiyolojik ilaçların üretimi, Brezilya, Nikaragua ve Küba'da GLONASS uzay izleme sisteminin zemin altyapısının oluşturulması alanlarında bir dizi önemli ikili proje iki aktör arasındaki ilişkileri ilerletmiştir. Ayrıca, Arjantin, Brezilya ve Meksika ile nükleer enerji alanı da dahil olmak üzere enerji işbirliği derinleşmektedir (O Sostoyaniyah i Perspektivah Razvitiya Sotrudnichestva Rossii so Stranami Latinskoy Ameriki, 2020).

Bu alandaki ilişkilerde Brezilya'ya ayrı bir parantez açılması gerekmektedir. Çünkü Brezilya, RF'nun bu bölgeyle olan ticaretinin yaklaşık %40'ını oluşturan LA'daki en büyük dış ekonomik ortağıdır. Günümüzde Brezilya'da büyük Rus şirketleri belirli alanlarda başarılı bir şekilde çalışmaktadır: petrol ve gaz alanında – “Rosneft”, güç endüstrisi alanında – “Silovie Mashini”, atom enerjisi alanında – “Rosatom”, kimyasal alanda – “Uralkaliy”, eczacılık alanında – “Biokad”, tarım alanında – “Sodrujestvo”. Ayrıca RF ile stratejik ortaklık, uzay teknolojisi ve savunma alanlarında anlaşmaları bulunan Brezilya ilk astronotunu RF sayesinde uzaya göndermişti, şu anda Brezilya, Rus yatırımlarını bu alana çekmeye çalışmaktadır (Mejgosudarstvenniye Otnosheniye Rossii i Brazili, 2020).

Diğeri yönden, Arjantin, RF LA bölgesindeki en eski ticaret ve ekonomik ortaklarından biridir. RF Federal Gümrük Servisi'ne göre 2019 yılında RF ile Arjantin arasındaki ticaret 2018'e nazaran % 7,7 daha az, 1,1 milyar dolar olarak gerçekleşti. Bu anlamda, RF'nun Arjantin'e olan ihracatı % 18,3 düşüşle 322,3 milyon dolar olurken, ithalat % 2,8 düşüşle ile 827,3 milyon doları olmuştur.. 2020'nin ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine göre ikili ticaret hacmi % 12 oranında düşüş yaşamıştır. 2019'da RF'nun ihracatının ana malları petrol ürünleri (özellikle dizel yakıt ve motor

benzini), gübre, metal, kauçuk ve kağıttı. RF'nun Arjantin'den yaptığı ithalatta en büyük payı taze meyveler, et yan ürünleri, peynirler, kuruyemişler, kabuklular ve balık aldı. Ayrıca, RF-Arjantin ekonomik ilişkilerinde özel bir yer, büyük endüstriyel işbirliği projelerinin ortak uygulanması yanı sıra petrol ve gaz endüstrisi, uzay ve ulaşım gibi alanlarda da ortak mekanizmalar bulunmaktadır (Torgovo-Ekonomicheskiye Otnosheniya, 2020).

Brezilya ve Arjantin dışında, RF'nun LA'daki ekonomi alanında bir diğer önemli ortağı – Venezuela'dır. Genel çerçeveye, RF ve Venezuela, enerji, sanayi, ticaret, ulaştırma, tarım, barınma, eğitim ve bilim, kültür, acil durumların önlenmesi ve ortadan kaldırılması, ayrıca askeri-teknik alan ve finans alanlarında karşılıklı yarar sağlayan işbirliğini sürekli geliştirmeye devam etmektedir. 2016'da RF ile Venezuela arasındaki ticaret hacmi yaklaşık 250 milyon doları bulmuştu. Bu bağlamda, RF'nun Venezuela'ya ihracatı makine, ekipman, araç, kimyasal ürünler, kereste, kağıt hamuru ve kağıt ürünlerinden oluşurken, ithalatı ise temel olarak çeşitli gıda ürünleriyle (meyveler, kakao çekirdekleri, tohumlar vb.) mermer, granit ve belirli balık ürünleri ile temsil edilmektedir. Enerji alanındaki, RF-Venezuela etkileşimi ikili ilişkilerin en önemli konulardan birisidir. Buna göre Ekonomisi petrole dayalı olan Venezuela'nın, enerji alanındaki altyapı ihtiyaçlarını RF öncülüğündeki şirketler sağlamaktadır. RF'nun önemli enerji şirketlerinden olan “Rosneft” ve “Gazprombank”, Venezuela Devlet Petrol Şirketi (PDVSA) ile petrol üretimi ortak girişimlerinde aktif bir rol oynamaktadırlar. 2016 yılında, bu Rus şirketlerinin katılımıyla ortak girişimin üretkenliği günde 305 bin varil olarak gerçekleşti ve bu da yıllık toplam 9 milyon tona (toplam Venezuela üretiminin % 7'si) tekabül etti. Başka örnekler ele alındığında, şu bilgiler ortaya çıkmaktadır:

- “Sovcomflot” şirketler grubuna ait petrol tankerleri, 6 yılı aşkın süredir Venezuela petrolünün taşınmasını sağlamaktadır. Rus şirketi 2016 yılında 11 milyon ton petrol ve petrol ürünü taşımıştı;
- “Inter RAO UES” şirketi, Venezuela'ya gaz türbini enerji santralleri teslimini gerçekleştirdi;

- "Kamaz" şirketi sadece geniş bir ürün yelpazesini Venezuela'ya ihraç etmekle kalmamakta, aynı zamanda bu ülkede otobüs montajlarını da yapmaktadır;
- "Uralkaliy", Venezuela pazarına potas gübre sağlayan önemli bir tedarikçidir. Rus şirketi 2016 yılında Venezuela'ya 29 bin ton potasyum klorür tedarik etmişti (Sitenko, 2016: 48; Rossiysko-Venesualskiye Otnosheniya, 2020).

RF LA bölgesinde ekonomik alanda günümüzde özellikle ABD, AB ve Çin karşısında bölgedeki ekonomik ilişkileri artırma çabasıdır. Örneğin, RF ile LA bölgesi arasındaki toplam ticaret 2016'da sadece 12 milyar dolara ulaşarak, 2006'dan bu yana %44 oranında artış göstermiştir. Bu arada, Brezilya ve Meksika, RF'nun bölgeyle olan tüm ticaretinin yaklaşık %50'sini temsil ettiği unutulmamalıdır. RF ile Orta Amerika arasındaki ticaret ve yatırım küçüktür. Diğer taraftan, RF'ye uygulanan dış yaptırımlarda ekonomik ilişkileri kısıtlayan bir unsurdur. Genel minvalde, RF bölgeyle olan ekonomik ilişkilerin son yıllarda iyileşmiş olmasına, rağmen çeşitli sebeplerden dolayı düşük bir seyir izlediği söylenmelidir (Gurganus, 2018: 1; Ulises Klyszcz, 2019: 5).

4.1.4. Kültür

RF'nun LA'daki yumuşak güç politikasının bir diğer önemli alanı – kültürdür. RF ile LA arasındaki kültürel işbirliği ikili ilişkilerde her zaman özel bir yere sahip olmuştur. Kültürel alandaki bağlantılar, Rus-LA ilişkilerini zenginleştirerek, ilişkilere sürekli olarak dostane bir atmosfer sağlamıştı. RF ve LA geleneklerindeki ve coğrafi uzaklıklarındaki farklılık, RF'nu ve LA ülkelerini hiçbir şekilde birbirlerinden uzaklaştırmamış, tam tersine karşılıklı ilgi ve işbirliği geliştirme arzusu uyandırmıştı (Tretyakov & Kuzmina, 2017: 296). Bu duruma bağlı olarak, RF'nun bu bölgede, kültür alanında yumuşak gücü sağlayan bazı kuruluşlar bulunmaktadır, bu kuruluşlar şu şekildedir:

1. *Russkiy Mir Vakfi* - LA'da, Arjantin'de 2 ve Brezilya, Peru, Ekvador, Kosta Rika, Guatemala, Nikaragua, Küba, Meksika'da 1 tane olma

üzere, toplamında 10 merkez ve ofis bulunduran Russkiy Mir Vakfı, Rus dili ve kültürünü yaygınlaştırmaya odaklanmaktadır.

2. *Rossotrudnichestvo* – Kuruluşun, Arjantin, Peru ve Şili'de 3 Rus Bilim ve Kültür Merkezi'nin yanı sıra Brezilya, Venezuela, Küba, Meksika ve Nikaragua'daki RF büyükelçiliklerinde temsilcileri bulunmaktadır. Kuruluş, kültür merkezli birçok konuda faaliyet göstermektedir.
3. *Puşkin Rus Dili Enstitüsü* - Ekvador, Peru ve Küba'da şubeleri bulunan enstitünün, Russkiy Mir Vakfı gibi LA ülkelerinde Rus diline olan ilgiyi artırmayı çalışmaktadır (Pyatakov, 2020: 27-28).

Dikkate alınan kurumlar dışında, RF'nun LA ülkelerinde kültür odaklı birçok merkezin bulunduğu bilinmektedir. Bu konuda, belirli ülkeler bazlı örnekler verilecektir:

1. *Brezilya:*

- “Umut” Kültür ve Eğitim Topluluğu (Sao Paulo);
- “Volga” Rus Folkloru Kültür Derneği (Sao Paulo);
- Brasilia Şehri RF Bilim ve Kültür Merkezi (Bresilia);
- San Paulo Şehri RF Bilim ve Kültür Merkezi (Sao Paulo);
- M. Y. Lermontov adına RF-Brezilya Kültür Enstitüsü (Rio de Janeiro);
- Campina “Volga” Rus Kültür Topluluğu (Campina).

2. *Arjantin:*

- Arjantin-RF Kültür Enstitüsü (Buenos Aires);
- Arjantin, Patagonya Rus Kültür Derneği (Neuquen);
- A. S. Puşkin adına Kültür ve Eğitim kütüphanesi (Rosario).

3. *Venezuela:*

- M. Lomonosov adına Rus Araştırmaları Bilim ve Eğitim Merkezi (Karakas);
- Caracas Şehri RF Bilim ve Kültür Merkezi (Karakas);
- "Rus-Slav Dünyası" Vakfı (Karakas) (Katalog "Ves Russkiy Mir", 2020).

RF'nun bu bölgedeki kültürel faaliyetlerine örnek verilecek olunursa, Venezuela'da, RF sürekli olarak, tanıtım günlerini düzenlemektedir. Bu anlamda Ekim 2008'de ve Haziran 2011'de Caracas'ta Rus Kültür Günleri, Nisan 2011'de ise Sankt Petersburg'ta ve Moskova'da Venezuela Kültür Günleri düzenlenmişti. 2012 ve 2013 yıllarında Marinskiy ve Mihaylovskiy tiyatroların gösterileri gerçekleşmiş, 2014 yılında "Mosfilm" Rus filmlerinin film gösterimleri, fotoğraf sergileri yapılmıştı. 2011 yılında Venezuela'da Yuri Gagarin'in uzay uçuşunun 50. yıldönümüne adanmış kutlamalar büyük ilgi görmüştü. Ek olarak, Moskova'daki Devlet Yabancı Edebiyat Kütüphanesi'nde, Venezuela'nın sembol isimlerinden Simon Bolivar adının taşıyan LA Kültür Merkezi faaliyet göstermektedir (Mejgosudarstvenniye Otnosheniye Rossii i Venesuelı, 2020). Bir başka örnek olarak, RF-Brezilya ilişkilerinde büyük bir kültürel işbirliği projesi sayesinde Devlet Akademik Bolshoy Tiyatrosu'nun (Joinville City) ilk ve tek yabancı okulunun Brezilya'daki açılmıştır. Şimdilerde okula, Brezilya'nın dört bir yanından ve komşu birçok ülkeden yaklaşık 300 öğrenci okula gitmektedir (Tretyakov & Kuzmina, 2017: 296; Mejgosudarstvenniye Otnosheniye Rossii i Brazili, 2020).

Kültürdeki işbirliğinin bir diğer alanı eğitimidir. Buna göre eğitim konusunda RF'nun LA ülkeleriyle çeşitli anlaşmaları bulunmaktadır. Eğitimdeki işbirliği en çok yüksek öğrenim burslarında belirgindir. Örnek vermek gerekirse, 2016'da LA'dan 6.000'den fazla öğrenci RF'nda okumak istedi ve bunlardan 2.000'i Rus hükümeti bursuna başvurdu. Bu anlamda, istatistiklere bakılarak, daha detaylı mümkün gözükmemektedir. Nikaragua'da 1980'lerden bu yana 5.000'e yakın kişinin RF'da yüksek öğrenimini tamamladığı bilinmektedir. Panama ve RF arasında, 1990'larda diplomatik ilişkiler kurduğundan bu yana 2500 öğrenci RF'nda eğitim görmüştü. 1960'tan beri Kosta Rika'dan RF'ye okumak için giden öğrencilerin sayısı 800 kişiyi bulmuştu. Öte yandan, SSCB'nin sağlam kadroların çıktığı üniversite olan RUDN, 1996-2008 yılları arasında toplam olarak 186 Brezilyalı öğrenci mezun etmişti. 2013'ten bu yana, Venezuelalı gençlere yönelik RF Hükümeti tarafından tahsis edilen yıllık burs kotasının neredeyse tamamen dolmuştu. Böylece, Venezuela'dan 2013'te 20 kişi, 2014'te - 44 kişi, 2015'te - 49 kişi, 2016'da - 56 kişi eğitim amaçlı RF'na gitmişti. Akabinde, 2017 ve 2018'de yıllarında Venezuela için 61 kişilik burs kontenjanı

açılmıştı. Bugünlerde, özellikle Rus diplomatların girişimleriyle, mezun dernekler kuruldu. Bu dernekler sayesinde, RF-LA işbirliğinin güçlü potansiyeli devam edebilmektedir (Ulises Klyszcz, 2019: 5; Mejgosudarstvenniye Otnosheniye Rossii i Brazili, 2020; Rossiysko-Venesualskiye Otnosheniya, 2020). Öte yandan, kurumsal bazda LA ülkelerindeki öğrencilerin burslandırmasıyla yakından ilgilenen kurum Rossotrudnichestvo'dur (Pyatakov, 2020: 28).

Spor konusunda da RF ile Brezilya arasında önemli derecede yol kat edilmiştir. Rus-Brezilya ilişkilerinde özellikle ilgi çeken şey, spor etkinliklerinin düzenlenmesinde deneyim alışverişidir. Yakın gelecekte, her iki ülke en büyük uluslararası yarışmalara ev sahipliği yapmıştır - Soçi'deki 2014 Kış Olimpiyat Oyunları ve 2016 Rio de Janeiro Paralimpik Oyunları, 2014 Brezilya Futbol Dünya Kupası ve 2018 RF Futbol Dünya Kupası. Ayrıca uzun bir süredir, Brezilyalılar Krasnodar bölgesinde bir futbol okulu açarak, burada eşsiz deneyimlerini Rus oyuncularına aktarmaktadırlar. Brezilya'da ise San Paolo eyaletinde buz hokeyi tutmaya başlayınca, bu sefer RF karşılık verme maksadıyla uzmanlarını bu kış sporunu Brezilya'da geliştirmek için yönlendirmişlerdi (Khashimov, 2019: 533). Öte yandan, RF öncülüğünde bazı LA ülkelerinde spor kulüplerinin kurulduğu bilinmektedir. Bu açıdan Arjantin iyi bir örnek oluşturmaktadır. Bu anlamda Arjantin'de DNİPRO Kültür ve Spor Topluluğu DNİPRO (Buenos Aires); "Doğu" Kültür ve Spor Topluluğu (Buenos Aires); V.G Belinsky Kültür ve Spor Topluluğu. (Buenos Aires); V.K. Mayakovsky adına Kültür ve Spor Topluluğu (Buenos Aires); M. Gorki adına Kültür ve Spor Topluluğu (Buenos Aires); N.A. Ostrovsky adına Kültür ve Spor Topluluğu (Buenos Aires) gibi kulüpler yer almaktadır (Katalog "Ves Russkiy Mir", 2020).

4.1.5. Dijital Diplomasi

RF'nun LA'daki yumuşak güç politikasının bir diğer ayağını – bölgedeki dijital diplomasi alanında yapılan faaliyetlerdir. Belki de LA 'daki en güçlü ve etkili Rus kamu diplomasisi ve yumuşak güç aracı, son on yılda İspanyolca versiyonuyla bölgede yayın yapan Russia Today – RT Spanish televizyon kanalıdır. 2009 yılında açılan kanal, kısa sürede LA'lı izleyicinin güvenini kazanmıştı. Günümüzde kanalın, LA'daki izleyici kitlesi yaklaşık 18 milyon izleyiciye tekabül etmektedir (Pyatakov, 2020: 27-28; Russia Today, 2020).

2009 yılında piyasaya sürülen RT Spanish, diğer RT kanallarından türetilmiş bir versiyondur. Moskova merkezli olmasına rağmen RT Spanish'in Buenos Aires, Caracas, Havana, Los Angeles, Madrid, Managua ve Miami'de büroları mevcuttur. Birçok ülkede yayına başlayan, RT Spanish kısa sürede ilgiyle karşılanmıştır (Gurganus, 2018: 7).

4.1.6. Rus Diasporası

RF'nun LA yumuşak güç politikasında, ilgili ülkelerde yaşayan diasporası da önemli bir yeri kaplamaktadır. Bilindiği gibi, RF coğrafyası, dünya genelinde yaşanan göç eğilimi ile uyumlu olarak 19. Yüzyılın ortalarından itibaren başta çeşitli Avrupa ülkeleri ve ABD olmak üzere; Asya ülkelerine, Kanada'ya, LA ülkelerine ve Avustralya'ya göç vermiştir. Buna göre de 19. yüzyılın ortalarından günümüze dek RF'ndan LA'ya 5 göç dalgasının bilinmektedir (Khashimov & Tekin, 2019: 1265-1266).

LA'daki Rus yumuşak güç politikasının ayrılmaz bir parçası olan LA'daki Rus Diasporası, Rusya İmparatorluğu ve eski SSCB'den gelen göçmenlerden oluşmaktadır. Bugünkü toplam sayısı yaklaşık 200-250 bin olan Rus diasporası, ülkesiyle olan bağları sürdürmektedir. Hemen hemen her ülkede yaşayan diaspora üyeleri, Rus dili eğitim merkezlerinde, sergilerin ve diğer etkinliklerin organizasyonunda, dostluk topluluklarının faaliyetlerine aktif olarak katılım sağlayarak, LA'daki Rus dili ve kültürünün genişlemesine katkıda bulunmaktadır (Melnikov, 2015: 123; Podrez, 2005: 89). LA'daki Rus diasporası, anavatana hizmet etme fikrine ve gelecekte anavatan sınırlarına dönme olasılığına nostaljik inanca dayanan, yalnızca kendilerine özgü benzersiz bir yaşam tarzı davranışıyla ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte, göçmenlerin bazı zorluklarla karşılaşmasına rağmen, LA ülkelerinin kalkınmasına somut katkılardan fazlasını yaptıklarını belirtilmesi gerekmektedir. Bu göçmenlerin hem savaş öncesi hem de savaş sonrası yıllarda kendilerini başta kültür, bilim ve sanat olmak üzere entelektüel alanlarda iyi bir şekilde göstermişlerdir (Moseykina, 2011: 339; Sizonenko, 2013c: 371). Bu duruma örnek olarak, en iyi örneği Paraguay'daki göçmenler oluşturduğu söylenebilir. Rus Generali İvan Belyav başta olmak üzere birçok Paraguay'a ayak basan birçok alanda ülkenin kalkınmasına katkı sunmuşlardı. Bu alanlar, kent mimarisinden ülkenin ordusunun düzenlemesine kadar geniş bir

yelpazeye sahipti. Ayrıca, bu göçmenlerin isimleri, 1932—1935 yılları arasında Paraguay ve Bolivya arasında gerçekleşen Chako Savaşı'nda göstermiş oldukları kahramanlıklar sayesinde, bugünlerde bile ülkenin sokaklarında ve mimari eserlerinde izlerini bırakmışlardır (Nechaev, 2010: 62-98; Martynov, 2006: 7-8).

Genel olarak, RF için LA ülkelerinde Rus diaspora topluluklarının bulunması, ülkeler arasında ilişkilerin gelişmesi açısından büyük avantaj yaratmaktadır. Buna göre, RF Hükümeti'nin, özellikle son yirmi yılda yurtdışındaki diasporasına büyük ilgi göstermektedir. Bu ilgi, SSCB'nin yıkılmasından sonra RF'nun bağımsız bir dış politika aktörü olarak uluslararası ilişkiler arenasına girmesiyle hem de yurtdışındaki Rus diasporasının tüm Rus Dünyasının bir parçası olması anlayışıyla yakından bağlantılıdır. Buna bağlı olarak, diasporayı destekleme ve yardım etme konusunda RF birçok çabayı ortaya koymaktadır (Sizonenko, 2013c: 372; Moseykina, 2015: 72). Diaspora konusunda yaşanabilecek en önemli sıkıntılardan birisi – topluluk üyelerinin anavatana karşı olan aidiyetin aşınması. LA'daki Rus diasporasına göz gezdirildiğinde, günümüzde anavatanlara karşı belirli ölçüde aidiyetlerini korudukları anlaşılmaktadır. Bunun en önemli göstergesi ise, diaspora üyelerinin bulunduğu ülkelerde soydaş derneklerini kurmalarıdır. Bu anlamda Arjantin'deki "FICIBRU" Soydaşlar Kulübü (Buenos Aires) ve Eski SSCB Vatandaşları Dernekleri Federasyonu (Buenos Aires); Bolivya'daki Ruslar Derneği (Santa-Ckyz Jukiü); Peru'daki "Rusya Sizinle" Yurttaşlar Derneği (Lima) gibi kuruluşların varlığı bu durumu doğruluğunu kanıtlamaktadır (Katalog "Ves Russkiy Mir", 2020).

4.1.7. Rus Ortodoks Kilisesi

RF'nun LA'daki yumuşak güç politikasında, din alanındaki çalışmalar ile buna bağlı olarak Rus Ortodoks Kilisesi'nin faaliyetleri büyük önem arz etmektedir. Rus Ortodoks Kilisesi, LA'daki Rus kamu diplomasisi sürecinde dinamik bir aktör rolünü oynamaktadır. Bu anlamda, 2016 yılında Moskova Patriği Kirill'in LA'ya yapmış olduğu ziyaretler önemli olaylar arasında yer almıştır. Patrik, bölgeye yaptığı ilk gelişinde Küba, Brezilya da dahil olmak üzere birçok ülkeyi ziyaret etmişti. Genel olarak, ROK'un LA'da çalışmaları, ağırlıklı olarak geçmişte de olduğu gibi en fazla, bölgedeki Rus diasporası üzerinedir (Pashentsev, 2020: 224-225). Buna bağlamda, LA'daki ROK'un varlığı birincil aşamada bir göçmen kilisesi olarak meydana

gelmişti. LA'daki ilk kiliseye ev sahipliğini, bölgenin en büyük bölgelerden birisi olmasından dolayı, Arjantin yapmıştı. Bilindiği üzere, Arjantin'deki ROK 1887 yılında kurulmuştu. 1891 yılından 2. Dünya Savaşı'na kadar kilisenin yöneticiliğini Konstantin İzrastsov gerçekleştirmişti (Muchacev, 2016: 187; Pravoslaviye v Latinskoy Amerike, 2020).

Günümüze bakıldığında, ROK'un LA'daki varlığı daha geniş çaplara ulaşmıştır. Genel bağlamda, RF'nun bu ülkelerde ROK'a bağlı kilise sayılarına bakıldığında, Arjantin'de 12, Brezilya'da – 8, Kolumbiya'da – 2, Şili'de 2, Panama'da 1, Peru'da – 1, Ekvador'da da 1 ülkelerde sahip olduğu görülmektedir (Prihodi, 2020). ROK buradaki faaliyet alanları incelendiğinde, alanları 2 ana başlıkta değerlendirmek mümkündür:

1. Birincisi, ROK LA ülkelerindeki faaliyetlerin ağırlıklı olarak, bu ülkelerde ikamet eden Rus diaspora üyelerine yöneliktir. Kültürel bazı yapılan etkinliklerle, üyelerin anavatanlarına karşı olan aidiyet duygusunun canlı tutulması amaçlanmaktadır. Buna bağlı olarak, faaliyetlerin büyük kısmı çocuk ve genç yaştaki bireylere ayrıldığı belirtilmelidir.
2. İkincisi, ROK bu ülkelerde ortak din anlayışı üzerine vurgu yaparak, çeşitli kültürel programlara imza atmaktadır. Bu anlamda ROK daha çok kültür tanıtım günlerini, bazı önemli dini adetleri, sergileri ve buna benzer birçok etkinliği icra etmektedir. Bu etkinliklerin altında yatan temel amaç, dinin Rus kültüründeki yerini göstermektir (Novosti, 2020).

4.2. Putin Döneminde Rusya'nın LA'ya Yönelik Yumuşak Güç Politikasının Ölçümü

Herhangi bir ülke, günümüzde belirli ölçüde olsa da yumuşak güce sahiptir. Yumuşak güç, genellikle kaliteyi yansıtan ve en çokta ilgili ülkenin *imajı* nezdinde somutlaşan “yumuşak” sıfatından ve doğası gereği bir *eylemi* ifade eden “güç” isminden oluşmaktadır. Bu anlamda yumuşak güç, “imaj” ve “eylem” kelimelerin toplamıdır ve dolayısıyla yumuşak güç, imajı yaratma amacıyla planlanan eylemleri

motive eden ve harekete geçiren bir süreçtir (Leonova, 2014: 18). Buna bağlı olarak, herhangi bir devletin yürüttüğü yumuşak güç politikasının temel amacı, bu politika çerçevesinde yaptığı politikalarla ilgili ülke nezdinde imajını artırmaktır. Yapılan çalışma kapsamında, 2000'li yıllar yani Putin'in iktidarı dönemindeki RF'nun LA'daki yumuşak güç politikası incelenmiştir. Buna binaen, RF'nun bu politikasının başarılı olup olmadığını anlamak için, RF'nun LA'da yaratmış olduğu imajı değerlendirmek gerekmektedir.

RF ve LA ülkelerin tarihi geçmişini 16. yüzyıla kadar götürmek mümkündür, ancak yazılı belgelerin kısıtlılığı nedeniyle, bu ilişkiler aktifliği 18-19. yüzyılları arasında yani Rusya İmparatorluğu döneminde başladığı anlaşılmaktadır. O günden bugüne geçen zaman zarfında, RF'nun LA ülkeleriyle olan ilişkiler sürekli olarak devam etmiştir. Bu bağlamda, bu iki aktör arasındaki ilişkileri Rusya İmparatorluğu dönemi, SSCB dönemi ve RF dönemi olarak üçe ayırmak mümkün gözükmemektedir. Genel olarak, RF'nun bu bölgedeki yumuşak güç politikasını etkisini ve ilgili ülkeler nezdindeki imajlarını anlamak için bu dönemler üzerinden bir analiz gerçekleştirilecektir.

İlk olarak Rusya İmparatorluğu dönemine bakılacak olunursa, bu dönemde RF'nun LA nezdindeki imajını olumlu manada etkileyecek faaliyetleri şu şekilde özetlenebilir:

- İmparatoriçe 2. Ekaterina 18. yüzyılın 80'li yıllarında, LA halklarının kurtuluş mücadelesinin öncüsünü, Avrupa'da bir kurtuluş konuşlandırmak için yardım arayan Francisco de Miranda'yı ülkede sıcak ve dostane bir şekilde ağırlamıştı;
- Rusya, bazı Avrupa devletlerinin aksine, LA'da hiçbir zaman sömürge mülklerine sahip olmadı;
- Rusya'dan giden bazı gönüllülerin, LA halklarının on 19. yüzyılın 20'li yıllarında İspanyol sömürge boyunduruğuna karşı mücadelesinde yer aldıkları çok az bilinen bir husustur;
- Rusya'nın LA ülkelerinin 1907 Uluslararası Lahey Barış Konferansı'na daveti üzerine başlattığı girişim çok etkili bir olaydı;

- Rus diplomatlar, gezginler, denizciler tarafından LA hakkında, ülkeleri ve halkları için sempati ve dostluk duyguları ile dolu sayısız yayın çıkartılmıştır;
- Şarkıcı F. Shalyapın ve balerin A. Pavlova gibi seçkin Rus sanatı figürlerinin performansları iki aktörün kültürel bağlarında parlak bir iz bıraktı;

Genel minvalde, tüm bu yaşananlardan yola çıkıldığında, ilgili dönem genelinde RF-LA ilişkileri karşılıklı saygı, ilgi ve sempatiye dayalı bir düzeni ifade ediyordu (Sizonenko, 2008: 45-48).

RF-LA ülkelerinin cereyan ettiği bir diğer dönem olan SSCB dönemi de iki aktör açısından oldukça verimli ve olumlu geçmişti. Bu dönemdeki faaliyetle şu şekilde sıralanabilir:

- 1920'lerin sonunda, SSCB tarafı, Nikaragua'daki ABD müdahalesini defalarca kınadı ve (Washington'u rahatsız eden) isyancı lider Sandino'ya manevi desteğini ifade etti;
- SSCB, İkinci Dünya Savaşı sırasında en LA başta olmak üzere dünyanın birçok yerinde etkileyici uluslararası otoriteyi kazanmıştı. Bu anlamda, SSCB'nin faşist güçlere karşı yürüttüğü mücadeleyle LA'da önemli bir imaj geliştirmişti;
- 1973'te, Pinochet'nin faşist darbesini kınayan Şilili yurtseverleri desteklemek için SSCB'de güçlü bir dayanışma dalgası yaşanmıştı;
- 1982'de Falkland Adaları (Malvin Adaları) krizi sırasında SSCB hükümeti, BM'nin içerisinde de dahil olmak üzere barışçıl çözümü kararlı bir şekilde savunmuştu;
- SSCB bu dönemde, LA'da enerji, ekonomi, jeoloji gibi konularda güçlü destek sağlamıştı. Örneğin, SSCB uzmanları 1960'ların başında petrol yatakları aramada Brezilya'ya ciddi yardımlar yaptı; Küba, Peru, Şili'de balıkçılık endüstrisinin gelişmesine SSCB tarafı tarafından önemli ölçüde destek verildi;

- SSCB, yüksek öğretim sistemi aracılığıyla LA için ulusal uzmanlar yetiştirmede büyük katkı sağladı. Bu tür eğitimin ana merkezi, Moskova'daki Patrice Lumumba Halkların Dostluğu Üniversitesi'ydi (bugünkü adıyla Rusya Halkların Dostluğu Üniversitesi);

Buna göre RF-LA ilişkilerinde, Rusya İmparatorluğu döneminde başlatılan olumlu imaj çizgisi, SSCB döneminde de daha artarak devam etti (Sizonenko, 2016: 118-122).

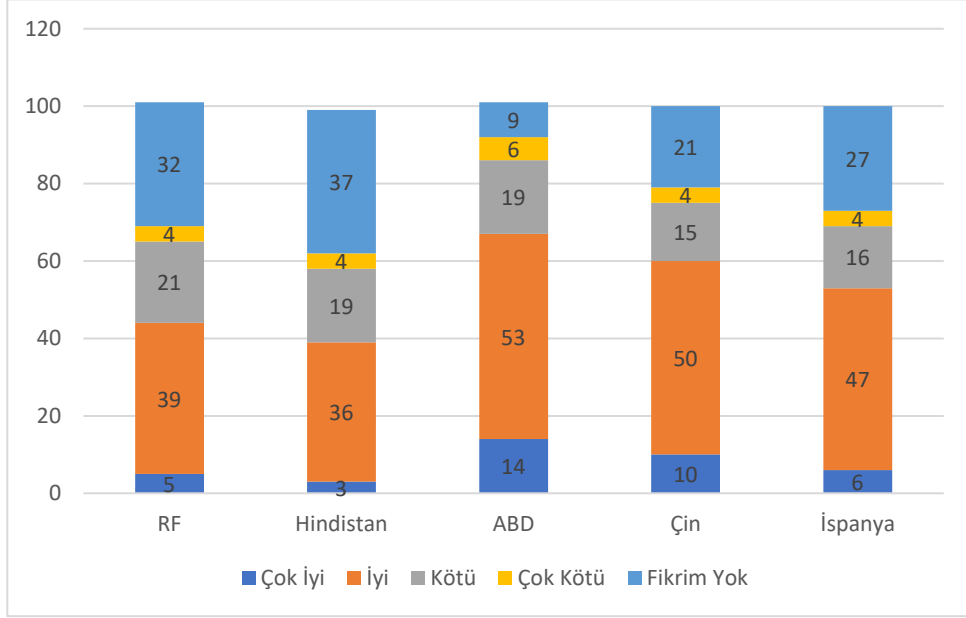
RF dönemine bakıldığında, RF'nun SSCB'nin çöküşünden başlayarak bir dizi LA ülkesiyle ilişkileri, zamanla istikrarsız hale geldi. Örneğin, RF ile Küba arasında 1990-1993'ten beri ticaret neredeyse yok denecek kadar azalmıştı. 1992'deki BM Genel Kurul toplantısında yapılan oylama sırasında Rus delegasyonu, ABD'nin Küba ticaretini ve ekonomik ablukasını kınayan bir kararda çekimser kaldı ve aynı yıl Cenevre'deki İnsan Hakları Komisyonu'nda Küba'yı siyasi özgürlük eksikliğinden dolayı kınayan bir kararı destekledi. Rusya'nın böylesine dar görüşlü bir politikasına tepki sadece Küba'dan değil, LA'nın geri kalanından da gelmişti. Ancak, Ocak 1996'da Dışişleri Bakanlığı'nın liderliğinde bir değişiklikten sonra Primakov göreve gelmesiyle, Mayıs 1996'da Meksika, Küba ve Venezuela'yı ve ardından Kasım 1997'de - Brezilya, Arjantin ve Kolombiya'yı ziyaretler yapılmıştı. Bu dönemde birçok LA ülkesiyle işbirliği anlaşmaları imzalanmış ve genel anlamda ilişkiler pozitif bir vektör almıştı. Daha sonra Putin'in iktidara gelmesiyle birlikte RF'nun LA yönü daha etkili bir şekilde harekete geçmeye başlamıştı (Glinskaya, 2010: 102-103).

Tarihsel dönemler üzerinden, RF'nun LA'daki imaj seyri ele alındığında oldukça olumlu bir görüntünün bulunduğu söylenebilir. Çalışma bakımından, Putin dönemindeki LA'daki RF imajı ise bu olumlu çizgiden çıkmadığı anlaşılmaktadır. Ancak, her ne kadar RF imajı literatür açısından olumlu görüntü sergilese de Uİ disiplinde imajın ölçülmesi için daha somut göstergelere ihtiyaç vardır. Bu açıdan, Mira Milosevich-Juaristi'nin Elcano Entitüsü çerçevesinde 2019 yılında kaleme aldığı "Rusia en América Latina: Repercusiones Para España¹³" (Latin Amerika'da Rusya: İspanya'nın Yankıları) isimli çalışma ve içindeki veriler, durumu netleştirmek adına

¹³ Milosevich-Juaristi, M. (2019). Russia in Latin America: Repercussions For Spain. Working Paper: Elcano Royal Institute.

yardımcı olacaktır. Buna göre, çalışmadaki bir tabloda, 2017 yılında LA'da Rusya yanı sıra Hindistan, ABD, Çin ve İspanya hakkında görüşler ele alınmıştır:

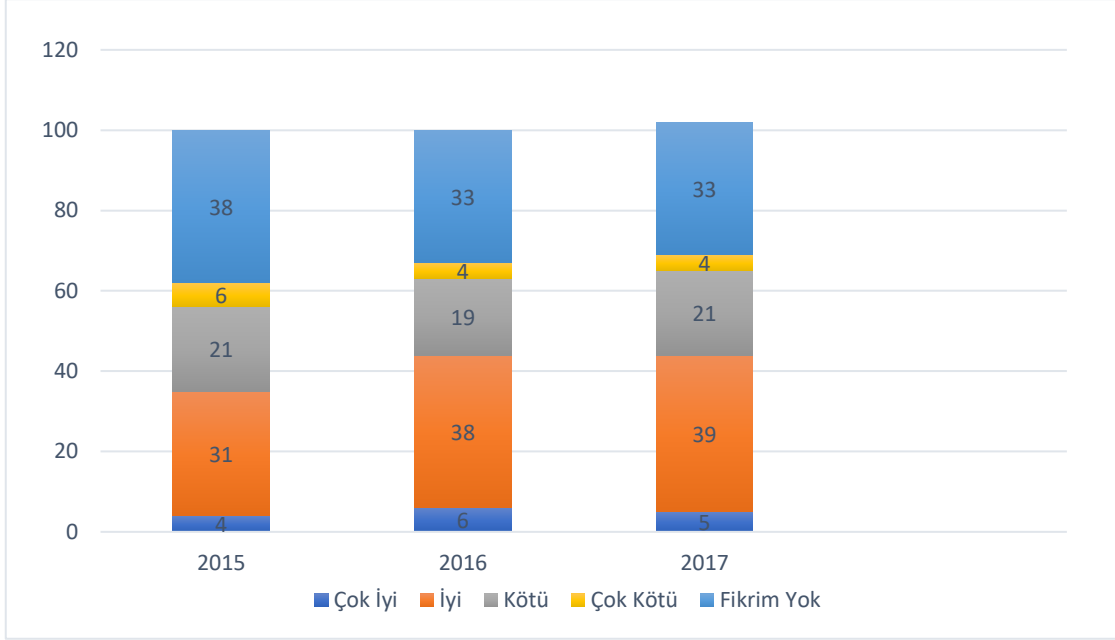
Şekil 4.1. 2017 yılında Latin Amerika'da Rusya Federasyonu, Hindistan, ABD, Çin ve İspanya'nın İmaj Oranı

Kaynak: Milosevich-Juaristi, M. (2019). Rusia en América Latina: Repercusiones Para España. Madrid: Real Instituto Elcano, Documento de Trabajo, p. 69.

Bu tablodaki verilere göre, 2017 yılında RF'nun LA nezdindeki imajı oranı ABD, Çin ve İspanya'ya göre daha az iken, Hindistan'dan daha fazla olarak görülmektedir. Ancak, bu veriler RF LA'daki imajının bazı ülkeler arkasında kaldığı anlaşılrsa da tam anlamıyla nasıl geliştiğini açıklamamaktadır. Yaşanan eksikliği ilgili çalışmadaki bir başka tabloya giderilebilir. Bu tabloda RF'nun LA'daki imajının 2015 ile 2017 yılları arasında nasıl bir değişim geçirdiğini anlatmaktadır:

Şekil 4.2. 2015-2017 Yılları Arasında Rusya Federasyonu'nun Latin Amerika'daki İmajın Değişimi

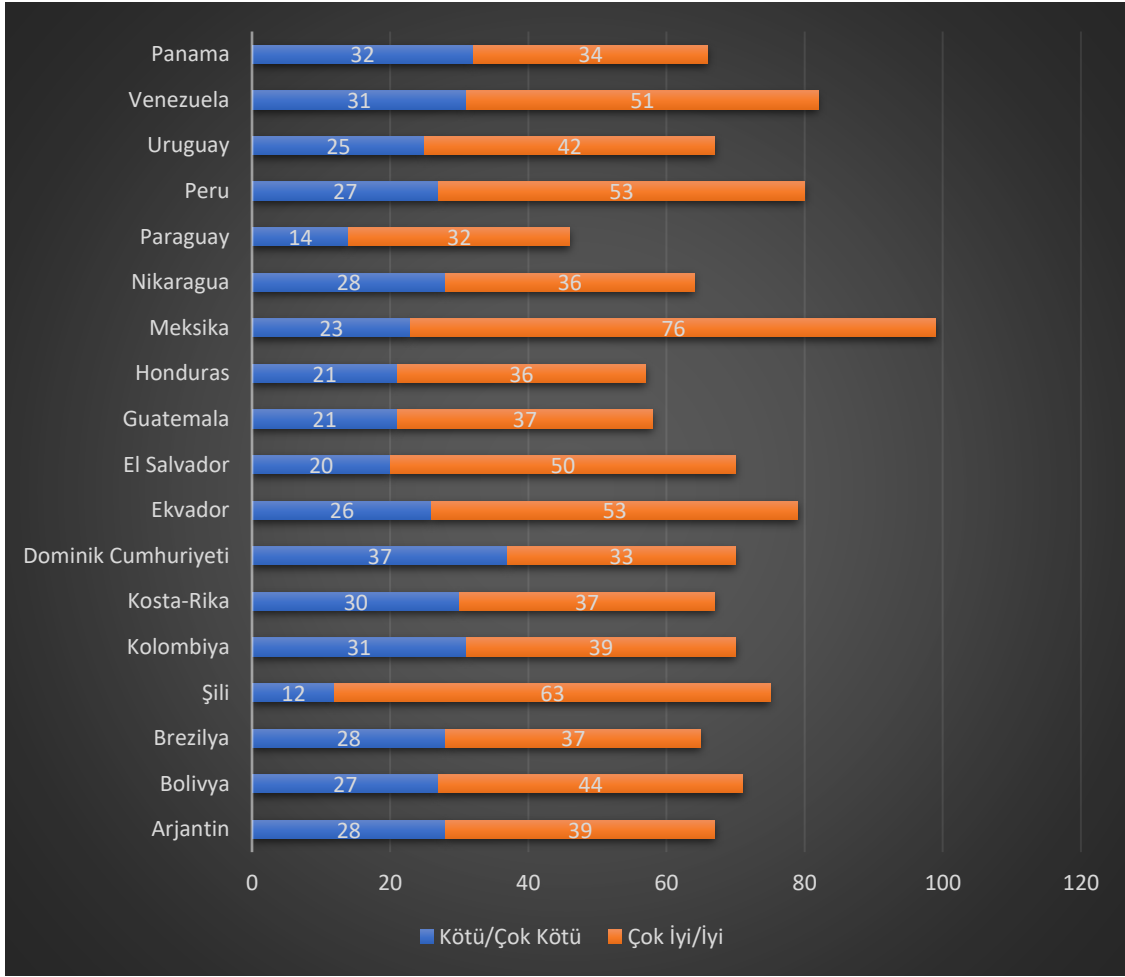

Kaynak: Milosevich-Juaristi, M. (2019). Rusia en América Latina: Repercusiones Para España. Madrid: Real Instituto Elcano, Documento de Trabajo, p. 70.

Bu tablonun aktardığı bilgilere göre RF'nun LA'daki imajının yıl geçtikçe daha iyi ve olumlu hale geldiği ön plana çıkmaktadır.

Öte yandan, RF imajının LA ülkeleri nezdinde nasıl algılandığı da merak edilen konular arasında bulunmaktadır. Çalışmadaki bir başka tablo, bu hususu aydınlatacak verileri göz önüne sermektedir:

Şekil 4.3. 2017 yılında Latin Amerika Ülkelerinde Rusya Federasyonu'nun İmaj Oranı (Negatif – Pozitif)

Kaynak: Milosevich-Juaristi, M. (2019). Rusia en América Latina: Repercusiones Para España. Madrid: Real Instituto Elcano, Documento de Trabajo, p. 71.

Bu tablodan RF imajının birçok LA ülkesinde pozitif bir şekilde algılandığı anlaşılmaktadır. İmajın en etkili olduğu ülkeler arasında ise Meksika ve Şili daha fazla ön planda yer almaktadır.

Sonuç olarak, RF LA'daki imajıyla ilgili veriler ele alındığında, RF'bu konuda ABD, Çin ve İspanya biraz gerisinde kalmış olduğu gözlemlenmektedir. Ancak, bu imajın yıllara göre nasıl değiştiğine bakıldığında, sonraki yıllarda daha fazla yükselebileceğinin mesajlarını vermektedir. İlave olarak, son yıllarda imaj konusunda yaşanan iyileşmenin RF'nun bölgedeki yumuşak güç politikasına yönelik te fikir sunmaktadır. Bu bakımdan, imajın yumuşak güç alanında merkezi rol oynamasından dolayı, yaşanan iyileşmenin politikadaki iyileşmeyi de yansıttığı düşünülmektedir.

SONUÇ

RF'nun yumuşak gücü, çalışma da bahsedildiği gibi, ülke açısından oldukça yeni bir olgudur. Bu politika, genel olarak ülkenin uluslararası kamuoyu nezdindeki mevcut "imaj eksikliğini" gidermeyi amaçlamaktadır. Yumuşak güç kaynakları bakımından RF daha çok, SSCB'den kalan miras yanı sıra kültürdeki potansiyeline vurgu yapmaktadır. Yani RF yumuşak güç politikasını bir 'kültürel etki' yoluyla artırmayı amaçlamaktadır. Bunun dışında son yıllarda ortaya çıkan 'Russia Today', Rosotrudnichestvo ve buna benzer birçok kuruluş bu politikanın temel yürütücüleri konumundadır (Chatin & Gallarotti, 2016: 3-4). Bu anlamda RF günümüzde Avrasya başta olmak üzere birçok bölgede yumuşak güç politikasının icra etmeye çalışmaktadır. Bu bölgelerden birisi ise LA'dır.

Genel olarak, tarihsel perspektiften ele alındığında, RF için Rusya İmparatorluğu ile başlayıp SSCB'yle biten zaman aralığı, bu bölgedeki yumuşak güç politikası için ciddi bir potansiyel sağlamıştı, ancak 1990'lı yıllarda, Kozyrev döneminde yaşanan batılılaşma nedeniyle, RF-LA ilişkileri olumsuz anlamda etkilendi. Bu durum, eskiden gelen yumuşak güç potansiyeline zarar verdiği için, RF'nun 2000'ler sonrası yumuşak güç politikasında tam olmasa da biraz dezavantajlı durum yaşamıştı (Achkasov & Lantsov, 2011: 461-462). Bu husus aslında, RF'nun LA Yumuşak güç politikasını zorlaştıran en temel nedenlerden birisidir. Ancak bazı uzmanların belirttiği gibi, 21. yüzyılın ilk on yılı RF'nun LA ülkeleriyle olan ilişkilerinde yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Bu bağlamda RF, uzun bir aradan sonra bölgeyle yumuşak güç işbirliği ağları geliştirmeye dayanan iddialı bir sosyoekonomik ve siyasi-stratejik gündemle LA'ya geri dönüş yaptı (Rouvinski, 2015: 301; Astrada & Martín, 2013: 102).

LA çok sayıda ülkeyi kapsayan bir bölgedir, buna bağlı olarak RF günümüzde, tüm ülkelerde etkili olamamaktadır. Her ne kadar bu durum bölgedeki uluslararası örgütlere üye olarak telafi edilmeye çalışılsa da maddi sıkıntılar, coğrafi uzaklık gibi sebeplerden dolayı, RF yumuşak gücünü tam olarak yansıtamamaktadır (Sizonenko, 2008: 45-48). Öte yandan, RF'nun LA'daki yumuşak güç politikasını zorlaştıran bir diğer sebep bölgede ABD yanı sıra, özellikle son zamanlarda Çin'in artan etkisidir. Aslında, ABD konusunda birçok LA devleti, Anti-Amerikancılık çerçevesinde, RF'nu

ABD'ye dengeleme mekanizması olarak görmektedir. Ancak buna rağmen ABD'nin bu bölgedeki etkisi, azımsanmayacak kadar güçlüdür. Buna ek olarak, son dönemde Çin'in bu bölgeye artan ilgisi çerçevesinde, LA ülkelerine belirli ölçüde ekonomik destekler vermektedir (Holodkov, 2018: 8; Tepeciklioğlu, 2018: 482). Görüldüğü gibi, RF-LA ilişkileri belirli nedenlerden dolayı olumlu, belirli nedenlerden dolayı ise olumsuz bir biçimde ilerlemektedir.

Nye, yumuşak güç kaynağı olarak kültürün işleyebilmesi için diğerlerine cazip gelmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu bağlamda, RF-LA ülkeleri arasında, kültür konusunda gelişen önemli adımlar dikkate alındığında, bu kaynağın güçlü bir şekilde islediğini söyleyebiliriz. Diğer yandan siyasi değerler ve dış politika konusunda bir denge durumunun olmadığı söylenebilir. Siyasi değerler konusunda, RF ile LA, BM, BRİCS, G-20 ve diğer bazı uluslararası örgütler üzerinde uluslararası alanda önemli olan tüm değerleri birlikte savunmaktadırlar. Ancak RF'nun LA bölgesindeki tüm ülkelere ulaşamadığı için, bu politika biraz kısıtlı kalmaktadır. Diğer yandan dış politika konusunda örneğin, 2008 yılında Kafkasya'da yaşanan olaylar, RF'nun LA ülkelerindeki imajını olumsuz etkilemişti. Gürcistan'ın Güney Osetya ve Abhazya'daki saldırganlığı sırasında RF'nun objektif bilgi vermesine izin vermeyen bilgi ablukası, RF'nun LA'daki imajına büyük bir zarar vermişti. BM'nin saldırganın Gürcistan olduğunu resmen kabul etmesinden sonra, RF ile ilişkiler daha sonra tekrar olumlu bir rotaya girdi. Aslında dış politikada yaşananlar bir taraftan da ülkenin uluslararası arenadaki siyasi değerlerine de zarar vermektedir. Dolayısıyla, yumuşak güç kaynakları olarak siyasi değerlerle dış politikanın sürekli değişime açık olduğu belirtilmelidir, buna göre RF'nun LA'daki yumuşak güç politikasında siyasi değerlerin ve dış politikanın orta düzeyde etkili olduğu ve geliştirmeye açık olduğu anlaşılmaktadır. Belirtilen hususlara ek olarak bugünlerde uzmanlar, RF'nun LA'daki yumuşak güç politikasında kültüre daha fazla yer vermeleri gerektiğini düşünmektedir (Glinskaya, 2010: 102-103; Pashentsev, 2020: 229).

Sonuç olarak, RF'nun LA'ya yönelik yürüttüğü yumuşak güç politikasını Putin döneminde kendisini yeniden toparladığı ve ilerleme kaydettiği görülmektedir. Dolayısıyla, bulunan eksiklere rağmen, gelecek açısından bu bölgedeki yumuşak güç politikasının umut vadeden bir politika olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

- (2020, 08 14). YÖK Tez Merkezi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp> adresinden alındı
- About APEC. (2020, 08 02). APEC: <https://www.apec.org/About-Us/About-APEC> adresinden alındı
- Achkasov, V., & Lantsov, S. (2011). *Mirovaya Politika i Mejdunarodniye Otnosheniya*. Moskva: Aspekt-Press.
- Ageeva, V. (2016). *Rol Instrumentov "Myagkoy Silı" vo Vneşney Politike Rossiyskoy Federatsii v Kontekste Globalizatsii*. Sankt-Petersburg: Sankt-Petersburgskiy Gossudarstvenniy Universitet, Dissertatsiya.
- Akhundova, J. (2015). *Rusya'nın Yumuşak Güç Politikaları: Mevzuat, Kurumlar, Politikalar*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Alekseyev, A. (2005). *Kulturologiya: İstoriya Kulturi Rossii*. Sankt-Petersburg: Federalnoye Agenstvo po Obrazovaniyu & Severo-Zapadnıy Gossudarstvenniy Tehniicheskiy Universitet.
- Alkan Özcan, S. (2005). *Bir Sovyet Mirası: Rus Azınlıklar*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Alkan Özcan, S. (2012). *Rusya'da ve Polonya'da Din, Kimlik, Siyaset*. İstanbul: Küre Yayınları.
- Aminova, R., & Ahmetkarimov, B. (2019). Sport kak Myagkaya Sila v Sovremennih Mejdunarodnih Otnosheniyah. *Mejdunarodniye Otnosheniya i Obshestvo*, 1-7.
- Amirbek, A., & Ydyrys, K. (2014). Education and Soft Power: Analysis as an Instrument of Foreign Policy. *Cyprus International Conference on Educational Research*: (s. 514-516). Lamaca: Elsevier Ltd.
- Anaz, N. (2013). *ABD Örneklerinde Yumuşak Güç Kavramı ve Dış Politika*. Ankara: ASEM.
- Andreeva, O. (2010). Nepravitelstvenniye Organizatsii i Politicheskiye İzmeneniya v Mirovom Oshestve. *İzvestiya Altayskogo Gosudarstvennogo Universiteta*, 243-247.
- Andryushina, Y. (2018). Gosudarstvennaya Molodejnaya Politika v Rossiyskom Oshestve: Etapı, Osnovniye Napravleniya, Pokazateli Rezultativnosti. *Gosudarstvennoye Upravleniye. Elektronny Vestnik*, No: 67, 269-281.
- Apak, S., & Yılmaz, G. (2010). G-20 Ülkeleri ve Küreselleşme. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 11 - 24.
- Arefyev, A. (2008). Mejdunarodniy Rınok Obrazovatelnih Uslug i Rossiyskiye Vuzı. *Vissheye Obrazovaniye v Rossii*, No: 3, 147-155.
- Arı, T. (2017). *Uluslararası İlişkiler ve Dış Politika*. Bursa: Alfa Akademi Yayınları.
- Arı, T. (2018). *Uluslararası İlişkiler Teorileri: Çatışma, Hegemonya, İşbirliği*. Bursa: Aktüel 16 Basım Yayım Dağıtım.
- Arıboğan, D. Ü. (2019). *Uluslararası İlişkiler Düşüncesi: Tarihsel Gelişim*. İstanbul: İnkılap Yayınları.

- Armitage, R. L., & Nye, J. S. (2007). *CSIS Commission on Smart Power*. Washington: The CSIS Press.
- Asker, A., & Akay, Y. M. (2018). Türkiye'nin Avrasya Eksenli Yumuşak Gücü Üzerine Bazı Tespitler. A. N. Yılmaz, & G. Kılıçoğlu içinde, *Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi Üzerine Akademik Analizler: Türkiye ve Dünyadan Örnekler* (s. 113-134). Ankara: Nobel Kitap Yayıncılık.
- Astrada, M., & Martín, F. (2013). *Russia and Latin America: From Nation-State to Society of States*. New York: Palgrave and Macmillan.
- Atasoy, E. (2009). Rusya Federasyonu'nda Yaşanan Demografik Krizlerin Analizi. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi, Sayı 18*, 21 - 38.
- Atasoy, E. (2011). *Demografi, Jeopolitik ve Etnografya Işığında Rusya*. İstanbul : MKM Yayıncılık.
- Aydemir, E. (2016). *Dış Politikada Yumuşak Güç ve Medya*. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Aydemir, E. (2018). *Kamu Diplomasisi*. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Azman, A. Ç. (2020). Spor ve Yumuşak Güç. İ. Ermağan içinde, *21. Yüzyılda Uluslararası İlişkilerde Yeni Trendler* (s. 193-206). Ankara: Nobel Kitap Yayıncılık.
- Bahchrach, P., & Baratz, M. (1962). Two Faces of Power. *American Political Science Review, Review, 56 (4)*, 947-952.
- Bahriev, B. (2017). Publichnaya Diplomatiya v Sovremennom İsledovatelskom Diskurse. *Vestnik TGUPB, NO: 1*, 131-147.
- Baldwin, D. A. (2016). *Power and International Relations: A Conceptual Approach*. Princeton and Oxford: Princeton University Press.
- Basyukov, G. (2018). Sport i Politika: Sport kak Instrument Myagkoy Silı. *Sinergiya Nauk, No: 23*, 1532-1540.
- Belova, O. (2014). Realizm, Neorealizm i Postklassicheskiy Realizm: Evolutsiya Osnovnih Kategoriy. *Aktualniye Problemy Politiki*, 47-55.
- Blank, S. (2009). *Russia in Latin America: Geopolitical Games in the US's Neighborhood*. Paris: İFRİ, Russia/NIS Center .
- Blinov, A. (2008, 08 16). *Lichnaya Diplomatiya Vladimira Putina*. Nezavisimaya Gazeta: https://www.ng.ru/dipkurer/2008-06-16/13_putin.html adresinden alındı
- Borisova, Y. (2015). Myagkaya Sila - Sovremenniy Instrumentariy Vlasti. Y. Borisova içinde, *Soft power, Maygkaya Sila, Myagkaya Vlast: Mejdistsiplinarniy Analiz* (s. 5-10). Moskva: İzdatelstvo "Flinta".
- Bovt, G. (2013, 10 02). *Myagkaya Sila Russkogo Slova*. RSMD: <https://russiancouncil.ru/analytics-and-comments/analytics/myagkaya-sila-russkogo-slova/> adresinden alındı
- Boztepe, V. (2016). Bir Yumuşak Güç Kaynağı Olarak Türkiye'deki Çin Medyası. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16 (4)*, 93 - 110.

- Brubaker, R. (2000). *Accidental Diasporas and External "Homelands" in Central and Eastern Europe: Past and Present*. Vienna: Institute for Advanced Studies, Political Science Series No: 71.
- Budaev, A. (2014). *Rol "Myagkoy Sili" vo Vneshney Politike Rossii (Na Primere Rossiysko-Brazilskih Otnsosheniy)*. Moskva: Dissertatsiya, Diplomaticheskaya Akdemiya MİD'a Rossii.
- Budaev, A. (2015). Rossiyskoye Predstavitelstvo v BRİCS: Formirovaniye Strategii "Myagkoy Sili". *Mejdunarodnaya Jizn, No: 8*, 46-56.
- Burlinova, N. (2016, 12 14). *Kontseptsiya Vneshney Politiki 2016 i "Myagkaya Sila" Rossii*. Kreativnaya Diplomatiya: <http://www.picreadi.ru/koncepciya-vneshney-politiki-2016-i-myagkaya/> adresinden alındı
- Burlinova, N. (2017). *Kurs Obshestvennogo Diplomata*. Moskva: Rosssiyskiy Sove po Mejdunarodnim Delam (RSMD).
- Burlinova, N., İvanchenko, V., & Gribkova, D. (2018). *Rossiyskaya Publichnaya Diplomatiya v 2017 Godu*. Moskva: Kreativnaya Diplomatiya.
- Burlinova, N., Vasilenko, P., İvanchenko, V., & Shakirov, O. (2020). *10 Shagov na Puti k Effektivnoy Publichnoy Diplomatii Rossii*. Moskva: RSMD & Kreativnaya Diplomatiya.
- Cerqueira, M. (2018). The Soft Power of the Music Industry—Where Does It Start and Where Does It End? Insights from the United States and Japan. A. Saxena Arora, S. Bacouel-Jentjens, & J. Edmonds içinde, *Global Business Value Innovations* (s. 87-100). Cham: Springer International Publishing;Palgrave Pivot.
- Chatin, M., & Gallarotti, G. (2016). The BRICS And Soft Power: An Introduction. *Journal of Political Power*, 1-18.
- Chernishov, Y. (2019). İstoricheskiy Opıt İspolzovaniya Gosudarstvami Myagkoy Sili: k İtogam Diaskussiy. *İzvestiya Altayskogo Gosudarstvennogo Universiteta*, 87-91.
- Chiharev, İ., & Stoletov , O. (2014). K Voprosu Razumnogo İspolzovaniya Razumnoy Sili vo Vneşney Politike Rossii. *Geopoliticheskiy Jurnal, No: 4*, 55-71.
- Ciccarillo, S. G. (2016). The Russia-Latin America Nexus: Realism in the 21st Century. *Review of International Studies*, 25-45.
- Clark, I. (2001). Globalization and the Post-Cold War Order. J. Baylis, & S. Smith içinde, *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations* (s. 635-647). Oxford: Oxford University Press.
- Cohen, R. (2008). *Global Diasporas: An Introduction*. London: Routledge Press.
- Cull, N. J. (2009). *Public Diplomacy: Lessons from the Past*. Los Angeles: USC Center on Public Diplomacy at the Annenberg School.
- Cull, N. J. (2020). Public Diplomacy Before Gullion The Evolution of a Phrase. N. Snow, & N. J. Cull içinde, *Routledge Handbook of Public Diplomacy* (s. 13-17). London and New York: Routledge.

- Çavuş, T. (2012). Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye'nin Yumuşak Güç Kullanımı. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23-37.
- 1.
- Dagabyan, E. (2011). Rossiysko-Latinoamerikasniye Otnosheniya na Sovremennom Etape. *Mirovaya Ekonomika i Mejdunarodnaye Otnosheniya*, No: 12, 89–97.
- Dahl, R. (1957). The Concept of Power . *Behavioral Science*, 2 (3), 201-215.
- Dall'Agnol, A. C., Zabolotsky, B. P., & Mielniczuk, F. (2019). The Return of the Bear? Russian Military Engagement in Latin America: The Case of Brazil. *Military Review*, 128-138.
- Davıdov, V. (2004). Latinoamerikanskoye Napravleniye Vneshney Politiki Rossiyskoy Federatsii. A. Torkunov içinde, *Sovremenniy Mejdunarodniy Otnosheniya i Mirovaya Politika* (s. 910-927). Moskva: Prosvesheniye & Universitet MGİMO.
- Davydov, V. (2015, 10 15). *Rossiya i Latinskaya Amerika: Est Osnovaniya Dlya Sblizheniya*. RSMD: <https://russiancouncil.ru/analytics-and-comments/comments/rossiya-i-latinskaya-amerika-est-osnovaniya-dlya-sblizheniya/> adresinden alındı
- Del Valle, A. (2013, 03 12). *V Chem Zaklyuchayetsya Myagkaya Sila Vatikana?* İnosmi.Ru: <https://inosmi.ru/world/20130312/206876246.html> adresinden alındı
- Demir, V. (2012). *Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Demirtepe, M. T., & Özertem, H. S. (2013). Yükselen Tehdit Algısı Karşısında Çin'in Yumuşak Güç Siyaseti: Politikalar ve Sınırlılıkları. *Bilig*, Sayı 65, 95-118.
- Denk, E. (2011). Bir Kitle İmha Silahı Olarak Nükleer Silahların Yasaklanmasına Yönelik Çabalar. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 66 (3), 93-136.
- Dobronravin, N., & Jeifets, V. (2019). Beyond The BRICS: Russian-Brazilian Relations Since The Collapse Of The USSR. *Pensamiento Propio*, 199-228.
- Dolinskiy, A. (2012, 10 16). *What is Public Diplomacy, and Why Russia Needs It?* RSMD: <https://russiancouncil.ru/en/analytics-and-comments/analytics/what-is-public-diplomacy-and-why-russia-needs-it/> adresinden alındı
- Dowding, K. (2006). “Three-Dimensional Power: A Discussion of Steven Lukes’ Power: A Radical View. *Political Studies Review*, Vol: 4, 136–145.
- Dunn, D. H. (1996). What is Summitry? D. H. Dunn içinde, *Diplomacy at the Highest Level: The Evolution of International Summitry* (s. 1-22). London: Palgrave Macmillan.
- Edman, D. (2020). Uluslararası İlişkiler ve Yumuşak Güç Olarak Sinema Sektörü. İ. Ermağan içinde, *21. Yüzyılda Uluslararası İlişkilerde Yeni Trendler* (s. 105-124). Ankara: Nobel Kitap Yayıncılık.

- Ekşi, M. (2015). Rusya'nın Kamu Diplomasisi: Dış Politika Davranışlarıyla Çelişme Paradoksu. *Karadeniz Araştırmaları, Sayı: 45*, 43-56.
- Erman, K. (2010, 01 01). *SSCB'nin Latin Amerika Politikası ve Günümüze*. Researchgate: https://www.researchgate.net/publication/316635226_SSCB'NIN_LATIN_AMERIKA_POLITIKASI_VE_GUNUMUZE adresinden alındı
- Ernst and Young, & Skolkovo. (2012). *Rapid-Growth Markets Soft Power Index*. [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Rapid-growth_markets:_Soft_power_index/\\$FILE/Rapid-growth_markets-Soft_Power_Index-Spring_2012.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Rapid-growth_markets:_Soft_power_index/$FILE/Rapid-growth_markets-Soft_Power_Index-Spring_2012.pdf) adresinden alındı
- Eşki Uğuz, H., & Saygılı, R. (2018). Turkish Public Diplomacy in The Balkans: The Power of Soft Power. *Inquiry*, 143-150.
- Fan, Y. (2008). Soft Power: Power Of Attraction Or Confusion? *Place Branding and Public Diplomacy*, 4 (2), 147-158.
- Federalnyy Zakon "O Gosudarstvennoy Politike Rossiyskoy Federatsii v Otnoshenii Sootechstvennikov za Rubejom"*. (2020, 08 02). Konsultant Plyus: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_23178/4733d92796950eff2201181bdbcf75ca68fa7ddc/ adresinden alındı
- Ferguson, N. (2009, 11 03). *Think Again: Power*. Foreign Policy: <https://foreignpolicy.com/2009/11/03/think-again-power/> adresinden alındı
- Fominykh, A. (2020). Russian Public Diplomacy Through Higher Education. A. Velikaya, & G. Simons içinde, *Russia's Public Diplomacy: Evolution and Practice* (s. 117-132). New York: Springer International Publishing;Palgrave Macmillan.
- Fond "Russkiy Mir". (2020, 08 02). *O Fonde*. Fond "Russkiy Mir": <https://russkiymir.ru/fund/> adresinden alındı
- Fond Gorchakova. (2020, 08 02). *O Fonde*. <https://gorchakovfund.ru/about/> adresinden alındı
- Fonseca, B., & Rouvinski, V. (2018, Kansas 2018). The Russians of Latin America: Moscow's Bid for Influence Over Russian Speaking Communities in the Region. *Military Review, Army University Press*, 80-88.
- Gallarotti, G. M. (2011). Soft Power: What it is, Why it's Important, and the Conditions for its Effective Use. *Journal of Political Power*, 4 (1), 25-47.
- Gaventa, J. (2006). Finding the Spaces for Change: A Power Analysis. *IDS Bulletin, Vol: 37*, 23-33.
- Gerasimova, V. (2019). Rossiyskiye Sootechstvenniki za Rubejom. *Postsovetkiye İssledovaniya, No: 1*, 904-922.
- Gilboa, E. (2008). Searching for a Theory of Public Diplomacy. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 55-77.
- Gilpin, R. (1981). *War and Change in World Politics*. New York: Cambridge University Press.

- Glinskaya, İ. (2010). Rol Publichnoy Diplomatii v Formirovaniı İmidja Rossii v Stranah Azii i Latinskoy Ameriki. *Vestnik Rossiyskogo Universiteta Drujbi Narodov*, No: 2, 102-108.
- Gorlova, İ., & Bichkova, O. (2015). Kultura Kak "Myagkaya Sila": İstrumentı i Tochki Prilojeniya. *Teoriya i Praktika Obshestvennogo Razvitiya*, No: 18, 268-272.
- Gray, C. S. (2011). *Hard Power and Soft Power: The Utility of Military Force as an Instrument of Policy in The 21st Century*. Pennsylvania: Strategic Studies Institute.
- Grishin, A. (1986). SSSR-Boliviya: Kulturniye i Nauchniye Svyazi. V. Kuzmishev içinde, *Kultura Bolivii* (s. 242=246). Moskva: İzdatelstvo "Nauka".
- Gukasov, A., İsakov, N., & Panin, V. (2015). "Jestkaya Sila" i "Ekonomicheskaya Sila" vo Vneşney Politike Sovremennıh Gosudarstv. *Vestnik Pyatigorskogo Gosudarstvennogo Lingvisticheskogo Universiteta*, 308-311.
- Gurganus, J. (2018). *Russia: Playing a Geopolitical Game in Latin America*. Washington, DC : Carnegie Endowment For İnternational Peace.
- Guzzini, S. (2009). *On the Measure of Power and the Power of Measure in İnternational Relations*. Copenhagen: DİİS.
- Günek, A. (2018). A New Type of Soft Power: Country Branding. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 4 (1), 252-259.
- Haneş, N., & Andrei, A. (2015). Culture as Soft Power In İnternational Relations. *International Conference*, 21 (1), 32-37.
- Hashimoto, K. (2017). Introduction: Why Language Matters in Soft Power. K. Hashimoto içinde, *Japanese Language and Soft Power in Asia* (s. 1-12). Singapore: Palgrave Macmillan.
- Hayden, C. (2012). *The Rhetoric of Soft Power: Public Diplomacy in Global Context*. Lanham, Maryland: Lexington Books.
- Haynes, J. (2007). *Introduction to İnternational Relations and Religion*. Harlow: Pearson Education.
- Haynes, J. (2008). Religion and Foreign Policy Making in the USA, India and Iran. *Third World Quarterly*, 29 (1), 143–165.
- Holodkov, N. (2018). Rossiysko-Latinamerikanskiye Ekonomicheskiye Otnosheniya v Usloviyah Zapadnıh Sanktsiy. *Latinskaya Amerika*, No: 11, 5-18.
- Holsti, K. J. (1964). The Concept of Power in the Study of İnternational Relations. *Background*, 7 (4), 179-194.
- Hopkins, R. F., & Mansbach, R. W. (1973). *Structure and Process in İnternational Politics*. New York: Harper and Row Puplichers.
- Hugo José García Hernández: "Mı Ochen Seryozno Otnosyimsya k Statusu Strategicheskogo Partnyerstva s Rossiyey". (2009). *Latinskaya Amerika*, No: 29, 26-31.

- İmanov, V. (2008). *Avrasyacılık: Rusya'nın Kimlik Anlayışı*. İstanbul: Küre Yayınları.
- İnstitut Russkogo Yazıkı imeni A.S.Pushkina. (2020, 08 02). *İstoriya i Missiya*. <http://www.pushkin.institute/institut/history/> adresinden alındı
- İntervyu Latinoamerikanskomu Agenstvu "Prensa Latina" ' Rossiyskomu Agenstvu İTAR-TASS*. (2020, 08 02). Prezident Rossii: <http://kremlin.ru/events/president/news/46190> adresinden alındı
- İvanov, İ. (2001). *Novaya Rossiyskaya Diplomatiya: Desyat Let Vneshney Politiki Strani*. Moskva: Olma-Press.
- Jeifets, V. (2015). Russia is Coming Back to Latin America: Perspectives and Obstacles. A. Serbin içinde, *Anuario de la Integración Regional de América Latina y el Caribe* (s. 90-121). Buenos Aires: CRIES.
- Kapitsın, V. (2015). "Myagkaya" Sila BRİCS. Y. Pivovarov içinde, *Rossiya: Tendentsii i Perspektivi Razvitiya* (s. 510-513). Moskva: İnstitut Po Nauchnoy İnformatsii i Oshestvenım Naukam RAN.
- Karpowicz, J. C. (2012). *Limits to Russian Soft Power in the Post Soviet Area*. Berlin: DGAP Analyse.
- Kasımova, R. (2017). Bolshoy Sport kak İnstrument "Myagkoy Silı" vo Vneshney Politike Gosudarsv. *Vestnik Gosudarstvennogo i Munittsipalnogo Upravleniya*, 25-31.
- Katalog "Ves Russkiy Mir"*. (2020, 09 28). Fond "Russkiy Mir": <https://russkiymir.ru/catalogue/> adresinden alındı
- Kazimirov, V. (2019). *Politik, Diplomat, Ucheniy: Evgeniy Primakov*. Moskva: Vest-Konsalting.
- Keohane, R. O. (1986). Realism, Neorealism and the Study of World Politics. R. O. Keohane içinde, *Neorealism and Its Critics* (s. 1-26). New York : Columbia University Press.
- Keyik, M., & Erol, M. S. (2019). Realizme Göre Güç ve Güç Dengesi Kavramları. *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 12-49.
- Khadorich, L., & Jeifets, V. (2018). Russia's Foreign Policy in the Context of Latin American Integration. A. González Levaggi, A. Zholdasbekova, & N. Narlı içinde, *Eurasia-Latin America: Strategic Engagement And Comparative Perspectives In Politics And Economics* (s. 9-22). Astana: L.N.Gumilyov ENU.
- Kharkhevich, M. (2014). "Myagkaya Sila": Politicheskoye İspolzovaniye Naucnoy Kontseptsii. *Vestnik MGİMO-Universiteta*, 2 (35), 22-29.
- Khachimov , M. (2019). Rusya'nın Latin Amerika Yumuşak Güç Politikasının Kültürel Boyutu: Brezilya, Venezuela ve Küba Örnekleri. E. A. Ay içinde, 2. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Öğrenci Kongresi ISERSC Bildiriler Kitabı* (s. 522-538). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Khachimov, M., & Tekin, S. (2019). "Rus İmparatorluğu ve SSCB'den Arjantin'e Göç ve Nüfus Politikaları (1850-1940). *History Studies*, 11 (4), 1265-1283.

- Kıvılcım, F. (2013). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinin Gelişmekte Olan Ülke Türkiye Açısından Değerlendirilmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5 (1), 219-230.
- Knutsen, T. L. (1995). *A History of International Relations Theory*. Manchester: Manchester University Press.
- Kolstoe, P. (1999, Sayı: 28-3). Territorialising Diasporas: The case of Russians in the Former Soviet Republics. *Millennium: Journal of International Studies*, 607–631.
- (2012). *Konsreptsiya Predsedatelstva Rossiyskoy Federatsii v Gruppe Dvatsati*. Russia G20.
- Kontseptsiya Vneshney Politiki Rossiyskoy Federatsii 2013 Goda*. (2013, 02 12). MID Rossii: https://www.mid.ru/ru/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICk6BZ29/content/id/122186 adresinden alındı
- Kontseptsiya Vneshney Politiki Rossiyskoy Federatsii 2016 Goda*. (2016, 12 01). MID Rossii: https://www.mid.ru/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2542248 adresinden alındı
- Korhorn, H. (2019). *Assessing the Effect of Presidential Diplomacy, Ideological Convergence and the Absence of a Regional Hegemon on Latin American Regionalism: The Case of the Pacific Alliance and Mercosur*. Leiden: Leiden University, Master's Thesis for the Master of International Relations.
- Korotkevich, V. (2004). *İstoriya Sovremennoy Rossii 1991-2003*. Sankt-Petersburg: İzdatelstvo Sankt-Petersburgskogo Universiteta.
- Kosachev, K. (2013). Myagkaya Sila i Jestkaya Sila - Ne Summa, No Proizvedeniye. *İndeks Bezopasnosti*, 4 (107) , 11-18.
- Kosov, Y. (2012). *Mirovaya Politika i Mejdunarodniye Otnosheniya*. Sankt-Petersburg: İzdatelstvo "Piter".
- Krasnoperova, M., & Rakhmanova, S. (2019). Yazik Kak Instrument "Myagkoy Silı" vo Vneşney Politike Velikobritanii na Primere Deyatelnosti Britanskogo Soveta. *Theories and Problems of Political Studies, Vol: 8*, 189-195.
- Kristobal, D. (2005). *Problemi Natsionalnogo i Sotsialnogo Osvojeniya Narodov Latinskoy Ameriki vo Vneshney Politike Rossii (1959 -1973)*. Moskva: Dissertatsiya, Rossiyskiy Universitet Drujbi Narodov .
- Krivojih, S. (2014). *Publichnaya Diplomatıya Kitayskoy Narodnoy Respubliki: Stanovleniye i Razvitiye*. Saknt-Petersburg: Dissertatsiya, Saknt-Petersburgskiy Gosudarstvenniy Universitet.
- Kroenig, M., McAdam, M., & Weber, S. (2010). Taking Soft Power Seriously. *Comparative Strategy*, 29 (5), 412-431.
- Kubışkin, A., & Tsvetkova, N. (2013). *Pulichnaya Diplomatıya SSHA*. Moskva: Aspekt-Press.
- Kuchinov, A. (2011). Vliyaniye Russkoy Pravoslavnoy Tserkvi na Politicheskiye Protses v Rossii. *Biznes.Obshestvo.Vlast, No: 7*, 145–155.

- Kurakina, Y. (2015). Molodej v Konteskte Demograficheskoy Problemy Rossii. *Obshestvo, Filosofiya, İstoriya, Kultura*, 1-3.
- Kurilyev, K. (2017, 11 18). *Sootechestvenniki - Instrument "Myagkoy Sili" Rossii za Rubejom*. Realist: <http://realtribune.ru/news/world/445> adresinden alındı
- Kvasov, O. (1968). Kulturnıye i Nauchniye Svyazi Meajdu SSSR i Chili. S. Gonionskiy, & V. Kuzmishev içinde, *Kultura Chili* (s. 261-271). Moskva: İzdatelstvo "Nauka".
- Larionova, M. (2017). Rossiya v Gruppe Dvadtsati: Faktori Uspeha i Zadachi na Budusheye. *Vestnik RUDN. Seriya: Mejdunarodniye Otnosheniya*, 17 (2), 349—371.
- Lebedeva, M. (2007). *Mirovaya Politika*. Moskva: Aspekt-Press.
- Lebedeva, M. (2017). Myafkaya Sila: Ponyatiye i Podhodi. *Vestnik MGİMO - Universiteta*, 3 (54), 212-223.
- Lebedeva, M., & For, J. (2009). Vıssheye Obrazovaniye Kak Potensial "Myagkoy Sili" Rossii. *Vestnik Universiteta MGİMO*, 1-6.
- Lebedeva, O. (2009). "Myagkaya Sila" kak Instrument Rossiyskoy Publichnoy Diplomatii. A. Panov, & O. Lebedeva içinde, *Publichnaya Diplomatiya Zarubejnih Stran* (s. 5-24). Moskva : Aspekt-Press.
- Lebedeva, O. (2015). İstoriya Voznikoveniya İnstituta Publichnoy Diplomatii v Rossii. *Mejdunarodnaya Jizn*, No: 2, 125-135.
- Lebedeva, O. (2020). Russian Public Diplomacy: Historical Aspects. A. Velikaya, & G. Simons içinde, *Russia's Public Diplomacy: Evolution and Practice* (s. 27-43). New York: Springer International Publishing;Palgrave Macmillan.
- Lee, G. (2009). A Theory of Soft Power and Korea's Soft Power Strategy. *Korean Journal of Defense Analysis*, 29 (2), 205-218.
- Leonard, M., Stead, C., & Smewing, C. (2002). *Public Diplomacy*. London: The Foreign Policy Centre.
- Leonova, O. (2013). Myagkaya Sila - Resurs Vneşney Politiki Gosudarstva . *Jurnal Obozrevatel-Obsreva*, 4 (279) , 27-40.
- Leonova, O. (2014). "Myagkaya Sila": Instrumentı i Koefitsienti Vliyaniya. *Jurnal Obozrevatel-Obsrever*, 3 (290), 18-28.
- Li, J. (2017). Nye's Soft power of Higher Education. *Soft Power Conversion Model of Higher Education System* (s. 4-11). içinde London: Sage Publishing.
- Li, M. (2009). Introduction: Soft Power: Nurture Not Nature. M. Li içinde, *Soft Power: China's Emerging Strategy in International Politics* (s. 1-18). Plymouth: Lexington Books.
- Lobanova, D. (2017). Kontseptualniye Podhodi k Opredeleniyu Ponyatiya Sili v Mejdunarodnih Otnosheniyah. *Mejdunarodniye Protsesi*, 15 (2), 77-88.
- Lorenzi, M. (2006). Power: A Radical View by Steven Lukes. *Crossroad*, 6 (2), 87-95.
- Loshkaryov, İ. (2018). Myagkaya Sila Diasporai: Opıt Amerikatsev Polskogo i İrlandskogo Proishojdeniya. *Mejdunarodniye Protsessi*, 16 (2), 141–155.

- Lukyanov, F. (2018). *Paradoksı Rossiyskoy "Myagkoy Silı"*. Moskva: Franko-Rossiyskiy Analiticheskiy Tsentri Observo Российский Аналитический Центр Обсерво.
- Martynov, B. (2006). *Russkiy Paragvay*. Moskva: Voennoye İzdatelstvo.
- Matveenکو, Y., & Galayeva, M. (2016). Strategiya "Maygkoy Silı" Osnovnih Aktorov Mejduranarodnih Otnosheniy. *Problemi Postsovetskogo Prostranstva, No: 4*, 69-79.
- McClory, J. (2010). *The New Persuaders: An International Ranking of Soft Power*. London: İnstitute For Government.
- McClory, J. (2016). *The Soft Power 30: A Global Ranking of Soft Power*. Portland & Facebook. Portland. adresinden alındı
- McClory, J. (2017). *The Soft Power 30: A Global Ranking of Soft Power*. Portland & Facebook.
- McClory, J. (2018). *The Soft Power 30: A Global Ranking of Soft Power*. Portland & Facebook.
- McClory, J. (2019). *The Soft Power 30: A Global Ranking of Soft Power*. Portland & Facebook.
- Medin, B., & Koyuncu, S. (2017). Bir Yumuşak Güç Aracı Olarak Sinema: Hollywood Örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research, 3 (3)*, 836 - 844.
- Medvedev, D. A. (2015). Realizatsiya Resursa "Myagkoy Silı". Y. Borisova içinde, *Soft power, Maygkaya Sila, Myagkaya Vlast: Mejdistsiplinarniy Analiz* (s. 47-52). Moskva: İzdatelstvo "Flinta".
- Mejgosudarstvenniye Otnosheniye Rossii i Brazilii*. (2020, 08 02). RİA Novosti: <https://ria.ru/20191114/1560881123.html> adresinden alındı
- Mejgosudarstvenniye Otnosheniye Rossii i Venesuelı*. (2020, 08 02). RİA Novosti: <https://ria.ru/20190925/1559066379.html> adresinden alındı
- Melissen, J. (2005). The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice. J. Melissen içinde, *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations* (s. 3-27). New York : Palgrave Macmillian.
- Melissen, J. (2006). *Summit Diplomacy Coming of Age*. Hague: Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael' .
- Melnikov, G. (2015). Rossiysko-Latinoamerikasniye Otnosheniya na Sovremennom Etape. *Vestnik Rossiyskogo Gosudarstvennogo Gummanitarnogo Universiteta, No: 3*, 116-133.
- Melville, A., & Shackleina, T. (2005). Foreign Policy Conception of The Russian Federation (1993). A. Melville, & T. Shackleina içinde, *Russian Foreign Policy in Transition: Concepts And Realities* (s. 27-64). Budapest: Central European University Press.
- Mia "Rossiya Segodnya". (2020, 08 02). *İstoriya Agenstva*. https://xn--c1acbl2abdllkab1og.xn--p1ai/about_us/ adresinden alındı

- MİD Rossii. (2020, 08 02). *Rossiya i Problematika Obespecheniya Prav Cheloveka v Gosudarstvah Mira*. <https://www.mid.ru/rossia-i-problematika-obespecheniya-prav-cheloveka-v-gosudarstvah-mira> adresinden alındı
- Miller, N. (1989). *Soviet Relations with Latin America*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Milosevich-Juaristi, M. (2019). *Rusia en América Latina: Repercusiones Para España*. Madrid: Real Instituto Elcano, Documento de Trabajo.
- Milosevich-Juaristi, M. (2020). *Russia in Latin America: Repercussions For Spain*. Working Paper: Elcano Royal Institute.
- Ministerstvo Kulturi Rossiyskoy Federatsii. (2018). *Rossiya v Mirovom Gumanitarnom Prostranstve: Proekti, Instrumenti, İnstitutı Vzaimodeystviya*. Moskva.
- Moiseev, A. (2005, 02 21). *Seycas u Latinskoy Ameriki s Rossiey Nailutshiy Etap Razvitiya*. Federalnıy Obrazovatelnyy Portal ESM: <http://ecsocman.hse.ru/data/620/189/1217/12.pdf> adresinden alındı
- Molodov, O. (2017). Russkiy Yazık Kak İnstrument İspolzovaniya "Myagkoy Sili" v Stranah Tsentralnoy Azii. *Diskurs-Pi*, 93-100.
- Moseykina, M. (2011). "Rasseyani, No Ne Rastorgnutı": *Russkaya Emigratsiya V Stranah Latinskoy Ameriki V 1920-1960 GG*. Moskva: Dissertatsiya, Rossiysiy Universitet Drujbi Narodov.
- Moseykina, M. (2015). Diasporialnaya Diplomatiya Rossii v Stranah Latinskoy Ameriki: İstoricheskiy Opıt i Perspektivi. *Vestnik RUDN, Seriya: Mejdunarodniye Otnosheniya, No: 4*, 66-75.
- Muawad, A. C. (2012). Yumuşak Güç Kavramını Gözden Geçirmek: Ortadoğu Bağlamının Özelliği. Y. Aktay, P. El-Sharkawy, & A. Uysal içinde, *Değişen Ordatoğu'da Kültür ve Siyaset* (s. 269-296). Ankara: SDE Yayınları.
- Muchacev, Y. (2016). İz İstorii Stanovleniya Russkoy Obshini na Latinaamerikanskom Konkinente. *Russkoye Zarubejye*, 174-194.
- Mustonen, J. J. (2010). *Case Study: Hard Power or Soft Power*. Berlin & Pelham: Institute for Cultural Diplomacy.
- Nahon, S. (2018). Latinskaya Amerika v Gruppe Dvadtsati: Preemstvennost i Novıye Temı Povestki (2008-2015 gg). *Vestnik Mejdunarodnih Organizatsiy: Obrazovaniye, Nauka, Novaya Ekonomika, No: 4*, 39-54.
- Naim, M. (2009, 10 13). *What Is a GONGO?* Foreign Policy: <https://foreignpolicy.com/2009/10/13/what-is-a-gongo/> adresinden alındı
- Naumov, A. (2017). K Voprosu o perspektivah sportivnoy diplomatii Rossii. *Gosudarstvennoye Upravleniye. Elektronny Vestnik. No: 62*, 56-70.
- Naumov, A., & Volk, A. (2018). Eksport Rossiyskogo Ovrazovaniya Kak İnstrumen "Myagkoy Sili" vo Vneşney Politike Rossii. *Gosudarstvennoye Upravleniye Rossiyskoy Federatsii: Vizovi i Perspektivi* (s. 558-563). içinde Moskva: KDU & Fakultet Gosudarstvennogo Upravleniya Universitea MGU imeli Lomonosova.

- Nazarov, O. (2020, 08 02). *Sovsem Drugaya Amerika*. Literaturnaya Gazeta: <https://lgz.ru/article/-29-6472-23-07-2014/sovsem-drugaya-amerika/> adresinden alındı
- Nechaev, S. (2010). *Russkie V Latinskoy Amerike*. Moskova: İzdatelstvo "Veche".
- Neymark, M. (2018). *Myagkaya Sila v Mirovoy Politike*. Moskva: İzdatelstvo "Dashkov i K".
- Nikitenko, V. (2019). BRİCS Kak Instrument "Myagkoy Sİlİ", Kultiviruyushiy İmmunitet k Gibridnym Voynam. *Mejdunarodnoye Sotrudnichestvo Evraziyskih Gosudarstv: Politika, Ekonomika, Pravo*, 5-17.
- Nikonov, V. (2004). Resursı i Prioritetı Vneshney Politiki Rossiyskoy Federatsii. A. Torkunov içinde, *Sovremenniye Mejdunarodniye Otnosheniya i Mirovaya Politika* (s. 712-742). Moskva: Prosvesheniye & Universitet MGİMO.
- Novosti*. (2020, 09 28). Argentiskaya ve Yujnoamerikanskaya Yeparhiya: <http://southamerica.cerkov.ru/category/novosti/> adresinden alındı
- Nye, J. S. (1990a). *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power*. New York: Basic Books.
- Nye, J. S. (1990b). Soft Power. *Foreign Policy*, No: 80, 153-171.
- Nye, J. S. (2002). *The Paradox of American Power: Why the World's Only Superpower Can't Go It Alone*. Oxford: Oxford University Press.
- Nye, J. S. (2004a). *Soft Power The Means To Succes In World Politics*. New York: Public Affairs.
- Nye, J. S. (2004b). *Power in the Global Information Age*. London & New York: Routledge.
- Nye, J. S. (2005). *Soft Power and Higher Education*. Forum for the Future of Higher Education: <http://forum.mit.edu/articles/soft-power-and-higher-education/> adresinden alındı
- Nye, J. S. (2006, 02 23). *Think Soft: Soft Power*. Foreign Policy: <https://foreignpolicy.com/2006/02/23/think-again-soft-power/> adresinden alındı
- Nye, J. S. (2008a). *The Powers to Lead*. Oxford: Oxford University Press.
- Nye, J. S. (2008b). Public Diplomacy and Soft Power. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol: 616, 94-109.
- Nye, J. S. (2009). Get Smart: Combining Hard and Soft Power. *Foreign Affairs*, 88 (4), 160-163.
- Nye, J. S. (2011). *The Future of Power*. New York: Public Affairs.
- Nye, J. S. (2013). Hard, Soft, and Smart Power. A. F. Cooper, J. Heine, & R. Thakur içinde, *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy* (s. 430-440). Oxford: Oxford University Press.
- Nygård, H. M., & Gates, S. (2013). Soft Power at Home And Abroad: Sport Diplomacy, Politics And Peace-Building. *International Area Studies Review*, 16 (3), 235–243.

- O Sostoyaniyah i Perspektivah Razvitiya Sotrudnichestva Rossii so Stranami Latinskoy Ameriki.* (2020, 08 02). MİD Rossii: <https://www.mid.ru/problemy-vzaimootnosenij-so-stranami-latinskoy-ameriki-i-karibskogo-bassejna> adresinden alındı
- Ob Uchasstiyi Rossii v Mejgosudarstvennom Obyedineniyi BRİCS.* (2020, 08 02). MİD Rossii: <https://www.mid.ru/deatel-nost-briks-v-kontekste-zaversivsegosa-predsdatel-stva-rossii-v-etom-ob-edinenii> adresinden alındı
- Oboznov, S. (2002). Rusya ve Latin Amerika Devletleri BM'de: İşbirliği Sorunları, Olanakları Ve Geleceği. *Avrasya Dosyası, BM Özel, 8 (1), 225-237.*
- Oğan, S. (2006). Dış Politika Aracı Olarak Rusça: Türk Cumhuriyetleri Örneği. O. Kolobow, A. Kornilov, & F. Özbay içinde, *Rusya Stratejik Araştırmaları 1* (s. 207-229). İstanbul: TASAM Yayınları.
- Oğuz, M. C. (2018). Otoriter Rejimler ve Sivil Toplum İlişkisi: Bir "Yumuşak Güç" Stratejisi olarak GONGO'ların Yükselişi . *Mülkiye Dergisi, 42 (2), 239 - 260.*
- Organizatsiya Obyedenennih Natsiy.* (2020, 08 02). MİD Rossii: <https://www.mid.ru/organizacia-ob-edinennyh-nacij> adresinden alındı
- Ortikov, K. (2013). Sistema Obrazovaniya kak Instrument Myagkoy Silı. *Molodoy Ucheniy, 461-463.*
- Önal, B., & Mehmetoğlu, D. (2019). Rusya'nın Latin Amerika Politikaları. C. Uysal Oğuz, S. Atvur, & R. İzol içinde, *21. Yüzyılda Latin Amerika: Siyaset, Ekonomi, Toplum* (s. 159-192). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özel, C. (2018). Yumuşak Güce Bütünsel Bakış. *Güvenlik Bilimleri Dergisi, 7 (1), 1 – 27.*
- .
- Parshin, P. (2013). *Problemy "Myagkoy Silı" vo Vneshney Politike Rossii.* Moskva: Universitet MGİMO.
- Pashayeva, G. (2014). Yazıkovoe İzmereniye Soft Power. *Diskurs-Pi, 75-82.*
- Pashentsev, E. N. (2020). Strategic Communication of Russia in Latin America. A. Velikaya, & G. Simons içinde, *Russia's Public Diplomacy: Evolution and Practice* (s. 219-232). 232: Springer International Publishing;Palgrave Macmillan.
- Petrov, A., Yermolayev, A., & Kostornichenko, V. (2015). Torgovlya Rossiysko-Amerikanskoy Kompanii s Latinskoy Amerikoy. *Latinskaya Amerika, No: 5, 7-26.*
- Podrez, S. (2005). *Genesis i Problemy Sovremennogo Polojeniya Rossiyskoy Diasporı v Latinskoy Amerike.* Moskva: Institut Latinskoy Ameriki Ran, Doktorskaya Dissertatsiya.
- Pogorelskiy, A. (2010). Rossiya i Latinskaya Amerika: Novıye Gorizontı Sotrudnichestvacotrudnichestva. A. Slinko içinde, *Politicheskiye İzmeneniya v Latinskoy Amerike: İstoriya i Sovremennost* (s. 30-39). Voronej: Voronejskiye Gosudarstvennyıy Universitet.

- Polyan, P. (2019, 11 07). *Emigratsiya: Kto İ Kogda V XX Veke Pokidal Rossiyu*. <http://www.demoscope.ru/weekly/2006/0251/analit01.php> adresinden alındı
- Postnikova , E., & Alyeskina, N. (2019, 10 02). "*Kultura -Glavny İstochnik Myagkoy Sily Rossii*". *İzvestiya*: <https://iz.ru/927134/ekaterina-postnikova-nadezhda-aleshkina/kultura-glavnyi-istochnik-rossiiskoi-miagkoi-sily> adresinden alındı
- Pravoslaviye v Latinskoy Amerike*. (2020, 09 28). Radio Vera: <https://radiovera.ru/pravoslavie-v-latinskoy-amerike-svetlyiy-vecher-s-migelem-palasio-18-11-2015.html> adresinden alındı
- Prihodi*. (2020, 09 28). Argentiskaya ve Yujnoamerikanskaya Yeparhiya : <http://southamerica.cerkov.ru/eparxiya/prihody/> adresinden alındı
- Purtaş, F. (2008). Rusya'nın Nüfus Politikası ve Rusya Türklerine Etkileri. İ. Çomak içinde, *Rusya Stratejik Araştırmaları - 2* (s. 27-45). İstanbul: TASAM Yayınları.
- Putin, V. (2012, 02 27). *Rossiya i Menyayushiysya Mir*. Moskovskiy Novosti: <https://www.mn.ru/politics/78738> adresinden alındı
- Pyatakov, A. (2020). *Rossiya i Latinskaya Amerika v 21 Veke*. Paris: İFRİ, Russie.Nei.Visions.
- Rossiya i G-20*. (2020, 09 28). ROSSIYA G20: http://ru.g20russia.ru/docs/g20_russia/priorities.html adresinden alındı
- Rossiysko-Venesualskiy Otnosheniya*. (2020, 09 28). Posolstvo Rossiyskoy Federatsii v Bolivariyskoy Respublike Venesuele: <https://venezuela.mid.ru/rossijsko-venesuel-skie-otnosheniya#economy> adresinden alındı
- Rossotrudnichestvo. (2020, 08 02). *Deyatelnost*. <http://rs.gov.ru/ru/activities> adresinden alındı
- Rossotrudnichestvo. (2020, 08 02). *O Rossotrudnichestve*. <http://rs.gov.ru/ru/about> adresinden alındı
- Rostotskaya, L. (1981). Sovetsko-Brazilskiy Kulturniy İ Nauchnyy Svyazi. V. Kuzmishchev içinde, *Kultura Brazili* (s. 267-271). Moskva: İzdatelstvo "Nauka".
- Rouvinski, V. (2015). Russia and ALBA: A Marriage of Convenience? B. Bagley, & M. Defort içinde, *Decline of the United States Hegemony? A Challenge of ALBA and a New Latin American Integration of the Twenty-First Century* (s. 299-320). Lanham: Lexington Books.
- Rugh, W. A. (2009). The Case for Soft Power. P. Seib içinde, *Toward a New Public Diplomacy: Redirecting U.S. Foreign Policy* (s. 3-21). New York: Palgrave Macmillan.
- Russia Today. (2020, 08 02). *O Kanale*. <https://russian.rt.com/about> adresinden alındı
- Ryazantsev, S., & Pismennaya , E. (2014). Stariye i Noviye Tendentsii Emigratsii iz Rossii v Latinskuyu Ameriku. *Jurnal "Narodonaseleniye"*, 58-64.

- Safran , W. (1991). Diasporas in Modern Societies: Myths of Homeland and Return. *Diaspora: A journal of transnational Studies*, 83-99.
- Samsonov, A. (1960). Ekonomicheskoye Sotrudnichestvo SSSR so Stranami Latinskoy Ameriki. V. Volskiy, İ. Grigulevich, Y. Dashkevich, & L. Slyezkin içinde, *Latinskaya Amerika v Proshlom i Nastoyashem* (s. 110-137). Moskva: İzdatelstvo Sotsialno-Ekonomicheskoy Literaturı.
- Sancak, K. (2016a). *Uluslararası İlişkilerde Güç Kavramı ve Yumuşak Güç*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sancak, K. (2016b). Yumuşak Güç Kaynağı Olarak Kültür ve Türkiye'nin Yumuşak Gücünde Kültür Faktörü. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (4), 16-26.
- Sancar, G. A. (2012). *Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler*. 'stanbul: Beta Yayınları.
- Sergunin, A., & Gao, F. (2018). BRİCS: Kak Predmet İzucheniya Teorii Mejdunarodnih Otnosheniy. *Vestnik Mejdunarodnih Organizatsiy*, 13 (4), 55-63.
- Shagabiyeva, E. (2010). Mejdunarodniye Nepravitelstvenniye Organizatsii: ih Vidi, Osobennosti, Kategorii i Kharakteristiki. *Vlast*, No: 9, 94-96.
- Shamugiya, İ. (2017). Ponyatiye "Publichanya Diplomatiya" v Teorii Mejdunarodnih Otnosheniy. *Aktualniye Proglemi Sovremennih Mejdunarodnih Otnosheniy*, No: 10, 136-142.
- Shankayskaya Organizatsiya Sotrudnichestva*. (2020, 08 02). MİD Rossii: <https://www.mid.ru/razvitie-sos> adresinden alındı
- .
- Sheffer, G. (2003). *Diaspora Politics: At Home Abroad*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Simons, G. (2014). Russian Public Diplomacy in the 21st Century: Structure, Means and Message. *Public Relations Review*, 40 (3), 1-10.
- Simons, G. (2018). The Role of Russian NGOs in New Public Diplomacy. *Journal of Political Marketing*, 17 (2), 137-160.
- Sitenko, A. (2016). Latin American vector in Russia's Foreign Policy: Identities and interests in the Russian Venezuelan Partnership. *Politics in Central Europe*, 12 (1), 37-57.
- Sizonenko, A. (1977). SSSR-Argentina: Kulturniye i Nauchniye Svyazi. V. Kuzmishev içinde, *Kultura Argentini* (s. 337=345). Moskva: İzdatelstvo "Nauka".
- Sizonenko, A. (2007). Otnosheniya SSSR so Stranami Latinskoy Ameriki v 1945-1991 Godah. *Politicheskkiye İzmeneniya v Latinskoy Amerike*, No: 2, 4-10.
- Sizonenko, A. (2008). Obraz Rossii v Latinskoy Amerike. *Mejdunarodnaya Jizn*, No: 6, 45-52.
- Sizonenko, A. (2010). Oni Stroili Nashi Otnosheniya. *Latinskaya Amerika*, No: 12, 57-62.

- Sizonenko, A. (2013a). Rossiysko-Latinoamerikanskiye Otnosheniya: İstoki i Traditsii. *Mejdunarodnaya Jizn*, No: 4, 76-84.
- Sizonenko, A. (2013b). Tsarkaya Diplomatiya i Latinsakya Amerika. *Novaya i Noveyshaya İstoriya*, No: 5, 183-188.
- Sizonenko, A. (2013c). Russkaya Diaspora v Yuzhmoy Amerike. *İboamerikanskiye Tetradi*, 1 (1), 369-373.
- Sizonenko, A. (2014). Pervaya Mirovaya Voyna i Latinskaya Amerika. *Latinskaya Amerika*, No: 12, 46-52.
- Sizonenko, A. (2014). Rossiya-Latinskaya Amerika: Noviy Etap Otnosheniy. *Rossiya i Sovremenniy Mir*, 1 (42), 148-152.
- Sizonenko, A. (2016). Faktor Preemstvennosti v Rossiysko-Latinoamerikanskiy Otnosheniyah. *Mejdunarodnaya Jizn* No: 5, 118-127.
- Skhunov, V. (2018). *Torgoviye Svyazi Rosssiyskoy İmperii s Gosudarstvami i Narodami Latinskoy Ameriki v 18-19 Vekah*. Moskva: Russayns.
- Smirnov, A., & Kohtyulina, İ. (2012). *Globalnaya Bezopasnost i "Myagkaya Sila" 2.0: Vizovi i Vozmojnosti dlya Rossii*. Moskva: VNIİgekosistem.
- Snow, N. (2020). Rethinking Public Diplomacy in the 2020s. N. Snow, & N. J. Cull içinde, *Routledge Handbook of Public Diplomacy* (s. 1-12). London and New York: Routledge.
- Sokolov, A. (1998). Rossiyskaya Trudovaya Emigratsiya v Ameriku v Kontse XIX Veka (1881-1890 gg.). *Uchenniye Zapiski Sankt-Peterburgskogo İmeni V.B. Bobkova Filiala Rossiyskoy Tamojennoy Akademii*, 3 (7), 353-363.
- Sorokina, D. (2020). Osnovniye Etapı Razvitiya Publichnoy Diplomatii v Rossii. *Vlast*, No: 4, 132-137.
- Sönmez, A. (2010). Moskova'nın Kutuplaşma Çabaları: Putin Dönemi Rus Dış Politikası. *Avrasya Etüdleri*, 37 (1), 37-76.
- Stroganov, A. (2002). *Latin Amerika v XX Veke*. Moskva: İzdatelstvo "Drofa".
- Sudarev, V. (2015). *Latinskaya Amerika: Noviye Geopoliticheskiye Vizovi*. Moskva: İzdatelstvo "MGİMO-Universitet".
- Surkova, E. (2015). Instrumentalniy Potentsial "Umnoy Silı" : Sovremenniye Praktiki. *Konturı Globalnih Transformatsiy: Politika, Ekonomika, Pravo*, 107-111.
- Syun, L. (2017). Myagkaya Sila Obrazobaniya Rossii: Klyuchevaya Rol Rossiyskogo Universita Drujby Narodov v ye Rasprostraneni. *Vestnik RUDN*, 44-52.
- Szondi, G. (2008). *Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences*. Den Haag: Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael', Discussion Papers on Public Diplomacy.
- Taşkaya, Ö. (2011). *Religion As a Soft Power in International Relations*. İstanbul: M.A. Thesis, İstanbul Technical University Institute of Social Sciences.
- TDK. (2020, 08 02). <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı

- Tekin, S. (2017). *Brezilya Dış Politikası: Gelenek ve Değişim*. İstanbul: Der Yayınları.
- Tellal, E. (2010). Zümrüdüanka: Rusya Federasyonu'nun Dış Politikası. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65 (3), 189 - 236.
- Tepeciklioğlu, E. E. (2018). Rusya-Latin Amerika İlişkileri. İ. Ermağan içinde, *Dünya Siyasetinde Latin Amerika 2* (s. 479-502). Ankara: Nobel Kitap Yayıncılık.
- The Art of Leadership: A President's Personal Diplomacy*. (2020, 08 02). George W. Bush Presidential Center: <http://bushcenter.imgix.net/legacy/art-of-leadership-media-fact-sheet.pdf> adresinden alındı
- The Soft Power 30*. (2020, 08 02). What is Soft Power: <https://softpower30.com/what-is-soft-power/> adresinden alındı
- Thomas, S. M. (2005). *The Global Resurgence of Religion and the Transformation of International Relations: the Struggle for the Soul of the Twenty-first Century*. New York: NY: Palgrave Macmillan.
- Tildo, A. (2018). *The Russian Language as a Soft Power Tool: The Construction of National Identity by the Kremlin*. Tallinn: International Centre for Defence and Security.
- Torgovo-Ekonomicheskoye Otnosheniya*. (2020, 09 28). Posolstvo Rossiyskoy Federatsii v Argentininsloy Respublike: <https://argentina.mid.ru/trade-eco-relations> adresinden alındı
- Torkunov, A. (2012). Obrazovaniye kak Instrument Myagkoy Sily vo Vneşney Politike Rossii. *Vestnik MGIMO-Universita*, 85-92.
- Torkunov, A. (2013, 02 27). *Obrazovaniye kak Instrument Myagkoy Sily vo Vneşney Politike Rossii*. RSMD: <https://russiancouncil.ru/analytics-and-comments/analytics/obrazovanie-kak-instrument-myagkoy-sily-vo-vneshney-politike/> adresinden alındı
- Tretyakov, A., & Kuzmina, V. (2017). Kulturnı-Gumanitarnoye Sotrudnichestvo Rossii i Stran Latinskoy Ameriki. *Strategiya Razvitiya Pogranichnih Territoriy: Traditsii i İnnovatsii*, 296-299.
- Trunkos, J., & Cerny, P. G. (2019). Afterword: Spheres of Culture and Soft Power. A. Bohas içinde, *Les puissants à l'assaut de la Culture* (s. 1-10). Paris: L'Harmattan.
- Tsvetkova, N. (2009). Publichnaya Diplomatiya SSHA. A. Panov, & O. Lebedeva içinde, *Publichnaya Diplomatiya Zarubejnih Stran* (s. 103-125). Moskva: Aspekt-Press.
- Tsvetkova, N. (2020). Russian Digital Diplomacy: A Rising Cyber Soft Power? A. A. Velikaya içinde, *Russia's Public Diplomacy: Evolution and Practice* (s. 103-117). New York: Springer International Publishing;Palgrave Macmillan.
- Tsygankov, A. (2010). *Russia's Foreign Policy: Change and Continuity in National Identity*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.
- Tsygankov, A. (2013, 12 16). *Vsesilno, İli Verno?* Rossiya v Globalnoy Politike: <https://globalaffairs.ru/articles/vsesilno-ibo-verno/> adresinden alındı

- Tsyngankov, P. (1994). *Politicheskaya Sotsiologiya Mejdunarodnih Otnosheniy*. Moskva: Radiks.
- Tuch, H. N. (1990). *Communicating with the World: U.S. Public Diplomacy Overseas*. New York: Palgrave Macmillan.
- Ulises Klyszcz, Ī. (2019). *Russia's Central American Engagements*. Philadelphia: Foreign Policy Research Institute .
- Ustinova, N. (2017). *Geopolitika: Uchebnoe Posobiye*. Ekaterinburg: Īzdatelstvo Uralskogo Gossudarstvennogo Universiteta.
- Ustyuhova, N. (2019). Chempionat Mira po Futbolu - 2018 Kak Effektivnyy Instrument "Myagkoy Silı". *Vlast*, 26 (9), 77-79.
- Ünal Erzen, M. (2012). Kamu Diplomasinin Kapsamı ve Geleceği. A. Özkan, & T. Ersoy Öztürk içinde, *Kamu Diplomasisi* (s. 35-50). İstanbul: TASAM Yayınları.
- Ünal Erzen, M. (2014). *Kamu Diplomasisi*. İstanbul: Derin Yayınları.
- Van de Kamp, M. (2017). *An Orthodox Identity The Russian Orthodox Church as Russia's Soft Power Tool in the Post-Soviet Space: The Case of Moldova*. Leiden: Bachelor Thesis, Russian Studies Leiden University.
- Vásquez, M. A. (2010). Diasporas and Religion. K. Knott, & S. McLoughlin içinde, *Diasporas: Concepts, Īntersections, Īdentities* (s. 127-133). London and New York: Zed Books.
- Velikaya, A. (2009). Publichnaya Diplomatiya i Gumanitarnoye Sotrudnichestvo. A. Panov, & O. Lebedeva içinde, *Publichnaya Diplomatiya Zarubejnıh Stran* (s. 25-44). Moskva: Aspekt-Press.
- Vendil Pallin, C., & Oxenstierna, S. (2017). *Russian Think Tanks and Soft Power*. Stocholm: Swedish Defence Research Agency (FOĪ).
- Viotti, P. R., & Kauppi, M. V. (2013). *Īnternational Relations and World Politics*. New York: Pearson Education.
- Vorochkov, A. (2016). "Myagkaya Sila" Sovremennoy Rossii: Īnstitutsialnyy Aspekt. *Theories and Problems of Political Studies, Vol: 5*, 258-275.
- Vuving, A. L. (2009). *How Soft Power Works*. Honolulu: Asia-Pacific Center for Security Studies.
- Wang, J. (2011). Introduction: China's Search of Soft Power. J. Wang içinde, *Soft Power in China Public Diplomacy Through Communication* (s. 3-18). New York: Palgrave Macmillan.
- Warner, C. M., & Walker, S. G. (2011). Thinking about the Role of Religion in Foreign Policy: A Framework for Analysis. *Foreign Policy Analysis, No: 7*, 113-135.
- Wilkinson, B. J. (2013). *The Attraction of Language: Language, Soft Power and the Narrative Fallacy*. London: Open Univercity.

- Wu, İ. (2020, 08 02). *Measuring Soft Power with Conventional and Unconventional Data*. file:///C:/Users/MuradKhashimov/Downloads/dbasse_179613.pdf adresinden alındı
- Yakovlev, P. (2016). Rossiya i Latinskaya Amerika v Kontekste Globalnogo Napryazheniya. *Mirovaya Ekonomika i Mejdunarodniye Otnosheniya*, No: 11, 92-102.
- Yapıcı, U. (2015). Yumuşak Güç Ölçülebilir mi? *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 12 (47), 5-25.
- Yarar, A. (2017). Türkiye'de Latin Amerika Çalışmaları: Mvcut Durum ve Beklentiler. İ. Ermağan içinde, *Dünya Siyasetinde Latin Amerika* (s. 520-552). Ankara: Nobel Kitap Yayıncılık.
- Yermilova, Y. (2017). Politika "Myagkoy Silı" v Kontekste Pozitsiniriovaniya Sovremennogo Gosudarstava. *Molodaya Nauka*, 45-50.
- Yıldırım, S. (2014). *Rusya'nın Avrasya Politikasında Yumuşak Güç: İmkanlar ve Sınırlar*. Ankara: Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Uzmanlık Tezi.
- Yıldız, N. (2015). G-20, Küresel Sorunları Çözecek Bir Aktör Müdür? *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 4 (9), 64 - 91.
- Yukarıç, U. (2017). A Critical Approach to Soft Power. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 6 (2), 491 - 502.
- Zonova, T. (2013, 05 23). *Gumanitarmoye Sotrudnichestvo Rossii i Evropeyskogo Soyuzu Kak Instrument "Myagkoy Silı" Rossii*. RSMD: <https://russiancouncil.ru/analytics-and-comments/analytics/gumanitarnoe-sotrudnichestvo-rossii-i-evropeyskogo-soyuzu-ka/> adresinden alındı
- Zvyagina, D. (2012). Kulturnoye Vliyaniye kak Komponent Myagkoy Silı. *Jurnal Gramota*, 11 (25), 94-98.

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ KONYA SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
--	---	---

ÖZGEÇMİŞ

Azerbaycan doğumlu bir Ahıska Türkü olan Murad Khashimov, lise eğitimini Rusya’da tamamlamıştır. Murad lisans eğitimini Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi’nde Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü yanı sıra çiftanadal programı kapsamında Uluslararası İlişkiler bölümünde yapmıştır.